

Európai
Bizottság

Főbb tények az iskolai langázs tanításáról Európában

Kiadás 2023 | Eurydice
Jelentés

Sport
Jean Monnet
Fiatalok
Felsőoktatás
Szakképzés és
szakképzés
Felnőttképzés

Erasmus+ program
Gazdagítja az életet, nyitott elméket **Iskolai oktatás**

Az Európai Unióval kapcsolatos további információk az interneten találhatóak (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2023

Nyomatás ISBN 978–92–9488–108–3 ISSN 1830–2076 doi:10.2797/737474 EC-XA-22–001-EN-C

PDF ISBN 978–92–9488–107–6 doi:10.2797/529032 EC-XA-22–001-EN-N

© **Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség, 2023**

A Bizottság további felhasználására vonatkozó politikát a bizottsági dokumentumok további felhasználásáról szóló, 2011. december 12-i 2011/833/EU bizottsági határozat (HL L 330., 14.12.2011., 39. o.) hajtja végre.

Eltérő rendelkezés hiányában a dokumentum további felhasználása a Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licenc alapján engedélyezett (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Ez azt jelenti, hogy az újrafelhasználás megengedett, feltéve, hogy megfelelő jóváírást adnak és a változásokat jelzik.

A nem az EU tulajdonában lévő tárgyak bármilyen felhasználásához vagy sokszorosításához szükség lehet arra, hogy közvetlenül az érintett jogosultaktól kérjenek engedélyt. Az EU nem rendelkezik szerzői joggal olyan képekkel kapcsolatban, amelyek nem viselik a szerzői jogi mutatót © Európai Unió.

ELŐIRÁNYZATOK

Borítókép: © Julia Tim/stock.adobe.com; © minden bagel/stock.adobe.com;

© Alice/stock.adobe.com; © VectorPunks/stock.adobe.com;

© ok_creation/stock.adobe.com.

*Eŭropo
Demokratio
Esperanto*

Pierre Dieumegard által készített dokumentum az [Európa-demokrácia-Esperanto számára](#)

Ennek az „ideiglenes” dokumentumnak az a célja, hogy az Európai Unióban minél több ember tudomást szerezzen az Európai Unió által készített (és az adóból finanszírozott) dokumentumokról. **Fordítás nélkül az emberek ki vannak zárva a vitából.**

A dokumentum [csak angol nyelven készült pdf fájlban](#). Ebből a kezdeti fájlból készítettünk egy odt fájlt, amelyet a Libre Office szoftver készített a gépi fordításhoz más nyelvekre. [Az eredmények már valamennyi hivatalos nyelven elérhetők](#).

Kívánatos, hogy az uniós közigazgatás átvegye a fontos dokumentumok fordítását. A „fontosdokumentumok” nemcsak törvények és rendeletek, hanem fontos információk is, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megalapozott döntéseket hozzassunk.

Közös jövőnk közös megvitatása és megbízható fordítások lehetővé tétele érdekében az esperantó nemzetközi nyelv egyszerűsége, szabályszerűsége és pontossága miatt nagyon hasznos lenne.

Vegye fel velünk a kapcsolatot:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Legfontosabb tények az iskolai nyelvtanításról Európában 2023-as kiadás

Eurydice jelentés

Európai Oktatási és
Kulturális Végrehajtó
Ügynökség

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Ezt a dokumentumot az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) tette közzé; Platform, Tanulmányok és Elemzési Osztály).

Kérjük, idézze meg ezt a bejegyzést:

Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2023. *Legfontosabb tények az iskolai nyelvoktatásról Európában – kiadás 2023.*, Eurydice-jelentés, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

A kézirat 2023 februárjában készült el.

© Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség, 2023

A szaporodás mindaddig engedélyezett, amíg a forrást felismerik.

Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség

Platform, Tanulmányok és Elemzési Osztály

Avenue du Bourget 1 (J-70 – A6-os egység)

Be-1049 Brüsszel

Majd én elmondom. + 32 22995058

Fax: + 32 22921971

E-mail cím: eacea-eurydice@ec.europa.eu

A weboldal címe: <http://eurydice.eacea.ec.europa.eu>

ELŐSZÓ

Egy híres filozófus egyszer azt mondta: Nyelvem határai a világom határait jelentik. De amikor a nyelved két, három vagy tíz nyelv lesz, akkor a határok valóban elmosódnak. A nyelveken gondolkodunk, érzünk, képzelünk és tervezünk. Ők diktálják, hogyan kommunikáljuk tudásunkat, hitünket, tapasztalatunkat, vágyainkat. A nyelv az, ahogyan feltárjuk magunkat, és hogyan értjük meg másokat. Végül is a nyelveket használjuk arra, hogy változást hozzunk a társadalomban és feltaláljuk a jövőnket.

Ezért a nyelvek alapvető fontosságúak az életünkben, és alapvető szerepet játszanak az oktatásban. Európa

nyelvileg sokszínű kontinens. A nyelvi sokszínűség sok iskolánkban is valóság. Ez a valóság gazdag lehetőségeket kínál minden diák számára, különösen az egész világ iránti érdeklődésük és interkulturális készségeik fejlesztése révén. Ugyanakkor figyelmet kell fordítanunk arra, hogy megfelelően támogassuk azokat a diákokat, akik az iskolában az otthonuktól vagy az első nyelvüktől eltérő nyelven tanulnak.

A nyelvi sokszínűség és a nyelvtanulás támogatása az Európai Unió (EU) állandó szakpolitikai irányvonala. Európa saját nyelvi sokszínűsége és az EU azon törekvése, hogy olyan közös térséget hozzon létre, ahol az emberek szabadon mozoghatnak a határokon átnyúlóan, bölcs kötelezettségvállalásokat követelt meg a nyelvtanulás előmozdítása terén.

Az oktatás területén konkrétan az a célunk, hogy egy olyan európai oktatási térséget hozzunk létre, amelyben minden fiatal minőségi oktatásban részesül. Ebben az összefüggésben a nyelvtudás kulcsfontosságú kompetencia, amely megnyitja az utat a páratlan tanulási tapasztalatok előtt Európában és azon túl. Valójában évek óta olyan politikát követünk, amely minden fiatalembert arra ösztönöz, hogy már korán elsajátítsa az idegen nyelvi készségeket, hogy a középfokú oktatás végén az iskolanyelv mellett két nyelvet is elsajátíthassanak. Az erőfeszítéseknek folytatódniuk kell, sőt fel kell gyorsulniuk ebben az irányban.

Annak érdekében, hogy sikeres legyen a minőségi nyelvi oktatás az iskolákban, támogatjuk a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítését. Megközelítésünk magában foglalja a többnyelvűséget az iskolákban, és elősegíti az általános nyelvi tudatosság fejlesztését az oktatók körében. Ösztönzi például a nyelvtanárok és más tanárok közötti együttműködésen alapuló oktatást, innovatív, inkluzív és többnyelvű tanítási megközelítések alkalmazásával, valamint az Erasmus+ programon keresztül a diákok és tanárok külföldi tanulási tapasztalatainak népszerűsítését.

Ez a jelentés összehasonlító adatokat és elemzést nyújt az európai országok nyelvtanításának tanulságos áttekintéséhez. Előfordulhat például, hogy az általános iskolás diákok az EU-ban minden eddiginél fiatalabb kortól tanulnak idegen nyelvet. És az angol a legtanultabb idegen nyelv: az alsó középfokú oktatásban részt vevő diákok több mint 98%-a tanul uniós szinten.

A második idegen nyelv tekintetében azonban további erőfeszítésekre van szükség, mivel nem látunk észrevehető javulást.

Bízom benne, hogy ez a jelentés nagy támogatást fog nyújtani az oktatáspolitikai döntéshozóknak és az érdekelt feleknek, a területre vonatkozó szakpolitikák kidolgozásában és végrehajtásában, és végső soron azon munkálkodva, hogy iskoláinkban javítsák a nyelvtanítást, és aktívan előmozdítsák a nyelvi sokszínűséget.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Mariya Gabriel

Az innovációért, a kutatásért, a kultúráért, az oktatásért és az ifjúságpolitikáért felelős biztos

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ.....	5
KÓDOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK.....	11
BEVEZETÉS.....	13
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	17
A)FEJEZET: KONTEXTUS.....	24
B. FEJEZET – SZERVEZET.....	33
I. SZAKASZ – SZERKEZETEK.....	33
II. SZAKASZ – A KÍNÁLT NYELVEK SOKFÉLESÉGE.....	46
C. FEJEZET RÉSZVÉTEL.....	62
I. SZAKASZ – A DIÁKOK ÁLTAL TANULT IDEGEN NYELVEK SZÁMA.....	62
II. SZAKASZ – A DIÁKOK ÁLTAL TANULT IDEGEN NYELVEK.....	77
D. FEJEZET TANÁROK.....	94
I. SZAKASZ – KÉPESÍTÉSEK ÉS KÉPZÉS.....	94
II. SZAKASZ – TRANSZNACIONÁLIS MOBILITÁS.....	104
FEJEZET ÉS TANÍTÁSI FOLYAMATOK.....	114
I. SZAKASZ – OKTATÁSI IDŐ ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK.....	114
II. SZAKASZ – A NYELVI TESZTEKET ÉS A TANULÁST TÁMOGATÓ INTÉZKEDÉSEK.....	133
REFERENCIÁK.....	140
SZÓSZEDET.....	142
ADATBÁZISOK ÉS STATISZTIKAI TERMINOLÓGIA.....	147
MELLÉKLETEK.....	149
1. MELLÉKLET: RÉSZLETES STATISZTIKAI ADATOK.....	149
2. MELLÉKLET: CLIL AZ ALAP- ÉS ÁLTALÁNOS KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSBAN.....	167
ELISMERÉSEK.....	172

Ábrás index

A1. ábra: Állami nyelvek és hivatalos státusszal rendelkező regionális, kisebbségi vagy nem területi nyelvek, 2021/2022.....	25
A2. ábra: Azon 15 évesek százalékos aránya, akik otthon elsősorban más nyelvet beszélnek, mint az oktatás nyelve, 2018.....	28
A3. ábra: A 15 éves bevándorló és nem bevándorló diákok százalékos aránya az otthon beszélt nyelv szerint, 2018.....	30
A4. ábra: Azon 15 évesek aránya, akik olyan iskolába járnak, ahol a diákok több mint 25%-a elsősorban az iskolai nyelvtől eltérő nyelvet beszél otthon, mint az iskolai nyelv, 2018.....	32
B1. ábra: Azok az életkorok, amelyektől kezdve az első és a második idegen nyelv kötelező tantárgyak az iskola előtti, általános vagy általános középfokú oktatásban részt vevő valamennyi diák számára (ISCED 0–3), 2021/2022.....	35
B2. ábra: Azon időszak, amely alatt 2021/2022-ben kötelező volt egy idegen nyelv tanulása az iskola előtti, az általános vagy az általános középfokú oktatásban (ISCED 0–3), valamint a 2002/2003-as évektől kezdődő különbségek.....	37
B3. ábra: Azon időszak, amely alatt 2021/2022-ben két idegen nyelv tanulása kötelező volt az alap- vagy általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), és a 2002/2003-as időszak különbségei.....	39
B4. ábra: Az összes általános vagy általános középfokú hallgató számára törvényként és kötelező tantárgyként biztosított idegen nyelvek (ISCED 1–3), 2021/2022.....	41
B5. ábra: Az általános oktatásban részt vevő hallgatók és a szakképzésben részt vevő hallgatók közötti különbség az idegen nyelv tanulásával kötelező tantárgyként eltöltött évek számában, 2021/2022.....	43
B6. ábra: Az általános oktatásban részt vevő hallgatók és a szakképzésben részt vevő hallgatók közötti különbség a két idegen nyelv egyidejű tanulásával, kötelező tantárgyként töltött évek számában, 2021/2022.....	44
B7. ábra: Az összes általános és alsó középfokú hallgató számára kötelező speciális idegen nyelvek (ISCED 1–2), 2021/2022.....	47
B8. ábra: Az alap- és általános középfokú oktatás első szintű vezetői dokumentumaiban (ISCED 1–3) meghatározott idegen nyelvek, 2021/2022.....	49
B9. ábra: Az alap- és általános középfokú oktatás felső szintű vezetői dokumentumaiban (ISCED 1–3) kifejezetten említett regionális vagy kisebbségi nyelvek, 2021/2022.....	52
B9. ábra: Az alap- és általános középfokú oktatás felső szintű vezetői dokumentumaiban (ISCED 1–3) kifejezetten említett regionális vagy kisebbségi nyelvek, 2021/2022.....	53
B10. ábra: A klasszikus görög és latin tanulmány az általános középfokú oktatásban (ISCED 2–3), 2021/2022.....	56
B11. ábra: A migráns háttérű diákok anyanyelvi oktatáshoz való joga az alap- és általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2021/2022.....	58
B12. ábra: CLIL programok megléte és a CLIL-ben használt nyelvek státusza az alap- és általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2021/2022.....	60
C1a. ábra: Az alapfokú oktatásban idegen nyelveket tanuló diákok aránya (ISCED 1), nyelvek száma szerint, 2020.....	64
C1b. ábra: Az alapfokú oktatásban legalább egy idegen nyelvet (ISCED 1) tanuló diákok százalékos aránya életkor szerint, 2020.....	64
C2. ábra: Az alapfokú oktatásban legalább egy idegen nyelvet (ISCED 1) tanuló diákok százalékos arányának alakulása, 2013 és 2020.....	66
C3. ábra: Az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) idegen nyelveket tanuló diákok aránya a nyelvek száma szerint, 2020.....	68

C4. ábra: Tendenciák az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok százalékos arányában, 2013 és 2020.....	69
C5. ábra: A felső középfokú oktatásban (ISCED 3) idegen nyelveket tanuló diákok aránya a nyelvek száma szerint, 2020.....	71
C6. ábra: Tendenciák a felső középfokú oktatásban két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok százalékos arányában (ISCED 3), 2013 és 2020.....	73
C7. ábra: Az alap- és középfokú oktatásban tanulónként tanult idegen nyelvek átlagos száma (ISCED 1–3), 2020.....	75
C8. ábra: A legtöbbet tanult idegen nyelv az alap- és középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2020.....	78
C9. ábra: Azok az országok, ahol magas arányban (több mint 90%-uk) tanulnak angolul alap- és középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2020.....	80
C10. ábra: A második legtöbbet tanult idegen nyelv az alap- és középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2020.....	82
C11. ábra: Az általános és általános középiskolások legalább 10%-a által tanult, nem angol, francia, német és spanyol idegen nyelvek (ISCED 1–3), 2020.....	83
C12. ábra: Trendek az alap- és általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2013 és 2020 között angolul tanuló diákok százalékos arányában.....	85
C13. ábra: Trendek az alap- és általános középfokú oktatásban franciául tanuló diákok százalékos arányában (ISCED 1–3), 2013 és 2020.....	87
C14. ábra: Trendek az alap- és általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2013-ban és 2020-ban a német nyelvtanulók százalékos arányában.....	89
C15. ábra: Trendek az általános középfokú oktatásban spanyolul tanuló diákok százalékos arányában (ISCED 2–3), 2013 és 2020.....	91
C16. ábra: Különbségek az angol nyelvet általában és felső középfokú oktatásban tanuló diákok százalékos arányában (ISCED 3), 2020.....	93
D1. ábra: Az alapfokú oktatásban részt vevő idegennyelv-tanárok tantárgyainak szakosodási fokozata (ISCED 1), 2021/2022.....	95
D2. ábra: Az általános és általános középfokú oktatásban A típusú CLIL oktatást nyújtó iskolákban való munkavégzéshez szükséges képesítések (ISCED 1–3), 2021/2022.....	97
D3. ábra: Az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) részt vevő azon tanárok százalékos aránya, akik többnyelvű vagy multikulturális oktatási képzésben részesültek, 2018.....	100
D4. ábra: Példák az iskolai nyelvi tudatossághoz kapcsolódó CPD-tevékenységeket leíró kulcsfogalmakra, 2021/2022.....	103
D5. ábra: Magas szintű ajánlások megléte az ITE tartalmára vonatkozóan a leendő idegennyelv-tanárok számára és a célországban töltött időszak, 2021/2022.....	105
D6. ábra: Az alsó középfokú oktatásban részt vevő modern idegennyelv-tanárok aránya (ISCED 2), akik szakmai célból külföldön tartózkodtak, 2013 és 2018.....	107
D7. ábra: A magas szintű hatóságok által az idegennyelv-tanárok általános és általános középfokú oktatásban való transznacionális mobilitásának támogatására nyújtott finanszírozási rendszerek (ISCED 1–3), 2021/2022.....	108
D8. ábra: Az alsó középfokú oktatásban részt vevő mobil, modern idegennyelv-tanárok aránya (ISCED 2), akik mobilitási program támogatásával szakmai célból külföldre utaztak, 2018.....	110
D9. ábra: A mobilitásban részt vevő tanárok aránya az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2), szakmai okokból külföldre utazás céljából, uniós szinten, 2018.....	111
D10. ábra: A mobil idegennyelv-tanárok aránya az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) a hosszú és rövid külföldi tartózkodások során, 2018.....	113

E1. ábra: A kötelező idegennyelv-oktatás óráinak száma egy elméleti évben általában kötelező teljes munkaidős és általános középfokú oktatásban, 2020/2021.....	116
E2. ábra: Az első és a második idegen nyelv oktatására fordított órák száma elméleti évenként, kötelező tantárgyként a teljes munkaidős kötelező általános oktatásban, 2020/2021.....	119
E3. ábra: Kapcsolat az első idegen nyelv tanítási ideje és azon osztályok száma között, amelyek alatt ezt a nyelvet teljes munkaidőben kötelező általános oktatásban tanítják, 2020/2021.....	121
E4. ábra: Az idegen nyelvek számára kötelező tantárgyként kiosztott oktatási idő az általános és általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatás teljes idejének arányában, 2020/2021.....	124
E5. ábra: A 2013/2014 és 2020/2021 között kötelező tantárgyként az ajánlott elméleti évenkénti minimális oktatási idő változásai (százalékban kifejezve).....	126
E6. ábra: Az első és a második idegen nyelv esetében az alsó és az általános felső középfokú oktatás végén várható minimális végzettségi szint (ISCED 2–3), 2021/2022.....	130
E7. ábra: Az általános középfokú oktatásban (ISCED 3) nemzeti vizsgákon tesztelt idegen nyelvek, 2021/2022.....	134
E8. ábra: Iskolai nyelvi tesztek az iskola előtti oktatás végén (ISCED 0) vagy az alapfokú oktatás kezdetén (ISCED 1), 2021/2022.....	137
E9. ábra: Nyelvtanulást támogató intézkedések az alap- és alsó középfokú oktatásban újonnan érkezett migráns diákok számára (ISCED 1–2), 2021/2022.....	139

KÓDOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

Országkódok

Az EU Európai Uniója	MI A BAJ? Olaszország	Európai Szabadkereskedelmi Társulás és tagjelölt országok
	CY Ciprus	Albánia
A tagállamok	LV Lettország	Ba Bosznia és Hercegovina
Legyen Belgium	MI A BAJ? Litvánia	CH Svájc
Ser fr Belgium – Francia Közösség	Lu Luxemburg	MI A BAJ? Izland
Hogy Belgiumból – beszél német community	Magyarországon	Li Liechtenstein
Távolság Belgium – Flemish Community	Magyarországon	A montenegrói
BG Bulgária	MT Málta	MK Észak-Macedónia
Cz Cseh Köztársaság	NL Hollandia	Nem Norvégia
DK Dánia	La Ausztriában	RS Szerbia
Németország	PI Lengyelország	TR Törkiye
Észtország	PT Portugália	
IE Írország	RO Románia	
Görögország	Ha Szlovénia	
Ez Spanyolország	SK Szlovákia	
FR Franciaország	Fi Finnország	
HR Horvátország	Svédország	

Egyéb kódok

(:) vagy: Nem állnak rendelkezésre adatok

Nem vesz részt az adatgyűjtésben

(-) vagy – Nem alkalmazható

Rövidítések és rövidítések

CEFR Közös Európai Nyelvi Referenciakeret

CLIL tartalom és integrált nyelvtanulás

CPD folyamatos szakmai fejlesztés

ECTS Európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer

Cinema International Egységes Oktatási Osztályozás

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

ISO Nemzetközi Szabványügyi Szervezet

Ez az első tanárképzés

OECD Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet

Pisa Nemzetközi Diákfelmérési Program

Talis Nemzetközi Oktatási és Tanulási Felmérés

A VETERINARY szakoktatás és -képzés

BEVEZETÉS

A nyelv a kultúra része. Mint ilyenek, teljes mértékben hozzájárulnak a személyes és kollektív identitások kialakulásához. Valójában minden nyelv sajátos képet ad az életről. Ezért a nyelvi sokszínűséget értékelik és értékelik a demokratikus társadalmakban. A nyelvek olyan kifinomult eszközök, amelyek lehetővé teszik az emberek számára, hogy értelmes kapcsolatokat építsenek ki egymással, és kapcsolódjanak a világ egészéhez. A nyelvtudás tehát igazi átjáró az élet gazdagabb élményeihez és lehetőségeihez.

Európa nyelvileg sokszínű kontinens. Ez a sokféleség nemcsak az országok hivatalos nyelveit foglalja magában, hanem az európai területen évszázadok óta beszélt regionális vagy kisebbségi nyelveket is, nem is beszélve a migránsok által hozott nyelvekről. A nyelvi sokszínűség tiszteletben tartását kezdettől fogva az Európai Unió egyik alapelveként tekintették, és a legalapvetőbb jogában, az Európai¹ Unióról szóló szerződésben is szerepel.

POLITIKAI KONTEXTUS

A nyelvtanulás alapvető szerepet játszik az európai projekt megvalósításában. Az egynél több nyelven szerzett hatékony készségek közvetlenül befolyásolják az európai polgárok azon képességét, hogy² Európa-szerte kihasználják az oktatás, a képzés és a munkalehetőségek előnyeit. A nyelvtanulás az oktatás és képzés európai dimenzióját is megerősítheti: ez fejleszti a diákok érdeklődését, megértését és elismerését más kultúrák, és végül elősegíti a befogadó európai identitás nyitott más kultúrák.

Az európai identitásnak az oktatás és képzés révén történő megerősítéséről szóló európai bizottsági közleményben felvázolt európai oktatási térség jövőképeinek középpontjában a nyelvi készségek állnak. Ezzel az inspiráló perspektívával összhangban Európának olyan helynek kell lennie, ahol „a tanulást, a kutatást és a kutatókat nem akadályozzák a határok”. Egy kontinens... ahol az anyanyelven kívül két másik nyelv beszélése is³ normává vált. A nyelvtanulás és a többnyelvűség előmozdítása a határokon átnyúló mobilitáshoz, együttműködéshez és kölcsönös megértéshez szükséges magas színvonalú oktatásra vonatkozó elképzelés részét képezi.

Az írástudás és a többnyelvű kompetenciák hatékonyan szerepelnek az európai⁴ referenciakeretben szereplő, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges nyolc kulcskompetenciá között.

Annak biztosítása, hogy minden diák részesüljön két idegen nyelv korai életkorban történő tanításából, ambiciózus cél, amelyet először 2002-ben fogalmaztak meg⁵ Barcelonában az állam- és kormányfők találkozáján. Ezt a célkitűzést nemrégiben megismételte a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló, 2019. májusi tanácsi ajánlás. Konkrétan, az ajánlás felkéri a tagállamokat, hogy „vizsgálják meg, hogyan segíthetnek minden fiatalot abban, hogy a felső középfokú oktatás és képzés befejezése előtt – lehetőség szerint az iskolai nyelveken túl – legalább egy másik európai nyelven olyan szintű kompetenciaszintet szerezzen, amely lehetővé teszi számukra, hogy hatékonyan használják a nyelvet

1 Az Unió „tisztelőtben tartja gazdag kulturális és nyelvi sokszínűségét, és biztosítja Európa kulturális örökségének védelmét és javítását” (3. cikk (4) bekezdés)

2 „A kompetenciákat a tudás, készségek és attitűdök kombinációjaként határozzák meg” (a Tanács 2018. május 22-i ajánlása az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról, HL C 189., 2018.6.4.).

3 A Bizottság közleménye – Az európai identitás megerősítése az oktatás és a kultúra révén, COM(2017) 673 final, 11. o.

4 A Tanács ajánlása (2018. május 22.) az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról, HL C 189., 2018.6.4.

5 Elnökségi következtetések – Az Európai Tanács 2002. március 15–16-i barcelonai ülése, C/02/930.

szociális, tanulási és szakmai célokra, és ösztönözzék egy további (harmadik) nyelv elsajátítását olyan szinten, amely lehetővé teszi számukra, hogy bizonyos fokú folyékonysággal kölcsönhatásba lépjenek”⁶.

A 2019. évi tanácsi ajánlás valóban egy lépéssel továbbviszi a célt, mivel célja, hogy megváltoztassa a politikai döntéshozók és az oktatási szakemberek gondolkodásmódját, ösztönözve őket arra, hogy átfogó nyelvvoktatási politikákat, valamint innovatív és inkluzív nyelvvoktatási módszereket és stratégiákat fogadjanak el. A cél a diákok általános nyelvi készségeinek javítása, azaz az iskoláztatás, az idegen nyelvek ⁽⁷⁾ és a származási nyelvek terén meglévő kompetenciáik fejlesztése a többnyelvű gyermekek esetében.

A nyelvtanítás és -tanulás ezen átfogó megközelítése különösen az iskolai nyelvi tudatosság fejlesztésének támogatásával érhető el, ami megköveteli, hogy az iskolai személyzet minden tagja részt vegyen a nyelvi dimenzióval kapcsolatos folyamatos gondolkodásban az iskolai élet minden területén. A nyelvtudatos iskoláknak inkluzív keretet kell biztosítaniuk a nyelvtanuláshoz, értékelve a diákok nyelvi sokszínűségét, és azt tanulási forrásként felhasználva, bevonva a szülőket, más gondozókat és általában a helyi közösséget a nyelvvoktatásba.

A közelmúltban az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség felé és azon túl folytatott európai együttműködés új stratégiai keretéről (2021–2030) szóló, 2021 februárjában elfogadott tanácsi állásfoglalás a nyelvvoktatás és -tanulás⁸, valamint a többnyelvűség támogatását az oktatás és képzés minőségének, méltányosságának, befogadásának és sikerének biztosítását célzó európai együttműködés konkrét intézkedéseként határozta meg.

Végezetül az iskolai sikerhez vezető pályákról szóló, nemrégiben elfogadott tanácsi ajánlás ⁹célja, hogy valamennyi diák számára jobb oktatási eredményeket érjen el, tekintet nélkül sajátos körülményeikre (pl. társadalmi-gazdasági háttérére) és jóllétére az iskolában. Ebben az összefüggésben kiemelték a migráns háttérű diákok sajátos igényeit, különösen a nyelvtanulás támogatása tekintetében.

A JELENTÉS TARTALMA

Ez az ötödik, az *európai iskolai nyelvvoktatásra vonatkozó kulcsfontosságú adat*, amely természetesen az előző kiadáson alapul, megbízható adatokat szolgáltat az európai iskolák nyelvtanításával kapcsolatos számos kérdéstről. A kiadvány középpontjában az idegen nyelvek állnak, bár más nyelveket (regionális vagy kisebbségi nyelvek, klasszikus nyelvek stb.) is figyelembe vesznek. A kutatási megközelítés az a politikai keret, amelyen belül az idegen nyelvek tanítását végzik. Ha azonban rendelkezésre állnak, a statisztikai adatok segítenek a tájékozottabb kép kialakításában.

Ez a jelentés 51 mutatót tartalmaz. Mindegyik tartalmaz grafikonokat, magyarázó szöveget és egy fejezetet, amely összefoglalja a fő megállapítást. A mutatók öt fejezetre tagolódnak:

6 A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a nyelvvoktatás és -tanulás átfogó megközelítéséről (HL C 189., 2019.6.5., 17. o.).

7 Az Európai Unió idegen nyelvi készségekkel kapcsolatos felmérése azt mutatta, hogy az értékelt 15 évesek mindössze 42%-a érte el a „független felhasználói” szintet (B1/B2 a Közös Európai Nyelvi Referenciakeretben) az első tanult idegen nyelven, és 25% érte el ezt a szintet egy második idegen nyelven. Emellett jelentős számú hallgató (14% az első idegen nyelv és 20% a második idegen nyelv esetében) nem érte el az „alapfelhasználó” szintjét (azaz a Közös Európai Nyelvi Referenciakeret A1 előtti szintjét) (Európai Bizottság, 2012).

8 A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés területén az európai oktatási térség felé és azon túl folytatott európai együttműködés stratégiai keretéről (2021–2030), HL C 66., 2021.2.26.

9 A Tanács 2022. november 28-i ajánlása az iskolai sikerhez vezető pályákról és a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló, 2011. június 28-i tanácsi ajánlás felváltásáról (HL C 469., 2022.12.9.).

Az A. fejezet azzal kezdődik, hogy felvázolja Európa összes hivatalos nyelvét, és a mai tanterekben folytatja a nyelvi sokszínűség megvitatását.

A B. fejezet az idegen nyelveknek a tantervben való rendelkezésre bocsátását tárgyalja. Az első szakasz a rendelkezésre bocsátott idegen nyelvek számával foglalkozik, míg a második rész a megadott nyelveket írja le.

A C. fejezet a diákok nyelvtanulásban való részvételi arányára összpontosít. Az első rész a diákok által tanult idegen nyelvek számát vizsgálja az oktatási szint és az út szerint, a második pedig azt vizsgálja, hogy az idegen nyelvtanulók mit tanulnak.

A D. fejezet a tanároknak szól (idegen nyelvek). Az első rész a tanárok képezésével, a szakterületre való szakosodásuk mértékével és a rendelkezésükre álló képzési lehetőségekkel kapcsolatos számos kérdéssel foglalkozik. A második rész az idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitását vizsgálja.

Az E. fejezet az idegen nyelvekkel kapcsolatos oktatási idő és az első két idegennyelvű hallgató várható tanulási eredményeinek vizsgálatával kezdődik. Emellett nyelvi tesztek és támogató intézkedéseket vizsgál az általános oktatásban részt vevő migráns diákok számára.

A fejezeteket egy szöveget kíséri, amely elmagyarázza az alkalmazott fogalmakat. A jelentés különböző szempontjaira vonatkozó további információkat a mellékletek tartalmazzák.

ADATFORRÁSOK ÉS MÓDSZERTAN

A jelentés fő adatforrása az Eurydice-hálózat, amely minőségi információkkal szolgált az iskolai (külföldi) nyelvtanítás terén alkalmazott szakpolitikákról és intézkedésekről. Ezeket az információkat a nemzeti szakértők/képviselők által 2022 januárjában és februárjában kitöltött kérdőív segítségével gyűjtötték össze. A fő információforrás a magas szintű oktatási hatóságok által kiadott rendeletek/ajánlások, tantervek és egyéb útmutató dokumentumok. A referenciaév a 2021/2022-es tanév. Az Eurydice-Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) 2020/2021-es közös adatgyűjtéséből származó információkat is felhasználták az oktatási időre vonatkozóan (Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2021a).

Az Eurydice-adatokat kiegészítik az Eurostat adatai és az OECD által végzett két nemzetközi felmérés adatai: a 2018. évi nemzetközi diákfelmérési program (PISA) és a 2018. évi nemzetközi oktatási és tanulási felmérés (TALIS). Az Eurostat statisztikai adatai, amelyek a 2019/2020-as referenciaévet jelentik, információkat szolgáltatnak az iskolai nyelvtanulásban részt vevő diákok arányáról. A PISA 2018 hallgatói kérdőívét arra használták, hogy kiszámítsák azon diákok arányát, akik az iskola nyelvétől eltérő nyelvet beszélnek otthon. A TALIS 2018 tanári kérdőívét arra használták, hogy képet adjanak a (külföldi) nyelvtanárok transznacionális mobilitásáról és a többnyelvű iskolákban való tanítási lehetőségeikről.

Ez a jelentés elsősorban az alap- és általános középfokú oktatásra összpontosít. Néhány mutató azonban kiterjed az iskola előtti és a szakközépiskolai oktatásra is. A legtöbb esetben csak az állami iskolákat veszik figyelembe (kivéve Belgiumot, Írországot és Hollandiát, ahol a kormánytól függő magániskolákat veszik figyelembe).

A jelentés 39 oktatási és képzési rendszert fed le az¹⁰Eurydice-hálózat 37 tagállamában (az Európai Unió 27 tagállamában, valamint Albániában, Bosznia-Hercegovinában, Svájcban, Izlandon, Liechtensteinben, Montenegróban, Észak-Macedóniában, Norvégiában, Szerbiában és Törkiyében).

A 2021/2022-es tanévben, amely a legtöbb mutató referenciaéve, a Covid19-világjárványra válaszul végrehajtott egyedi intézkedések számos európai országban befolyásolták az iskoláztatás megszervezését.

10 Az oktatási és képzési rendszerek száma magasabb, mint az országok száma. Ennek oka, hogy Belgium három oktatási és képzési rendszerrel rendelkezik (Belgium francia közössége, Belgium flamand közössége és Belgium német közössége).

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Ez a kiadvány nem tartalmaz átmeneti intézkedéseket, amelyek bemutatják azt a „normális” kontextust, amelyben a diákok (idegen) nyelveket tanulnak.

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A nyelvi sokszínűség az európai DNS része. Az európai nyelvek mozaikja nemcsak az országok hivatalos nyelveit foglalja magában, hanem az európai területen évszázadok óta beszélt regionális vagy kisebbségi nyelveket is, nem is beszélve a migránsok által hozott nyelvekről. Ebben az összefüggésben a nyelvtanulás sok ember számára szükséges; ezen túlmenően, ez egy lehetőség mindenki számára, ami új munkahelyekhez vagy tanulmányi lehetőségekhez vezet. Emellett a kultúra részeként a nyelvek hozzájárulnak a személyes és kollektív identitások kialakulásához. Valójában minden nyelv sajátos képet ad az életről. Ezért a nyelvi sokszínűséget értékelik és értékelik a demokratikus társadalmakban.

A nyelvtanulás alapvető szerepet játszik az európai projekt megvalósításában, különösen az európai oktatási térség^(11–), a mindenki számára elérhető magas színvonalú oktatás és az egész életen át tartó tanulás valódi, határokon átnyúló közös térségének megvalósításában. Ezzel összefüggésben elismerték, hogy a többnyelvűség egyike a személyes kiteljesedéshez, az egészséges és fenntartható életmódhoz, a foglalkoztathatósághoz, az aktív polgári szerepvállaláshoz és a társadalmi befogadáshoz szükséges nyolc kulcskompetenciának, amint azt az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló tanácsi ajánlás is jelzi¹².

A nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló 2019. évi tanácsi ajánlás célja a diákok általános nyelvi kompetenciáinak fejlesztése. Az idegennyelv-tanulás javítása az iskolákban szintén fontos cél. E célkitűzésre tekintettel az ajánlás felkéri a tagállamokat, hogy „segítsék az összes fiatalat abban, hogy a felső középfokú oktatás és képzés befejezése előtt – az iskolai nyelvek mellett – lehetőség szerint legalább egy másik európai nyelven olyan szintű kompetenciaszintet szerezzen, amely lehetővé teszi számukra, hogy hatékonyan használják a nyelvet szociális, tanulási és szakmai célokra, és ösztönözzék egy további (harmadik) nyelv elsajátítását olyan szinten, amely lehetővé teszi számukra, hogy bizonyos fokú folyékonyással kommunikáljanak”¹³.

Az európai *iskolai nyelvtanításra vonatkozó kulcsfontosságú adatok 2023-as* kiadása a jelentés ötödik kiadása. Természetesen az előző négy publikáción alapul. A korábbiakhoz hasonlóan ez az új kiadás is hozzá kíván járulni az európai iskolákban a (külföldi) nyelvtanítás terén bekövetkezett szakpolitikai fejlemények nyomon követéséhez. Míg az idegen nyelvek állnak a kutatás középpontjában, más nyelveket (regionális vagy kisebbségi nyelvek, klasszikus nyelvek stb.) is figyelembe kell venni.

Konkrétabban, ez a jelentés 51 mutatót tartalmaz, amelyek az Európai Unió (EU) és nemzeti szinten a (külföldi) nyelvpolitika szempontjából releváns témák széles körét fedik le, például:

- nyelvek (külföldiek) biztosítása a tantervben;
- a diákok által tanult nyelvek száma és köre;
- idegen nyelvek oktatására fordított oktatási idő;
- az első és a második idegen nyelv várható teljesítményszintje;
- nyelvi támogatás az újonnan érkezett migráns diákoknak és az otthoni nyelvtanításnak;
- idegennyelv-tanárok profiljai és képzései;
- idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitása.

A jelentés fő adatforrása az Eurydice Network, amely minőségi információkkal szolgált az¹⁴iskolai (külföldi) nyelvtanítás terén alkalmazott szakpolitikákról és intézkedésekről. Az Eurydice-adatokat kiegészítik az

11 Az európai oktatási térségről további információk a Bizottság honlapján található (<https://education.ec.europa.eu/about-eea>).

12 A Tanács ajánlása (2018. május 22.) az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról, HL C 189., 2018.6.4.

13 A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről (HL C 189., 2019.6.5., 17. o.).

Eurostat adatai és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet által végzett két nemzetközi felmérés adatai: a 2018-as nemzetközi diákfelmérési program és a 2018-as Nemzetközi Oktatási és Tanulási Felmérés⁽¹⁵⁾.

A jelentés 39 oktatási rendszert fed le az¹⁶Eurydice-hálózat 37 tagállamában (a 27 uniós tagállamban, valamint Albániában, Bosznia-Hercegovinában, Svájcban, Izlandon, Liechtensteinben, Montenegróban, Észak-Macedóniában, Norvégiában, Szerbiában és Törökországban).

A közel két évtizeddel ezelőttiekhez képest az általános iskolások az oktatási rendszerek túlnyomó többségében már korai koruktól tanulnak idegen nyelvet.

A legtöbb oktatási rendszerben minden diáknak el kell kezdenie egy idegen nyelv tanulását 6 és 8 éves kor között. Hat oktatási rendszerben (Belgium, Görögország, Ciprus, Luxemburg, Málta és Lengyelország német nyelvű közössége) ezt a követelményt még korábban előírták (lásd a B1. ábrát). Az elmúlt két évtizedben az oktatási rendszerek mintegy kétharmada 1 évről 7 évre növelte a kötelező idegen nyelv-tanulás időtartamát. Ez a növekedés minden esetben annak tudható be, hogy az első idegen nyelv kötelező tantárgynak minősül (lásd a B2. ábrát). Ez a tendencia tükrözi az Európai Tanács 2002-es barcelonai ülésén megfogalmazott felhívást, amely felkérte az uniós országokat, hogy hozzanak intézkedéseket „az alapkészségek elsajátításának javítása érdekében, különösen azáltal, hogy nagyon korai életkortól kezdve legalább két idegen nyelvet taníttanak¹⁷”.

Az a kötelezettség, hogy a legtöbb oktatási rendszerben az alapfokú oktatás (vagy akár az iskola előtti oktatás) korai éveitől legalább egy idegen nyelvet meg kell tanulni, megmagyarázza, hogy 2020-ban az uniós szinten legalább egy idegen nyelvet tanulnak (86,1%) (lásd a C1a. ábrát). 2013-hoz képest ez 6,7 százalékpontos növekedést jelent (lásd a C2. ábrát). 2020-ban az alapfokú oktatásban részt vevő hallgatók kevesebb mint fele tanult legalább egy idegen nyelvet mindössze három oktatási rendszerben (Belgium és Hollandia francia és flamand közössége) (lásd a C1. ábrát). Ezekben az oktatási rendszerekben az idegen nyelv kötelező tantárgyként való tanulása viszonylag későn kezdődik az alapfokú oktatásban (lásd a B1. ábrát). Ez megmagyarázza, hogy az általános iskolai oktatásban részt vevő tanulókat érintő arány miért viszonylag alacsony.

A második idegen nyelv tanulása általában az alapfokú oktatás végén vagy az alsó középfokú oktatásban kezdődik.

2020-ban uniós szinten az alsó középfokú oktatásban részt vevő hallgatók 59,2%-a tanult két vagy több idegen nyelvet (lásd a C3. ábrát). A hallgatók az alapfokú oktatás későbbi éveiben vagy a legtöbb oktatási rendszerben az alsó középfokú oktatás korai éveiben kötelező tantárgyként második idegen nyelvet tanulnak (lásd a B1. ábrát). Vannak azonban más minták is, amelyek részben magyarázhatják azt a viszonylag alacsony általános arányt, hogy az uniós szintű oktatás ezen a szintjén legalább két idegen nyelvet tanulnak. Például nyolc oktatási rendszerben (Bulgária, Magyarország, Ausztria, Szlovénia, Szlovákia, Liechtenstein, Norvégia és Törökország) csak akkor kötelező két idegen nyelv elsajátítása, ha eléri a felső középfokú szintet. Ezenkívül hét oktatási rendszerben (Belgium, Németország, Írország, Spanyolország, Horvátország, Svédország és Albánia francia közössége) nincs olyan politika, amely minden diák számára kötelezővé tenné a két idegen nyelv tanulását (lásd a B1. ábrát).

14 A referenciaév a 2021/2022, kivéve az utasításidőre vonatkozó adatokat, amelyek esetében 2020/2021. Ezek az adatok elsősorban az általános oktatásra vonatkoznak.

15 Az Eurostat statisztikai adatai esetében a 2019/2020 a referenciaév, kivéve az idősorokat, amelyek esetében a referenciaévek a 2012/2013-as és a 2019/2020-as évek. Az Eurostat statisztikai adatai információkat szolgáltatnak a nyelvtanulásban részt vevő iskolák tanulói részvételi arányáról. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet felméréseinek kontextuális kérdőíveit az otthoni iskoláztatás nyelvével eltérő nyelvet beszélő diákok (nemzetközi diákértékelési program) és a nyelvtanítók (külföldiek) transznacionális mobilitása és a többnyelvű iskolákban való tanítási lehetőségek (nemzetközi oktatási és tanulási felmérés) kérdéseinek kezelésére használták fel.

16 Az oktatási és képzési rendszerek száma magasabb, mint az országok száma. Ennek oka, hogy Belgium három oktatási és képzési rendszerrel rendelkezik (Belgium francia közössége, Belgium flamand közössége és Belgium német közössége).

17 Elnökségi következtetések – Az Európai Tanács 2002. március 15–16-i barcelonai ülése, C/02/930, 19. o.

Egyes országokban a két nyelv tanulása inkább jog, mint kötelezettség.

Ahelyett, hogy minden diák számára kötelezővé tennék a két idegen nyelvet, a nemzeti tantervek más módszereket is biztosíthatnak annak biztosítására, hogy minden diáknak lehetősége legyen két vagy több idegen nyelv elsajátítására. Például Spanyolországban, Horvátországban és Svédországban a két idegen nyelv tanulása soha nem követelmény minden diák számára. Azonban minden általános iskolás diáknak joga van ehhez az iskoláztatás során. Ezt a lehetőséget először az alsó középfokú oktatás kezdetén (Spanyolországban) vagy az alapfokú oktatás végén (Horvátországban és Svédországban) kínálják (lásd a B4. ábrát).

2013 és 2020 között uniós szinten kismértékben változott a legalább két idegen nyelvet tanuló diákok aránya az alsó középfokú oktatásban.

Uniós szinten az alsó középfokú oktatásban legalább két idegen nyelvet tanuló diákok aránya 2013 és 2020 között csak 0,8 százalékponttal nőtt. A különbség a legtöbb országban kevesebb, mint 10 százalékpont volt. Ezen országok közül (azaz kevesebb mint 10 százalékpontos eltéréssel) valamivel több mint a fele mutatott olyan arányt, amely 2020-ban még mindig 90% alatt volt, ami arra utal, hogy javulhat a két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok részvételi aránya (lásd a C4. ábrát).

Három oktatási rendszerben, nevezetesen Belgium flamand közösségében, a Cseh Köztársaságban és Franciaországban a százalék legalább 15 százalékponttal nőtt. Két másik országban (Szlovénia és Szlovákia) a tendencia az ellenkezője volt: a két vagy több idegen nyelvet tanuló alsó középfokú hallgatók aránya több mint 25¹⁸ százalékponttal csökkent. Ezeknek a változásoknak különböző okai állapíthatók meg. Szlovákiában például a csökkenés azzal függhet össze, hogy minden hallgatónak el kell törölnie azt a követelményt, hogy az alsó középfokú oktatás során két idegen nyelvet tanuljon (lásd a B3. ábrát).

A szakoktatásban és -képzésben részt vevő hallgatóknak nem áll módjukban megtanulni két idegen nyelvet, mint az általános oktatásban részt vevő társaik.

2020-ban uniós szinten a felső középfokú oktatásban részt vevő szakképzésben részt vevő hallgatók aránya 35,1% volt. Ez közel 25 százalékponttal kevesebb, mint az általános oktatásban részt vevő társaié (60,0%). A felső középfokú oktatásban a hallgatók legalább 90%-a 13 oktatási rendszerben tanult két vagy több idegen nyelvet, míg a felső középfokú szakképzésben ez az arány csak Romániában volt elérhető. Hasonlóképpen, csak egy ország van, ahol az általános középfokú oktatásban részt vevő hallgatók több mint 30,0%-a nem tanul idegen nyelvet (Portugália), szemben a felső középfokú szakképzésben részt vevő hat országgal (Dánia, Németország, Észtország, Spanyolország, Litvánia és Izland) (lásd a C5. ábrát). 2013-hoz képest a felső középfokú oktatásban részt vevő, két vagy annál több nyelvet tanuló szakképzésben részt vevő hallgatók aránya a legtöbb országban meglehetősen stabil maradt (lásd a C6. ábrát).

Ezek a statisztikák pontosan tükrözik egyrészt az általános oktatásban részt vevő hallgatók, másrészt a szakképzésben részt vevő hallgatók hivatalos tantervében megállapított nyelvi kínálatbeli különbségeket. Valójában 19 oktatási rendszerben a középfokú oktatás végére a szakképzésben részt vevő hallgatók kevesebb éven keresztül tanulnak meg két nyelvet kötelező tantárgyként, mint az általános oktatásban részt vevő társaik (lásd a B6. ábrát).

Az angol, mint idegen nyelv, egyedülálló a maga nemében.

Szinte minden európai országban az angol a diákok által az alap- és középfokú oktatás során a legtöbbet tanult idegen nyelv (lásd a C8. ábrát). 2020-ban a hallgatók több mint 90%-a tanult legalább egy oktatási szintet (azaz alapfokú, alsó középfokú vagy magasabb szintű) szinte minden európai országban. 11 országban a hallgatók több mint 90%-a tanult angolul az oktatás minden szintjén (lásd a C9. ábrát).

Az angol nyelvet tanuló hallgatók magas aránya összefügg azzal a ténnyel, hogy az angol egy kötelező idegen nyelv 21 oktatási rendszerben alacsonyabb alap- vagy középfokú szinten (lásd a B7. ábrát). Még több oktatási rendszerben szerepelnie kell a tananyagban minden iskolában meghatározott oktatási szinteken (lásd a B8a. ábrát).

18 Lengyelországban is jelentősen csökkent a két vagy több idegen nyelvet tanuló alsó középfokú hallgatók aránya. Ez a csökkenés az iskolai végzettségek valamennyi oktatási szinten történő átszervezésének tudható be, az alsó középfokú oktatás jelenleg négy fokozatból áll, amelyek közül kettő nem foglalja magában a kötelező második idegennyelv-tanulást. A kötelező második idegennyelv-tanulás kezdeti fokozata és éveinek száma azonban változatlan marad (lásd a C4. ábrát).

2013 és 2020 között jelentősen megnőtt az általános iskolai oktatásban angolul tanuló diákok részvételi aránya.

2020-ban uniós szinten az angol nyelvet tanuló diákok aránya 98,3% volt az alsó középfokú oktatásban és 95,7% az általános középfokú oktatásban. 2013-ban az oktatási rendszerek túlnyomó többségében a felső középfokú és alsó középfokú oktatásban és az általános oktatásban részt vevő hallgatók 90%-a vagy annál több angolul tanult. Ez azt jelenti, hogy e két oktatási szinten az angol nyelvtanulók aránya stabil és magas (lásd a C12b. és C12c. ábrát).

Az alapfokú oktatásban a kép kissé eltérő: az oktatási rendszereknek csak mintegy egyharmadában a diákok legalább 90%-a tanult angolul 2013-ban és 2020-ban. E két referenciaév között nyolc oktatási rendszerben (Dánia, Görögország, Lettország, Portugália, Románia, Szlovénia, Finnország és Svédország) az angol nyelvtanulás legalább 10 százalékponttal nőtt (lásd a C12a ábrát). Ez a növekedés a fent említett két ténnyel magyarázható: a diákok elkezdenek tanulni egy idegen nyelvet fiatal korban, és az angol a leginkább tanult idegen nyelv szinte minden országban.

2020-ban uniós szinten a második idegen nyelv esetében a francia és a német volt a legnépszerűbb lehetőség.

A francia vagy a német oktatási rendszer körülbelül egynegyedében szerepelnie kell az iskolai tantervnek (lásd a B8a. ábrát). Emellett egyes oktatási rendszerek kötelezővé teszik a francia vagy a német nyelvet (lásd a B7. ábrát). Ez különösen igaz a többnyelvű országokra, ahol állami nyelvről van szó, például Belgiumban, Luxemburgban és Svájcban (lásd az A1. ábrát). A hivatalos dokumentumok általában a francia vagy a német nyelveket is említik azon nyelvek között, amelyeket az iskolák úgy dönthetnek, hogy tanulási ajánlatukba belefoglalják (lásd a B8b. ábrát).

2020-ban uniós szinten a francia volt a második legtanultabb idegen nyelv az alap- és alsó középfokú oktatásban. A diákok 5,5%-a és 30,6% -a tanulta ezt a két szinten. A felső középfokú oktatásban a német volt a második legtanultabb idegen nyelv az EU-ban, a diákok 20,0%-a vette ezt a témát (lásd a C10. ábrát).

A franciául vagy németül tanuló diákok aránya 2013-hoz képest a legtöbb országban stabil maradt (lásd a C13. és C14. ábrát).

2020-ban a spanyol volt a második legtanultabb idegen nyelv öt országban.

A legtöbb európai országban az oktatási hatóságok kisebb hangsúlyt fektetnek a spanyolra, mint az angolra, a franciára vagy a németre. Valójában egyetlen európai ország sem határozza meg a spanyolt kötelező idegen nyelvként minden diák számára legalább egy tanévre (lásd a B7. ábrát), és csak két ország (Svédország és Norvégia) követeli meg, hogy az adott oktatási szinteken minden iskola lehetőséget biztosítson a diákoknak a spanyol nyelvtanulásra (lásd a B8a. ábrát).

2020-ban uniós szinten az alsó középfokú hallgatók 17,7%-a és a felső középfokú hallgatók 18,0%-a tanult spanyolul. Ez volt a második leggyakrabban tanult idegen nyelv (a diákok legalább 10%-a tanulja meg) Írországban az alsó középfokú oktatásban, Németországban a felső középfokú oktatásban és az alsó középfokú oktatásban Franciaországban, Svédországban és Norvégiában (lásd a C10. ábrát).

A francia és a német nyelvtanulás tendenciáihoz hasonlóan a spanyol nyelvtanulók aránya is stabil maradt a legtöbb országban 2013-hoz képest (lásd a C15. ábrát).

2020-ban Európában sokkal ritkábban tanultak az angoltól, a franciától, a némettől és a spanyoltól eltérő idegen nyelveket.

2020-ban az angoltól, a franciától, a némettől és a spanyoltól eltérő nyelveket gyakran tanulmányozták néhány országban, főként történelmi okokból vagy a földrajzi közelség miatt (lásd a C11. ábrát). Az olasz (Horvátországban, Máltán, Ausztriában és Szlovéniában), az orosz (Bulgária, Csehország, Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország és Szlovákia), a dán (Izland), a holland (a belgiumi Francia Közösségben), az észti (Észtországban) és a svéd (Finnországban) volt az egyetlen idegen nyelv, amelyet bármely európai országban az általános középfokú vagy alapfokú oktatásban részt vevő hallgatók legalább 10%-a tanult (lásd a C11. ábrát).

Azonban számos országban a tanterv más nyelveket is meghatároz, amelyeket az iskolák nyújthatnak, mint például a kínai, az arab, a török, a japán és a portugál. A meghatározott idegen nyelvek köre a legmagasabb az általános középfokú oktatásban (lásd a B8b ábrát). Ezen túlmenően ezen az oktatási szinten nemzeti vizsgák vannak kevésbé tanult nyelveken, amelyek több európai országban tanúsítványt eredményeznek. Ez

a helyzet például a kínai nyelv esetében, amelyre az országok mintegy negyedében rendelkezésre áll a tanúsítványhoz vezető nemzeti vizsga. Franciaország, Norvégia és Németország az a három ország, ahol a legtöbb idegen nyelv létezik ilyen nemzeti vizsgán: 60, 45 és 24 (lásd az E7. ábrát).

Az alapfokú oktatásban az idegen nyelveken töltött oktatási idő a legtöbb országban a teljes tanítási idő kis hányada.

Az alapfokú oktatásban, a legtöbb oktatási rendszerben az idegen nyelvekre, mint kötelező tantárgyakra fordított idő a teljes kötelező tananyagban a tanításra fordított teljes tanítási idő 5–10%-át teszi ki. Ez az arány az általános középfokú oktatásban a kötelező besorolási fokozatokban 10% és 19% között van, amelynek során a diákok egy vagy néha két idegen nyelvet tanulnak (lásd az E4. ábrát).

Az alapfokú oktatásban az idegen nyelvek kötelező tantárgyként való oktatásával töltött órák száma elméleti évenként 30 és 69 óra között van a legtöbb oktatási rendszerben (lásd az E1a. ábrát). Az egyes oktatási rendszerekben megfigyelt viszonylag alacsony óraszám részben azzal magyarázható, hogy az idegennyelvtanítás nem kötelező az alapfokú oktatás minden osztályában.

Az általános középfokú oktatás kötelező fokozataiban az elméleti évenkénti tanítási órák száma körülbelül 75 óra (Horvátországban, Albániában és Norvégiában) és körülbelül 185 óra (Bulgária, Dánia, Franciaország és Liechtenstein (gym)) között mozog (lásd az E1b ábrát). 373 órakeretben Luxemburg (idegenségi másodfokú osztály) folyamatban lévő ügy: A francia és a német, a három állami nyelv közül kettőt, amelyeket a diákok korai életkorban tanulnak (lásd a B1. ábrát), idegen nyelveknek tekintik a tantervben.

2014 és 2021 között jelentős változások történtek az idegen nyelveken töltött tanítási idő tekintetében az országok egy kisebb részén.

2014 és 2021 között az idegen nyelvekre mint kötelező tantárgyakra fordított tanítási idő a legtöbb oktatási rendszerben viszonylag stabil maradt. Az alapfokú oktatásban a két referenciaév közötti különbséggel rendelkező oktatási rendszerek között a legtöbb esetben nőtt az idegen nyelvekre fordított tanítási idő. Az 50%-ot meghaladó legnagyobb növekedés Dániában és Finnországban van (lásd az E5. ábrát).

Az általános középfokú oktatásban a kötelező besorolási fokozatok vizsgálatokor a tanórák számának jelentős változását mutató országok száma meglehetősen hasonló a változás nélküli vagy szinte változatlan országok számához. A különbséggel rendelkező országok között nincs egyértelmű tendencia. A különbségek kisebbek, mint az alapfokú oktatásban. Dánia az egyetlen olyan ország, ahol különösen nagy a növekedés (100%) (lásd az E5. ábrát). Ebben az országban minden diák számára kötelezővé vált egy második idegen nyelv tanulmányozása, míg korábban fakultatív volt (lásd a B3. ábrát).

A hallgatók várhatóan elérik a közös európai nyelvi referenciakeret B2 szintjét az első idegen nyelvükön az általános középfokú oktatás végére.

Szinte minden ország használja az Európa Tanács által létrehozott Közös Európai Nyelvi Referenciakeretet az idegen nyelvek nemzetközileg összehasonlítható teljesítményszintjének kialakítása érdekében. Az első idegen nyelv esetében a legtöbb ország megköveteli, hogy a hallgatók az alsó középfokú oktatás végén elérjék az A2 szintet, az általános felső középfokú oktatás végén pedig a B2 szintet. Görögország és Izland tanterve a C1-et az általános középfokú oktatás végén elért legmagasabb szintként határozta meg. A második idegen nyelv esetében a legtöbb országban a minimumkövetelmények az alsó középfokú oktatás végén az A2 szint, az általános középfokú oktatás végén pedig a B1 szint. Csak Olaszország és Izland határozta meg a B1 szint feletti minimumkövetelményt az általános oktatásban részt vevő hallgatók számára iskoláztatásuk végén (B2, illetve C1) (lásd az E6. ábrát).

A hallgatók első és második idegen nyelvre vonatkozó teljesítményszintjének összehasonlításakor az eredmény általában magasabb lesz az első idegen nyelv, mint a második nyelv esetében. Az első és a második azonos nyelvre vonatkozó eredmények csak az egyes országok kisebbségében várhatók ugyanabban a referenciapontban. Az első és a második idegen nyelv teljesítményszintje közötti különbség nem meglepő, mivel a második idegen nyelvet kevesebb évig tanulják az összes oktatási rendszerben (lásd a B2 és B3 ábrákat). A második idegen nyelv tanítási ideje is rövidebb (lásd az E2. ábrát).

Számos országban a regionális vagy kisebbségi nyelvek és a klasszikus nyelvek is szerepelnek a tantervben.

A legtöbb európai országban a jogszabályok hivatalosan legalább egy regionális vagy kisebbségi nyelvet ismernek el (lásd az A1. ábrát). Ez a hivatalos elismerés gyakran szükségessé teszi a nyelvek

használatának előmozdítását a közélet különböző területein, beleértve az oktatást is. Egyes országok azonban, például Franciaország, nem ismerik el a regionális és kisebbségi nyelveket hivatalos nyelvként, és mégis belefoglalják ezeket a nyelveket az oktatással kapcsolatos magas szintű vezetői dokumentumaikba (lásd a B9. ábrát). Ezen túlmenően az országok közel felében az integrált tartalom- és nyelvtanulási (CLIL) programok regionális vagy kisebbségi nyelveket foglalnak magukban oktatási nyelvként az állami nyelvekkel együtt (lásd a B12. ábrát).

A tananyag tartalma alapján a klasszikus vagy latin görög tanítást elsősorban az általános középfokú oktatásban végzik. Ezek a nyelvek ritkán kötelező tantárgyak. A klasszikus görög nyelv csak Görögországban és Cipruson minden diák számára kötelező az alsó és az általános középfokú oktatásban. A latin kötelező tantárgy minden diák számára Romániában (alsó középfokú oktatás), valamint Horvátországban, Bosznia-Hercegovinában, Montenegróban és Szerbiában (általános felső középfokú oktatás). Számos további oktatási rendszerben a klasszikus görög vagy latin csak meghatározott oktatási útvonalakat követő diákok számára kötelező (lásd a B10. ábrát).

Uniós szinten körülbelül minden hetedik 15 éves diák vesz részt heterogén nyelviskolában

A heterogén nyelviskolák, amelyeket e jelentés alkalmazásában olyan iskolákként határoznak meg, ahol a diákok több mint 25%-a otthon más nyelvet beszél, mint az oktatás nyelve, számos európai országban meglehetősen gyakoriak. 2018-ban uniós szinten a 15 évesek 13,3%-a vett részt heterogén nyelviskolában (lásd: A4. ábra). Ez részben a nemzeti nyelvi háttérrel magyarázható: egyes országokban több államnyelv vagy regionális, kisebbségi vagy nem területi nyelv létezik (lásd az A1. ábrát). Ez a megállapítás szorosan összefügg azon migráns háttérű diákok arányával is, akik nem beszélnek az otthoni iskoláztatás nyelvét (lásd az A3. ábrát).

2018-ban az uniós szintű tanároknak csak egy kis része számolt be arról, hogy tanári alapképzésük során (24,5%) vagy folyamatos szakmai továbbképzésük (20,1%) során többnyelvű osztályok biztosítására irányuló képzésben részesültek. Cipruson volt a legmagasabb a tanári alapképzés (48,0%) és a folyamatos szakmai fejlődés (37,7%) során az ilyen osztályok biztosítására kiképzett tanárok aránya (lásd a D3 ábrát).

A hazai nyelvtanítást az országok kisebbsége támogatja vagy támogatja pénzügyileg

Számos magas szintű európai oktatási hatóság tesz lépéseket annak érdekében, hogy támogassa az alap- és alsó középfokú oktatásban újonnan érkezett bevándorló diákok nyelvtanulását. A legnépszerűbb intézkedés a további osztályok az oktatás nyelvén; ezeket szinte valamennyi oktatási rendszerben támogatják vagy támogatják (lásd az E9. ábrát). A magas szintű oktatási hatóságok az iskola előtti oktatás végén vagy az alapfokú oktatás kezdetén az oktatási rendszerek kevesebb mint felében javasolják vagy írják elő az iskolai nyelv diagnosztikai vizsgálatát. Ezek az ajánlások vagy követelmények kis többségükben a teljes iskolai lakosságra vonatkoznak, és nem csak a tanulók meghatározott csoportjaira (az újonnan érkező migráns diákokra, akik otthon az iskolázás nyelvétől eltérő nyelvet beszélnek stb.) (lásd az E8. ábrát).

Az újonnan érkezett migráns diákok anyanyelvi osztályainak népszerűsítése vagy pénzügyi támogatása sokkal kevésbé gyakori, mint az iskolanyelv további osztályai, mint az országok több mint egyharmada (lásd az E9. ábrát). Kevesebb országban (Észtországban, Litvániában, Ausztriában, Szlovéniában, Svédországban és Norvégiában) a migráns háttérrel rendelkező diákok – feltételek mellett – otthoni nyelvtanításra jogosultak (lásd a B11. ábrát).

Az, hogy kompetens idegennyelv-tanárokra van szükség az alapfokú oktatásban, valamint az integrált tartalom- és nyelvtanulási programokban, Európa-szerte számos szakpolitikai válaszhoz vezetett.

Az elmúlt két évtizedben az idegennyelv-tanítás teret nyert az alapfokú oktatásban (lásd a B2 ábrát). Ezért számos országban felmerült az elsődleges tanárok kompetenciáinak kérdése az idegen nyelvek oktatásában. Ez a kérdés különösen az idegen nyelveket oktatók specializációjának fokára vonatkozik, mivel a hagyományosan generalista tanárok (azaz azok, akik az összes tantárgyat vagy a legtöbb tantárgyat tanítják) ezen a szinten tanítják a tananyagot.

Európa-szerte három megközelítés létezik a tanároknak az alapfokú oktatásban történő idegennyelv-tanításhoz való hozzárendelésére; mindegyikük az országok mintegy egyharmadában található. Először is, az idegen nyelvek tanításának felelőssége csak a szakosodott tanárookra hárul (azaz azokra, akik korlátozott számú tantárgy tanítására szakosodtak). Másodsor, ez a felelősség a generalista tanárok kezébe kerül. Végül mind az általános, mind a szaktanárok idegen nyelveket taníthatnak (lásd a D1. ábrát).

A CLIL-országok mintegy kétharmadában, ahol legalább néhány tantárgyat idegen nyelven tanítanak, az ilyen programokat oktató tanároknak speciális (további) képzéssel kell rendelkezniük. Általában ezeknek a tanároknak bizonyítaniuk kell, hogy elegendő ismerettel rendelkeznek a CLIL program tanításának nyelvéről. A minimális idegen nyelvi kompetencia általában megfelel a közös európai nyelvi referenciakeret B2 vagy C1 szintjének (lásd a D2. ábrát).

2013 és 2018 között uniós szinten 14,6 százalékponttal nőtt azon idegennyelv-tanárok aránya, akik szakmai célból külföldön tartózkodtak.

A külföldi tanulás vagy tanítás gazdagító tapasztalat bármely tanár vagy potenciális tanár számára. Ez még inkább igaz az idegennyelv-tanárookra, mivel a külföldi látogatások hozzájárulnak nyelvtudásuk fejlesztéséhez, valamint annak az országnak a kultúrájának ismeretéhez és megértéséhez, ahol az általuk tanított nyelvet beszélik.

2018-ban uniós szinten az alsó középfokú oktatásban oktató idegennyelv-tanárok mintegy 70%-a számolt be arról, hogy legalább egyszer szakmai célból járt külföldön a tanári alapképzés vagy a szolgálat során. A mobil idegennyelv-tanárok aránya Spanyolországban, Hollandiában és Izlandon volt a legmagasabb, több mint 80%-uk transznacionális mobilitásról számolt be (lásd a D6. ábrát).

Ez az arány 2013-hoz képest valamennyi országban nőtt. Uniós szinten 14,6 százalékponttal nőtt. A legnagyobb növekedést Hollandiában figyelték meg (26 százalékpont) (lásd a D6. ábrát).

Európai uniós szinten a mobil idegennyelv-tanárok több mint egyének transznacionális mobilitását egy európai uniós program támogatja.

Az uniós programok fontos szerepet játszanak az idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitásában. 2018-ban a legtöbb oktatási rendszerben az alacsonyabb középfokú oktatásban részt vevő mobil idegennyelv-tanárok aránya, akik egy uniós program keretében szakmai célból külföldre költöztek, jelentősen magasabb volt, mint azoké, akik nemzeti vagy regionális program keretében külföldre utaztak. Uniós szinten ezek az arányok 27,4%, illetve 15,7% voltak (lásd a D8. ábrát).

Ezzel a tendenciával ellentétben az uniós programok, valamint a nemzeti vagy regionális programok hozzájárulása az alsó középfokú oktatásban részt vevő idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitásához közel hasonló volt Belgiumban, Franciaországban, Horvátországban, Cipruson és Magyarországon (lásd a D8. ábrát).

Uniós szinten a külföldi oktatás szakmai ok arra, hogy a mobil idegennyelv-tanárok egyharmada külföldre menjen

2018-ban uniós szinten a külföldre utazás fő szakmai okai (amelyekről az alacsonyabb középfokú idegennyelvű mobiltanárok több mint fele számolt be) a „nyelvtanulás”, „tanárképzésük részeként történő tanulás” és „látogató diákok kísérete”. A külföldre utazás egyéb, kevésbé gyakori szakmai okai (amelyekről az alsó középfokú oktatásban dolgozó idegennyelv-tanárok mintegy 40%-a számolt be) a „külföldi iskolákkal való kapcsolatfelvétel”, a „tanítás” és a „más tantárgyakban való tanulás” volt (lásd a D9. ábrát).

2018-ban szinte minden országban a legtöbb mobil idegennyelv-tanár számolt be arról, hogy 3 hónapnál rövidebb ideig (azaz rövid ideig) tartózkodott külföldön. Spanyolország, Franciaország és Olaszország kivételt képez ez alól, mivel a legtöbb mobil idegennyelv-tanár azt állította, hogy hosszabb ideig maradnak külföldön (lásd a D10 ábrát).

A)FEJEZET: KONTEXTUS

Európát a nyelvek gazdag mozaikja jellemzi, amelyek mindegyike sajátos kultúrtörténetet testesít meg. A nyelveket egész országokban lehet beszélni, vagy az országokon belül regionális bázissal is rendelkezhetnek. Az is gyakori, hogy az országok – közös történelmüket tükrözve – megosztják a nyelveiket szomszédaikkal.

Európa többnyelvűsége különböző nézőpontokból közelíthető meg, amelyek közül az egyik a nyelvek európai vagy nemzeti hatóságok általi hivatalos elismerése. Ez a fejezet ezért azzal kezdődik, hogy felvázolja a jelentésben részt vevő 37 európai ország valamennyi hivatalos nyelvét (lásd az A1. ábrát). Ez az információ az Eurydice-hálózat által szolgáltatott adatokon alapul.

A nagyobb európai nyelvi sokszínűség kiemelése érdekében a fejezet elemzi az összes európai országból származó azon diákok százalékos arányát is, akik nem beszélik az otthoni iskoláztatás nyelvét (lásd az A2. és az A3. ábrát), valamint az európai iskolák nyelvi heterogenitásának fokát (lásd az A4. ábrát). Ezek a mutatók a 2018. évi nemzetközi hallgatói teljesítményértékelési program (PISA¹⁹) adatain alapulnak. Az adatok az e jelentésben részt vevő valamennyi országból származnak, kivéve Liechtensteint, amely nem vett részt a 2018. évi PISA-felmérésben.

AZ ÁLLAMNYELVEKKEL (VAGY NYELVEKKEL) EGYÜTT A LEGTÖBB EURÓPAI ORSZÁG HIVATALOSAN IS ELISMERI A TOVÁBBI NYELVEKET.

Az Európai Uniónak (EU) 24 hivatalos nyelve van, amelyek mindegyike legalább egy tagállamában²⁰ állami nyelv. A rendeletek és egyéb általános hatályú dokumentumok a 24 hivatalos nyelven készültek. Az EU-nak kevesebb hivatalos nyelve van, mint a tagállamoknak, mivel egyesek közös nyelvekkel rendelkeznek: A német, a görög, az angol, a francia, a holland és a svéd hivatalos nyelv egynél több országban. Az EU 24 hivatalos nyelve mellett az EU tagállamaiban két további nyelv is állami nyelv (a török Cipruson a két államnyelv egyike, Luxemburg pedig Luxemburgban a három államnyelv egyike). Ezért az uniós tagállamoknak összesen 26 állami nyelvük van.

A legtöbb európai országban (az EU tagállamaiban és nem uniós országokban)²¹ csak egy nyelvet ismernek el állami nyelvként (A1. ábra). Írországnak, Ciprusnak, Máltának és Finnországnak két államnyelve van. Belgiumban, Luxemburgban és Bosznia-Hercegovinában három állami nyelv létezik. Belgiumban azonban az állami nyelveket körülhatárolt nyelvi területeken használják, és országszerte nem ismerik el közigazgatási nyelvként (csak a brüsszeli fővárosi régió kétnyelvű, holland és francia nyelven). Hasonlóképpen, bár Svájcban négy hivatalos nyelve van, legtöbb kantonja egynyelvű. A német az egyetlen hivatalos nyelv 17 svájci kantonban, 4 kanton franciául és 1 kanton olaszul. Ezen kívül 3 kanton kétnyelvű (német és francia), míg 1 háromnyelvű (német, olasz és román).

Az e jelentés hatálya alá tartozó országok több mint fele jogi vagy közigazgatási célból hivatalosan elismeri a regionális vagy kisebbségi nyelveket a határain belül. Ezeknek a nyelveknek a jelenléte (és számuk) számos tényezőtől függ, például az egyes országok kulturális és politikai történelmétől, földrajzi helyzetétől, méretétől vagy az államnyelvek számától. A hivatalosan elismert regionális vagy kisebbségi nyelvi státuszt általában egy adott földrajzi területen – gyakran olyan régióban – lévő nyelveknek adják meg, ahol széles körben beszélnek. Általában a lakosság egy bizonyos hányadának a kisebbségi nyelvet kell beszélnie ahhoz, hogy a nyelvet hivatalos nyelvnek lehessen minősíteni. Szlovákiában és Szerbiában például hivatalosan olyan kisebbségi nyelvet ismernek el, amely jogi és közigazgatási célokra használható bármely olyan helyi közigazgatási egységben, ahol a kisebbségi lakosság az összes lakos legalább 15%-át képviseli. Lengyelországban, Romániában és Észak-Macedóniában a küszöbérték 20%. Magyarországon, ha a kisebbségi népesség meghaladja a 10%-ot, a helyi kisebbség autonóm hatósága megkövetelheti, hogy a

19 A PISA-felméréssel kapcsolatos további információkért lásd az „Adatok és statisztikai terminológia” című szakaszt.

20 Bolgár, cseh, dán, szlovák, szlovén, spanyol, észt, német, finn, francia, görög, holland, ír, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, olasz, portugál, román és svéd.

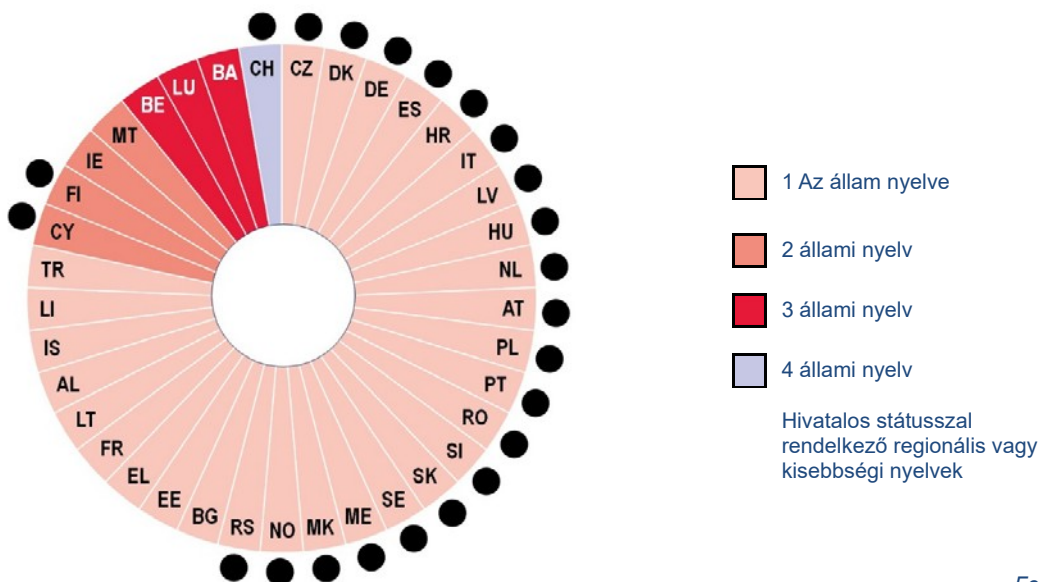
21 A jelentés nemzeti lefedettsége túlmutat az uniós országokon. Az ország lefedettségével kapcsolatos további információkért lásd a jelentés bevezetőjét.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

kisebbségi nyelvet az államnyelv mellett használják önkormányzati rendeletekben, hivatalos formákban, nyilvános hirdetőtáblákban, valamint a helyi médiában. Ha a kisebbségi népesség meghaladja az összes lakos 20%-át, kérésre további jogok adhatók. Például a kisebbségi nyelvet beszélő helyi köztisztviselők is foglalkoztathatók.

A hivatalosan elismert regionális vagy kisebbségi nyelvek száma országonként változik. Lettország, Hollandia és Portugália egyaránt csak egy hivatalos regionális nyelvvel rendelkezik. Ezzel szemben Olaszország, Magyarország, Lengyelország, Románia és Szerbia több mint 10 hivatalos regionális vagy kisebbségi nyelvvel rendelkezik. Egyes regionális vagy kisebbségi nyelveket több országban hivatalosan is elismernek. Pontosabban néhány szláv nyelvet (lány, horvát, lengyel, szlovák és ukrán), valamint a németet és a magyart több mint három uniós országban regionális vagy kisebbségi nyelvként ismerik el.

Az európai nyelvi kép másik része a nem területi nyelvek létezése, azaz „az állam állampolgárai által használt nyelvek, amelyek eltérnek az állam lakosságának többi része által használt nyelvtől vagy nyelvektől, de amelyek, bár hagyományosan az állam területén használatosak, nem azonosíthatók egy meghatározott területtel” (Európa Tanács, 1992). A romani egy tipikus példája a nem-területi nyelvnek. Hivatalosan elismert nyelv 11 európai országban, nevezetesen Csehországban, Németországban, Magyarországon, Ausztriában, Lengyelországban, Romániában, Szlovákiában, Finnországban, Svédországban, Észak-Macedóniában és Szerbiában.

Forrás: Az Eurydice.

1. 1 A1. ábra: Állami nyelvek és hivatalos státusszal rendelkező regionális, kisebbségi vagy nem területi nyelvek, 2021/2022

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

	Államnyelv(ek)	Hivatalos státusszal rendelkező regionális vagy kisebbségi nyelvek		Államnyelv(ek)	Hivatalos státusszal rendelkező regionális vagy kisebbségi nyelvek
AHH OZ, HOG Y	Német, holland francia		PL.	Lengyel	Fehérorosz, cseh, kashubi, német, héber, örmény, karaim, litván, roma, orosz, szlovák, tatár, ukrán, jiddis
BG	Bolgár		PT	Portugál	Mirandese
CZ	Cseh Köztársaság	Német, lengyel, roma, szlovák	RO	Román	Bolgár, cseh, német, görög, horvát, magyar, olasz, lengyel, roma, orosz, szlovák, szerb, török, ukrán
DK	Dán	Német, Feröer-szigetek, Grönlandi	IGE N, IGE N.	Szlovén	Magyar, Olasz
A)	Német	Dán, fríz, német basszus, roma, szorb	SK	Szlovák	Bolgár, cseh, német, horvát, magyar, lengyel, roma, orosz, ukrán
EE	Észt		FI	Finn, svéd	Római, Sami
IE	Angol, ír		EZ ÍGY VAN .	Svéd	Finn, Meänkieli, Romany, Sami, Yiddis
A	Görög		TO VÁB B A	Albán nyelv	
EZ ÍGY VAN.	Angol nyelv	Katalán, valenciai, baszk, galíciai, okszitán	BA	Bosnyák, horvát szerb	
FR	Francia		CH	Német, francia, olasz, római	Francoprovençal, jeni
HR	Horvát	Cseh, magyar, olasz, szlovák, szerb			
MI A BAJ?	Olasz	Katalán, német, görög, francia, Francoprovençal, Friulian, Horvát, Ladin, Occitan, szlovén, albán, szardíniai	MI A BAJ ?	Izlandi	
CY	Görög, Török	Ciprusi arab, örmény	LI	Német	
LV	Lett-i nyelv	Liv (Livonia)	NE KE M	Montenegrin	Bosnyák, horvát, albán, szerb
MI A BAJ?	Litván		MK	Macedón	Bosnyák, roma, albán, szerb, török
LU	Német, Luxemburg Francia		NE M	Norvég (két forma: Bokmål és Nynorsk)	Finn, Kven, Sami
BAN BEN	Magyar	Bolgár, német, görög, horvát, lengyel, roma, román, orosz, szlovák, szlovén, szerb, ukrán	RS	Szerb	Bosnyák, bolgár, cseh, montenegrói, horvát, magyar, macedón, roma, román, orosz, szlovák, albán
MT.	Angol, máltai		TR	Török	
NL	Holland	Franciák			
A	Német	Cseh, horvát, magyar, roma, szlovák, szlovén			

A1. ábra (folytatás): Állami nyelvek és hivatalos státusszal rendelkező regionális, kisebbségi vagy nem területi nyelvek, 2021/2022

Ez a szám a „hivatalos státusú regionális vagy kisebbségi nyelvek” cím alatt hivatalos státusú regionális, kisebbségi és nem területi nyelveket is magában foglal.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

A táblázat nyelvi ábécésorrendben vannak felsorolva a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO) 639–3 kódja szerint (lásd <http://www.sil.org/iso639-3/>, utolsó hozzáférés: 2022. június 27.). Az ISO 639–3 kóddal nem rendelkező nyelveket az országspecifikus megjegyzések tartalmazzák.

A „nem területi nyelv”, a „hivatalos nyelv”, a „regionális vagy kisebbségi nyelv” és az „állami nyelv” fogalom meghatározását lásd a szöszedetben.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr, BE nl), Bulgária, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Írország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Horvátország, Olaszország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Hollandia, Ausztria, Portugália, Románia, Szlovénia, Szlovákia, Finnország, Svédország, Bosznia-Hercegovina, Izland, Norvégia és Törkiye: ezek az országok mindegyike hivatalos nyelvi státuszt adott jelnyelve(i)nek.

Belgium: különböző állami nyelveket csak elhatárolt területeken használnak.

Spanyolország: a spanyol államnyelv egyes autonóm közösségek más nyelveivel együtt él (lásd a táblázatban felsorolt nyelveket), és osztja velük a hivatalos nyelv státuszát. A társ-hivatalos nyelvek szintén az oktatás nyelvei. A felsorolt nyelveken kívül az asztúriai, hivatalos státusszal nem rendelkező nyelvet a törvény védi. Általános és középfokú oktatásban tanítják az Asztúria autonóm közösségben (lásd a B9. ábrát).

Magyarországon: Boyash, a római dialektus, szintén hivatalosan elismert nyelv.

Ausztria: a horvát regionális vagy kisebbségi nyelv a horvát Burgenlandra utal.

Lengyelország: a táblázatban feltüntetett nyelveken kívül a Lemko hivatalosan is elismert kisebbségi nyelv.

Cseh Köztársaság: a táblázatban feltüntetett nyelveken kívül 2014–2015-ben hivatalosan is elismerték az orosz és a szerbet. Ezt a két nyelvet azonban még nem illesztették be a nemzeti kisebbségek nyelveinek használatára vonatkozó alapvető jogi keretbe (184/1999. sz. törvény), ezért nem szerepelnek a táblázatban.

Finnországban: A finn jogszabályok nem ismerik el a hivatalos kisebbségi nyelveket, de a romák és a számik (lásd a felsorolt nyelveket) számos jogi dokumentumban védettek.

Svájc: különböző állami nyelveket csak elhatárolt területeken használnak. A regionális és kisebbségi nyelvek esetében a táblázatban feltüntetett nyelveken kívül a Frainc-Comtou is hivatalosan elismert kisebbségi nyelv.

Az európai nyelvek mozaikja a jelnyelvek említése nélkül nem lenne teljes. Jelenleg a jelentésben szereplő országok többsége hivatalosan elismeri jelnyelvét (nyelveit²²). Az ilyen elismeréssel nem rendelkező országokban léteznek olyan jogi keretek, amelyek meghatározzák a halló- vagy beszéd fogyatékossgal élő személyek jelnyelven való kommunikációhoz való jogát (pl. Lengyelország és Szerbia).

AZ EU-BAN MINDEN TIZEDIK 15 ÉVES NEM BESZÉLI AZ OTTHONI OKTATÁS NYELVÉT

A PISA-felmérés felméri azon 15 éves diákok százalékos arányát, akik beszélik (és nem beszélik) a PISA-teszt nyelvét otthon, ami az iskolai nyelv beszédének helyettesítője.

Uniós szinten a 15 évesek 88,5%-a elsősorban az iskolai oktatás nyelvén beszél otthon, míg 11,5%-uk más nyelvet beszél.

Az A2. ábra azon 15 éves diákok százalékos arányát mutatja be, akik valamennyi európai országban (uniós tagállamokban és nem uniós országokban) elsősorban az iskoláztatás nyelvétől eltérő nyelvet beszélnek otthon.

Az otthon beszélő 15 éves diákok közül Luxemburgban és Máltán a legmagasabb az iskolai oktatás nyelvétől eltérő arány. Luxemburgban a 15 évesek 82,9%-a otthon nem beszélik az iskola nyelvét. Ebben az országban a diákok 40,3%-a jelezte, hogy otthon főként luxemburgi nyelvet beszél (a német nyelvet²³), amely Luxemburg három hivatalos nyelvének egyike (lásd az A1. ábrát), de nem használják az oktatásban. Máltán, amely egy kétnyelvű ország, minden diák elvégezte a PISA vizsgát angol nyelven, amely az oktatás területén széles körben használt két nyelv egyike. A diákok 82,8%-a más nyelvet beszél otthon. A legtöbb diák (75,2%) beszél máltaiul otthon.

22 Lásd az A1. ábrához kapcsolódó országspecifikus megjegyzéseket.

23 A szövegben bemutatott, adott nyelvet beszélő hallgatók százalékos aránya a PISA-felmérés által szolgáltatott információkon alapul (a PISA-adatbázishoz vezető linket lásd a „Statisztikai adatbázisok és terminológia” részben). Ezek az adatok nem szerepelnek az ábrán vagy az 1. mellékletben.

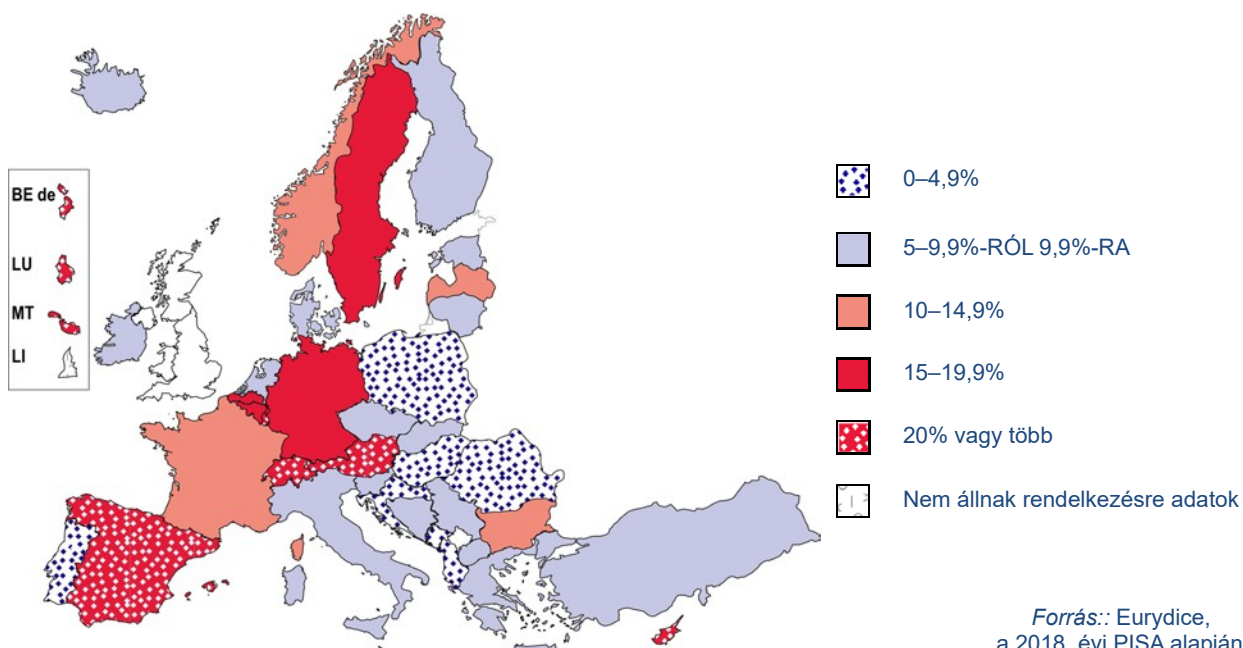
Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Svájcban viszonylag magas a 15 évesek aránya, akik elsősorban olyan nyelvet beszélnek otthon, amely eltér az iskolázás nyelvétől (27,0%). Ebben a többnyelvű országban a legtöbb diák, aki németül, franciául vagy olaszul beszél (vagy nyelvjárása), ugyanazt a nyelvet beszéli otthon és az iskolában. Azonban sok diák beszél otthon egy olyan nyelvet, amely különbözik az oktatás nyelvétől.

Más országok (vagy oktatási rendszerek), ahol a 15 éves diákok legalább 20%-a otthon főként az iskolai nyelvtől eltérő nyelvet beszél, a német nyelvű Belgium (24,1%), Ciprus (22,3%), Spanyolország (20,6%) és Ausztria (20,5%). Ezt követi a másik két belga oktatási rendszer (francia és flamand közösségek), Németország és Svédország, ahol a diákok 17–18%-a elsősorban az iskolai nyelvtől eltérő nyelvet beszél otthon.

Az összes korábbi országgal ellentétben Lengyelországnak különösen homogén 15 éves lakossága van, a diákok mindössze 1,7%-a beszél otthontól eltérő nyelvet, mint az iskola nyelve. Ez az arány viszonylag alacsony, 5% alatt van Horvátországban, Magyarországon, Portugáliában, Romániában, Albániában és Montenegróban.

Az adatokkal rendelkező országok több mint felében (20 országban) a 15 évesek 5–15%-a elsősorban otthon beszél olyan nyelvet, amely eltér az iskolázás nyelvétől.

2. 2 A2. ábra: Azon 15 évesek százalékos aránya, akik otthon elsősorban más nyelvet beszélnek, mint az oktatás nyelve, 2018

Magyarázó megjegyzések

Az adatok kiszámítása a PISA felmérés „Milyen nyelvet beszél otthon a legtöbb idő?” (ST022Q01TA) alapján. A „Teszt nyelve” (1. nyelv) felmérési kategóriát képviselőként használják arra, hogy otthon ugyanazt a nyelvet beszéljék, mint az iskolában.

Egy adott nyelv nyelvjárásának beszéde otthon úgy tekinthető, hogy a standard nyelvet beszéli. Ezt a megközelítést alkalmazták a PISA-felmérésben részt vevő legtöbb országban. Mivel ezt a megközelítést még nem alkalmazták a belga és olasz német nyelvű közösségre, a dialektusokat ennek megfelelően fogalmazták meg.

Az adatok és a standard hibák (S.E.s.) tekintetében lásd az 1. mellékletet. A PISA-val kapcsolatos további információkért lásd a „Statisztikai adatbázisok és terminológia” című részt.

A 2003 és 2018 közötti fejleményeket figyelembe véve Svájcban jelentősen, 14,9 százalékponttal nőtt azon diákok aránya, akik elsősorban az iskoláztatás nyelvétől eltérő nyelvet beszélnek otthon (lásd az 1. mellékletet). A növekedés a belgiumi, németországi és svéd francia közösségekben is észrevehető volt – mintegy 10 százalékpont. Ezen országok többségében a növekedés főként 2003 és 2015 között következett be. Németországban azonban 2003 és 2015 között 4,1 százalékponttal, 2015 és 2018 között pedig 6,0 százalékponttal nőtt azoknak a diákoknak az aránya, akik otthon elsősorban az iskolai nyelvtől eltérő nyelvet beszélnek. Ez azzal magyarázható, hogy az ország 2015-ben és 2016-ban több mint 1 millió menedékkérőt fogadott, főként az afganisztáni, iraki és szíriai háború elől menekülő embereket.

AZOK A DIÁKOK, AKIK OTTHON NEM BESZÉLIK AZ ISKOLA NYELVÉT, NEM CSAK A BEVÁNDORLÓ NÉPESSÉG KÖRÉBEN VANNAK

Az otthoni iskoláztatás nyelvét nem beszélő populációk azonosítása segíthet a megfelelőbb nyelvi támogatási intézkedések biztosításában. Az A3 ábra azt mutatja be, hogy hány diák beszél és nem beszél ugyanazt a nyelvet az iskolában és otthon a bevándorló és nem bevándorló népesség körében. A bevándorló és nem bevándorló népességet a szülők születési helye szerint határozzák meg. A diák akkor minősül „bevándorlónak”, ha mindkét szülő külföldön született. A bevándorló diákok szülehetnek a lakóhelyük szerinti országban (második generációs bevándorlók) vagy külföldön (első generációs bevándorlók). A diák akkor tekinthető „bevándorlónak”, ha legalább az egyik szülője a lakóhelye szerinti országban született.

Amint azt az ábra mutatja, a külföldön született szülők nem feltétlenül jelentik azt, hogy a diák nem beszél az otthoni iskoláztatás nyelvét. Uniós szinten a 15 évesek 5,6%-a olyan bevándorló, aki elsősorban az otthoni iskoláztatás nyelvét beszéli (az ábra bal oldalán világos piros adatok találhatóak). A 15 éveseknek csak valamivel magasabb százaléka – 6,9% – olyan bevándorló, aki otthon nem beszél az iskola nyelvét (az adatok sötétvörös színűek az ábra bal oldalán). Más szóval, a külföldön született 15 éves uniós diákok mintegy fele azt jelzi, hogy otthon beszéli az iskolai oktatás nyelvét.

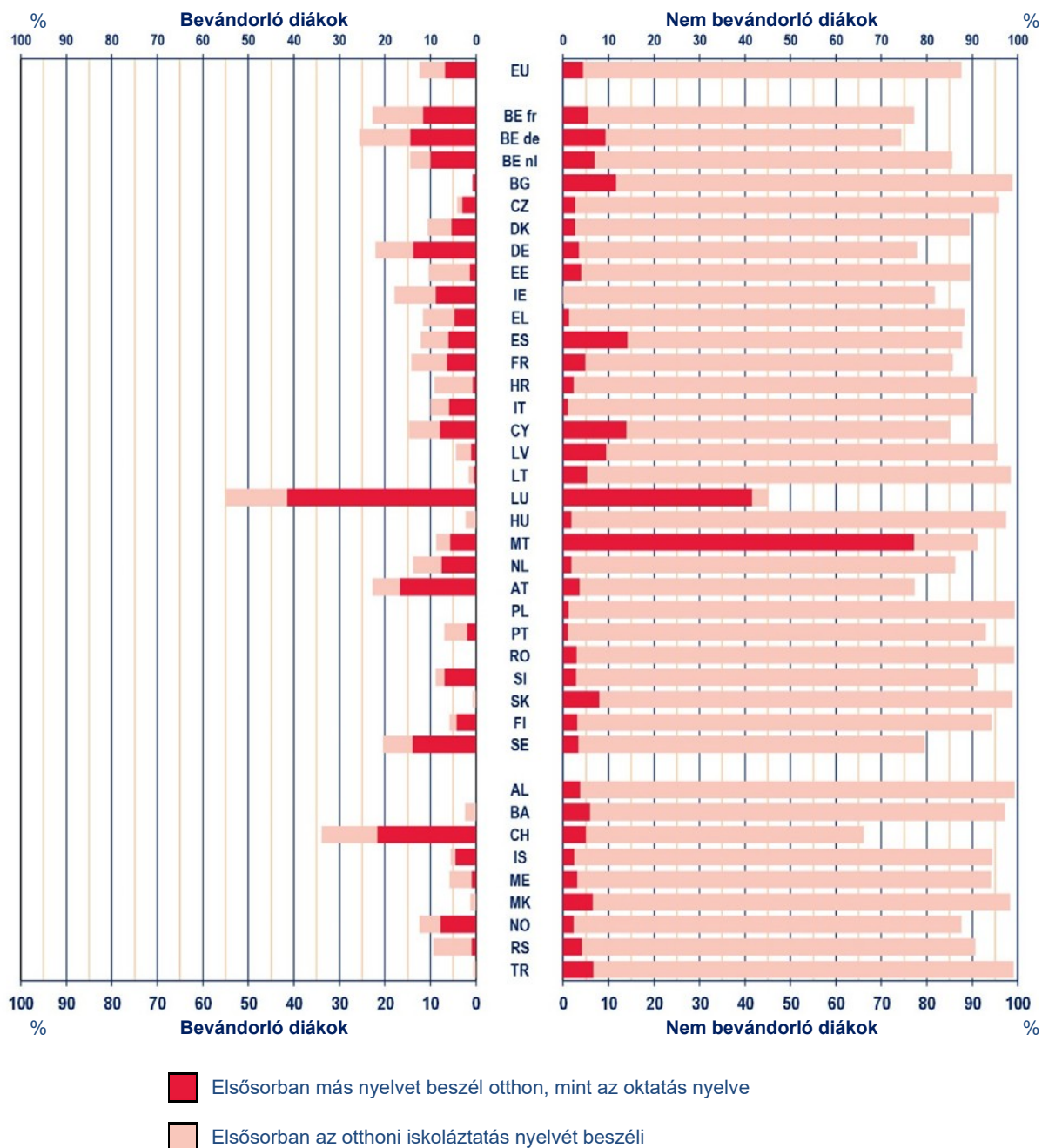
Éppen ellenkezőleg, a nem-bevándorló nem feltétlenül jelenti azt, hogy a diák otthon beszéli az iskola nyelvét. Uniós szinten a 15 évesek 4,4%-a nem migráns, aki nem beszél az otthoni iskoláztatás nyelvét (az adatok sötétvörös színűek az ábra jobb oldalán).

Az uniós szintű adatokról az országos adatokra áttérve a szám azt mutatja, hogy a bevándorló diákok aránya a diákpulációban (az ábra bal oldalán lévő két kategória összesen) nagy eltéréseket mutat a bevándorló diákok aránya tekintetében. Több országban (vagy oktatási rendszerekben) a 15 évesek legalább 20%-a bevándorló (Belgium, Németország, Luxemburg, Ausztria, Svédország és Svájc francia és német nyelvű közössége). Ezekben az országokban a bevándorló diákok legalább fele otthon más nyelvet beszél, mint az iskolai oktatás nyelve (az adatokat az ábra bal oldalán világosvörös és sötétvörös színnel kell összevetni). Azokban az országokban, ahol a migráns háttérrel rendelkező 15 évesek aránya alacsonyabb (kevesebb mint 20%), a helyzet eltérő. Például Észtországban, Horvátországban és Szerbiában, ahol a 15 éves diákok mintegy 10%-a bevándorló, szinte minden bevándorló diák otthon beszéli az iskola nyelvét. Ezzel szemben Szlovéniában, ahol a bevándorlók aránya hasonló a diákpulációban, a bevándorló diákok többsége (körülbelül 80%) otthon más nyelvet beszél, mint az iskolai oktatás nyelve.

Ami a nem bevándorló diákokat illeti (az ábra jobb oldalán), Luxemburg és Málta rendelkezik a legszélsőségesebb mintákkal. Máltán a 15 évesek 77,2%-a nem migráns, aki otthon elsősorban a PISA-teszt nyelvétől eltérő nyelvet beszél. Ez azért van, mert Máltán a legtöbb diák beszél máltaiul otthon, míg az iskolában angolt és máltait használnak, az első az a nyelv, amelyen elvégezték a PISA-tesztet (további

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

részletekért lásd az A2. ábrához kapcsolódó elemzést). Luxemburgban a 15 évesek 41,5%-a nem migráns, aki otthon elsősorban az iskoláztatás nyelvétől eltérő nyelvet beszél (további részletekért lásd az A2. ábrához kapcsolódó elemzést). Bulgária, Spanyolország és Ciprus olyan országok, ahol viszonylag magas a bevándorló diákok aránya, akik otthon az iskoláztatás nyelvétől eltérő nyelvet beszélnek (több mint 10%).

Forrás: Eurydice, a 2018. évi PISA alapján.

3. 3 A3. ábra: A 15 éves bevándorló és nem bevándorló diákok százalékos aránya az otthon beszélt nyelv szerint, 2018

Magyarázó megjegyzések

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Az adatok kiszámítása a PISA felmérés „Milyen nyelvet beszél otthon a legtöbb idő?” (ST022Q01TA) alapján. A „Teszt nyelve” (1. nyelv) felmérési kategóriát képviselőként használják arra, hogy otthon ugyanazt a nyelvet beszéljék, mint az iskolában.

Egy adott nyelv nyelvjárásának beszéde otthon úgy tekinthető, hogy a standard nyelvet beszéli. Ezt a megközelítést alkalmazták a PISA-felmérésben részt vevő legtöbb országban. Mivel ezt a megközelítést még nem alkalmazták a belga és olasz német nyelvű közösségre, a dialektusokat ennek megfelelően fogalmazták meg.

A „bevándorló diákok” kategória azoknak a diákoknak felel meg, akiknek szülei külföldön születtek. Ez a kategória a bevándorló diákok két különálló PISA-kategóriáját egyesíti, nevezetesen: 1) a diák és mindkét szülő külföldön született (azaz első generációs bevándorlók); és (2) a tanuló a vizsga országában született, de mindkét szülő külföldön született (második generációs bevándorlók).

Az adatokért lásd az 1. mellékletet és az S.E.S.-t. A PISA-val kapcsolatos további információkért lásd az „Adatok és statisztikai terminológia” című szakaszt.

Országspecifikus megjegyzések

Bulgária, Írország, Magyarország, Lengyelország, Románia, Szlovákia, Albánia, Bosznia-Hercegovina, Észak-Macedónia és Törkiye: a diákok legalább egy kategóriája nem szerepel az ábrán, mert a minta nem volt elegendő (kevesebb mint 30 diákot tartalmazott). Az érintett kategória(ok) részleteit lásd az 1. mellékletben.

AZ EURÓPAI ORSZÁGOK JELENTŐSEN ELTÉRNEK A HETEROGÉN NYELVISKOLÁKBAN TANULÓ DIÁKOK ARÁNYÁBAN

A heterogén nyelvi környezetben történő tanítás és tanulás lehetőséget nyújt a diákok számára, hogy megismerjék más nyelveket és kultúrákat, és így gazdagíthatják az iskolai tapasztalatokat. Ugyanakkor a diákok nyelvi sokfélesége kihívást jelenthet a tanárok, a diákok és általában az érintett oktatási rendszerek számára. Konkrét intézkedésekre lehet szükség ahhoz, hogy a diákok elsajátítsák az iskoláztatás nyelvét, és támogassák a tanárokat a többnyelvű és egyes esetekben multikulturális osztályok irányításában.

Az iskolák nyelvi heterogenitása, amely itt az iskolázás nyelvétől eltérő nyelvet beszélő diákok több mint 25%-a, országonként változik (lásd az A4. ábrát). Ez részben a nemzeti nyelvi háttérrel magyarázható: egyes országokban több államnyelv vagy regionális, kisebbségi vagy nem területi nyelv létezik (lásd az A1. ábrát). Szorosan összefügg azon migráns háttérű diákok százalékos arányával is, akik nem beszélnek az otthoni iskoláztatás nyelvét (lásd az A3. ábrát). Az iskolák nyelvi heterogenitását befolyásoló egyéb tényezők közé tartozik például a várostervezés (lakossági szegregációval vagy anélkül) és az iskolaválasztással kapcsolatos politikák.

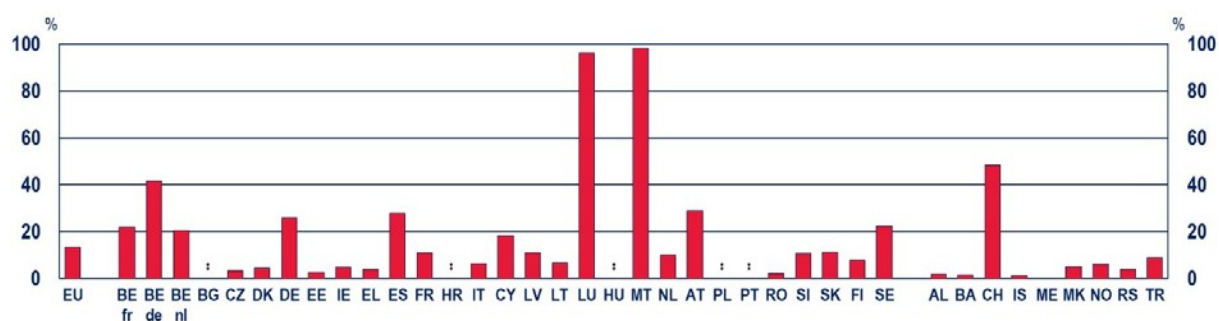
Uniós szinten a 15 évesek 13,3%-a jár heterogén iskolába.

Luxemburgban és Máltán a legmagasabb a 15 évesek aránya, akik heterogén iskolába járnak (96,2%, illetve 98,0%). Luxemburgban sok diák beszél Luxemburgban otthon, amely Luxemburg három hivatalos nyelvének egyike (lásd az A1. ábrát), de nem használják az oktatásban (lásd az A2. ábrához kapcsolódó elemzést). Máltán a legtöbb diák beszél máltaiul otthon, míg az iskolában angolt és máltait használnak, az első az a nyelv, amelyen elvégezték a PISA-tesztet (lásd az A2. ábrához kapcsolódó elemzést).

Luxemburgon és Máltán kívül Belgiumban, Németországban, Spanyolországban, Ausztriában, Svédországban és Svájcban is viszonylag magas a 15 évesek aránya a heterogén nyelviskolákban (több mint 20%).

Ezzel szemben több európai országban a 15 évesek kevesebb mint 5%-a jár heterogén iskolába (Csehország, Dánia, Észtország, Írország, Görögország, Románia, Albánia, Bosznia-Hercegovina, Izland és Szerbia).

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Forrás: Eurydice, a 2018. évi PISA alapján.

4. 4 A4. ábra: Azon 15 évesek aránya, akik olyan iskolába járnak, ahol a diákok több mint 25%-a elsősorban az iskolai nyelvtől eltérő nyelvet beszél otthon, mint az iskolai nyelv, 2018

Magyarázó megjegyzések

Az adatok kiszámítása a PISA felmérés „Milyen nyelvet beszél otthon a legtöbb idő?” (ST022Q01TA) alapján. A „Teszt nyelve” (1. nyelv) felmérési kategóriát képviselőként használják arra, hogy otthon ugyanazt a nyelvet beszéljék, mint az iskolában.

Egy adott nyelv nyelvjárásának beszéde otthon úgy tekinthető, hogy a standard nyelvet beszéli. Ezt a megközelítést alkalmazták a PISA-felmérésben részt vevő legtöbb országban. Mivel ezt a megközelítést még nem alkalmazták a belga és olasz német nyelvű közösségekre, a dialektusokat ennek megfelelően fogalmazták meg.

Az adatokért lásd az 1. mellékletet és az S.E.S.-t. A PISA-val kapcsolatos további információkért lásd az „Adatok és statisztikai terminológia” című szakaszt.

Országspecifikus megjegyzések

Horvátország, Magyarország, Lengyelország és Portugália: a minta elégtelen volt (kevesebb mint 30 tanulót vagy ötnél kevesebb iskolát tartalmazott).

Ausztria és Szlovénia: a mintavételi egység egy iskolán belüli program, nem az egész iskola.

B. FEJEZET – SZERVEZET

I. SZAKASZ – SZERKEZETEK

A nyelvi készségek alapvető fontosságúak az Európán belüli mobilitás, együttműködés és kölcsönös megértés szempontjából. Fontos szerepet játszanak az európai oktatási térség kialakításában is, amely a magas színvonalú oktatás és az egész életen át tartó tanulás²⁴határokon átnyúló közös térsége. 2002-ben az EU állam-, illetve kormányfőinek barcelonai találkozója további intézkedésekre szólított fel „az alapkészségek elsajátításának javítása érdekében, különösen azáltal, hogy már nagyon fiatal kortól legalább két idegen nyelvet tanítanak²⁵”. A nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló, 2019. májusi tanácsi ajánlás a közelmúltban megismételte azt a célkitűzést, hogy valamennyi fiatal a felső középfokú oktatás végén az iskolanyelv mellett két nyelven is elsajátítsa a²⁶készségeket.

Ez a szakasz a nemzeti tantervekben vagy más magas szintű vezetői dokumentumokban meghatározott, óvodai, általános és középfokú szintű idegen nyelvek rendelkezésre bocsátására összpontosít. Rávilágít az összes diák számára kötelező idegen nyelvek számára és arra az időre, amelyre szükség van. Először is elemezzük azt a kort, amikor minden óvodai, általános és általános középiskolásnak el kell kezdenie az első és a második idegen nyelv tanulását (lásd a B1. ábrát). Elemzi azon évek számát, amelyek során az első és a második idegen nyelv kötelező minden diák számára, és feltárja a 2003 óta eltelt időszakban bekövetkezett változásokat (lásd a B2 és B3 ábrát). Az alap- és általános középfokú oktatásban az idegen nyelvek kínálatának képét egészíti ki, kiemelve az összes diák azon jogát, hogy választható tantárgyaik részeként idegen nyelveket válasszanak a tantervben (lásd a B4. ábrát).

Ez a szakasz azzal zárul, hogy megvitatja a szakképzésben részt vevő hallgatók és az általános oktatásban részt vevő hallgatók közötti különbségeket a kötelező idegennyelv-tanulás tekintetében. Konkrétabban azt elemzi, hogy az általános oktatásban/szakképzésben részt vevő hallgatóknak egy vagy két idegen nyelvet kell tanulniuk (lásd a B5. és a B6. ábrát).

Az ebben a szakaszban szereplő valamennyi mutató az Eurydice hálózaton keresztül gyűjtött adatokon alapul, amelyek 37²⁷ország 39 oktatási rendszerére terjednek ki.

HAT OKTATÁSI RENDSZERBEN 6 ÉVES KOR ELŐTT KÖTELEZŐ AZ IDEGENNYELV-TANULÁS

A B1. ábra az általános és általános középfokú oktatásban részt vevő valamennyi hallgató számára kötelező tantárgyként tanított első és második idegen nyelv kezdeti életkorát mutatja be. Egyes esetekben az alkalmazási kör az iskola előtti oktatásra is kiterjed.

A legtöbb oktatási rendszerben a kötelező tantárgyként tanított első idegen nyelv kezdeti életkora 6–8 év, amely az alapfokú vagy kötelező oktatás első évének vagy éveinek felel meg. Hat oktatási rendszerben az első idegen nyelvet 6 éves kor előtt vezetik be: Belgiumban, Luxemburgban és Lengyelországban 3 évesen, Görögországban 4 évesen, Cipruson és Máltán pedig 5 éves korában. Ezekben az országokban – Málta kivételével – az első idegen nyelv elsajátításának követelménye az iskola előtti oktatásban kezdődik, és minden ilyen²⁸szintű gyermekekre vonatkozik.

24 Az európai oktatási térségről további információk a Bizottság honlapján található (<https://education.ec.europa.eu/about-eea>).

25 Elnökségi következtetések – Az Európai Tanács 2002. március 15–16-i barcelonai ülése, C/02/930, 19. o.

26 A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről (HL C 189., 2019.6.5., 8. o.).

27 A jelentés nemzeti lefedettségével kapcsolatos további információkért lásd a jelentés bevezetőjét.

28 Ebben a jelentésben, ha minden gyermek bármikor elkezd idegen nyelvet tanulni az óvodai nevelésben, a kezdeti életkort az a kor határozza meg, amikor az iskola előtti oktatás kötelező, vagy az iskola előtti oktatás államilag támogatott környezetben való biztosítása minden gyermek számára biztosított.

Az észt, svéd és izlandi iskolák szabadon meghatározhatják, hogy az első idegen nyelvet milyen mértékben vezetik be kötelező tantárgyként. A magas szintű oktatási hatóságok az idegen nyelvek bevezetéséhez korcsoportot (vagy besorolási fokozatot) határoznak meg: Észtországban és Svédországban 7–9 év, Izlandon pedig 6–9 év között. Az észtországi (lásd a C1b. ábrát) és az²⁹izlandi iskolák általában 9 éves korukban kezdik meg az idegen nyelvek oktatását. Svédországban az idegen nyelvtanulás általában 7 éves korban kezdődik.

Az utolsó életkor, amikor minden diáknak el kell kezdenie idegen nyelvet tanulni, 10 éves. Ez a helyzet a belgiumi francia közösség egyes részein és a belgiumi flamand közösségben.

Írország az egyetlen ország, ahol nem kötelező idegen nyelvet tanulni az iskolában. Írországban minden diák angolul és írül tanul, amelyek egyikét sem tekintik idegen nyelvnek.

A legtöbb oktatási rendszerben (39-ből 32) kötelező, hogy minden általános oktatásban tanuló diák egyszerre két idegen nyelvet tanuljon az oktatás során.

A legtöbb esetben a második idegen nyelv kötelező tantárgyként való tanulásának kezdeti életkora 11–13 év. Ez megfelel az alapfokú oktatás befejezésének vagy a középfokú oktatás megkezdésének. Görögországból, Lettországból, Svájcban és Szerbiából származó diákok már korábban elkezdnek tanulni egy második idegen nyelvet, 10 éves kortól kezdve, ami az alapfokú oktatás második felének felel meg. Luxemburg kiemelkedik, mivel minden diáknak 6 éves korától meg kell tanulnia egy második idegen nyelvet. A skála másik végén, Norvégiában, egy második idegen nyelv tanulása kötelező minden felső középfokú hallgató számára, amikor 16 éves. Bulgáriában, Magyarországon, Ausztriában, Szlovéniában, Szlovákiában, Liechtensteinben és Törökországban két idegen nyelv kötelező a felső középfokú oktatásban részt vevő valamennyi diák számára, 14 vagy 15 éves kortól.

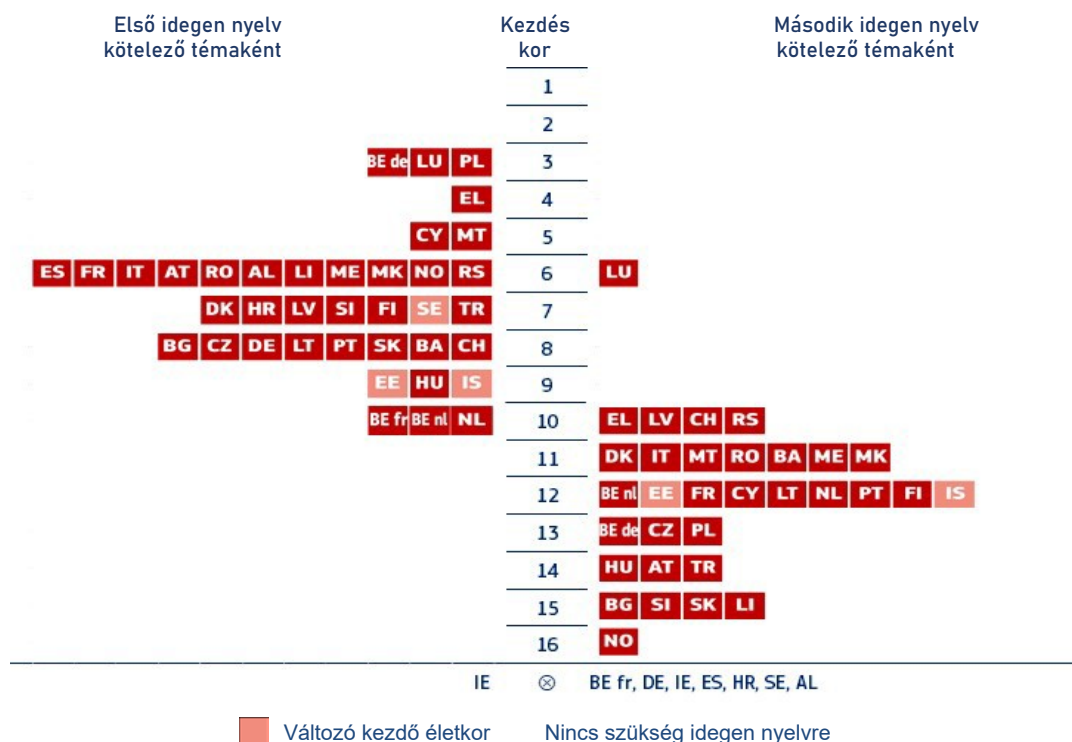
Észtországban és Izlandon, csakúgy, mint az első idegen nyelv mint kötelező tantárgy esetében, a központi oktatási hatóságok megkövetelik az iskoláktól, hogy a második idegen nyelvet meghatározott korhatáron belül (10–12 év) vezessék be. Izlandon a rendelkezésre álló nemzeti statisztikák szerint a diákok általában 12³⁰éves korukban kezdik meg a második idegen nyelvet tanulni.

Görögországban és Cipruson például 4, illetve 5 éves kortól kötelező az iskola előtti oktatás. Mindeközben Belgium, Luxemburg és Lengyelország német nyelvű közösségében 3 éves kortól minden gyermek számára biztosított a hely (vagy a belga német nyelvű közösség esetében még korábban). További információkért lásd: Európai Bizottság/EACEA/Eurydice (2021b).

29 https://px.hagstofa.is/pxen/pxweb/en/Samfelag/Samfelag_skolamal_2_grunnskolestig_0_gsNemendur/SKO02110.px/?rxid=832f99cd-f008-441f-bbe9-d5f251db3ce9

30 https://px.hagstofa.is/pxen/pxweb/en/Samfelag/Samfelag_skolamal_2_grunnskolestig_0_gsNemendur/SKO02110.px/?rxid=832f99cd-f008-441f-bbe9-d5f251db3ce9

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Forrás: Az Eurydice.

5. 5 B1. ábra: Azok az életkorok, amelyektől kezdve az első és a második idegen nyelv kötelező tantárgyak az iskola előtti, általános vagy általános középfokú oktatásban részt vevő valamennyi diák számára (ISCED 0–3), 2021/2022

Magyarozó megjegyzések

Ez a szám elsősorban a tantervben „idegenként” (vagy „modernként” leírt nyelvekről szól. A regionális vagy kisebbségi nyelvek (lásd a B9. ábrát) és a klasszikus nyelvek (lásd a B10. ábrát) csak akkor szerepelnek, ha a tanterv az idegen nyelvek alternatívájaként jelöli meg őket.

A kezdeti életkor a diákok szokásos életkorát tükrözi, amikor az idegennyelv-tanítás megkezdődik (a hallgatók névleges életkora); nem veszik figyelembe a korai vagy késői iskolába való belépést, a besorolási fokozatok megismétlését vagy az iskoláztatás egyéb megszakításait.

„Második nyelv”: a diákok által tanult nyelv az első mellett, ami azt eredményezi, hogy a diákok egyszerre két különböző nyelvet tanulnak.

Az információ a magas szintű oktatási hatóságok által kiadott tanterven vagy egyéb vezetői dokumentumokon alapul.

Az „idegen nyelv”, a „Nemzetközi Standard Classification of Education” (ISCED), a „nyelv mint kötelező tantárgy”, az „útmutató dokumentumok” és a „magas szintű oktatási hatóságok” fogalom meghatározásait lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr): csak a Brüsszel-Főváros régióban és a sajátos nyelvi státusú vallon közösségekben kezdik meg a diákok az első idegen nyelvet kötelező tantárgyként 8 éves kortól, míg a belgiumi francia közösség más részein 10 éves kortól kezdik el tanulni az első idegen nyelvet. A folyamatban lévő tantervi reformot követően az első idegen nyelv tanulásának kezdeti életkora 2023/2024-től minden diák számára 8 év, míg 2027/2028-tól minden 13 és 14 éves diák számára kötelező lesz egy második idegen nyelv.

Belgium (BE): bár a diákok jogilag nem kötelesek két idegen nyelvet tanulni, minden általános középiskolában a diákoknak legkésőbb 13 éves koruktól el kell kezdeniük az angol nyelv tanulását az első idegen nyelvükön (franciaul) kívül.

Németország: hat tartományban a hallgatóknak 6 éves kortól kell elkezdniük az első idegen nyelv elsajátítását.

Észtország, Svédország és Izland: az ábra azt a kort mutatja, amikor a diákok leggyakrabban elkezdik megtanulni az első vagy második idegen nyelvet.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Spanyolország: ez az ábra mutatja be a legelterjedtebb helyzetet Spanyolországban. Egyes autonóm közösségekben 12 éves kortól (pl. Galícia és Baszkföld) és 10 éves kortól (pl. Andalúzia és a Kanári-szigetek) kötelező két nyelvet tanulni.

Hollandia: az alapfokú oktatás során kötelező idegen nyelvet tanulni. A gyakorlatban ez 10–12 éves kor között fordul elő, de az iskolák ezt az elrendezést egy korábbi szakaszban is megszervezhetik.

Bosznia-Hercegovina: az ábra a Republika Srpska szervezet helyzetét mutatja be. A Bosznia-Hercegovinai Föderációban és a Brčko kerületben néhány diák 6 vagy 7 éves kortól kötelező tantárgyként tanulja meg első idegen nyelvét, a második pedig 10 éves kortól.

Svájc: három kantonnak eltérő kezdőkora van a második nyelvre, azaz 12 évre.

A DIÁKOK EGYRE TÖBB ÉVE TANULJÁK MEG AZ ELSŐ IDEGEN NYELVET

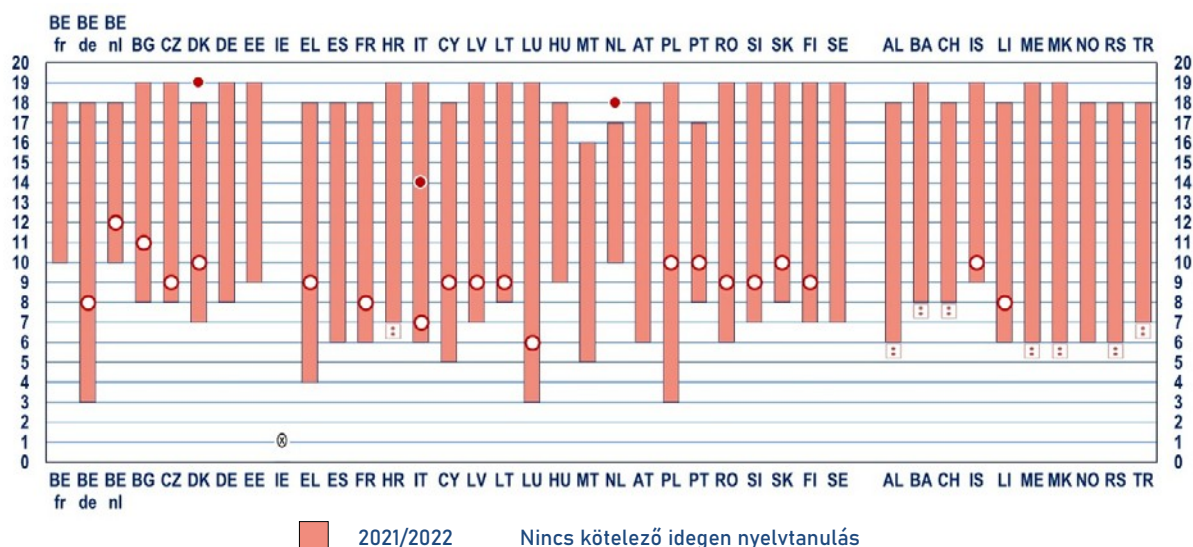
A B2. ábra szemlélteti azon évek számát, amelyek során az óvodai, az általános és az általános középfokú oktatásban részt vevő diákoknak idegen nyelvet kell tanulniuk. Azt is mutatja, hogy a 2002/2003-as és a 2021/2022-es évek száma között különbség van.

2021/2022-ben a kötelező tantárgyként legalább egy idegen nyelv tanulásának időtartama az összes európai országban 7 és 16 év között változott. A kötelező idegennyelv-tanulás időtartamát meghatározó fő tényező az a kor, amikor a nyelvtanulás kötelező, 3–10 év között. Valójában a kötelező tanulás megkezdése után az a követelmény, hogy minden diák idegen nyelvet tanuljon, általában a felső középfokú oktatás utolsó vagy utolsó előtti évéig tart. Az egyetlen kivétel Máltán van, ahol az idegen nyelv tanulásának követelménye a kötelező oktatás végén ér véget.

Az oktatási rendszerek három fő csoportja határozható meg legalább egy idegen nyelv tanulásának időtartama alapján. A diákoknak 11–13 évig kell idegen nyelvet tanulniuk. Ez az oktatási rendszerek kétharmadát érinti. Ezekben az oktatási rendszerekben a diákok elkezdnek tanulni egy idegen nyelvet 6 és 8 éves kor között (kivéve Cipruson és Máltán), és 18 vagy 19 éves korig (Málta kivételével). A nyolc oktatási rendszerből álló második és kisebb csoportban a diákok 7–10 évig tanulnak idegen nyelvet. Ez a csoport magában foglalja az összes olyan oktatási rendszert, amelyben minden diák számára kötelező az idegen nyelv tanulása 9–10 éves korok után (Belgium, Észtország, Magyarország, Hollandia és Izland francia és flamand közössége), valamint Svájc és Portugália. Végül, az első idegen nyelv tanulása csak négy országban több mint 13 évig tart: 16 év Luxemburgban és Lengyelországban, 15 év a belgiumi német nyelvű közösségben és 14 év Görögországban. Ez az egyetlen oktatási rendszer, ahol az első idegen nyelv tanulása 5 éves kor előtt kezdődik.

Amint azt a B2. ábra mutatja, az elmúlt két évtizedben a rendelkezésre álló oktatási rendszerek mintegy kétharmada növelte a kötelező idegennyelv-tanulás időtartamát. Mindezekben az oktatási rendszerekben az időtartamot a 21. század elejéhez képest az első idegen nyelv elsajátításának korhatárának csökkentésével növelték. 2003 óta a legfontosabb változások Belgiumban, Görögországban, Olaszországban, Cipruson és Lengyelországban történtek, ahol a kötelező idegennyelv-tanulás időtartama 4 év (Cipruson) és 7 év (Lengyelország) között nőtt. Ezekben az országokban – Olaszország kivételével – a diákoknak most el kell kezdeniük idegen nyelvet tanulni az óvodai oktatásban, míg 20 évvel ezelőtt csak az alapfokú oktatásban kezdtek el tanulni. Olaszország az egyetlen olyan ország, ahol a kötelező idegennyelv-tanulás időtartamának növekedése nemcsak a kezdeti életkor csökkenéséből, hanem az idegen nyelvek tanulásának az általános középfokú oktatás végéig történő meghosszabbításából is ered.

2003 óta kilenc másik oktatási rendszer (Bulgária, Dánia, Franciaország, Lettorság, Portugália, Románia, Szlovénia, Szlovákia és Liechtenstein) 2–3 évvel növelte az idegennyelv-tanulás időtartamát azért, hogy a tanulás kezdeti életkorát 6–8 évre változtatta. A Belgium és Luxemburg flamand közösségében 2003 óta az első idegen nyelv kötelező tantárgyként való tanulmányozásának évei is 2–3 évvel nőttek. Belgium flamand közösségében azonban a jelenlegi (10 éves) kezdő kor még mindig magasabb, mint a legtöbb oktatási rendszerben, míg Luxemburgban (3 éves).

	Kezdő kor, ha eltér a 2021/2022-től	Befejező életkor, ha eltér a 2021/2022-től	2002/2003-ra nem áll rendelkezésre
2002/2003			

Forrás: Az Eurydice.

6. 6 B2. ábra: Azon időszak, amely alatt 2021/2022-ben kötelező volt egy idegen nyelv tanulása az iskola előtti, az általános vagy az általános középfokú oktatásban (ISCED 0–3), valamint a 2002/2003-as évektől kezdődő különbségek

Magyarázó megjegyzések

Ez a szám elsősorban a tantervben „idegenként” (vagy „modernként” leírt nyelvekről szól. A regionális vagy kisebbségi nyelvek (lásd a B9. ábrát) és a klasszikus nyelvek (lásd a B10. ábrát) csak akkor szerepelnek, ha a tanterv az idegen nyelvek alternatívájaként jelöli meg őket.

Az információ a magas szintű oktatási hatóságok által kiadott tanterven vagy egyéb vezetői dokumentumokon alapul.

Az „idegen nyelv”, a „Nemzetközi Standard Classification of Education” (ISCED), a „nyelv mint kötelező tantárgy”, az útmutató dokumentumok és az „első szintű oktatási hatóságok” fogalom meghatározásait lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr): csak a Brüsszel-Főváros régióban és a sajátos nyelvi státusú vallon közösségekben az idegen nyelv-tanulás 10 évig kötelező. A Belgiumi Francia Közösség többi részében nyolcéves időtartamra szól.

A folyamatban lévő tantervi reform után az első idegen nyelv tanulásának kezdeti életkora 2023/2024 között minden diák számára 8 év lesz.

Belgium (BE nl): a 2002/2003-as időszakhoz képest a különbség a flamand közösség helyzetét tükrözi, kivéve Brüsszelt, ahol a tanulmányok éveit a Közösség többi részében hatályos szabályozással összhangban csökkentek.

Dánia: az időszak megszakadása a kötelező idegen nyelv-tanulás korhatárának meghatározására alkalmazott módszertan változása miatt következik be.

Észtország és Finnország: 2002/2003-ban az oktatási hatóságok csak azt határozták meg, hogy a tanulóknak 7 és 9 év közötti kötelező tantárgyként kell elkezdeniük az idegen nyelv tanulását. Észtországban ez volt a helyzet 2021/2022-ben. Finnországban 2021/2022 óta ezt az életkori rugalmasságot (azaz a 7 és 9 év közötti kezdeti életkort) egy meghatározott kezdő korhatár váltotta fel (7 év).

Írország: az idegen nyelvek tanítása nem kötelező. A hivatalos nyelveket, az angolt és az íret, minden diáknak megtanítyák.

Spanyolország: ez az ábra mutatja be a legelterjedtebb helyzetet Spanyolországban. 2006 óta az autonóm közösségek kötelezővé tehetik az iskola előtti oktatásban részt vevő gyermekek számára az idegen nyelv tanulását.

Ez növelte az idegen nyelv-tanulás időtartamát néhány esetben.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Hollandia: a diákok számára kötelező, hogy az alapfokú oktatás során idegen nyelvet tanuljanak. A gyakorlatban ez 10–12 éves kor között fordul elő, de az iskolák ezt az elrendezést egy korábbi szakaszban is megszervezhetik.

Svédország: 2002/2003-ban az oktatási hatóságok csak azt határozták meg, hogy a hallgatóknak 7–10 éves kor között, 2021/2022-ben pedig 7 és 9 év közötti kötelező tantárgyként kell megkezdeniük az idegen nyelv tanulását.

Végül az elmúlt két évtizedben a Cseh Köztársaságban, Litvániában és Izlandon az első idegen nyelv tanulásának időtartama is egy évvel meghosszabbodott.

2003 óta összesen 10 oktatási rendszer nem hosszabbította meg a kötelező idegen nyelv-tanulás időtartamát. A legtöbb esetben azonban különleges körülmények állnak fenn azzal a korról kapcsolatban, amikor az idegen nyelv tanulása minden diák számára kötelező. 2003-ban Spanyolországban, Máltán, Ausztriában és Norvégiában már fiatalon (5–6 évesen) meg kellett tanulnia a nyelvet. Észtországban, Hollandiában és Svédországban az iskolák némi rugalmasságot élveztek annak meghatározásában, hogy a diákoknak milyen évben kellett idegen nyelvet tanulniuk.

Az idegen nyelvek oktatására vonatkozó, az EU állam-, illetve kormányfői által 2002-ben Barcelonában tartott találkozón kiadott, és a nyelvtanítás³¹ és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló tanácsi ajánlásban megismételt, az idegen nyelv-tanulás korhatárának csökkentése lényeges részét³² képezte. Mint már említettük, minden olyan oktatási rendszer, amely 2003 óta meghosszabbította az első idegen nyelv tanulásának időtartamát, csökkentette a kezdeti életkort. A legtöbb esetben ezek a változások 2003 és 2011 között³³ történtek.

A MÁSODIK IDEGEN NYELV TANULÁSÁNAK IDŐTARTAMA CSAK NÉHÁNY ORSZÁGBAN KÖTELEZŐ.

A B3. ábra azokat az évszámokat mutatja be, amelyek során az általános és általános középiskolás diákoknak egyidejűleg két idegen nyelvet kell tanulniuk. Azt is mutatja, hogy a 2003 óta eltelt évek száma között különbség van.

2021/2022-ben a legtöbb oktatási rendszerben valamennyi általános oktatásban részt vevő diák egyszerre két idegen nyelvet tanult meg iskoláztatásának egy bizonyos pontján (lásd a B1. ábrát). Ahogy a B3. ábra mutatja, a leggyakoribb helyzet az a követelmény, hogy két idegen nyelvet kell tanulni 5–9 évig. A diákok két idegen nyelvet tanulnak kevesebb, mint 5 évig 11 oktatási rendszerben. Ezek közé tartozik Ciprus, valamint az oktatási rendszerek, ahol ez a kötelező tanulás csak alsó középfokú szinten (Olaszország és Portugália) vagy csak felső középfokú szinten (Bulgária, Magyarország, Ausztria, Szlovénia, Szlovákia, Liechtenstein, Norvégia és Törökország) zajlik. A skála másik végén Luxemburgban a hallgatóknak 13 évig két idegen nyelvet kell tanulniuk, általános és középfokú tanulmányaik során.

2002/2003 óta a legtöbb oktatási rendszerben nem nőtt a második idegen nyelv tanulásának időtartama. Ebben az időszakban a rendelkezésre álló oktatási rendszerek mintegy egyharmada olyan reformokat vezetett be, amelyek célja a második idegen nyelv kötelező tantárgyként történő tanulásának megerősítése. Ezek a reformok két kategóriába sorolhatók. Először is, három oktatási rendszerben (Dánia, Olaszország és Törökország) mindenki számára kötelezővé vált egy második idegen nyelv elsajátítása. Másodszor, kilenc oktatási rendszerben meghosszabbították azt az időszakot, amely alatt egyidejűleg két idegen nyelv tanulása kötelező. A legjelentősebb növekedés Franciaországban (5 év) és Görögországban (4 év) következett be. Az oktatási rendszertől függően a kezdeti életkor (Belgium, a Cseh Köztársaság, a Cseh Köztársaság, Lettország, Luxemburg, Lengyelország és Finnország) csökkentésével nőtt az időtartam, elhalasztva a befejezési korhatárt (Liechtenstein) vagy mindkettőt (Görögország és Franciaország).

Ezzel szemben 2002/2003 és 2021/2022 között Bulgária, Ciprus, Litvánia és Izland olyan reformokat vezetett be, amelyek csökkentették azon évek számát, amelyek során minden hallgatónak egyszerre két idegen nyelvet kell tanulnia. Cipruson például 2015/2016 óta a második idegen nyelv nem kötelező minden

31 Elnökségi következtetések – Az Európai Tanács 2002. március 15–16-i barcelonai ülése, C/02/930.

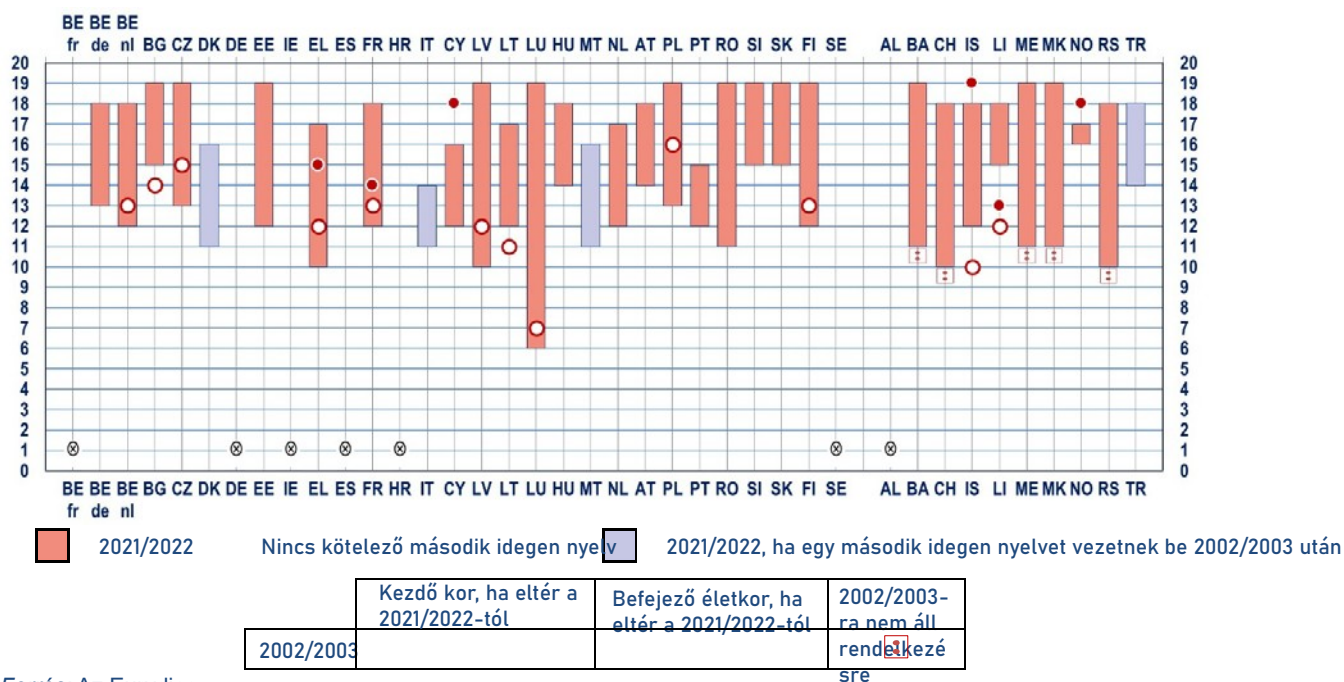
32 A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről, HL C 189., 2019.6.5.

33 A 2010/2011-re vonatkozó országspecifikus információkat lásd: Európai Bizottság/EACEA/Eurydice (2017), pp. 32–33.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

diák számára az általános középfokú oktatás második és harmadik évében. Izlandon 2015/2016 óta nem kötelező egy második idegen nyelvet tanulni 18 éves kortól. Emellett 2014/2015-ben a második nyelv tanulásának kezdő korhatárát 10 éves korról 10–12 éves korcsoportra változtatták.

Nyolc oktatási rendszerben (Belgium, Észtország, Hollandia, Ausztria, Portugália, Románia, Szlovénia és Szlovákia német nyelvű közössége) 2002/2003 és 2021/2022 között változatlan maradt azon évek száma, amelyek során a hallgatók egyszerre két idegen nyelvet tanulnak. Közülük kettőben azonban érdemes megemlíteni a második idegen nyelv tanulásában bekövetkezett változások sajátos körülményeit. Szlovéniában 2011-ben olyan reformot vezettek be, amely 12 éves korától kötelezi a második nyelvet, de ugyanezen év novemberében felfüggesztették, és azóta soha nem hajtották végre. 2021-ben a két idegen nyelv tanulására vonatkozó követelmény csak a 15 éves és annál idősebb diákokra vonatkozott. Szlovákiában 2008/2009-ben két idegen nyelv tanulmányozása kötelezővé vált az alsó középfokú oktatásban. 2015 szeptemberében azonban a magas szintű oktatási hatóságok megszüntették az alsó középfokú oktatásban részt vevő valamennyi diák azon kötelezettségét, hogy egyidejűleg két idegen nyelvet tanuljanak 15 éves korukig. Ugyanakkor egyéni iskolai autonómiát biztosítottak a kérdés eldöntéséhez.

7. 7 B3. ábra: Azon időszak, amely alatt 2021/2022-ben két idegen nyelv tanulása kötelező volt az alap- vagy általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), és a 2002/2003-as időszak különbségei

Magyarázó megjegyzések

Ez a szám elsősorban a tantervben „idegenként” (vagy „modernként” leírt nyelvekről szól. A regionális vagy kisebbségi nyelvek (lásd a B9. ábrát) és a klasszikus nyelvek (lásd a B10. ábrát) csak akkor szerepelnek, ha a tanterv az idegen nyelvek alternatívájaként jelöli meg őket.

„Második nyelv”: a nyelvtanuló az első mellett tanul, ami azt eredményezi, hogy a diákok egyszerre két különböző nyelvet tanulnak.

Az információ a magas szintű hatóságok által kiadott tanterven vagy egyéb vezetői dokumentumokon alapul.

Az „idegen nyelv”, a „Nemzetközi Standard Classification of Education” (ISCED), a „nyelv mint kötelező tantárgy”, az útmutató dokumentumok és az „első szintű oktatási hatóságok” fogalm meghatározásait lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr): a tananyag reformját követően 2027/2028-tól minden 13 és 14 éves diák számára kötelező lesz egy második idegen nyelv.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Spanyolország: ez az ábra mutatja be a legelterjedtebb helyzetet Spanyolországban. A második idegen nyelv kötelező minden diák számára egyes autonóm közösségekből (pl. Andalúzia és a Kanári-szigetek 10 éves kortól, Baszkföld és Galícia 12 éves kortól).

Észtország (2002/2003-ban és 2021/2022-ben) és Izland (2021/2022-ben): a magas szintű oktatási hatóságok csak azt határozták meg, hogy a tanulóknak a második idegen nyelv elsajátítását kötelező tantárgyként kell megkezdniük 10 és 12 éves kor között.

Magyarországon: a módszertan változása (a középfokú oktatási programok ISCED kategorizálásának változása) miatt szünet van az idősorokban.

Hollandia: a két nyelv tanulásának hossza a diákok által követett úttól függően változik.

Norvégia: a módszertan változása miatt szünet van az idősorokban (a második idegen nyelv tanításának változása mindenki számára kötelező tantárgyként jelenik meg).

AZ EURÓPAI ORSZÁGOK EGYHARMADÁBAN MINDEN DIÁKNAK JOGA VAN IDEGEN NYELVEKET VÁLASZTANI VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYKÉNT.

A mindenki számára kötelező tantervi nyelveken kívül a diákok jogosultak lehetnek idegen nyelvek tanulására, mint választható tantárgyak. Ez a jog növeli a diákok azon lehetőségét, hogy a kötelező rendelkezésnél több nyelvet tanuljanak, és egyes esetekben két idegen nyelvet tanuljanak, ha csak az egyik kötelező.

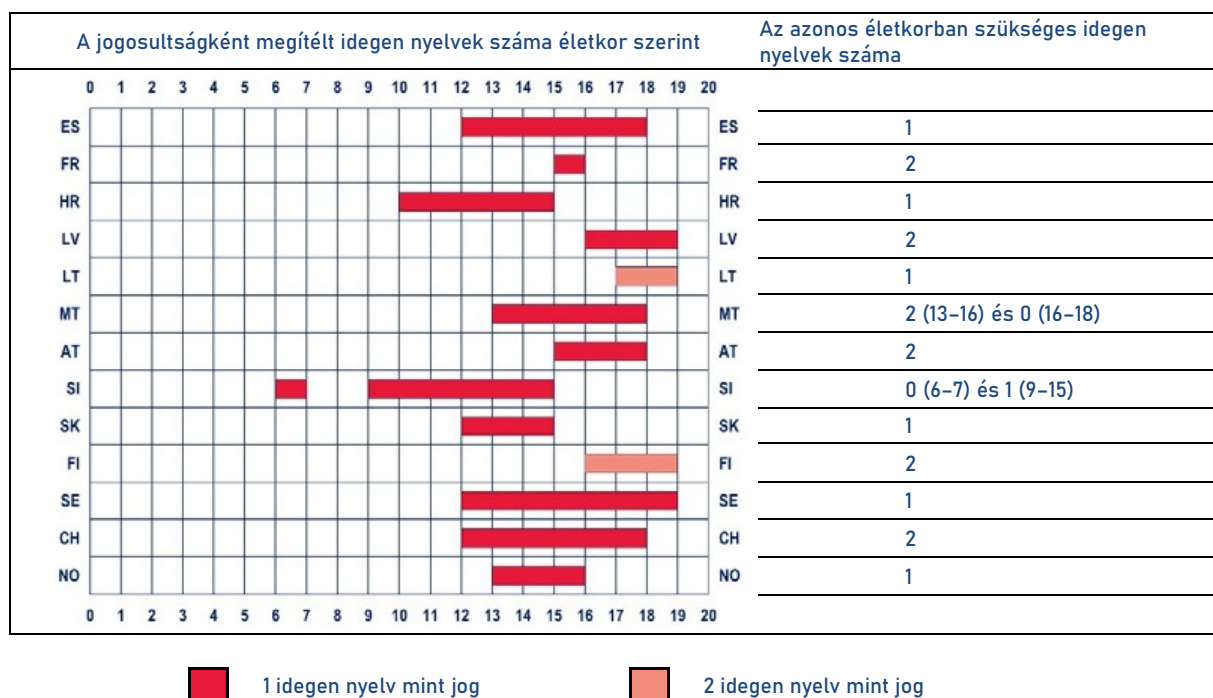
A B4 grafikon az idegen nyelvek tanulására összpontosít, mint jog minden általános és általános középiskolás diák számára. Csak azokat az országokat mutatja be, amelyek ilyen rendelkezéssel rendelkeznek. Tartalmazza továbbá a mindenki számára kötelező tantárgyaknak minősülő idegen nyelvek számára vonatkozó információkat (lásd a B1. ábrát), amely átfogóbb képet nyújt az idegen nyelvek kínálatáról. Ez a mutató hozzájárul az uniós tagállamok számára az iskoláztatás nyelve mellett két nyelv tanulásáról szóló tanácsi ajánlásról folytatott vitához (lásd e szakasz bevezetőjét).

Amint azt a grafikon mutatja, 13 országban az iskoláknak be kell vonniuk az idegen nyelveket a választható tantárgyakba, amelyeket az általános vagy általános középfokú oktatásban részt vevő valamennyi diáknak javasolni kell.

A diákok azon joga, hogy választható tantárgyaik részeként idegen nyelveket válasszanak, csak középfokú szinten érvényesek, kivéve Horvátországban, Szlovéniában és Svédországban, ahol általános és általános középfokú hallgatók. Az alacsony fokú oktatásban Horvátországban és Svédországban minden 10, illetve 12 éves diák választhat, hogy opcionális idegen nyelvet tanul. Szlovéniában minden 6 éves gyermek választhat, hogy egy évvel azelőtt kezd el tanulni egy idegen nyelvet, hogy mindenki számára kötelező lenne az idegen nyelvtanulás. Ezt a lehetőséget a 9 éves kortól minden diáknak újra felajánlják.

Az időtartam, amely alatt az idegen nyelvek kínálnak választható tantárgyak minden diák változik 7 év Svédországban 1 év Franciaországban. Franciaországban ez minden 15 éves diákot érint az általános középfokú oktatásban (általános és technológiai engedély), és néhányuk esetében 16 éves kortól továbbra is fennáll.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

8. 8 B4. ábra: Az összes általános vagy általános középiskolai hallgató számára törvényként és kötelező tantárgyként biztosított idegen nyelvek (ISCED 1–3), 2021/2022

Nincs olyan idegen nyelv, amely mindenkinek joga lenne: BE, BG, CZ, DK, DE, EE, I.E. A, IT, CY, LU, HU, NL, PL, PT, RO, AL, BA, ES, LI, ME, MK, RS, TR.

Magyarázó megjegyzések

Ez a szám elsősorban a tantervben „idegenként” (vagy „modernként” leírt nyelvekről szól. A regionális vagy kisebbségi nyelvek (lásd a B12. ábrát) és a klasszikus nyelvek (lásd a B13. ábrát) csak akkor szerepelnek, ha a tanterv az idegen nyelvek alternatívájaként jelöli meg őket.

Az információ a magas szintű oktatási hatóságok által kiadott tanterven vagy egyéb vezetői dokumentumokon alapul.

Az „idegen nyelv”, a „Nemzetközi Standard Classification of Education” (ISCED), a „nyelv mint jobboldali nyelv”, az „útműtató dokumentumok” és az „első szintű hatóságok” fogalom meghatározásait lásd a szöszedetben.

Hét országban az idegen nyelvek jogként való biztosítása minden általános vagy általános középiskolai hallgató számára lehetőséget ad arra, hogy egyszerre két idegen nyelvet tanuljon, bár ezek közül csak az egyik kötelező tantárgy (lásd a B1. ábrát). Valójában Spanyolországban, Horvátországban és Svédországban, ahol az összes diák számára csak egy idegen nyelv kötelező az iskoláztatás során, az általános vagy középfokú oktatás egy bizonyos pontján további nyelvet kapnak. A fennmaradó négy országban az idegen nyelvek biztosítása az iskolaévek előtt történik, amelyek során két idegen nyelv kötelező mindenki számára (Szlovénia, Szlovákia és Norvégia) vagy később (Litvánia).

Hat országban (Franciaországban, Lettországban, Máltán, Ausztriában, Finnországban és Svájcban) az idegen nyelvek biztosítása jogként minden diák számára lehetőséget ad arra, hogy általános oktatása során egy bizonyos ponton több mint két idegen nyelvet tanuljon. Ezekben az országokban a hallgatóknak jogukban áll választani az idegen nyelveket választható tantárgyként az általános középfokú oktatás időszakában (alacsonyabb középfokú vagy magasabb), amikor már két idegen nyelvet kell tanulniuk. A legtöbb esetben a diákok választhatnak egy idegen nyelvet, mint opcionális tantárgyat. Finnországban azonban minden iskolának két idegen nyelvet kell megadnia választható tantárgyként, azon kívül, hogy minden diák kötelező tantárgyként tanul.

A közelmúltban két ország vezetett be reformokat a jogként előírányzott idegen nyelvekre vonatkozóan. Görögországban 2020/2021 óta az „idegen nyelvek” tárgykört már nem kínálják fel jogként az általános középfokú oktatás harmadik osztályába tartozó diákok számára az idegen nyelvek kötelező tanulásával együtt. Ez a reform a 2020/2021-ben bevezetett évek számának növekedéséhez kapcsolódik, amelynek során minden hallgatónak két idegen nyelvet kell tanulnia (lásd a B3. ábrát). Lettorszában a felső középfokú oktatás új tantervének 2020-as bevezetése óta minden iskolának egy harmadik idegen nyelvet kellett felajánlania az ilyen szintű oktatás három évében.

Sok országban az idegen nyelvek biztosítása nem korlátozódik az idegen nyelvekre, mint kötelező tantárgyakra vagy választható tantárgyakra, amelyeket minden iskolának nyújtania kell. Valójában számos országban az iskolák rendelkeznek bizonyos autonómiával, amely lehetővé teszi számukra, hogy további idegen nyelveket kínáljanak. Ez a tanítás része lehet az egyes iskolák által kiválasztott konkrét lehetőségeknek. Az iskolai szinten kialakított tantervi elrendezés és a helyi szinten indított kezdeményezések azonban nem szerepelnek ebben a szakaszban, amely a magas szintű szabályozásokra összpontosít, amelyek meghatározzák az idegen nyelvek minimális biztosítását minden diák számára. A C. fejezet kiegészítő adatokat tartalmaz, mivel tájékoztatást nyújt az általános és középiskolás diákok nyelvtanulási részvételi arányáról.

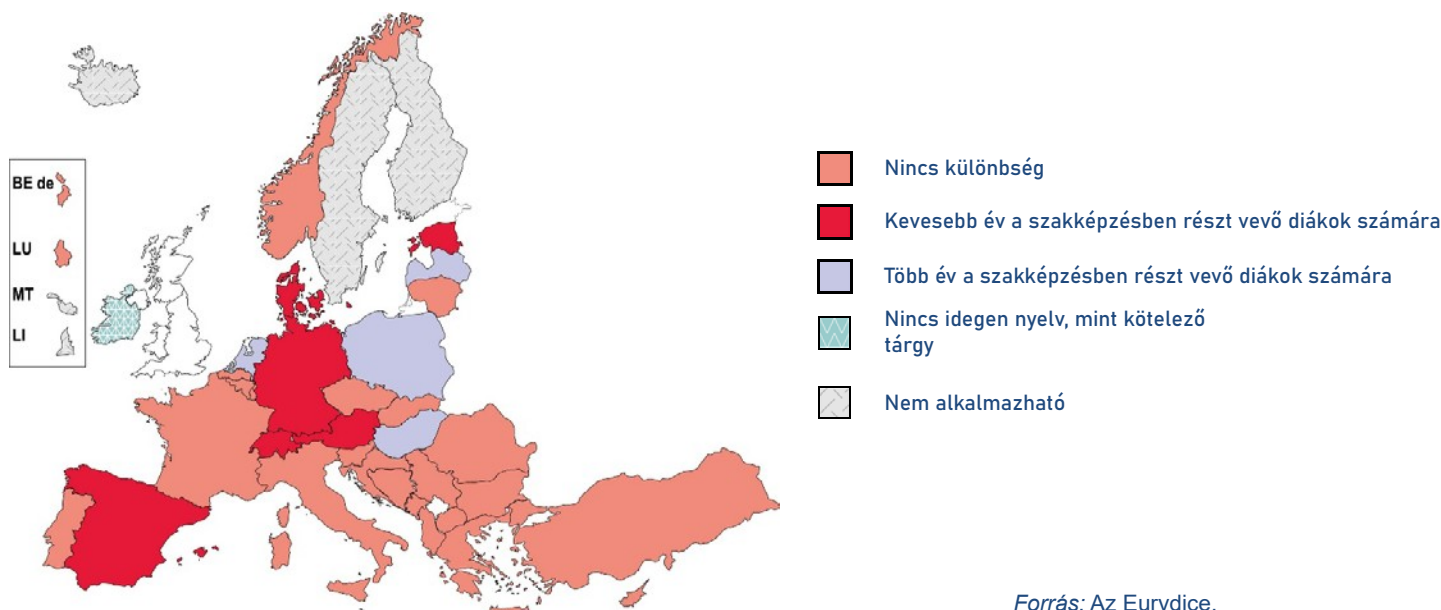
A LEGTÖBB ORSZÁGBAN AZ ÁLLATORVOSI HALLGATÓK UGYANANNYI ÉVIG TANULNAK IDEGEN NYELVET, MINT AZ ÁLTALÁNOS OKTATÁSBAN RÉSZT VEVŐ TÁRSAIK.

A fenti négy mutató az idegen nyelvek általános oktatásban való rendelkezésre bocsátására összpontosít. A B5. ábra összehasonlítja az első idegen nyelv biztosítását, mint az általános oktatásban és a szakképzésben kötelező tantárgyat. Konkrétabban azt elemzi, hogy az általános középiskolai és szakképzésben részt vevő hallgatók hány évet töltenek kötelező³⁴tantárgyként idegen nyelv tanulásával. Az összehasonlíthatóság érdekében itt csak a felsőoktatáshoz való hozzáférést biztosító szakképzési útvonalakat kell figyelembe venni.

Az európai országok túlnyomó többségében (31-ből 21) minden általános szakképzésben és középfokú oktatásban részt vevő diáknak ugyanannyi éven keresztül kell idegen nyelvet tanulnia a tanulmányai végén. Egyes esetekben (hat ország) azonban legalább néhány szakoktatási és szakképzési hallgató a középfokú oktatás végére kevesebb éven keresztül megtanult egy idegen nyelvet. Dániában, Németországban, Spanyolországban és Svájcban nem kötelező minden szakoktatási és szakképzési hallgató számára idegen nyelvet tanulni; ez az általuk követett oktatási és képzési programtól függ. Következésképpen az a követelmény, hogy minden diák idegen nyelvet tanuljon, csak a szakképzési program megkezdése előtt, azaz az országtól függően 15 vagy 16 éves kor előtt vonatkozik a diákokra. Észtországban az idegennyelvtanulás kötelező minden diák számára a szakképzés első évében, míg az általános oktatásban a második középfokú ciklus végéig kötelező. Végül Ausztriában a szakoktatási és -képzési program rövidebb időtartama (1 évvel kevesebb) a felső középfokú oktatásban jelent különbséget.

Ezzel szemben Lettorszában, Magyarországon, Hollandiában és Lengyelországban a szakképzési programok hosszabbak, így a szakképzésben részt vevő hallgatók egy évvel tovább tanulnak egy nyelvet, mint az általános oktatásban részt vevő társaik.

34 A szakoktatásban és -képzésben részt vevő hallgatók számára figyelembe vett évek száma az a teljes időszak, amely alatt valamennyi szakoktatási és szakképzési hallgatónak (legalább) egy idegen nyelvet kell tanulnia, még az óvodai, az általános és az alsó középfokú oktatásban való részvételük során is.

Forrás: Az Eurydice.

9. 9 B5. ábra: Az általános oktatásban részt vevő hallgatók és a szakképzésben részt vevő hallgatók közötti különbség az idegen nyelv tanulásával kötelező tantárgyként eltöltött évek számában, 2021/2022

Magyarázó megjegyzések

Tekintettel a szakképzés összetettségére és egyes országok útvonalainak nagy számára, ez a mutató csak azokat a programokat veszi figyelembe, amelyek közvetlen hozzáférést biztosítanak a felsőoktatáshoz (azaz ISCED-P 354). Ezen túlmenően ezen a meghatározott területen az információk a legrepresentatívabb programokon alapulnak, kivéve azokat, amelyeket a nagyon specifikus területekre (pl. képző- és előadóművészet) szánt intézményekben nyújtanak. A felnőttképzési programok, a speciális igényű oktatási programok vagy a nagyon alacsony számú hallgatóval rendelkező útvonalak szintén ki vannak zárva. Ezen a területen, ha a szakmai programok időtartama eltérő, a legrövidebbnek kell tekinteni az utolsó életkort. Az ISCED osztályozással kapcsolatos további részletekért lásd: ISCED 2011 (UNESCO UIS, 2012).

Ez a szám elsősorban a tantervben „idegenként” (vagy „modernként”) leírt nyelvekről szól. A regionális vagy kisebbségi nyelvek (B9. ábra) és a klasszikus nyelvek (B10. ábra) csak akkor szerepelnek, ha a tanterv az idegen nyelvek alternatívájaként jelöli meg őket.

Az idegen nyelv általános oktatásban való kötelező tantárgyként való tanulásával kapcsolatos további információkért lásd a B1. és B2. ábrát.

Nincs idegen nyelv, mint kötelező tárgy: nem minden diák köteles idegen nyelvet tanulni.

Az információ a magas szintű oktatási hatóságok által kiadott tanterven vagy egyéb vezetői dokumentumokon alapul.

A „tanterv”, az „idegen nyelv”, a „szabványos nemzetközi oktatási besorolás” (ISCED), a „nyelv mint kötelező tantárgy”, az „útmutató dokumentumok” és a „magas szintű oktatási hatóságok” fogalom meghatározásait lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE), Horvátország és Hollandia: vannak különbségek a szakmai programok időtartamában, és a szám a legrövidebb.

Málta, Svédország és Izland: a mutató hatókörén belül nincsenek szakoktatási és -képzési útvonalak.

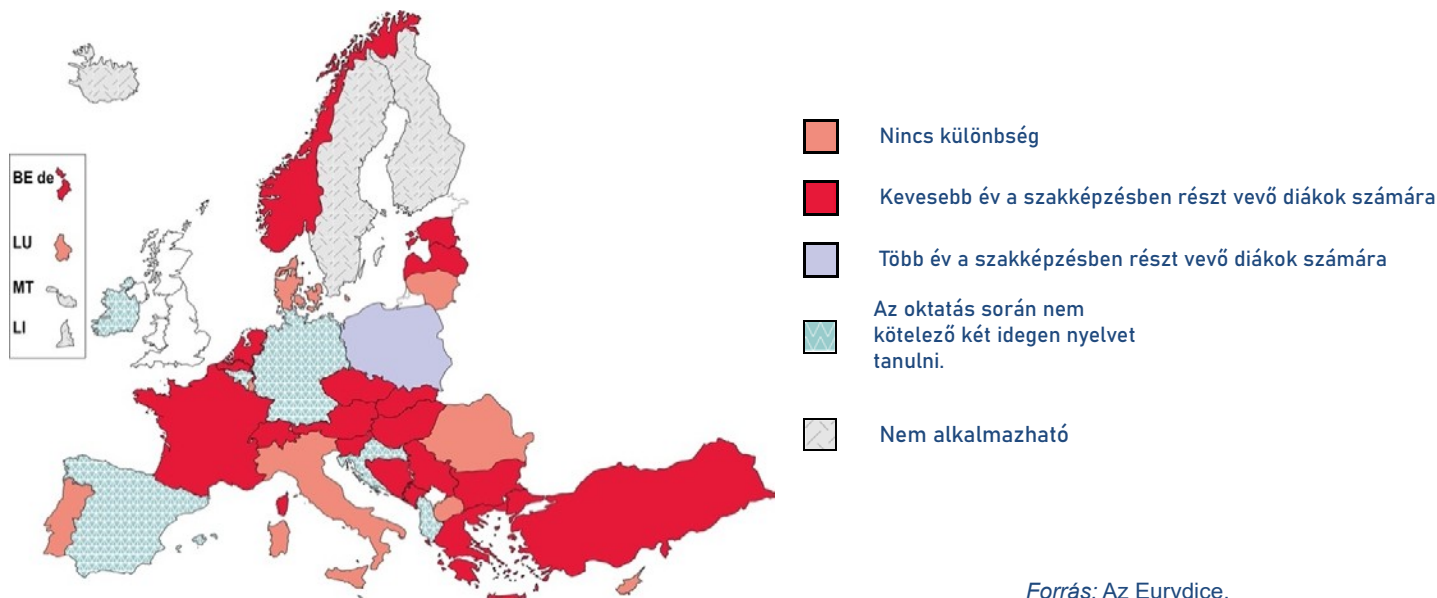
Finnországban: a 2018-ban bevezetett reformot követően az idegen nyelvek oktatásának időtartama nem szabályozott a szakképzésben részt vevő hallgatók számára. Ez az adott képesítés követelményeitől, a hallgató előzetes tanulásától és a hallgató személyes kompetenciafejlesztési tervétől függően változik. Két idegen nyelv szerepel az összes képesítéshez szükséges jártassági követelmények között.

Liechtenstein: a szakképzési programok iskolai részét Svájcban kínálják.

A LEGTÖBB ORSZÁGBAN AZ ÁLLATORVOSOK KEVESEBB ÉVET TÖLTENEK KÉT NYELV TANULÁSÁVAL, MINT TÁRSAIK AZ ÁLTALÁNOS OKTATÁSBAN.

Míg a legtöbb országban a szakképzésben részt vevő diákok ugyanannyi éven keresztül tanulnak idegen nyelvet, mint az általános oktatásban részt vevő társaik (lásd a B5. ábrát), a második nyelvre vonatkozó összehasonlítás nagyobb különbségeket tár fel a szakképzésben részt vevő hallgatók és az általános oktatásban részt vevő hallgatók között (B6. ábra). A B6 ábra a két idegen nyelv kötelező tanulására vonatkozó legalacsonyabb követelményeken alapul minden diák számára a szakképzés és az általános³⁵oktatás számos egyéni útvonalán keresztül. A két oktatási programban részt vevő diákok aránya az idegennyelv-tanulásban a C. fejezetben található (lásd a C5. ábrát).

19 oktatási rendszerben a szakoktatási és -képzési hallgatók rovására a két típusú oktatási program között különbség van a két idegen nyelv tanulásával töltött idő között. A legtöbb esetben ez 3–4 év. A különbség azonban Bulgáriában és Görögországban 2 év, Hollandiában és Norvégiában pedig 1 év.

Forrás: Az Eurydice.

10. 10 B6. ábra: Az általános oktatásban részt vevő hallgatók és a szakképzésben részt vevő hallgatók közötti különbség a két idegen nyelv egyidejű tanulásával, kötelező tantárgyként töltött évek számában, 2021/2022

Magyarító megjegyzések

Lásd a B5. ábrához fűzött magyarító megjegyzéseket.

A két idegen nyelv általános oktatásban való kötelező tantárgyként való tanulásáról lásd a B1. és a B3. ábrát.

Országspecifikus megjegyzések

Málta, Svédország és Izland: ebben a mutatóban nincs szakoktatási és szakképzési útvonal.

Finnországban: a 2018-ban bevezetett reformot követően az idegen nyelvek oktatásának időtartama nem szabályozott a szakképzésben részt vevő hallgatók számára. Ez az adott képesítés követelményeitől, a hallgató előzetes tanulásától és a hallgató személyes kompetenciafejlesztési tervétől függően változik. Két idegen nyelv szerepel az összes képesítéshez szükséges jártassági követelmények között.

Liechtenstein: a szakképzési programok iskolai részét Svájcban kínálják.

A legtöbb oktatási rendszerben, ahol alacsonyabbak a szakképzési követelmények (Belgium német nyelvű és flamand nyelvű közösségei), a Cseh Köztársaságban, Észtországban, Görögországban, Franciaországban, Lettországban, Hollandiában, Bosznia-Hercegovinában, Svájcban, Montenegróban és

35 Az összehasonlíthatóság érdekében itt csak a felsőoktatáshoz való hozzáférést biztosító szakképzési útvonalakat kell figyelembe venni. A szakképzésben részt vevő hallgatók számára tervezett évek száma az a teljes időszak, amely alatt minden szakoktatási és szakképzési hallgatónak (legalább) két idegen nyelvet kell tanulnia, beleértve az alap- és alsó középfokú oktatásban való részvételüket is.

Szerbiában a szakképzésben részt vevő hallgatók a felső középfokú oktatás előtt kötelező tantárgyként egy második idegen nyelvet tanulnak, amikor az alapfokú oktatás mindenki számára általános. A felső középfokú oktatásban ez a tanulás már nem kötelező minden szakoktatási és -képzési hallgató számára (bár egyesek továbbra is két idegen nyelvet tanulnak), míg általában véve továbbra is kötelező. Magyarországon, Ausztriában, Szlovéniában, Szlovákiában, Norvégiában és Törökországban a második idegen nyelv kötelező tantárgyként csak az általános felső középfokú hallgatókat érinti. Végül Bulgáriában minden szakoktatási és szakképzési hallgató két évig két kötelező idegen nyelvet tanul, míg az általános oktatásban részt vevő társaik számára négy évig kötelező, a felső középfokú oktatás végéig.

Nyolc országban (Dánia, Olaszország, Ciprus, Litvánia, Luxemburg, Portugália, Románia és Észak-Macedónia) nincs különbség az oktatási programok két típusa között. Más szóval, ez azt jelenti, hogy a középiskolai oktatás végére a szakképzésben és az általános oktatásban részt vevő hallgatók ugyanazon éveken keresztül egyszerre két nyelvet tanulnak.

Végül Belgiumban, Németországban, Írországban, Spanyolországban, Horvátországban és Albániában a diákok nem kötelesek két nyelvet tanulni sem alapfokú oktatásban, sem középfokú oktatásban.

Lengyelországban a szakképzési programok hosszabb időtartama magyarázza a szakoktatásban és -képzésben részt vevő diákok nyelvtanulásának szentelt évét.

II. SZAKASZ – A KÍNÁLT NYELVEK SOKFÉLESÉGE

Az előző rész az összes diák számára kötelező idegen nyelvek számát és azt az időszakot vizsgálta, amely alatt a diákoknak idegen nyelveket kell tanulniuk. Ez a szakasz az európai iskolákban tanított nyelvekkel foglalkozik.

A szakasz azzal kezdődik, hogy megnézi azokat a nyelveket, amelyek legalább egy tanévben minden diák számára kötelezőek (lásd a B7. ábrát). Ezután megvitatja azokat az idegen nyelveket, amelyeket minden iskolának biztosítania kell, és azokat, amelyek közül az iskolák választhatnak idegen nyelvi tantervük létrehozásakor (lásd a B8. ábrát). A szekció ezután azokat a nyelveket vizsgálja, amelyeket a tantervek néha az idegen nyelvek alternatíváinak, nevezetesen a regionális és kisebbségi nyelveknek, valamint a klasszikus nyelveknek tekintenek (lásd a B9. és B10. ábrát). Egy másik kutatási terület az otthoni nyelvtanítás (azaz az otthoni diákok által beszélt nyelvek) biztosítása migráns háttérű diákok számára (lásd a B11. ábrát). Végül az iskolákban tanított egyes nyelvek képét kiegészíti a tartalom és az integrált nyelvtanulás (CLIL) közvetítésére használt nyelvek áttekintése, azaz olyan tanulás biztosítása, amelynek során az oktatás nyelvétől eltérő nyelvet használnak különböző tantárgyak tanítására (lásd a B12. ábrát).

Az e szakaszban szereplő valamennyi mutató az Eurydice-hálózaton keresztül gyűjtött adatokon alapul. Ezért 37 ország 39 oktatási rendszerére terjednek ki ⁽³⁶⁾.

A KÖTELEZŐ IDEGEN NYELVET MINDENKI SZÁMÁRA AZ ÖSSZES EURÓPAI OKTATÁSI RENDSZER TÖBB MINT FELE HATÁROZZA MEG: GYAKRABBAN ANGOL

Az idegen nyelv elsajátítása szinte minden európai országban kötelező (lásd a B. fejezet I. szakaszát). A B7. ábra azt vizsgálja, hogy a magas szintű oktatási hatóságok meghatároznak-e egy adott idegen nyelvet (vagy bizonyos idegen nyelveket), amelyet minden diáknak legalább egy tanéven át kell tanulnia. A hangsúly az általános és alsó középfokú tanulókon van.

Amint azt a grafikon mutatja, a vizsgált oktatási rendszerek több mint felében (39 oktatási rendszerből 22) minden diáknak meg kell tanulnia egy adott idegen nyelvet (vagy bizonyos idegen nyelveket). A többi rendszerben a diákok vagy az iskolák választhatják, hogy melyik nyelvet vagy nyelveket tanulják. A magas szintű oktatási hatóságok gyakran úgy irányítják ezt a választást, hogy több nyelvet határoznak meg, amelyek közül az iskoláknak vagy diákoknak választaniuk kell (lásd a B8. ábrát).

A kötelező nyelvekkel rendelkező oktatási rendszerek többségében a hivatalos dokumentumok csak egy olyan nyelvet határoznak meg, amely mindenki számára kötelező. Két, mindenki számára kötelező idegen nyelvet Belgium, Ciprus, Svájc és Izland német és flamand nyelvű közössége határoz meg. Luxemburgban három kötelező idegen nyelv létezik.

Az angol szinte minden olyan oktatási rendszerben kötelező, amely egy adott kötelező idegen nyelvet határoz meg: A 22 oktatási rendszerből 21 (Finnország kivételével mindegyik). A legtöbb ilyen rendszerben (15 rendszer) az angol az egyetlen szükséges idegen nyelv.

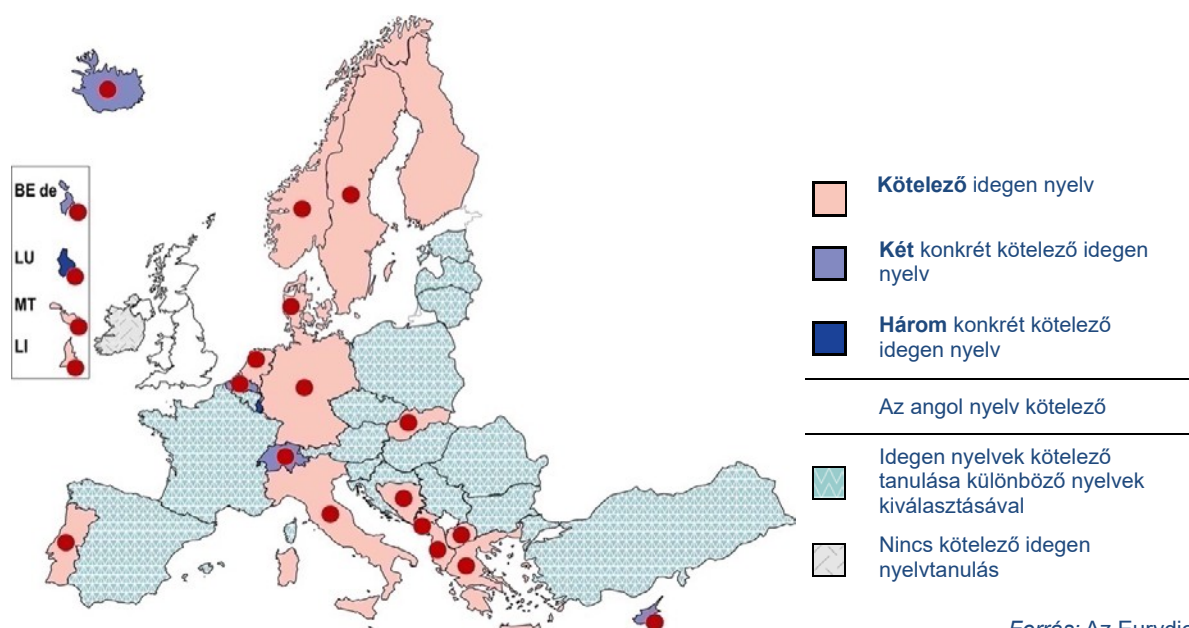
Az angoltól eltérő nyelvek csak néhány országban kötelezőek minden diák számára.

Francia kötelező minden diák a német és flamand nyelvű közösségek Belgium, Ciprus, Luxemburg és néhány kantonok Svájcban. A két belga közösségben és Luxemburgban a francia az első idegen nyelv, amelyet minden diáknak tanulnia kell. Cipruson ez a második kötelező idegen nyelv az angol után. Svájcban a sorrend változik: azokban a kantonokban, amelyek a franciát kötelező idegen nyelvként határozzák meg, néha az első, néha a második kötelező nyelv (további részletekért lásd a B7. ábra országspecifikus megjegyzéseit). Meg kell jegyezni, hogy a francia nyelv elsősorban azokban az országokban kötelező, ahol az állam hivatalos nyelvei közé tartozik (Ciprus kivételével valamennyi fent említett ország; lásd az A1) ábrát).

Hasonlóképpen, a német kötelező azokban az országokban, ahol az államnyelvek egyike, nevezetesen Luxemburgban és Svájcban minden német nyelvű kantonban.

Finnország és Izland néhány skandináv nyelvet kötelezőnek nevez meg minden diák számára. Finnországban a második állami nyelv (svéd vagy finn, az iskola fő nyelvétől függően) kötelező. Izlandon az angolnal együtt a dán kötelező (bizonyos körülmények között norvég vagy svéd helyettesítheti).

36 A jelentés nemzeti lefedettségével kapcsolatos további információkért lásd a jelentés bevezetőjét.

Forrás: Az Eurydice.

11. 11 B7. ábra: Az összes általános és alsó középfokú hallgató számára kötelező speciális idegen nyelvek (ISCED 1–2), 2021/2022

Magyarázó megjegyzések

Az ábra azt mutatja, hogy a magas szintű hatóságok (oktatás) által kiadott tanterv vagy egyéb vezetői dokumentumok meghatározzák-e azokat a kötelező idegen nyelveket, amelyeket az általános vagy alsó középfokú oktatásban részt vevő valamennyi diáknak legalább egy tanéven keresztül meg kell tanulnia. Ebben az esetben a kötelező nyelvek számát kell feltüntetni. Amikor arról van szó, hogy mely idegen nyelvek kötelezőek mindenki számára, csak az angol jelenik meg. Az angoltól eltérő nyelveket a társított szöveg határozza meg.

A „tanterv”, az „idegen nyelv”, a „szabványos nemzetközi oktatási besorolás” (ISCED), a „kötelező nyelv”, a „vezető dokumentumok” és a „felsőbb szintű hatóság (oktatás)” fogalom meghatározásait lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr): csak a Brüsszel fővárosi régióknak és a „nyelvi határnak” nevezett vallon településeknek (Comines-Warneton, Mouscron, Flobecq és Enghien) van külön kötelező nyelve, amely holland. A belgiumi Francia Közösség más részein nincs olyan speciális idegen nyelv, amely minden diák számára kötelező lenne.

Belgium (BE): A francia az első idegen nyelv. Csak azokban az iskolákban, ahol a francia az oktatás nyelve, a német az első idegen nyelv. Az angolt az első szintű vezetői dokumentumok nem határozzák meg kötelező idegen nyelvként. A gyakorlatban azonban minden általános iskola megköveteli a diákoktól, hogy angolul tanuljanak. Ezért a szám két konkrét kötelező idegen nyelvre utal, és az angolt kötelezőként azonosítja.

Németország: kilenc tartományban az angol az első idegen nyelv. A francia nyelv kötelező Saar-vidéken.

Írország: minden diáknak meg kell tanulnia mindkét állami nyelvet: Angol és ír. Ezek közül azonban egyik sem tekinthető idegen nyelvnek a tanterv szerint.

Spanyolország: Az angol nyelv csak néhány autonóm közösségben kötelező (pl. Valencia, Rioja és Kasztília-La Mancha).

Finnországban: A svéd kötelező az olyan iskolákban, ahol a finn az oktatás nyelve, a finn pedig kötelező azokban az iskolákban, ahol a svéd az oktatás nyelve.

Bosznia-Hercegovina: az adatgyűjtés megközelítése más volt, mint más országoké. A 2021/2022-es adatok a kantoni rendeletek felmérésén alapulnak. A legtöbb kantonban az angol nyelv kötelező.

Svájc: két idegen nyelv kötelező a diákok számára. A megadott kötelező nyelvek közé tartozik az összes állami nyelv (francia, német, olasz és román) és angol. A rendelés a kantontól függ. Általában a nemzeti nyelvet az első kötelező idegen nyelvként határozzák meg, az angolt pedig a második idegen nyelvként, vagy az angolt az első kötelező idegen nyelvként, a másodikat pedig a nemzeti nyelvként. Pontosabban, a legtöbb német nyelvű kantonban az első kötelező idegen nyelv az angol, a második pedig a francia (néhány kantonban a sorrend fordított). A francia nyelvű kantonokban

az első idegen nyelv a német, a második az angol. Az olasz nyelvű kantonban az első kötelező idegen nyelv a francia, a második a német.

A kötelező idegennyelv-tanulás időbeli alakulásának elemzése azt mutatja, hogy a kötelező nyelvekre vonatkozó politikák meglehetősen stabilak Európában. Az utóbbi években azonban történt némi változás. Az EU-ban Luxemburg 2017-ben olyan reformot fogadott el, amely 3 éves kortól bevezette a francia kisgyermekkorú nevelést. Ez azt jelenti, hogy a gyerekek megtanulják a franciát, mielőtt elkezdenének németül tanulni, ami 6 éves korukban kezdődik (a reform előtt a német volt az első kötelező nyelv, amelyet a francia követett). Mint a reform előtt, az angol a harmadik nyelv, amelyet minden luxemburgi diáknak meg kell tanulnia. Az EU-n kívül Montenegróban a 2017-es reform bevezette az angolt, mint kötelező idegen nyelvet az alapfokú oktatás első osztályos hallgatói számára. Figyelembe véve azt a hosszabb időszakot, amelyet e jelentés különböző (az elmúlt két évtizedre kiterjedő) kiadásaira vonatkozóan feltérképeztek, néhány más ország (pl. Olaszország, Portugália és Szlovákia) olyan reformokat hajtott végre, amelyek kötelező témaként bevezették az angolt (további részletekért lásd: Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2017, 44. o.).

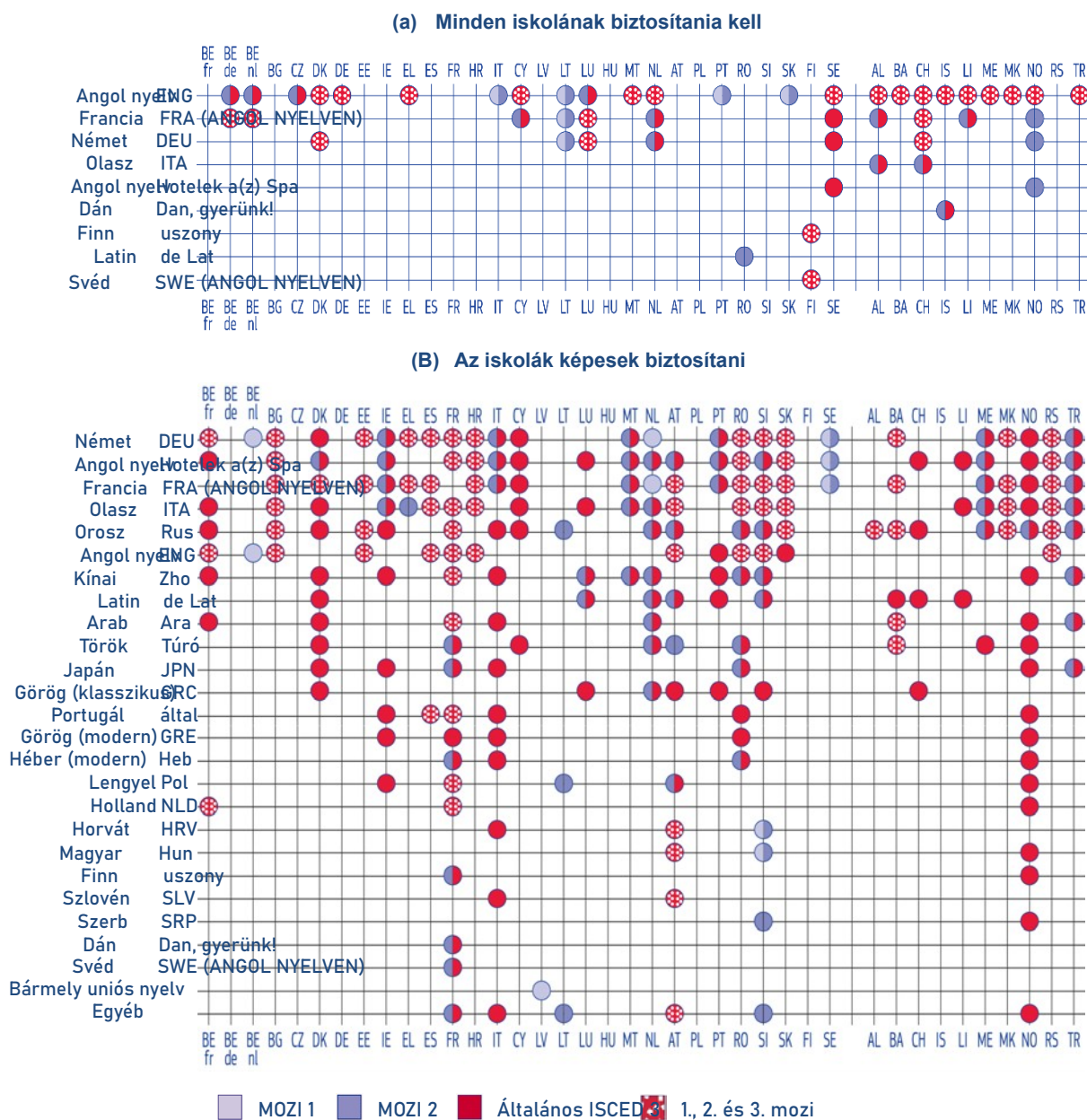
A címdokumentumok által kötelezőként meghatározott nyelvekre vonatkozó információk kiegészíthetők a különböző nyelveket tanuló hallgatók tényleges arányára vonatkozó adatokkal. Ezeket az adatokat a C. fejezet II. szakasza tartalmazza.

AZ OKTATÁSI RENDSZEREK ALIG TÖBB MINT EGYHARMADÁBAN A MAGAS SZINTŰ VEZETŐI DOKUMENTUMOK LEGALÁBB KÉT IDEGEN NYELVET HATÁROZNAK MEG, AMELYEKET MINDEN ISKOLÁNAK BIZTOSÍTANIA KELL.

A diákok által tanult idegen nyelvek (lásd a C. fejezet II. szakaszát) a tantervben meghatározott nyelvi rendelkezésektől függenek. A B8. ábra a legfelső szintű címdokumentumok szerint mutatja be az iskolákban rendelkezésre bocsátott konkrét idegen nyelveket. Két részből áll: az a) rész azokat az idegen nyelveket jelöli, amelyeket minden iskola köteles megadni; a b) rész azokat az idegen nyelveket illusztrálja, amelyeket az iskolák a hallgatók rendelkezésére bocsáthatnak.

Szinte minden országban a felsővezetői dokumentumok meghatározzák azokat az idegen nyelveket, amelyeket az iskoláknak legalább egy oktatási szinten (vagy mindkettőt) biztosítaniuk kell vagy biztosítaniuk kell. Ezenkívül engedélyezhetik vagy ösztönözhetik az iskolákat arra, hogy a meghatározott nyelvektől eltérő nyelveket kínáljanak. Egyes esetekben a vezetői dokumentumok kifejezetten hivatkoznak az iskolai autonómiára az általuk rendelkezésre bocsátható nyelvek tekintetében, ugyanakkor meghatározzák, hogy milyen nyelveket kell megadniuk (Belgium és Finnország német nyelvű közösségében). Más esetekben a címdokumentumok nem határozzák meg azokat a nyelveket, amelyeket az iskolák nyújthatnak, illetve azokat a nyelveket, amelyeket biztosítani kell, így az iskolák teljes autonómiát biztosítanak a kérdés eldöntéséhez (Magyarországban és Lengyelországban).

A legtöbb országban a magas szintű vezetői dokumentumok egy vagy több idegen nyelvet határoznak meg, amelyet minden iskolának biztosítani kell. A legtöbb esetben ezek a nyelvek az angol, majd a francia vagy a német. Más nyelvek meghatározásakor ezek gyakran hivatalos nyelvek (finnül/svédül Finnországban és olaszul Svájcban) vagy egy szomszédos ország nyelve (albánul olasz). Sok esetben, különösen az alapfokú oktatásban, a diákoknak meg kell tanulniuk a meghatározott idegen nyelveket (lásd a B7. ábrát). Ezen túlmenően a B8. ábra azt mutatja, hogy a meghatározott idegen nyelvek száma másodlagos szinten növekszik. Svédországban, Svájcban és Norvégiában az országtól függően minden általános felső középfokú vagy felső középfokú iskolában négy speciális idegen nyelvet kell biztosítani.

Forrás: Az Eurydice.

12. 12 B8. ábra: Az alap- és általános középfokú oktatás első szintű vezetői dokumentumaiban (ISCED 1–3) meghatározott idegen nyelvek, 2021/2022

Magyarázó megjegyzések

Ez a szám a magas szintű oktatási hatóságok által kiadott tanterv vagy egyéb vezetői dokumentumok alapján az iskolákban rendelkezésre bocsátott speciális idegen nyelveket mutatja be. Az a) rész azokat az idegen nyelveket jelöli, amelyeket minden iskolának biztosítania kell; a b) rész azokat az idegen nyelveket mutatja be, amelyeket az iskolák választhatnak. Bizonyos esetekben az iskoláknak lehetőségük van arra, hogy a megadott nyelveken kívül további nyelveket kínáljanak.

Egy vagy több oktatási szint esetében előfordulhat, hogy a tanterv vagy a magas szintű vezetői dokumentumok nem határozzák meg azokat az idegen nyelveket, amelyeket az iskoláknak rendelkezésre kell bocsátaniuk vagy nyújtaniuk kell. Egyes esetekben kifejezetten utalhatnak az iskola autonómiájára ezen a szakpolitikai területen.

Ez az ábra és az országspecifikus megjegyzések nem határozzák meg, hogy a megjelölt nyelveket első, második vagy harmadik nyelvként kell-e megadni.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

A klasszikus nyelvek (azaz a klasszikus görög és latin) csak akkor szerepelnek benne, ha a tanterv vagy a magas szintű vezetői dokumentumok az idegen nyelvek alternatívájaként jelölik meg őket.

A szám minden részében a nyelveket csökkenő sorrendben sorolják fel az oktatási rendszerek számától függően, amelyek a tantervükben vagy a felső szintű vezetői dokumentumokban szerepelnek. A besorolás nem veszi figyelembe azt a képzettségi szintet vagy szinteket, amelyekhez az idegen nyelvű ajánlat ajánlott/szükséges. Ha azonos számú oktatási rendszerben több nyelvet is felsorolnak, akkor azokat az ISO 639–3 kódjuk szerint ábécésorrendben rendezik (lásd <http://www.sil.org/iso639-3/>, utolsó hozzáférés: 2022. július 13.).

Az EU hivatalos nyelvei akkor jelennek meg, ha legalább két oktatási rendszerben rendelkezésre állnak; az összes többi nyelv akkor jelenik meg, ha legalább három oktatási rendszerben rendelkezésre állnak. Minden olyan nyelv, amely nem jelenik meg, az ábrán „egyébként” van megjelölve, és az országspecifikus megjegyzésekben szerepel.

A „tanterv”, „idegen nyelv”, „az oktatás egységes nemzetközi osztályozása (ISCED)” és az „iránydokumentumok” fogalm meghatározását lásd a szöszedetben.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr): a brüsszeli fővárosi régióban és a Belgium flamand közösségével együtt a különleges nyelvi státusú vallon közösségekben minden iskolának holland alap- és általános középfokú oktatást kell biztosítani. A speciális nyelvi státusú vallon közösségekben a német nyelvű közösséggel együtt az iskolának általános és középfokú német oktatást kell biztosítaniuk. 2022 szeptemberétől a jelnyelvet (francia) az általános középfokú oktatásban lehet kínálni.

Németország: kilenc tartományban minden iskolának angolt kell biztosítani. Minden iskolának biztosítani kell a franciát Saar-vidéken.

Franciaország: Az „egyéb” nyelvek közé tartozik az örmény, kambodzsai és regionális baszk, breton, katalán, korso, kreol, melanéz, okszitán és tahiti nyelv az általános középfokú oktatásban. Az alsó középfokú, a koreai, a vietnami és a regionális gallo nyelvben az elzászi regionális nyelvek és a Moselle regionális nyelvei is kínálhatók. Általában felsőfokú középfokú oktatás, norvég, perzsa, tamil és a Wallisian és Futunian regionális nyelvek is kínálhatók.

Olaszország: Az „egyéb” nyelvek közé tartozik az albán és a szerb/horvát nyelv, amelyet szerb-horvátnak tartanak.

Litvániában: Az „egyéb” nyelvek közé tartozik a lett.

Hollandia: Frisia tartomány minden iskolájának fel kell ajánlania a frizeket.

Ausztria: Az „egyéb” nyelvek közé tartozik a cseh, a szlovák és a bosnyák/horvát/szerb nyelv, amelyet nyelvként tanítanak.

Szlovénia: Az „egyéb” nyelvek közé tartozik a macedón és (szlovén) jelnyelv az alsó középfokú oktatásban.

Finnországban: A svéd nyelvet olyan iskolákban kell biztosítani, ahol az oktatás nyelve finn, a finn nyelvet pedig olyan iskolákban kell biztosítani, ahol az oktatás nyelve svéd.

Bosznia-Hercegovina: az iskolák Szarajevó kanton választhatnak, hogy arab és török.

Svájc: a biztosítandó idegen nyelvek nyelvi régióként és kantononként eltérőek: A francia nyelvű kantonoknak német és angol, a német nyelvű kantonoknak francia és angolt kell biztosítaniuk, az olasz nyelvű kantonoknak pedig németet, franciát és angolt kell biztosítaniuk az alap- és általános középfokú oktatásban. Az olaszt általános középfokú oktatásban kell tanítani minden francia és német nyelvű kantonban. A Romansh-t a Graubünden kanton német nyelvű részén kell biztosítani.

Norvégia: Az „egyéb” nyelvek közé tartozik az albán, az észt, az izlandi, az amhari, a bosnyák, a dari, a filippínó, a kantoni, a koreai, a kurd (Sorani), az oromo, a pandzsábi, a perzsa, a szomáliai, a tamil, a thai, a tigrinya, az urdu és a vietnami nyelv.

Amellett, hogy az iskolának rendelkezésre kell bocsátaniuk az idegen nyelveket, a magas szintű vezetői dokumentumok gyakran említik azokat az idegen nyelveket, amelyeket az iskolák választhatnak. Az angol, a francia és a német mellett a leggyakrabban meghatározott idegen nyelvek a spanyol, az olasz és az orosz. Ezután jön a kínai, majd latin, arab, török, japán, klasszikus görög és portugál. Számos országban a klasszikus nyelvek (azaz a klasszikus görög és latin) a magas szintű vezetői dokumentumokban olyan idegen nyelvekként jelennek meg, amelyeket az iskolák nyújthatnak. Más szóval, ezek a modern idegen nyelvek alternatívái, és helyettük tanulmányozhatók. Végül, a felső szintű vezetői dokumentumok szerint az országok kisebbségének iskolái más európai nyelveket is biztosíthatnak.

A várakozásoknak megfelelően az általános középfokú oktatásban – különösen az általános középfokú oktatásban – az iskolák által választható meghatározott idegen nyelvek számának növekedése. Amikor a diákok elérik ezt az oktatási szintet, gyakran egyenél több idegen nyelvet kell tanulniuk, vagy lehetőséget

kapnak több idegen nyelv tanulmányozására választható tantárgyként (lásd a B3. és B4. ábrát). Ezért az idegen nyelvek biztosítása a tantervben tükrözi a diákok számára a tantervben leírt követelményeket.

A meghatározott idegen nyelvek száma, amelyet az iskolák nyújthatnak, nagyon magas Franciaországban és Ausztriában az oktatás mindhárom szintjén. Ez a szám különösen magas az alsó- és általános középfokú oktatásban Magyarországon, Romániában és Szlovéniában. Egyes országokban a tanterv számos idegen nyelvet határoz meg, amelyeket az iskolák általában a felső középfokú oktatásban nyújthatnak. Dánia, Írország, Olaszország és Norvégia esetében ez a helyzet.

AZ EURÓPAI ORSZÁGOK MINTEGY FELE REGIONÁLIS VAGY KISEBBSÉGI NYELVEKET HATÁROZ MEG AZ OKTATÁSSAL KAPCSOLATOS HIVATALOS DOKUMENTUMOKBAN

Európa-szerte a hivatalos állami nyelvekkel együtt regionális vagy kisebbségi nyelveket beszélnek az országok területének egyes részein. Bár a jogi státusz és az e nyelveken beszélők száma nagymértékben eltér, sokuknak van közös bizonyos fokú bizonytalansága (Gerken, 2022). A legtöbb európai országban a jogszabályok hivatalosan legalább egy regionális vagy kisebbségi nyelvet ismernek el (lásd az A1. ábrát), és elősegítik annak használatát a közélet különböző területein, például a közigazgatásban, a jogi szolgáltatásokban, az oktatásban, a médiában, a kultúrában, valamint a gazdasági és társadalmi életben.

A B9. ábra a regionális vagy kisebbségi nyelvek oktatásba való felvételére összpontosít. Jelzi, hogy a magas szintű oktatási hatóságok által kiállított hivatalos (címező) dokumentumok, mint például a nemzeti tantervek vagy oktatási programok, a nemzeti értékelési vagy vizsgadokumentumok, vagy az iskolák meghatározott nyelveken történő tanítását előíró rendeletek regionális vagy kisebbségi nyelvek rendelkezésre bocsátásához kapcsolódnak-e, és ebben az esetben az érintett nyelveket tartalmazzák-e.

Amint azt a grafikon mutatja, a vizsgált oktatási rendszerek mintegy felében a magas szintű oktatási hatóságok által kiadott vezetői dokumentumok kifejezetten egyes regionális vagy kisebbségi nyelvek rendelkezésre bocsátására vonatkoznak. A lefedett nyelvek száma egy vagy két (Dánia, Görögország, Hollandia, Szlovénia és Albánia) és legalább 10 (Franciaország, Horvátország, Olaszország, Magyarország, Lengyelország, Románia és Szerbia) között változik.

Egyes országokban valamennyi hivatalosan elismert regionális vagy kisebbségi nyelvet (lásd az A1. ábrát), és csak e regionális vagy kisebbségi nyelveket említik kifejezetten a magas szintű oktatási hatóságok által kiadott vezetői dokumentumok. Ez a helyzet Olaszország, Magyarország, Hollandia, Lengyelország, Szlovénia, Finnország, Svédország, Montenegró és Norvégia esetében. Lengyelországban például valamennyi hivatalosan elismert regionális vagy kisebbségi nyelv alaptantervvel rendelkezik, és az iskoláknak bizonyos feltételek teljesülése esetén regionális vagy kisebbségi nyelveket kell tanítaniuk (pl. a nyelvtanuláshoz minimális számú diák pályázik). Hollandiában, ahol a fríz egy hivatalosan elismert kisebbségi nyelv, a fríz térségben minden általános és alsó középfokú oktatásban részt vevő diáknak meg kell tanulnia ezt a nyelvet (ezért ezen a területen minden iskolának biztosítania kell). Az utasítás mellett a vezetői dokumentumok a regionális vagy kisebbségi nyelveken történő vizsgák biztosítására is vonatkozhatnak. Magyarországon például a középiskolából (érettségi) származó záróvizsga a hivatalosan elismert regionális vagy kisebbségi nyelvek bármelyikén elvégezhető.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

	BEfr	BEde	BEnl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Nincs hivatkozás	•	•	•		•			•	•						•	•			•
Asztúriai	ast										•								
Fehéroroszország	bel																•		
Bosnyák	bos												•						
Breton	bre											•							
Bolgár	bul																		•
Katalán	cat										•	•		•					
Valenciai nyelv	cat										•								
Cseh Köztársaság	ces												•						
Korzika	cos											•							
Hotelek a(z) Kashub	csb											•							
Dán	dán						•												
Német	deu												•	•			•		•
Görög	ell													•					•
Baszk nyelv	eus										•	•							
Feröer-szigetek	fao					•													
Finn	fin																		
Meänkieli	fit																		
Kven	fkv																		
Francia	fra													•					
Francoprovençal	frp											•		•					
Franciák	frs						•												
Friulian	fur													•					
Galíciai	glg										•								
Héberül	heb			•									•						
Horvát	hrv												•	•					•
Magyar	hun												•						
Örmény	hye			•															•
Olasz	ita												•						
Grönlandi	kal					•													
Karaim	kdr																		
Litván	lit																		
Ladinról	lld													•					
Macedón	mkd												•						
Német basszusgítár	nds						•												
Occitan	oci										•	•		•					
Picard	pcd											•							
Lengyel	pol												•				•		•
Kreol	rcf											•							
A rómaiak	rom			•															•
Román	ron																		•
Rusyn	rue												•						•
Aromániai (Vlach)	rup																		
Orosz	rus												•				•		
Szlovák	slk												•						•
Szlovén	slv												•	•					•
Sami	sme																		
Albán nyelv	sqi												•	•					
Szardíniai	srđ													•					
Szerb	srp												•						•
Tahitian	tah											•							
Tartarus	tat																		
Török	tur			•						•									
Ukrán	ukr												•						•
Szorbian	wen						•												
Jiddis	yid																		
Egyéb												•							•

13. 13 B9. ábra: Az alap- és általános középfokú oktatás felső szintű vezetői dokumentumaiban (ISCED 1–3) kifejezetten említett regionális vagy kisebbségi nyelvek, 2021/2022

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Nincs hivatkozás	•				•							•	•	•	•					•
Asztúriai <i>ast</i>																				
Fehéroroszország				•																
Bosnyák <i>bos</i>																•			•	
Breton																				
Bolgár <i>bul</i>						•														•
Katalán																				
Valenciai nyelv <i>cat</i>																				
Cseh Köztársaság				•	•															•
Korzika <i>cos</i>																				
Hotelek a(z) Kashubian közelében				•																
Dán <i>dan</i>																				
Német				•	•	•														
Görög <i>ell</i>											•									
Baszk nyelv																				
Feröer-szigetek <i>fao</i>																				
Finn										•									•	
Meänkieli <i>fit</i>										•										
Kven																			•	
Francia <i>fra</i>																				
Francoprovençal																				
Franciák <i>frp</i>		•																		
Friulian																				
Galíciai <i>glg</i>																				
Héberül				•	•															
Horvát <i>hrv</i>			•			•										•				•
Magyar			•			•	•	•												•
Örmény <i>hye</i>				•																
Olasz						•	•													
Grönlandi																				
Karaim				•																
Litván <i>lit</i>				•																
Ladinról																				
Macedón <i>mkd</i>											•									•
Német basszusgítár																				
Occitan																				
Picard																				
Lengyel <i>pol</i>																				
Kreol																				
Armeniai <i>rom</i>			•	•	•	•	•	•									•		•	
Román																	•			•
Rusyn <i>rue</i>										•										•
Aromániai (Vlach)																	•		•	
Orosz <i>rus</i>				•				•												
Szlovák				•	•															•
Szlovén <i>slv</i>			•																	•
Sami									•	•										•
Albán nyelv <i>sqi</i>															•	•		•		
Szardíniai																				
Szerb <i>srp</i>						•									•	•				
Tahitian																				
Tartarus <i>tat</i>				•																
Török																	•			
Ukrán <i>ukr</i>				•	•	•														•
Szorbian																				
Jiddis <i>yid</i>				•						•										
Egyéb				•																•

Forrás: Az Eurydice.

14. 14 B9. ábra: Az alap- és általános középfokú oktatás felső szintű vezetői dokumentumaiban (ISCED 1–3) kifejezetten említett regionális vagy kisebbségi nyelvek, 2021/2022

Magyarázó megjegyzések

A grafikon a tananyagban vagy a felsőbb szintű hatóságok által kiadott egyéb vezetői dokumentumokban (oktatás) említett regionális vagy kisebbségi nyelveket mutatja be. Nincs különbség az oktatási szintek, az oktatási útvonalak vagy az iskolák típusai között. Egyes országokban a fent említett nyelvek csak bizonyos régiókban érhetőek el az iskolákban.

Az ábrán használt „regionális vagy kisebbségi nyelvek” kifejezés magában foglalja a „nem területi nyelvek” fogalmát is.

A táblázat nyelvei ábécésorrendben vannak felsorolva az ISO 639–3 kód szerint (lásd: <http://www.sil.org/iso639-3/>, utolsó hozzáférés: 2022. június 27.). Az ISO 639–3 kóddal és nyelvcsoportokkal nem rendelkező nyelveket „egyébként” jelölik, és szerepelnek az országspecifikus megjegyzésekben.

A „Nemzetközi Standard Oktatási Osztályozás (ISCED)”, „nem területi nyelv”, „regionális vagy kisebbségi nyelv”, „irányítási dokumentumok” és „felsőbb szintű hatóság (oktatás)” fogalommeghatározásait lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Franciaország: „Mások”: Gallo, Kibushi, Shimaore (Mayotte), melanéz nyelvek, polinéz nyelvek (alliszi és futuni), nyugati flamand, valamint az elzász és mozelle regionális nyelvei (más néven elzászi nyelvjárások és mozaikok).

Magyarországon: A „mások” jelentése Boyash (román nyelvjárás).

Lengyelország: „Mások” azt jelenti, Lemko.

Cseh Köztársaság: 2022 szeptemberében négy további nyelvre (bolgár, cseh, horvát és lengyel) vonatkozó oktatási normákat fogadtak el, azaz a 2022/2023-as tanév elején.

Szerbiában: A „mások” Bunjevac-ot jelentenek.

Néhány más országban a jogi keretek csak egy hivatalos (állami) nyelvet ismernek el (lásd az A1. ábrát), de a magas szintű oktatási hatóságok által kiadott útmutatók elősegítik a regionális vagy kisebbségi nyelvek biztosítását. Bulgária, Görögország, Franciaország, Litvánia és Albánia esetében ez a helyzet. Franciaországban például a francia az egyetlen hivatalos nyelv, de azokon a területeken, ahol regionális vagy kisebbségi nyelveket beszélnek, a diákoknak képesnek kell lenniük arra, hogy tanulmányozzák őket az oktatás minden szintjén, különösen a középfokú oktatásban választható tantárgyakként. Hasonlóképpen, Albánia macedón és görög kisebbségek által lakott területein az általános és középiskolás diákok számára lehetővé kell tenni, hogy az albánnal együtt tanulhassák származási nyelvüket. Görögországban a vezetői dokumentumok a török oktatásra vonatkoznak, amelyet egyes kisebbségi iskolákban végeznek. Bulgáriában 2017-ben a magas szintű oktatási hatóságok jóváhagyták a héber, örmény, roma és török tanulmányi tanterveket, amelyek, ha a diákok kívánják, heti 2 órát tanulhatnak 7 évig.

Az ezzel ellentétes csoportot olyan országok alkotják, amelyek hivatalos státuszt biztosítanak a regionális vagy kisebbségi nyelveknek (lásd az A1. ábrát), de a magas szintű oktatási hatóságok által kiadott vezetői dokumentumokban nem hivatkoznak kifejezetten ezekre a nyelvekre. Ez a Cseh Köztársaságra, Ciprusra, Lettországra, Portugáliára és Svájcra vonatkozik. Előfordulhat azonban, hogy szélesebb körű utalás van ezekre a nyelvekre. A Cseh Köztársaságban például a nemzeti kisebbségek tagjai jogosultak a saját nyelvükön történő oktatásra.

Végezetül egyes országok nem ismerik el hivatalosan a regionális vagy kisebbségi nyelveket (lásd az A1. ábrát), és az első szintű oktatási hatóságok (Belgium, Észtország, Írország, Luxemburg, Málta, Bosznia-Hercegovina, Izland, Liechtenstein és Törkiye) által kiadott vezetői dokumentumokban nem hivatkoznak ezekre a nyelvekre.

A KLASSZIKUS NYELVEK LEGALÁBB NÉHÁNY FELSŐ KÖZÉPFOKÚ HALLGATÓ SZÁMÁRA KÖTELEZŐEK AZ ÖSSZES EURÓPAI ORSZÁG CSAKNEM FELÉBEN.

Annak érdekében, hogy Európa-szerte teljes képet kapjunk a nyelvtanulásról, fontos megfontolni a klasszikus nyelvek biztosítását. Valójában a nemzeti tantervek gyakran nem tekintik a klasszikus görög és latin „idegen nyelveket”, ezért a szóban forgó nyelvek nem szerepelnek az e szakaszban szereplő többi mutatóban. Ezért a fent bemutatott adatok kiegészítéseként ez a mutató a klasszikus nyelvek rendelkezésre bocsátását vizsgálja, függetlenül attól, hogy a tanterv hogyan kategorizálja azokat. A mutató a klasszikus nyelvek rendelkezésre bocsátására összpontosít az alsó és az általános felső középfokú oktatásban.

A B10. ábra a klasszikus nyelvek rendelkezésre bocsátására vonatkozó szabályozások két típusára összpontosít. Az első típusú szabályozás a klasszikus nyelveket kötelező tantárgyként határozza meg, ami azt jelenti, hogy a diákoknak klasszikus vagy latin görög nyelvet kell tanulniuk. Ez a követelmény valamennyi diákra vonatkozhat középiskolai tanulmányaik legalább egy részére (pl. tanévre), vagy csak a diákok bizonyos kategóriáira. A második típusú rendelet megteremti a jogot (minden diák vagy néhány) tanuló számára, hogy klasszikus vagy latin görög nyelvet tanuljon, ami azt jelenti, hogy a diákok dönthetnek arról, hogy tanulmányozzák-e ezeket a nyelveket, míg az oktatási szolgáltatóknak biztosítaniuk kell, hogy a nyelvi ellátás megfeleljen a diákok választási lehetőségeinek. A fenti esetek mindegyikében a klasszikus görög vagy latin alanyok saját jogon, vagy szélesebb területeket lefedő tantárgyakon belül (pl. „klasszikus tanulmányok”) tanulmányozhatók.

A B10. ábra a) része azt mutatja, hogy az alsó középfokú oktatásban a címdokumentumok ritkán írják elő, hogy minden diák klasszikus nyelveket tanuljon. Románia az egyetlen ország, ahol minden alsó középfokú végzettséggel rendelkező diáknak latinul kell tanulnia, amely a „latin kultúra és román nyelv” hetedik osztályába tartozik. Görögország és Ciprus az egyetlen ország, ahol az alsó középfokú oktatásban részt vevő diákoknak klasszikus görögül kell tanulniuk.

Néhány további országban (vagy oktatási rendszerekben) a klasszikus nyelvek alsó középfokú oktatásban való tanulásának követelménye csak meghatározott útvonalon (Belgium, Németország, Horvátország, Hollandia, Svájc és Liechtenstein flamand közössége) alkalmazandó. Például Németországban a klasszikus görög és latin kötelező a diákok számára, akik szeretnék megszerezni az *Allgemeine Hochschulreife* képesítést a *klasszikus nyelvekre szakosodott gimnáziumban*. Liechtensteinben az edzőtermi *tanulmányok* alsó éveiben minden diáknak latinul kell tanulnia. Belgium, Horvátország és Svájc flamand közösségében az alsó középfokú oktatásban részt vevő diákok klasszikus tanulmányokra szakosodhatnak, ezért a klasszikus görög vagy latin tananyaguk szerves részévé válik.

Négy országban (Németország, Franciaország, Luxemburg és Ausztria) az alsó középfokú oktatásban részt vevő hallgatóknak jogukban áll a klasszikus görög vagy latin nyelvet választani választható tantárgyként. Franciaországban ez a jog az alsó középfokú oktatásban részt vevő valamennyi diákra vonatkozik, és kiterjed mind a klasszikus, mind a latin görög. Németországban, Luxemburgban és Ausztriában a törvény csak meghatározott útvonalakon tanuló diákokra vonatkozik. Például Luxemburgban a „klasszikus pályán” tanuló diákok választhatnak latin, klasszikus (klasszikus görög és latin) vagy kínai nyelvet. Németországban az *edzőtermi* hallgatók első idegen nyelvének modern vagy latin idegen nyelvnek kell lennie.

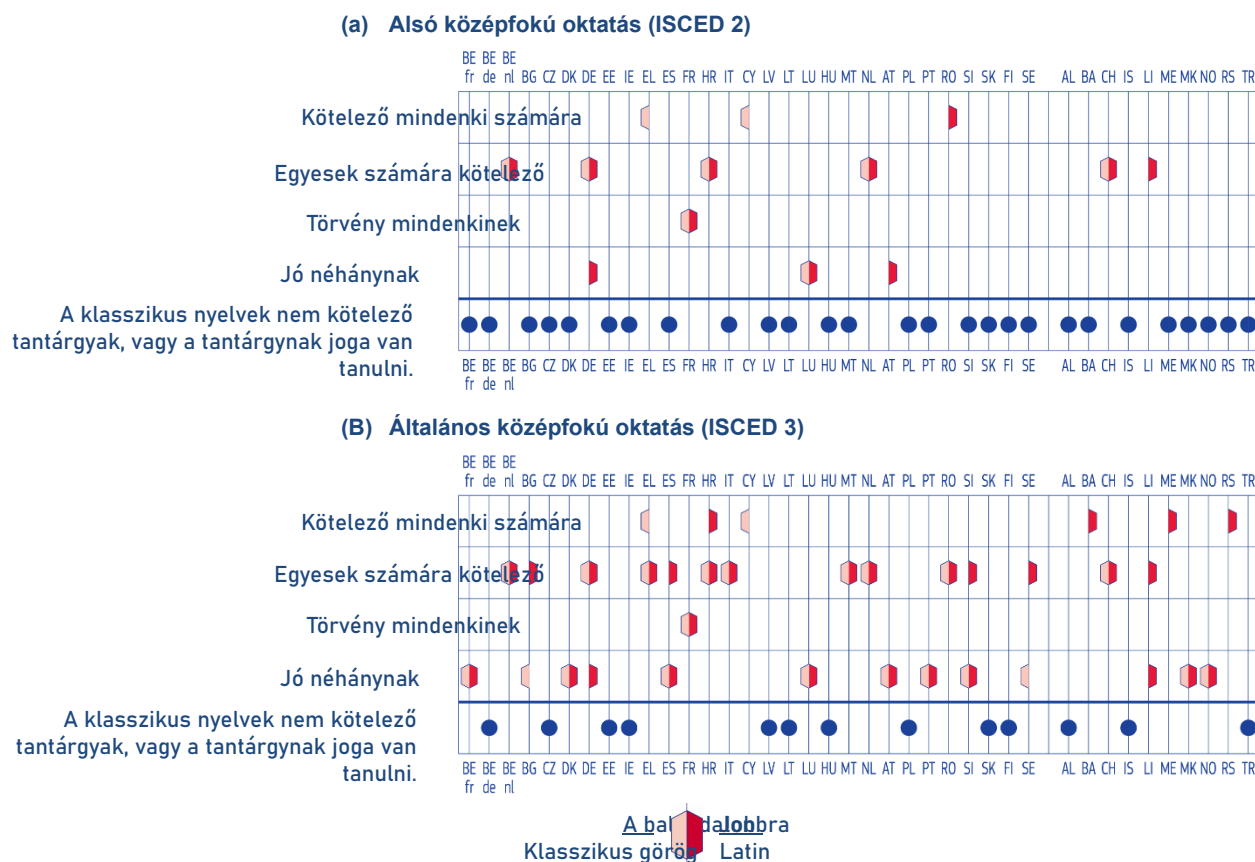
Az általános felső középfokú oktatásban jóval magasabb azoknak az országoknak a száma, amelyek rendelkeznek a klasszikus nyelvtanulásra vonatkozó kötelezettséggel vagy joggal, mint az alsó középfokú szinten.

Horvátországban, Bosznia-Hercegovinában, Montenegróban és Szerbiában minden általános középiskolai tanulóknak legalább egy tanévre latinul kell tanulnia. Horvátországban, túl a minimális követelmény minden diák tanulni latin egy évig, a „klasszikus program” kell tanulni latin (és klasszikus görög) a teljes időtartama a középfokú oktatás (alacsonyabb és magasabb). 13 egyéb oktatási rendszerben a latin csak bizonyos utakon tanuló diákok számára kötelező. Ahogy Horvátország korábbi példája is mutatja, ezek az útvonalak néha az alsó középfokú oktatásban kezdődnek.

A klasszikus görög nyelv általában a felső középfokú oktatásban kötelező, kevesebb oktatási rendszerben, mint a latin. Görögországban és Cipruson minden diáknak meg kell tanulnia ezt a nyelvet a felső középfokú tanulmányaik kezdetén. Görögországban a felső középfokú hallgatók tovább szakosodhatnak a klasszikus tanulmányokra, és az ezen az úton lévő diákok számára a klasszikus görög (a latin mellett) kötelező azon az időszakon túl, amelyben minden diák számára kötelező. Nyolc további oktatási rendszerben a klasszikus görög csak meghatározott útvonalakon lévő diákok számára kötelező. Ezek a diákok, klasszikus görög általában kötelező együtt latin.

Franciaországban általában a felső középfokú oktatásban, csakúgy, mint az alsó középfokú oktatásban, minden diáknak joga van a klasszikus nyelveket fakultatív tantárgyakként tanulni. Számos más európai országban az általános középfokú oktatásban részt vevő hallgatóknak joguk van klasszikus nyelveket tanulni, de csak bizonyos módon. Pontosabban, 11 oktatási rendszerben a diákoknak bizonyos módon joguk van latinul tanulni, és 11 rendszerben a diákok bizonyos utakon választhatják a klasszikus görög nyelvet. Az oktatási rendszerek e két csoportja nagymértékben átfedi egymást, mivel mind a klasszikus, mind a latin görögök gyakran megtalálhatók az opcionális tantárgyak között. Portugáliában például mind a

klasszikus görög, mind a latin választható tantárgyak a diákok számára, akik a „nyelvek és bölcsészettudományok” útján járnak.

Forrás: AzEurydice.

15. 15 B10. ábra: A klasszikus görög és latin tanulmány az általános középfokú oktatásban (ISCED 2–3), 2021/2022

Magyarózó megjegyzések

Az ábra azt mutatja, hogy a klasszikus görög és latin kötelező-e (valamennyi vagy néhány) diák számára, és hogy (minden vagy néhány) diák jogosult-e ezeket a nyelveket tanulmányozni. Az információ a magas szintű hatóságok (oktatás) által kiadott tanterven vagy egyéb vezetői dokumentumokon alapul.

Klasszikus görög vagy latin lehet tanulmányozni alanyok saját jogon, vagy a tantárgyak szélesebb területeken (pl. „klasszikus tanulmányok”). A szám mindkét helyzetet figyelembe veszi.

A „klasszikus nyelv”, a „idegen nyelv”, a „szabványos nemzetközi oktatási besorolás” (ISCED), a „kötelező nyelv”, a „nyelv mint jobb nyelv”, a „vezető dokumentumok” és a „felsőbb szintű hatóság (oktatás)” fogalom meghatározásait lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzés

Belgium (BE fr): a folyamatban lévő tantervi reform után a latin nyelv 2028-tól kötelező tantárgy lesz az alsó középfokú oktatás első 2–3 évében (ISCED 2).

Általában véve, figyelembe véve a vizsgált oktatási szinteket, azok az országok, ahol a diákok kötelesek vagy jogosultak klasszikus nyelveket tanulni a középfokú oktatásban, gyakran azok az országok, amelyekben az állami nyelv közvetlenül a klasszikus vagy latin görögből származik, vagy ahol az általános középfokú oktatás különböző tanulmányi specializációkból áll, beleértve a magasan tudományosan orientált útvonalakat is.

Azt is meg kell jegyezni, hogy ha az országszabályok nem írnak elő követelményt vagy jogot a diákok számára a klasszikus nyelvek tanulására, az iskolák továbbra is biztosíthatják ezeket a nyelveket. Lengyelországban például a 2021/2022 óta hatályos rendelet lehetővé teszi a felső középfokú iskolák vezetői számára annak eldöntését, hogy a latint is tartalmazó tantárgyak közül melyik választható tantárgyat fogja biztosítani. Mint más választható tantárgyak, van egy állami tanterv latin. Ezenkívül Lengyelországban a felsőbb középfokú iskolák néha a „latin és ősi kultúra” témát kínálják, amelyhez tanterv is tartozik. Hasonlóképpen, Szlovákiában a felső középfokú iskolák választhatnak latinul, és ha igen, akkor az állami tantervet használják erre a témára. A Francia Közösségben Belgiumban és Szlovéniában a latin szerepelhet az alsó középfokú oktatásban tanított választható tantárgyak sorában, Finnországban pedig a latin választható tantárgyként mind az alsó középfokú oktatásban, mind az általános középfokú oktatásban. Belgium és Magyarország flamand közösségében az iskolák klasszikus nyelveket biztosító autonómiája mind a klasszikus, mind a latin görögre vonatkozik, és mind az alsó középfokú oktatásra, mind a középfokú oktatásra vonatkozik. A példák kiválasztása azt mutatja, hogy az általános középfokú iskolák diákjainak lehetőségük lehet klasszikus nyelveket tanulni, még akkor is, ha nincsenek olyan magas szintű szabályok, amelyek ezt megkövetelik vagy lehetővé tennék számukra.

A MIGRÁNS HÁTTÉRREL RENDELKEZŐ DIÁKOK NAGYON KEVÉS ORSZÁGBAN JOGOSULTAK AZ OTTHONI NYELVOKTATÁSRA

Európában a tantervben a nyelvi ellátás különböző formákat ölt. Az oktatás nyelve mellett a tananyag idegen és ősi nyelveket is tartalmazhat (lásd a B8 és B10 ábrákat). A regionális és kisebbségi nyelvek, amelyeket egy olyan állam polgárainak kisebb csoportjai beszélnek, amelyek generációk óta ebben az államban vannak, számos országban megtalálhatók az iskolákban is (lásd a B9. ábrát).

A B11. ábra az otthoni nyelvtanításra összpontosít. Pontosabban azt vizsgálja, hogy a magas szintű vezetői dokumentumok szerint azok a migráns háttérrel rendelkező diákok, akik nem beszélnek otthon az iskola nyelvét, jogosultak-e (feltételekkel) az otthoni nyelvoktatásra.

A migráns háttérű diákok által beszélt származási nyelveket nem szabad összekeverni a regionális vagy kisebbségi nyelvekkel. A „regionális vagy kisebbségi nyelvek” beszélőivel ellentétben a migráns háttérrel rendelkezők generációk óta nem telepedtek le a fogadó országban. Ezenkívül előfordulhat, hogy nem a fogadó ország állampolgárai, különösen az újonnan érkezett migráns diákok esetében.

Amint a B11. ábra mutatja, a migráns háttérrel rendelkező diákok csak hat országban jogosultak nyelvoktatásra otthon, amelyek többnyire Észak-Európában találhatóak. Ez a jog csak feltételek mellett létezik.

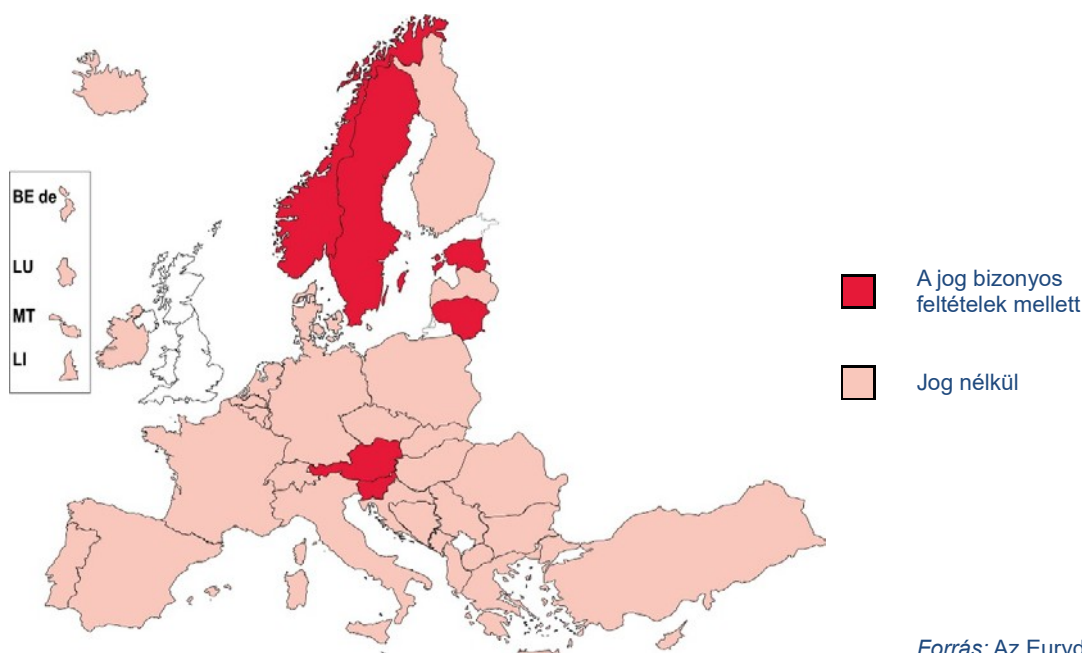
Az érdeklődő hallgatók minimális száma gyakran előfeltétele az otthoni nyelvi órák szervezésének. Ez a szám Svédországban és Litvániában 5, Észtországban 10, Ausztriában pedig 12. Az érdeklődő diákok különböző osztályokból vagy iskolákból származhatnak.

A tanárok rendelkezésre állása határozza meg, hogy Litvániában, Ausztriában, Svédországban és Norvégiában biztosítható-e az otthoni oktatás. Svédországban, amikor a tanárok kérelmezői nem rendelkeznek az oktatáshoz szükséges formális képesítéssel, az igazgatók döntenek arról, hogy rendelkeznek-e a származási nyelvek tanításához szükséges készségekkel. Norvégiában, ha nincs megfelelő személyzet, az önkormányzatnak alternatív lehetőségeket kell keresnie, például távoktatást.

Az egyéb feltételek kifejezetten a diákokra vonatkoznak. Svédországban a szóban forgó nyelvnek olyan nyelvnek kell lennie, amelyet a diákok a mindennapi otthoni kommunikációjuk során használnak, ami azt jelenti, hogy a diákoknak már rendelkezniük kell bizonyos nyelvismerettel.

Végezetül Szlovéniában az iskolák egyedi közpénzt igényelhetnek az otthoni nyelvi órák nyújtásának támogatására. A hazai nyelvi órákat külső érdekelt felek adják az iskoláknak, feltéve, hogy elegendő az érdeklődés és a tanárok rendelkezésre állnak.

Négy országban (Ausztria, Finnország, Svédország és Norvégia) a magas szintű oktatási hatóságok elkötelezettségét az anyanyelvi oktatás iránt az ilyen oktatásra vonatkozó egyedi programok vagy tantervek is bizonyítják.

Forrás: Az Eurydice.

16. 16 B11. ábra: A migráns háttérű diákok anyanyelvi oktatáshoz való joga az alap- és általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2021/2022

Magyarozó megjegyzések

Az ábra azt mutatja, hogy a magas szintű vezetői dokumentumok szerint azok a migráns háttérrel rendelkező diákok, akik nem beszélnek otthon az iskola nyelvét, jogosultak-e az otthoni nyelvtanításra.

Az ábrán látható jog azokra a politikai/keretfeltételekre utal, amelyek meghatározzák a migráns háttérű diákoknak az otthoni nyelvtanításhoz való jogát. A „jog” fogalma magában foglalja, hogy a szóban forgó diákok rendszeresen jogosultak az otthoni nyelvtanításhoz való hozzáférésre vagy az abban való részvételre. Ha erre a jogra bizonyos feltételek vonatkoznak (az érdeklődő hallgatók minimális száma stb.), azokat címdokumentumokban fejezik ki (és a B11. ábrához kapcsolódó elemzésben). Az otthoni nyelvtanításra a formális iskolai kereteken vagy az iskolai órákon belül vagy kívül is sor kerülhet.

A diákok származási országa vagy nem kormányzati szervezetek által szervezett vagy finanszírozott anyanyelvi oktatás nem tartozik az adat hatálya alá.

Mivel minden olyan országban, ahol a diákok jogosultak az otthoni nyelvtanításra, az ábrán csak két kategória szerepel: „a jog bizonyos feltételek mellett” és „jogtalan”.

A „belföldi nyelv”, a „Szabványos Nemzetközi Oktatási Osztályozás (ISCED)”, a „Migráns háttérű diákok” és a „Guidance documents” fogalom meghatározásokat lásd a glosszáriumban.

A migráns háttérű diákok kihasználhatják az egyes nyelvekkel kapcsolatos szakpolitikai intézkedéseket vagy jogszabályokat. Belgium francia közösségében például a szóban forgó nyelvek (kínai, spanyol, görög, olasz, marokkói, török, tunéziai, portugál és román) azon kilenc ország nyelvei, amelyekkel a belga francia közösség társulást hozott létre. A szülőknek be kell jelentkezniük az iskolába, hogy gyermekeik részt vehessenek a nyelvtanfolyamokon. Írországban a 2017 óta érvényben lévő nemzeti idegennyelv-stratégia szerint a migráns háttérrel rendelkező diákok (lengyel, litván és portugál) által leggyakrabban beszélt nyelvek a tanterv részét képezhetik, és állami vizsgákon tanulhatnak. E két oktatási rendszerben a fent említett nyelvtanfolyamok minden diák számára elérhetőek, azaz nem csak a migráns háttérrel rendelkezők számára.

Végezetül, a migráns munkavállalók gyermekeinek oktatásáról szóló 1977. évi tanácsi irányelv szerint az uniós tagállamoknak „megfelelő intézkedéseket kell hozniuk a származási ország anyanyelvének és kultúrájának oktatásának előmozdítására” „azon gyermekek esetében, akik számára a fogadó állam jogszabályai értelmében kötelező az iskolalátogatás”, és „akik egy másik tagállam állampolgárságával

rendelkező munkavállalótól függenek³⁷. Néhány ország, például Dánia, az Európai Gazdasági Térség nem uniós polgára, azaz Izland, Liechtenstein és Norvégia.

Egyes országok (Ausztria, Finnország, Németország, Szlovénia és Svédország) figyelemmel kísérik az otthoni nyelvoktatást, azaz szisztematikusan gyűjtik az erre a területre vonatkozó adatokat, és elemzik azokat a szakpolitikai döntéshozatal elősegítése érdekében. Németországban a Migrációügyi Tanács által 2012-ben elindított, a Mediendienst Integration (migrációval és megkülönböztetéssel kapcsolatos információs platform) által végzett felmérés azt mutatja, hogy 2021/2022-ben 140 000 migráns háttérű diák tanulta származási nyelvét.³⁸ Ausztriában egy hivatalos jelentés szerint 2018/2019-ben 26 nyelvet tanítottak származási nyelvként 31 173 migráns háttérű diáknak.³⁹ Szlovéniában az Oktatási, Tudományos és Sportminisztérium szerint 2020/2021-ben 511 diák vett részt otthon nyelvi⁴⁰órákon. Finnországban 2020-ban 42 636 diák tanult a kötelező oktatásban származási nyelveket. A tanfolyamokat 57 nyelven tanították (⁴¹.) Végül Svédországban a hivatalos statisztikák azt mutatják, hogy 2020/2021-ben 187 000 diák kapott nyelvoktatást otthon. A legtöbbet tanult nyelvek az arab (58 700 diák) és a szomáliai (17 200 diák).⁴²

AZ IDEGEN NYELVEKEN KÍVÜL A REGIONÁLIS VAGY KISEBBSÉGI NYELVEKET IS GYAKRAN HASZNÁLJÁK A CLIL BIZTOSÍTÁSÁRA.

A CLIL kétnyelvű vagy merülő oktatásra utal, ahol legalább néhány tantárgyat, például a matematikát, a földrajzot és a természettudományokat az oktatás nyelvétől eltérő nyelven tanítják. Az ilyen típusú rendelkezés célja, hogy javítsa a diákok jártasságát az iskoláztatás nyelvétől eltérő nyelveken.

A B12 ábra a CLIL programok meglétét vizsgálja az alap- és általános középfokú oktatásban, valamint a CLIL tanításához használt nyelvek státuszát. A számadatokat egy melléklet (2. melléklet) egészíti ki, amely részletezi a CLIL biztosítását az egyes vizsgált országokban (a CLIL és a lefedett oktatási szintek eléréséhez használt nyelvek).

Amint azt a grafikon mutatja, a CLIL programok szinte minden európai országban folyamatban vannak. Csak Görögország, Bosznia-Hercegovina, Izland és Törökország nem kínál CLIL programokat.

A CLIL program legelterjedtebb típusa, amely 29 oktatási rendszerben létezik (a CLIL programokból 35-ből), az oktatási nyelv (az államnyelv) és más tantárgyak idegen nyelven történő oktatásából áll. Az ilyen típusú CLIL programokkal rendelkező legtöbb oktatási rendszer legfeljebb három különböző nyelvi kombinációt tartalmaz (pl. állami és angol nyelv, állami és francia nyelv, valamint állami és német nyelv). Egyes oktatási rendszerekben azonban a nyelvi kombinációk száma meghaladja a 10-et (a Németországra és Franciaországra vonatkozó információkat lásd a 2. mellékletben). Figyelembe véve azokat az idegen nyelveket, amelyeken a CLIL-t szállítják, az angol, a francia és a német, valamint kisebb mértékben a spanyol és az olasz a legszélesebb körben használt nyelvek.

A CLIL program második legelterjedtebb típusa, amely 18 oktatási rendszerben van hatályban, néhány tantárgyat állami nyelven és más tantárgyakat regionális vagy kisebbségi nyelven tanít. Az előző típushoz hasonlóan a diákok nyelvi kombinációinak száma is eltér az oktatási rendszerektől. Választhatnak egy nyelvi lehetőség (pl. állami nyelv és lengyel cseh nyelven) és több mint 10 lehetőség (Franciaországban, Magyarországon és Romániában).

37 A Tanács 1977. július 25-i 77/486/EGK irányelve a migráns munkavállalók gyermekeinek oktatásáról.

38 https://mediendienst-integration.de/fileadmin/Dateien/Factsheet_Herkunftssprachlicher_Unterricht_2022.pdf

39 https://pubshop.bmbwf.gv.at/index.php?article_id=9&search%5Bcat%5D=4&pub=824

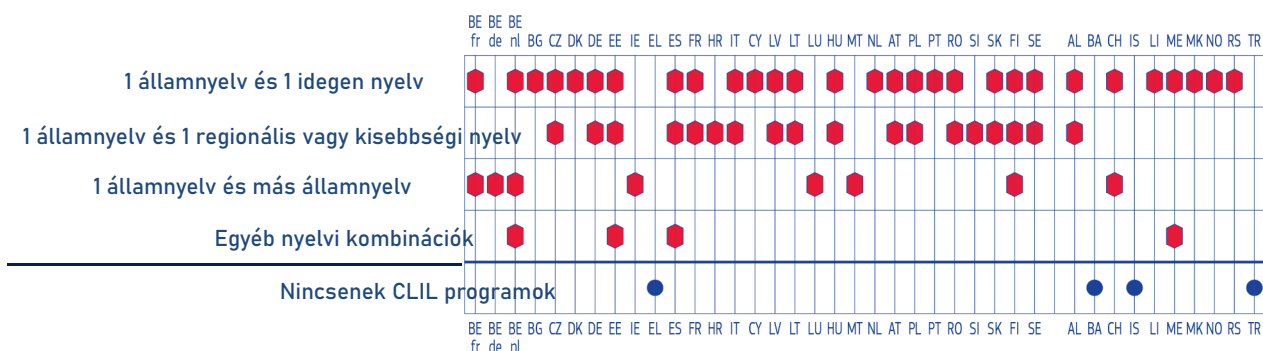
40 <https://www.gov.si/teme/jeziki-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>

41 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Omana_aidinkielenä_opetetut_Kielet_ja_opetukseen_osaillistuneiden_määrätvuonna_2020.pdf

42 <https://www.skolverket.se/download/18.7f8c152b177d982455e15bc/1616397146883/pdf7920.pdf>

Egy másik típusú CLIL program megtalálható azokban az országokban, ahol több állami nyelv van (lásd az A1 ábrát), amelyek gyakran különböző témákat kínálnak két állami nyelven. Ilyen típusú CLIL program létezik Belgiumban, Írországban, Luxemburgban, Máltán, Finnországban és Svájcban.

Korlátozott számú ország biztosít CLIL-programokat, amelyek nem tartoznak a fenti kategóriákba. Például Belgium flamand közösségében egyes CLIL programok több mint két nyelven, nevezetesen két vagy három állami nyelven (lásd az A1. ábrát) és egy idegen nyelven történő párhuzamos oktatást foglalnak magukban. Hasonlóképpen, Spanyolországban vannak olyan CLIL programok, amelyek több mint két nyelvet foglalnak magukban, és emellett olyan programok, ahol egyes tantárgyakat regionális nyelven tanítanak, másokat idegen nyelven tanítanak (az állami nyelv – a spanyol – csak a spanyol nyelv és irodalom tárgyán belül használatos). Ez a fajta CLIL program Észtországban és Montenegróban is megtalálható, ahol egyes iskolák olyan programokat kínálnak, amelyek kisebbségi nyelven tanítanak bizonyos tantárgyakat (az észt észt, albán és montenegrói), míg mások idegen nyelven (mindkét országban angol).

Forrás: AzEurydice.

17. 17 B12. ábra: CLIL programok megléte és a CLIL-ben használt nyelvek státusza az alap- és általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2021/2022

Magyarozó megjegyzések

Az ábra a CLIL-ben használt nyelvi kombinációkat mutatja be a tantervben vagy a magasabb szintű hatóságok által kiadott egyéb útmutatókban (oktatás) (kivéve azokat az eseteket, amikor ezek a dokumentumok nem határoznak meg nyelveket a 2. mellékletben található országspecifikus megjegyzésekben).

A bemutatott rendelkezés legalább egy, az ISCED 1–3. csoportba tartozó oktatási szintet fed le. Az ábra nem határozza meg a szintet. Ezeket az információkat a 2. melléklet tartalmazza.

Az ábrán használt „regionális vagy kisebbségi nyelv” kifejezés magában foglalja a „nem területi nyelvek” fogalmát is. A szám azokat a regionális vagy kisebbségi nyelveket veszi figyelembe, amelyek hivatalos vagy nem hivatalos státuszúak. A szám nem tartalmazza a következőket:

- a diákok anyanyelvén tanított oktatási programok olyan diákok számára, akiknek az iskoláztatás nyelvének elsajátítása nem elegendő (lásd az E9. ábrát);
- programok nemzetközi iskolákban.

Az „integrált tartalom és nyelvtanulás” (CLIL), „idegen nyelv”, „International Standard Classification of Education (ISCED)”, „iskolai nyelv”, „nem területi nyelv”, „regionális vagy kisebbségi nyelv”, „állami nyelv” és „magasabb szintű hatóság (oktatás)” fogalom meghatározásait lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a 2. melléklet végén található országspecifikus megjegyzéseket.

Míg a vizsgált oktatási rendszerek egyike sem biztosítja a CLIL programnak a B12. ábrán látható összes (négy) típusát, négy programtípus háromféle programtípust tartalmaz (Belgium, Észtország, Spanyolország és Finnország flamand közössége). 16 oktatási rendszerben kétféle CLIL program létezik. A legtöbb oktatási rendszer kétféle CLIL programot kínál állami nyelven és idegen nyelven, állami nyelven és regionális vagy kisebbségi nyelven (Cseh, Franciaország, Olaszország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Ausztria, Lengyelország, Románia, Szlovákia, Svédország és Albánia). 15 oktatási rendszerben csak egy típusú CLIL program létezik. Ez általában az államnyelvet és az idegen nyelvet foglalja magában (Bulgária, Dánia,

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Ciprus, Hollandia, Portugália, Liechtenstein, Észak-Macedónia, Norvégia és Szerbia). A CLIL-programmal rendelkező oktatási rendszerekre vonatkozó egyéb megállapodások közé tartoznak a két államnyelvet (Belgium, Írország, Luxemburg és Málta német nyelvű közössége) és az állami nyelvet regionális vagy kisebbségi nyelvvel ötvöző programok (Horvátország és Szlovénia).

Nincs arra utaló jel, hogy a CLIL programok egy adott oktatási szintre összpontosítanak. Valójában a legtöbb európai országban vannak CLIL programok az oktatás minden szintjén, azaz az alapfokú, alsó középfokú és felső középfokú oktatásban. Az országok azonban gyakran csak meghatározott oktatási szinteken kínálnak konkrét nyelvi lehetőségeket. Ez azt jelenti, hogy nem minden, az adott országban létező CLIL-opció áll rendelkezésre minden oktatási szinten (a részleteket lásd a 2. mellékletben).

C. FEJEZET RÉSZVÉTEL

I. SZAKASZ – A DIÁKOK ÁLTAL TANULT IDEGEN NYELVEK SZÁMA

Az európai politikai célkitűzés annak biztosítása, hogy minden diáknak lehetősége legyen idegen nyelvek elsajátítására. 2002-ben az Európai Tanács barcelonai ülésén a politikai döntéshozók egyetértettek abban, hogy „legalább két idegen nyelvet nagyon fiatal kortól kell tanítani⁴³”. A nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló 2019. évi tanácsi ajánlás⁴⁴ megismételte ezt a célkitűzést azáltal, hogy felkérte a tagállamokat, hogy a felső középfokú oktatás végén segítsék a fiatalokat abban, hogy az iskolai nyelvükön kívül két nyelven is megszerezzék a kompetenciákat. A fiataloknak képesnek kell lenniük arra, hogy e két nyelv egyikét hatékonyan használják szociális, tanulási és szakmai célokra, a másikat pedig arra, hogy bizonyos fokú folyékonyan kommunikáljanak másokkal.

Figyelembe véve azt a fenti célkitűzést, hogy a fiatalokat két idegen nyelven kompetenciával kell ellátni, ez a rész az oktatási szint és az útvonal szerint mutatja be a diákok által tanult idegen nyelvek számát. Konkrétabban arra összpontosít, hogy hányan tanulnak idegen nyelvet elsődleges szinten (lásd a C1. ábrát), és két vagy több idegen nyelvet alsó középfokú szinten (lásd a C3. ábrát). E százalékos arányok 2013 és 2020 közötti különbségeit is⁴⁵ megvitatják (lásd a C2 és C4 ábrát). Ez a szakasz ezenkívül az általános oktatásban részt vevő hallgatók és a felső középfokú szakképzésben részt vevő hallgatók közötti különbségeket vizsgálja 2020-ban (lásd a C5. ábrát), és összehasonlítja őket 2013-mal (lásd a C6. ábrát). Végül az általános és középfokú diákok által tanult idegen nyelvek átlagos számát mutatja (lásd a C7. ábrát).

A szakasz az Eurostat/UEOE adatgyűjtésből származó adatokat használja a hallgatók által bizonyos referenciaévekben tanult nyelvek számáról. A bemutatott adatok többsége a hallgatói népességre vonatkozik egy adott oktatási szinten, nevezetesen az alafokú, alsó középfokú vagy felső középfokú oktatásban (⁴⁶). Ezért az adatok nem fedik fel, hogy az egyes tanévekben milyen nyelveket és nyelveket tanulnak az egyes oktatási szinteken, hanem inkább áttekintést nyújtanak arról, hogy egy adott referenciaévben milyen nyelveket (és hányat tanulnak) az oktatási szint minden fokozatában. Azonban a szakaszban szereplő mutató (a C1b. ábrán látható) életkorral kapcsolatos adatokat szolgáltat, és így lehetővé teszi az adott életkorban tanuló diákok számának jobb megértését.

Az Eurostat/UEOE adatgyűjtés csak azokat a nyelveket tartalmazza, amelyek idegen nyelvnek minősülnek a magas szintű oktatási hatóságok által kidolgozott tantervben. A regionális vagy kisebbségi nyelvek csak akkor szerepelnek benne, ha a tanterv az idegen nyelvek alternatívájaként jelöli meg őket. Az alaptanterv mellett kínált nyelvek tanulmányozása nem szerepel. Nem tartoznak ide azok a külföldi állampolgárok, akik

43 Elnökségi következtetések – Az Európai Tanács 2002. március 15–16-i barcelonai ülése, C/02/930.

44 A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről (HL C 189., 2019.6.5., 17. o.).

45 A referenciaévek a 2012/2013-as, illetve a 2019/2020-as tanévek.

46 A C. fejezet alapjául szolgáló Eurostat-adatok az alafokú, alsó középfokú és felső középfokú oktatási programokat folytató diákokra vonatkoznak. Az oktatási rendszer országától és szervezetétől függően az adatok tartalmazhatnak (vagy nem) az ezekhez a szintekhez tartozó tipikus korhatáron kívüli diákokat. Például a felnőttoktatás a „második esélyt” is magában foglalhatja, ha az ezekben az oktatási szinteken a formális oktatási rendszer részét képezi. Arra vonatkozó információk, hogy az ország adatai magukban foglalják-e a felnőttoktatási programokat, a nemzeti minőségi jelentések 6.3.1. szakaszában találhatóak. (lásd az Eurostat weboldalát(https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/educ_uae_enr_esms.htm)). Ezenkívül a szakoktatási és -képzési (szuperszekunder) Eurostat-adatok minden olyan szakképzési programra vonatkoznak, amely egy országban létezik, míg az Eurydice-adatok csak az ISCED 354-es kóddal ellátott programokat veszik figyelembe (lásd a B5. és B6. ábrát). Ezért az Eurostat adatai a szakoktatási és -képzési programok szélesebb körét fedik le (szuperszekunder), mint az Eurydice-adatokat.

speciális osztályokon tanulják az anyanyelvüket, vagy akik a fogadó országban tanulják az iskoláztatás nyelvét.

Mivel az Eurostat/UOE adatgyűjtés nem terjed ki minden olyan oktatási rendszerre, amelyre vonatkozóan Eurydice-információk állnak rendelkezésre, az e szakaszban szereplő adatok szisztematikusan hiányoznak Belgium, Albánia, Svájc, Montenegró és Törökország német nyelvű közössége esetében.

UNIÓS SZINTEN AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁSOK 86%-A TANUL LEGALÁBB EGY IDEGEN NYELVET

Írország kivételével minden országban (⁴⁷) a diákok az alapfokú oktatásban kötelező tantárgyként idegen nyelveket tanulnak. Ez a tanulás általában 6–8 éves kor között, vagy néha korábban kezdődik (lásd a B1. ábrát). Amint azt a C1a. ábra mutatja, az uniós szintű általános iskolások 86,1%-a tanul legalább egy idegen nyelvet. Nemzeti szinten azonban az általános iskolai lakosság körében az idegennyelv-tanulásban való részvételi arány jelentősen eltérhet attól függően, hogy az idegennyelv-tanítás milyen életkorban kötelező.

15 országban az általános iskolások legalább 96%-a tanul egy vagy több⁴⁸ idegen nyelvet. Az idegen nyelv tanulása minden esetben kötelező az alapfokú oktatás első évében, Máltán 5 éves korig; 7 év Horvátországban, Lettországban és Lengyelországban; 6 év a fennmaradó 11 országban.

Uniós szinten az általános iskolások 13,9%-a nem tanul idegen nyelvet az iskolában. Három oktatási rendszerben a diákok legalább fele nem. A Belgiumi Francia Közösség és Belgium flamand közösségének egyes részein az az életkor, amikor az idegen nyelv tanulása kötelező, 10 év, azaz amikor a hallgatók az ötödik (hat osztályos) alapfokú oktatásban részesülnek (lásd a B1. ábrát); Hollandiában az iskolák rugalmasan dönthetnek arról, hogy az általános iskolásoknak mikor kell idegen nyelvet tanulniuk (lásd a B1. ábrát).

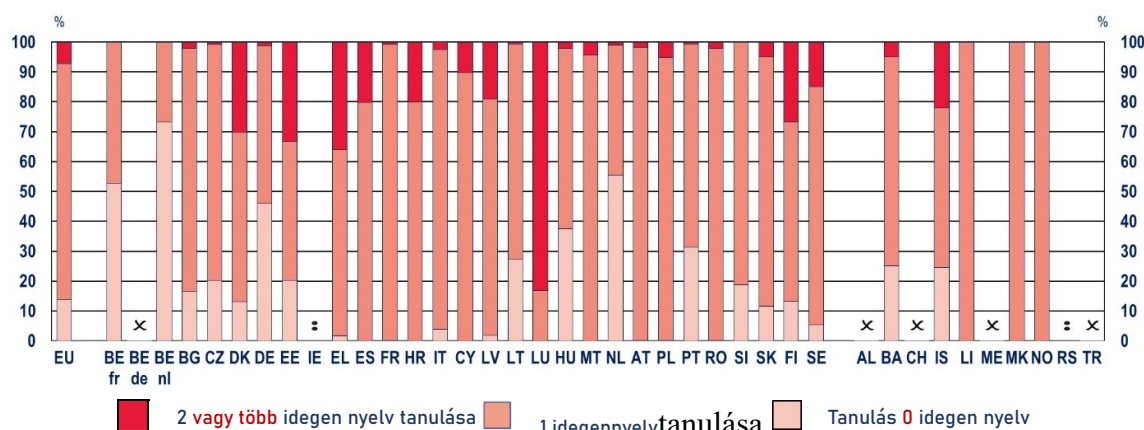
A második idegen nyelv elsajátítása általában az alsó középfokú oktatás kezdetén vagy az alapfokú oktatás végén kötelező (lásd a B1. ábrát). Ezért a két vagy több idegen nyelvet tanuló általános iskolai tanulók aránya meglehetősen kicsi. Uniós szinten ez az arány 7,2%. Az általános iskolások mintegy 30%-a azonban Dániában, Észtországban és Görögországban két vagy több idegen nyelvet tanul, és ez az arány sokkal magasabb Luxemburgban (83,2%), ahol a második nyelv tanulása 6 éves kortól kötelező.

A C1b. ábra életkor szerint mutatja az alapfokú oktatásban idegen nyelvet tanuló diákok százalékos arányát. Ez az információ azonban nem áll rendelkezésre a C1a. ábrán látható valamennyi oktatási rendszerre vonatkozóan.

47 Írországban nincs idegen nyelvtanítás az alapfokú oktatásban. A diákoknak mindkét állami nyelvet meg kell tanulniuk: angol és ír. Ezek közül azonban egyik sem tekinthető idegen nyelvnek a tanterv szerint.

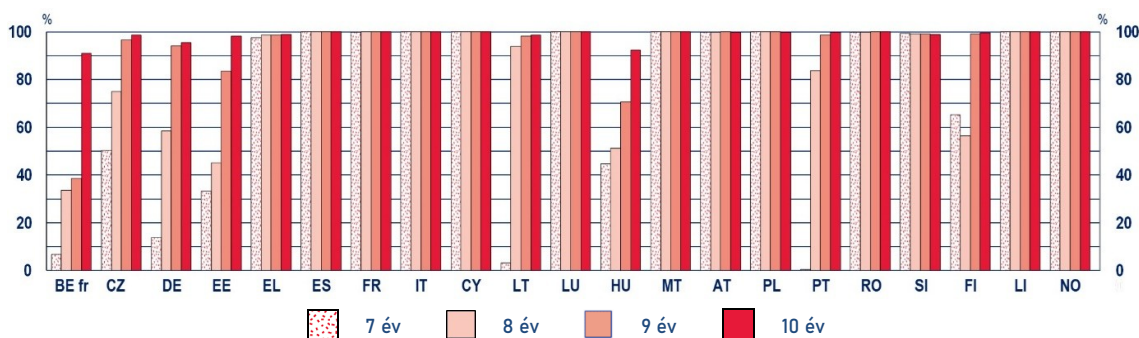
48 EI, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LU, MT, AT, PL, RO, LI, MK és NO.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang02] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

18. 18 C1a. ábra: Az alapfokú oktatásban idegen nyelveket tanuló diákok aránya (ISCED 1), nyelvek száma szerint, 2020

Forrás: Az Eurydice számításai nem közzétett Eurostat/UOE adatok alapján (utolsó frissítés: 2022. szeptember 29.).

19. 19 C1b. ábra: Az alapfokú oktatásban legalább egy idegen nyelvet (ISCED 1) tanuló diákok százalékos aránya életkor szerint, 2020

Magyarozó megjegyzések

A 0, 1 vagy 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok százalékos arányát az összes ISCED 1 év (C1a ábra) vagy az ISCED 1 (C1b. ábra) meghatározott életkora alapján számítják ki, még akkor is, ha az idegen nyelvtanulás nem ezen a szinten kezdődik az első években. Pontosabban, a 0, 1 vagy 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok számát elosztják a 0, 1 és 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló hallgatók összegével az ISCED 1 (C1a. ábra) vagy az ISCED 1 (C1b. ábra) egy meghatározott korú éveiben.

Az életkorral kapcsolatos adatgyűjtésben való részvétel önkéntes. Ezért kevesebb oktatási rendszerről van szó.

Az adatok az 1. mellékletben található. Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd e fejezet bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törökország: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang02].

Belgium (BE nl): a C1a. ábrán szereplő adatok referenciaéve 2019. (a 2020. évi adatok az adatkinyerés időpontjában nem álltak rendelkezésre).

Észtországból: azokban az esetekben, amikor az észt nyelvet második nyelvként tanítják, az észt statisztikai szempontból idegen nyelvnek számít.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Írország: a C1a. ábrán szereplő forrásadatokat „nem alkalmazandóként” (azaz „ elveszett értéként” jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Luxemburg: a C1a. ábrán szereplő, a „0 nyelvre” vonatkozó származási adatokat „nem alkalmazandóként” (azaz „ elveszett értéként” jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Szerbiában: ez az ország szerepel az UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang02], de nem áll rendelkezésre adat.

A C1b. ábrán az említett életkor a hallgatók tényleges életkorának felel meg, nem pedig a fiktív életkornak (az az életkor, amelyet a hallgatónak egy adott besorolási fokozatban kell lennie). Ez bizonyos eltéréseket eredményezhet az idegen nyelvek tanulásának kezdeti életkorára és a nyelvtanulásban való tényleges részvételre vonatkozó szabályok között, mivel egyes diákok nem feltétlenül olyan mértékben vannak, amilyeneknek lennie kellene. Például a belgiumi Francia Közösségben minden diáknak 10 évesen (elméleti életkor) kellett volna idegen nyelvet tanulnia (lásd a B1. ábrát), azaz az alapfokú oktatás ötödik osztályában. A 10 évesek 9,1%-a (valódi életkor) még nem tanul idegen nyelvet. Az a tény, hogy néhány 10 éves még nem jár az alapfokú oktatás ötödik osztályába, részben megmagyarázhatja ezt. A C1b. ábra azonban leginkább az idegennyelv-tanulás hivatalos kezdőkora (lásd a B1. ábrát) és a nyelvtanulásban való tényleges részvétel közötti szoros kapcsolatokat szemlélteti.

A 21 oktatási rendszerből 13-ban szinte minden diák (legalább 97%) minden korosztályban tanul idegen nyelvet. Ezen oktatási rendszerek közül 12 esetében az idegennyelv-tanulás 7 éves kor előtt kötelező, míg Szlovéniában 7 éves korában kötelező (lásd a B1. ábrát).

A legtöbb oktatási rendszerben, ahol az idegen nyelv tanulásának kötelező életkora későbbi, egyértelmű felszállás van a kötelező kezdőkornak megfelelő kateóriában. A felszállásra 8 éves korában kerül sor a Cseh Köztársaságban, Németországban, Litvániában és Portugáliában; Magyarországon 9 éves korában; és 10 évesen a belgiumi francia közösségben. Ez azzal a korról függ össze, amikor az idegennyelv-tanulás 2021/2022-ben az adott országban valamennyi diák számára kötelezővé válik (lásd a B1. ábrát).

2020-ban (adatreferenciaévi) az észti és finn iskolák a magas szintű szabályozásoknak megfelelően dönthetnek a kezdő korhatárról 7–9 éves korhatáron belül. Az idegen nyelvet tanuló diákok százalékos aránya mindkét országban egyértelműen 9 éves korában indult el. Bár ez a rugalmasság továbbra is alkalmazandó Észtországban, Finnország 2021/2022-től a rögzített kezdőkorhatár (7 év) javára visszavonult (lásd a B2. ábrát).

A C1b. ábra azt is mutatja, hogy az iskolák több országban már a kötelező életkor előtt bevezetik az idegen nyelveket a tantervbe. Például Magyarországon, ahol minden diáknak 9 éves korig el kell kezdenie az idegen nyelv tanulását, legalább 40%-uk 7 és 8 évesen teszi ezt. Hasonlóképpen, Csehországban a diákok 50%-a egy évvel a kötelező életkor előtt elkezd idegen nyelvet tanulni. Ez azt jelenti, hogy az iskolák a szükségesnél korábban nyújtanak nyelvi szolgáltatásokat.

Ezenkívül a Belgiumi Francia Közösségben a diákok több mint 30%-a tanul idegen nyelvet 2 évvel azelőtt, hogy minden 10 éves diák számára kötelező lenne. Ez az eredmény azzal magyarázható, hogy az egyes területeken eltérő jogszabályok érvényesülnek: a belgiumi Francia Közösség egyes részein a diákok 8 éves koruktól kezdve kötelező tantárgyként tanulják meg az első idegen nyelvet (lásd a B1 ábrát).

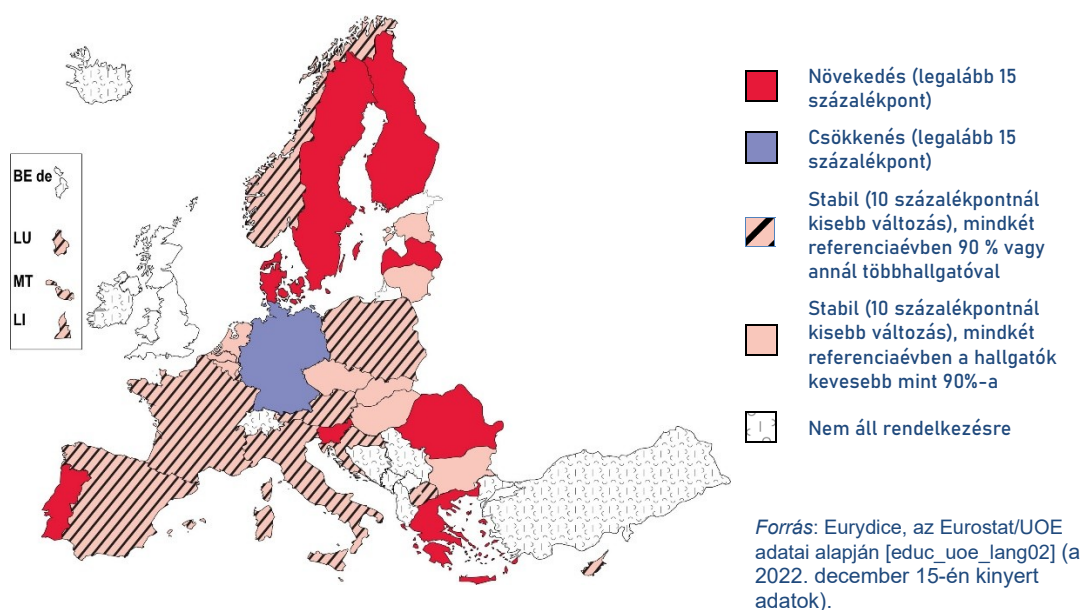
2013 ÉS 2020 KÖZÖTT NYOLC ORSZÁGBAN JELENTŐSEN NÖTT AZ IDEGEN NYELVET TANULÓK ARÁNYA.

Uniós szinten az általános iskolások 86,1%-a tanult egy vagy több idegen nyelvet 2020-ban, szemben a 2013-as 79,4%-kal. A C2. ábra három különböző tendenciát mutat ebben az időszakban.

Az oktatási rendszerek legnagyobb csoportjában (21 oktatási rendszer) a helyzet viszonylag stabil maradt (10 százalékpont alatti különbség). Ezek közül 12-ben az általános iskolások több mint 90%-a mindkét referenciaévben legalább egy idegen nyelvet tanult (Spanyolországban, Franciaországban, Horvátországban, Olaszországban, Cipruson, Luxemburgban, Máltán, Ausztriában, Lengyelországban, Liechtensteinben, Észak-Macedóniában és Norvégiában). A másik kilenc oktatási rendszerben a helyzet viszonylag stabil maradt, bár alacsonyabb volt a részvételi arány (Belgium, Bulgária, a Cseh Köztársaság, Észtország, Litvánia, Magyarország, Hollandia és Szlovákia francia és flamand közösségében).

A nyolc ország második csoportjában 2013 és 2020 között legalább 15 százalékponttal nőtt az idegennyelvtanulók aránya. A növekedés Görögországban, Lettországon, Finnországban és Svédországban 15–25 százalékpont, Dániában, Portugáliában, Romániában és Szlovéniában pedig legalább 30 százalékpont. A növekedés sok esetben azzal magyarázható, hogy a diákoknak el kell kezdeniük az első kötelező idegen nyelv elsajátítását (lásd a B2. ábrát). Finnországban és Svédországban, ahol az iskolák 2013-ban és⁴⁹2020-ban rugalmasan határozták meg a kezdőkorhatárt, a növekedés tükrözheti azt a tényét, hogy az általános iskolák már 2013-ban bevezették az idegen nyelveket.

Végül Németországban ezzel ellentétes tendencia figyelhető meg, mivel a legalább egy idegen nyelvet tanuló diákok aránya 13,5 százalékponttal, a 2013. évi 67,9%-ról 2020-ra 54,4%-ra csökkent (a számadathoz kapcsolódó országspecifikus feljegyzés azonban részben a módszertani változásokhoz kapcsolódhat).

20. 20 C2. ábra: Az alapfokú oktatásban legalább egy idegen nyelvet (ISCED 1) tanuló diákok százalékos arányának alakulása, 2013 és 2020

Magyarázó megjegyzések

A legalább egy idegen nyelvet tanuló diákok százalékos arányát az összes ISCED 1 éves hallgatóra vonatkoztatva számítják ki, még akkor is, ha az idegen nyelvtanulás nem e szint első éveiben kezdődik. Pontosabban, az 1 vagy 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok számát elosztják az összes ISCED 1 év alatt 0, 1 és 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok összegével.

Az országspecifikus megjegyzések csak akkor utalnak az idősorok megszakítására, ha azok 2013-ban vagy 2020-ban következtek be. E két referenciaév között nincsenek megszakítások az idősorokban, amelyek egyes országokban előfordulhattak.

Az adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzést lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx.

Az Eurostat/UEOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd e fejezet bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törökország: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UEOE adatgyűjtés [educ_uae_lang02].

49 Svédországban továbbra is ez a helyzet, míg Finnországban 2020 óta megállt (lásd a B2. ábrát).

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Belgium (BE nl): az adatok alapéve 2020 helyett 2019 (a 2020. évi adatok az adatkinyerés időpontjában nem álltak rendelkezésre).

Németország: a 2013-as forrásadatokat a következőképpen jelölték meg: „definition differents, view metaadatok”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Észtországból: azokban az esetekben, amikor az észt nyelvet második nyelvként tanítják, az észt statisztikai szempontból idegen nyelvnek számít.

Írország: a 2013. és 2020. évi forrásadatokat „nem alkalmazandóként” jelölték meg (azaz „elveszett érték”; az adatok nem léteznek).

Bosznia-Hercegovina: 2013-as adatok nem állnak rendelkezésre.

Szerbiában: az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang02], de nem állnak rendelkezésre adatok.

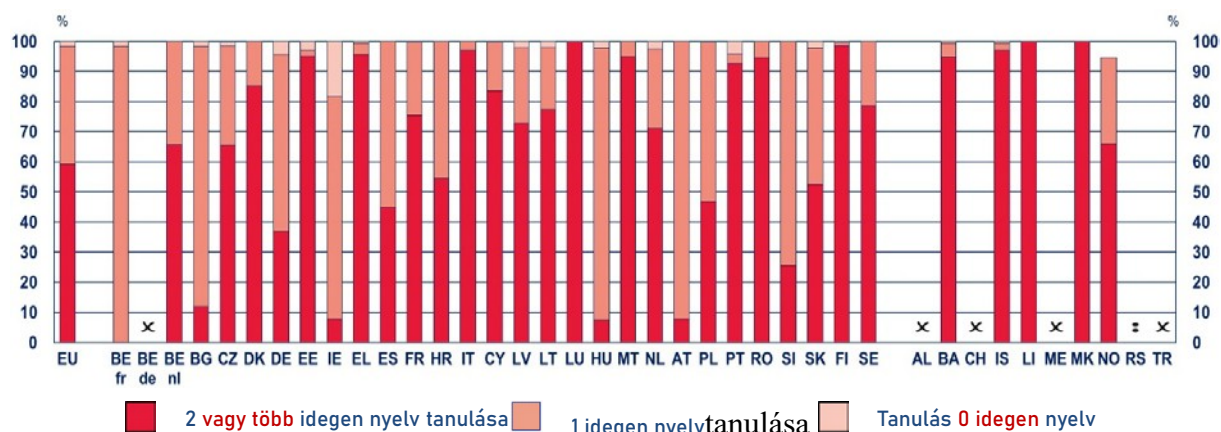
A DIÁKOK 60%-A LEGALÁBB KÉT IDEGEN NYELVET TANUL AZ ALSÓ KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSBAN

A legtöbb országban a második nyelv tanulása legkésőbb az alsó középfokú oktatás kezdetén válik kötelezővé (lásd a B1. ábrát).

Uniós szinten az alsó középfokú oktatásban részt vevő hallgatók 59,2%-a tanul két vagy több idegen nyelvet. Emellett 12 oktatási rendszerben a diákok több mint 90%-a tanul két vagy több idegen nyelvet (Észtország, Görögország, Olaszország, Luxemburg, Málta, Portugália, Románia, Finnország, Bosznia-Hercegovina, Izland, Liechtenstein és Észak-Macedónia). Ezzel szemben öt oktatási rendszerben a diákok kevesebb mint 15%-a tanul két vagy több idegen nyelvet. Ez a helyzet a belgiumi Francia Közösség esetében, ahol nincs rendelkezés arra vonatkozóan, hogy ezen az oktatási szinten egy második idegen nyelvet is megtanuljanak; Írországban, ahol a második idegen nyelv tanulása nem kötelező; Bulgáriában, Magyarországon és Ausztriában, ahol a második nyelv tanulása csak a felső középfokú oktatásban válik kötelezővé. Hat másik oktatási rendszer, amelyben az alsó középfokú oktatás során csak egy idegen nyelv kötelező, minden diák számára lehetőséget biztosít arra, hogy ezen az oktatási szinten további idegen nyelvet vegyen igénybe (lásd a B4. ábrát). Ezekben az oktatási rendszerekben (Spanyolország, Horvátország, Szlovénia, Szlovákia, Svédország és Norvégia) a hallgatók legalább egynegyede döntött úgy, hogy alsó középfokú szinten két idegen nyelvet tanul, a részvételi arány a szlovéniai 25,6%-tól a svédországi 78,6%-ig terjed.

A C3 ábra azt is mutatja, hogy az EU-ban az alsóbb szintű középiskolások 98,4%-a tanul legalább egy idegen nyelvet. Egyedül Írországban azon diákok aránya, akik nem tanulnak idegen nyelvet az alsó középfokú oktatásban, meghaladja az 5%-ot. Ebben az országban a viszonylag magas arány (18,1%) részben azzal magyarázható, hogy az idegen nyelv tanulása nem kötelező az iskolai oktatásban, hanem hogy minden diák angolul és írül tanul, mindkét hivatalos nyelven.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang02] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

21. 21 C3. ábra: Az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) idegen nyelveket tanuló diákok aránya a nyelvek száma szerint, 2020

Magyarozó megjegyzések

A 0, 1 vagy 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok százalékos arányát az összes ISCED 2 év alatti diákra vonatkoztatva számítják ki. Pontosabban, a 0, 1 vagy 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok számát elosztják az összes ISCED 2 év alatt 0, 1 és 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok összegével.

Az adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd e fejezet bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törökország: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang02].

Észtországból: azokban az esetekben, amikor az észt nyelvet második nyelvként tanítják, az észt statisztikai szempontból idegen nyelvnek számít.

Luxemburg: a „0 nyelv” és az „1 nyelv” esetében a C3 ábrán szereplő forrásadatokat „nem alkalmazható” (azaz „ elveszett érték”) megjelöléssel jelezték meg; az adatok nem léteznek).

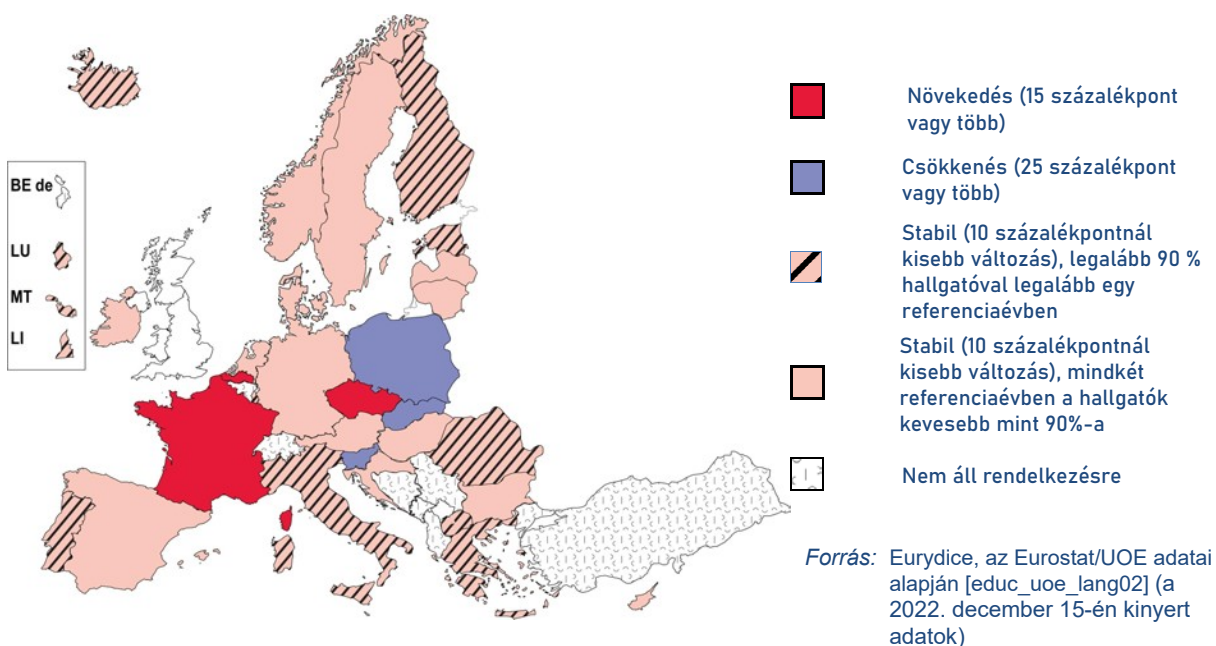
Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang02], de nem állnak rendelkezésre adatok.

2013 ÉS 2020 KÖZÖTT A LEGTÖBB ORSZÁGBAN STABIL MARADT A KÉT VAGY TÖBB IDEGEN NYELVET TANULÓ ALSÓ KÖZÉPFOKÚ HALLGATÓK ARÁNYA.

Uniós szinten az alsóbb szintű középiskolások közel kétharmada tanult két vagy több idegen nyelvet 2013-ban és 2020-ban (2013-ban 58,4%, szemben a 2020. évi 59,2%-kal). A C4. ábra országszinten a két referenciaév közötti változásokat mutatja.

Az oktatási rendszerek túlnyomó többségében, ahol rendelkezésre állnak adatok (31-ből 25), a 2020 és 2013 közötti különbség kisebb (10 százalékpontnál kisebb). Ezen oktatási rendszerek közül 11-ben legalább egy referenciaévben (Észtország, Görögország, Olaszország, Luxemburg, Málta, Portugália, Románia, Finnország, Izland, Liechtenstein és Észak-Macedónia) 90% felett volt a legalább két idegen nyelvet tanuló alsó középfokú hallgatók aránya. 14 egyéb oktatási rendszerben a hallgatók kevesebb mint 90%-a tanult két nyelvet mindkét referenciaévben (Bulgária, Dánia, Németország, Írország, Spanyolország, Horvátország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Hollandia, Ausztria, Svédország és Norvégia).

A két nyelvet tanuló diákok százalékos aránya 2013 és 2020 között jelentősebb hat oktatási rendszerben. Közülük háromban legalább 15 százalékponttal nőtt a két vagy több idegen nyelvet tanuló, alsó középfokú oktatásban részt vevő hallgatók aránya. A növekedés valamivel meghaladta a 15 százalékpontot Belgium flamand közösségében, míg a Cseh Köztársaságban és Franciaországban valamivel meghaladta a 20 százalékpontot. A 2013 és 2020 közötti jelentős eltérést mutató másik három oktatási rendszerben (Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia) a két vagy több idegen nyelvet tanuló alsó középfokú hallgatók aránya több mint 25 százalékponttal csökkent. Ezeknek a változásoknak különböző okai állapíthatók meg. Szlovákiában például a csökkenés azzal függhet össze, hogy minden hallgatónak el kell törölnie azt a követelményt, hogy az alsó középfokú oktatás során két idegen nyelvet tanuljon (lásd a B3. ábrát). Lengyelországban a csökkenés az iskolai végzettségek valamennyi oktatási szinten történő átszervezésének tudható be, azonban a második idegennyelv-tanulás első osztálya és éveinek száma változatlan marad ⁽⁵⁰⁾.

22. 22 C4. ábra: Tendenciák az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok százalékos arányában, 2013 és 2020

Magyarozó megjegyzések

A két (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok százalékos arányát az összes ISCED 2 év alatti diákra vonatkoztatva számítják ki. Pontosabban, a két (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok számát elosztják az összes ISCED 2 év alatt 0, 1 és 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok összegével.

Az országspecifikus megjegyzések csak akkor utalnak az idősorok megszakítására, ha azok 2013-ban vagy 2020-ban következtek be. E két referenciaév között nincsenek megszakítások az idősorokban, amelyek egyes országokban előfordulhattak.

Az adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzést lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx. Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd e fejezet bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

50 2016-tól az 5. és 6. osztályt, ahol a második idegen nyelv tanulása nem kötelező, az alapfokú oktatásból az alsó középfokú oktatásba helyezték át. Mindeközben a második idegen nyelv tanulásának kötelezettsége még mindig a 7. osztályban kezdődik, és ugyanannyi évig tart. A lengyel oktatási rendszer szerkezetében bekövetkezett változásokról lásd: Európai Bizottság/EACEA/Eurydice (2017).

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Belgium (BE fr) és Bosznia-Hercegovina: 2013-as adatok nem állnak rendelkezésre.

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törkiye: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang02].

Németország: a 2013-as forrásadatokat a következőképpen jelölték meg: „definition differents, view metaadatok”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

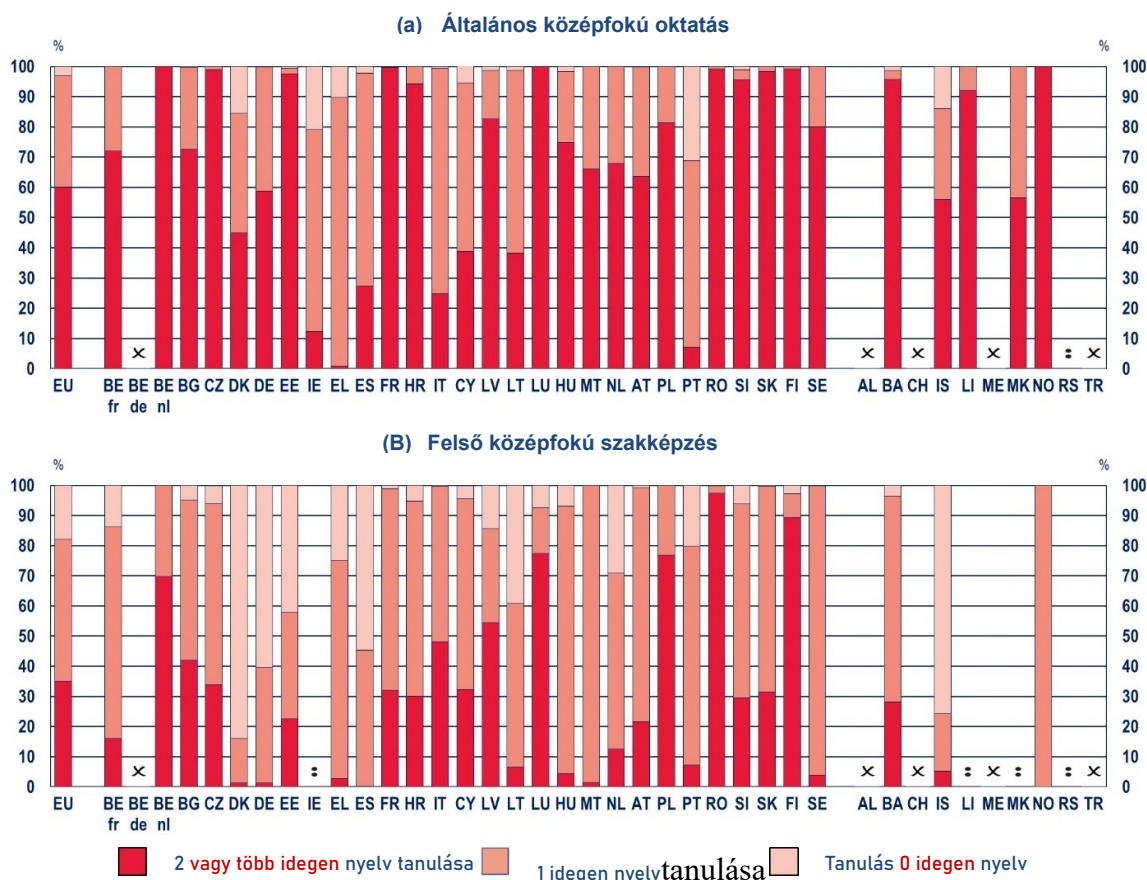
Észtországból: azokban az esetekben, amikor az észt nyelvet második nyelvként tanítják, az észt statisztikai szempontból idegen nyelvnek számít.

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang02], de nem állnak rendelkezésre adatok.

A FELSŐ KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSBAN RÉSZT VEVŐ HALLGATÓK NAGYOBB VALÓSZÍNŰSÉGGEL TANULNAK NYELVEKET, MINT A SZAKMAI ÚTVONALAKON

A középiskolai felsőoktatásban a diákok általános oktatásban, általában felsőoktatásban vagy szakképzésben tanulhatnak, ami munkaorientáltabb tanulmányokhoz vagy közvetlenül a munkaerőpiachoz vezet. Az ezekhez az útvonalakhoz kapcsolódó oktatási programok ezért gyakran meglehetősen eltérőek a felső középfokú szinten. Ezért az általános helyzeteket és a felső középfokú szakképzést külön-külön mutatják be erre a mutatóra és a következőre vonatkozóan. Uniós szinten az összes felső középfokú hallgató közel fele (48,7%) vesz részt⁵¹szakképzési programokban. A legmagasabb aránya a felső középfokú hallgatók beiratkozott szakmai program (65% vagy több) a Cseh Köztársaságban, Horvátországban, Hollandiában, Ausztriában, Finnországban, Liechtensteinben, Montenegróban, Szlovákiában, Szlovéniában és Szerbiában. Ezzel szemben a felső középfokú hallgatók kevesebb mint egyharmada vesz részt szakképzési programban Írországban, Görögországban, Cipruson, Litvániában, Máltán és Izlandon.

51 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDUC_UOE_ENRS05/default/table?lang=en&category=educ.educ_part.educ_uae_enr.educ_uae_enrs (a 2022. szeptember 14-én kinyert adatok). Az adatok 2020-ra vonatkoznak.

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang02] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

23. 23 C5. ábra: A felső középfokú oktatásban (ISCED 3) idegen nyelveket tanuló diákok aránya a nyelvek száma szerint, 2020

Magyarázó megjegyzések

A 0, 1 vagy 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló hallgatók százalékos arányát az általános ISCED 3. (C5a. ábra) vagy ISCED 3 szakmai (C5b. ábra) összes évében számítják ki, még akkor is, ha a nyelvtanulás nem folytatódik a szint végéig (lásd a B2, B3, B5 és B6 ábrákat). Pontosabban, a 0, 1 vagy 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok számát elosztják az ISCED 3 általános (C5a) vagy ISCED 3 szakmai (C5b. ábra) éveiben 0, 1 és 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok összegével.

A professzionális ISCED 3 uniós aggregátuma szerint „a fogalom meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”.

Az adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az összesített adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket uniós országok szerint lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx. Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd e fejezet bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törökország: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang02].

Észtországból: azokban az esetekben, amikor az észt nyelvet második nyelvként tanítják, az észt statisztikai szempontból idegen nyelvnek számít.

Magyarországon: az általános és szakmai ISCED 3 forrásadatai az „idősorok szakításának” és a „meghatározás különbözik, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Luxemburg: a 0 nyelvre és 1 nyelvre vonatkozó forrásadatokat „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”) megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Izlandról: az ISCED 3 általános és szakmai adatai referenciaéve 2019 (az adatok kinyerésének időpontjában a 2020-as adatok nem álltak rendelkezésre).

Liechtenstein: az ISCED 3 szakember származási adatait „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték” megjelöléssel látták el; az adatok nem léteznek).

Észak-Macedónia: nem áll rendelkezésre bontás az ISCED 3 általános és az ISCED 3 szakember között. Az ábrán szereplő ISCED 3 adatok mind az általános oktatásra, mind a szakképzésre vonatkoznak.

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang02], de nem állnak rendelkezésre adatok.

A C5a és C5b ábrák azt mutatják, hogy a diákok idegennyelv-tanulási lehetőségei sok oktatási rendszerben az általuk követett úton függenek. Ez tükrözi a kötelező idegennyelv-tanulás követelményei közötti különbségeket az általános oktatásban részt vevő hallgatók és a szakoktatásban részt vevő hallgatók között; a szakképzésben részt vevő hallgatók esetében gyakran alacsonyabbak a követelmények (lásd a B5 és B6 ábrát). Különösen a legtöbb oktatási rendszerben a két idegen nyelven történő tanulás éveit alacsonyabbak a szakképzésben részt vevő hallgatók, mint az általános oktatásban részt vevő társaik esetében.

Uniós szinten az idegen nyelvet nem tanuló diákok aránya hatszor magasabb a szakképzésben, mint az általános oktatásban (18,0%, illetve 2,9%). Mint már említettük, azoknak a felső középfokú hallgatóknak a százalékos aránya, akik nem tanulnak idegen nyelvet, ezen a szinten a teljes hallgatói népesség alapján kerülnek kiszámításra. A felső középfokú oktatásban csak Portugáliában van több mint 30%-a azoknak a hallgatóknak, akik a referenciaévben nem tanulnak idegen nyelvet. Ezzel szemben a felső középfokú szakképzésben a hallgatók mintegy 30%-a nem tanul idegen nyelvet hét országban (Dánia, Németország, Észtország, Spanyolország, Litvánia, Hollandia és Izland). Ezek közül az arány Dániában (84,0%) és Izlandon (75,8%) a legmagasabb. Az a tény, hogy Dániában, Németországban, Észtországban és Spanyolországban a felsőfokú oktatáshoz hozzáférést biztosító pályakezdő diákok nem kötelesek legalább egy idegen nyelvet tanulni, részben megmagyarázhatja ezeket a díjakat (lásd a B5. ábrát).

A két vagy több idegen nyelven történő tanulásra vonatkozó adatok vizsgálatok a felső középfokú oktatás és a szakképzés között is jelentős különbségek vannak. Uniós szinten a diákok 60,0%-a tanul legalább két idegen nyelvet az általános középfokú oktatásban, szemben a felső középfokú szakképzés 35,1%-ával. 13 oktatási rendszerben a diákok legalább 90%-a tanul két vagy több idegen nyelvet általános felső középfokú oktatásban. Csak Romániában van ilyen magas azoknak a hallgatóknak a aránya, akik két nyelvet tanulnak a felső középfokú oktatásban. Ezzel szemben az általános oktatásban két oktatási rendszer (Görögország és Portugália) a szakképzésben részt vevő 11 oktatási rendszerhez képest a felső középfokú szinten két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok kevesebb mint 10%-ával rendelkezik.

2013 ÉS 2020 KÖZÖTT NAGYON KEVÉS ORSZÁGBAN NŐTT A KÉT VAGY TÖBB NYELVET TANULÓ FELSZŐ KÖZÉPFOKÚ HALLGATÓK ARÁNYA.

A C6a. és C6b. ábra 2013 és 2020 között változást mutat a két vagy több idegen nyelvet általában és a felső középfokú oktatásban tanuló diákok százalékos arányában.

Általában véve a felső középfokú oktatásban uniós szinten a hallgatók 60,0%-a tanult két vagy több idegen nyelvet 2020-ban, ami nagyon hasonló a 2013-as arányhoz (58,4%). A fentiekben említettek szerint a tanulóknak a tanult nyelvek száma szerinti százalékos arányát az adott oktatási szint valamennyi osztályába tartozó valamennyi diák alapján számítják ki.

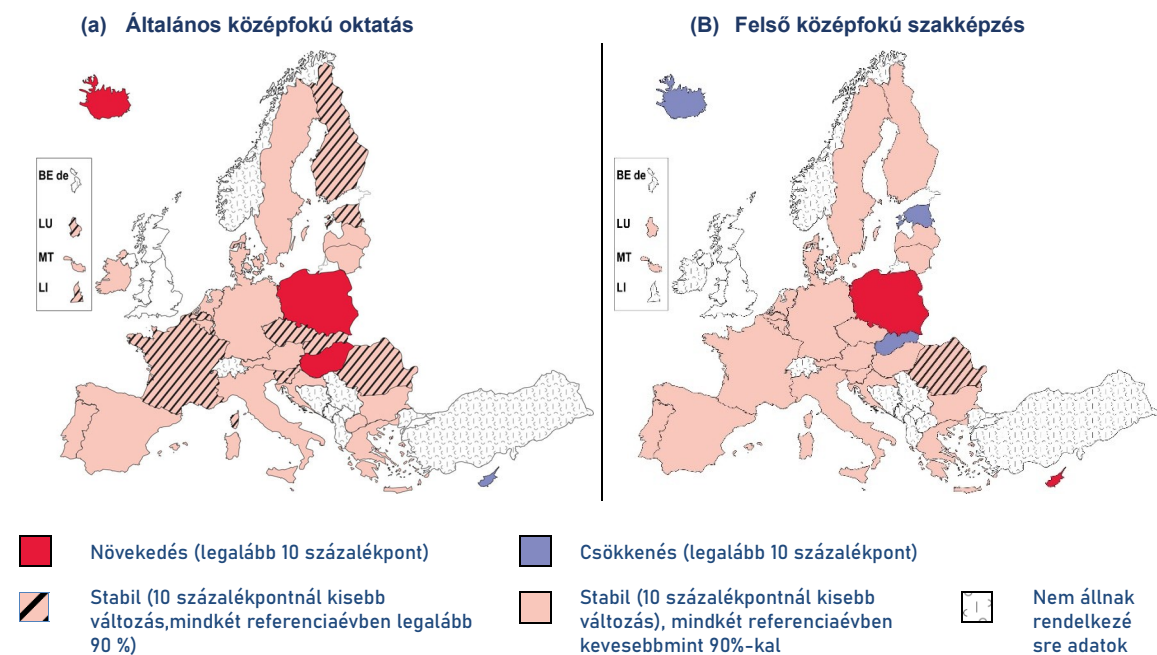
Szinte minden olyan oktatási rendszerben, ahol rendelkezésre állnak adatok (31 oktatási rendszerből 27), 2013 és 2020 között stabil maradt a legalább két idegen nyelvet tanuló általános oktatásban részt vevő hallgatók aránya (azaz a különbség kevesebb mint 10 százalékpont). Tíz ilyen oktatási rendszerben a két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok aránya mindkét referenciaévben több mint 90%. A többi 17 oktatási rendszerben a két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok aránya mindkét referenciaévben nem éri el a 90%-ot.

Az uralkodó stabilitási helyzettel ellentétben 2013 és 2020 között három ország legalább 10 százalékpontos eltérést mutatott a legalább két idegen nyelvet tanuló diákok körében a felső középfokú oktatásban. Ez az arány Cipruson (45 százalékpont) csökkent, míg Lengyelországban (12,2 százalékpont) és Izlandon (37,6

százalékpont) nőtt. A ciprusi részvételi arány változása egy olyan reformmal magyarázható, amely csökkentette azt az életkort, amikor a második idegen nyelv elsajátítása már nem kötelező (lásd a B3. ábrát).

A felső középfokú szakképzésben a hallgatók alig több mint egyharmada tanult két vagy több idegen nyelvet mind 2013-ban, mind 2020-ban (34,1% 2013-ban, szemben a 2020. évi 35,1%-kal). Az általános oktatáshoz hasonlóan a rendelkezésre álló oktatási rendszerek túlnyomó többségében (28-ből 23) kisebb volt a különbség a legalább két idegen nyelvet a szakoktatásban 2013-ban és 2020-ban regisztrált diákok arányában (azaz kevesebb mint 10 százalékpont). Románia kivételével ezek az arányok mindkét referenciaévben 90% alatt voltak.

2013 és 2020 közöttazonban öt országban jelentős volt a különbség (legalább 10 százalékpont) a legalább két idegen nyelvet tanuló szakképzésben részt vevő diákok aránya között. Cipruson és Lengyelországban nőtt az arány; Észtországban, Szlovákiában és Izlandon csökkent (39,7, 35,0, illetve 10,6 százalékponttal).

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang02] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

24. 24 C6. ábra: Tendenciák a felső középfokú oktatásban két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok százalékos arányában (ISCED 3), 2013 és 2020

Magyarázó megjegyzések

A két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok százalékos arányát az általános ISCED 3 (C6a. ábra) vagy ISCED 3 szakmai (C6b. ábra) éveiben tanuló valamennyi diákra vonatkozóan számítják ki, még akkor is, ha a tanulás e szint végéig nem folytatódik. Pontosabban, a két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok számát elosztják az ISCED 3 általános (C6a) vagy ISCED 3 szakmai (C6b. ábra) éveiben 0, 1 és 2 (vagy több) idegen nyelvet tanuló diákok összegével.

Az országspecifikus megjegyzések csak akkor utalnak az idősorok megszakítására, ha azok 2013-ban vagy 2020-ban következtek be. E két referenciaév között nincsenek megszakítások az idősorokban, amelyek egyes országokban előfordulhattak.

Az adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) és https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educuae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd e fejezet bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törkiye: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang02].

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Észtországból: azokban az esetekben, amikor az észt nyelvet második nyelvként tanítják, az észt statisztikai szempontból idegen nyelvnek számít.

Írország: az ISCED 3 szakemberre vonatkozó 2013. évi forrásadatokat „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték” megjelöléssel látták el; az adatok nem léteznek).

Magyarországon: az ISCED 3 általános és szakmai gyakorlatára vonatkozó 2020. évi forrásadatokat az „idősörtörés” és a „meghatározás eltérő, lásd a metaadatokat” megjelöléssel jelölték meg. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Bosznia-Hercegovina: 2013-as adatok nem állnak rendelkezésre.

Izlandról: az ISCED 3 általános adatainak referenciaéve 2020 helyett 2019 (2020-as adatok nem állnak rendelkezésre).

Liechtenstein: a szakmai ISCED 3 esetében a 2013. és 2020. évi ISCED származási adatokat „nem alkalmazandóként” (azaz „elveszett értéként” jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Észak-Macedónia: az ISCED 3 általános és szakmai bontása nem áll rendelkezésre. Az ábrán szereplő ISCED 3 adatok mind az általános oktatásra, mind a szakképzésre vonatkoznak.

Norvégia: az ISCED 3 általános és szakmai adataira vonatkozó 2013. évi forrásadatokat a „nem alkalmazható” megjelöléssel jelölték meg (azaz az „elveszett értékre vonatkozó adatok nem léteznek”).

Szerbiában: ez az ország szerepel az UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang02], de nem áll rendelkezésre adat.

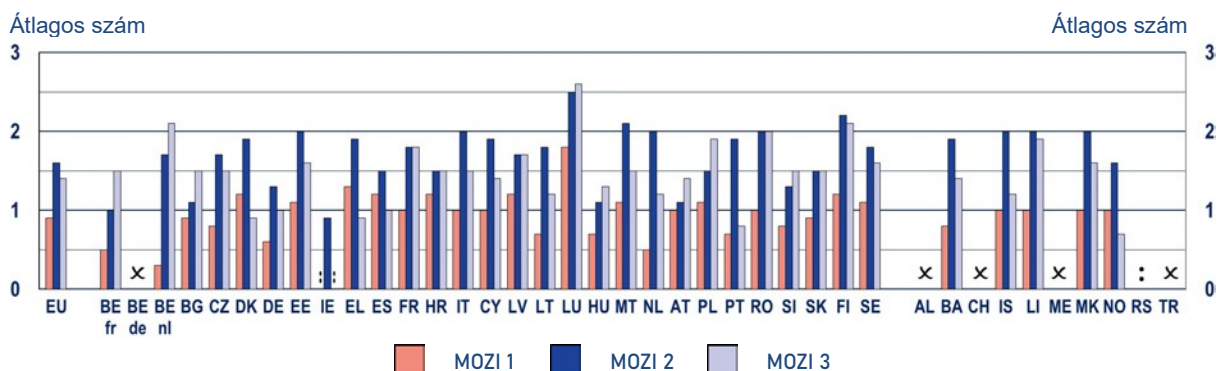
A legtöbb oktatási rendszerben ez a tendencia általában és a felső középfokú szakképzésben is ugyanaz. A felső középfokú oktatásban részt vevő, két vagy több idegen nyelvet tanuló diákok aránya 2013 és 2020 között 21 oktatási rendszerben stabil maradt (azaz kevesebb mint 10 százalékpontos különbség⁵²). Lengyelországban mindkét típusú oktatási program esetében legalább 10 százalékponttal nőtt.

Csak néhány esetben a legalább két idegen nyelvet tanuló diákok részvételi arányának időbeli eltérései oktatási programjuktól (azaz általános vagy szakmai felső középfokú oktatástól) függően eltérnek. Két országban (Észtországban és Szlovákiában) a két vagy több idegen nyelvet tanuló szakképzésben részt vevő hallgatók aránya több mint 10 százalékponttal csökkent, míg a helyzet az általános oktatásban stabil maradt. Izlandon ez az arány nőtt az általános oktatásban, de csökkent a szakmai programokban; az ellenkezője igaz Cipruson, ahol csökkent az általános oktatás és nőtt a szakmai programok.

A DIÁKOK ÁLTAL TANULT IDEGEN NYELVEK ÁTLAGOS SZÁMA KÉTSZER GYAKRABBAN FORDUL ELŐ AZ ALSÓ KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSBAN, MINT A FELSŐ KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSBAN.

A teljes iskolai lakosság által egy adott oktatási szinten tanult idegen nyelvek átlagos számának kiszámítása lehetővé teszi az országok egyértelmű összehasonlítását. Ezt az információt a C7. ábra szerinti végzettségi szint mutatja be, a felső középfokú végzettséggel, beleértve az általános és a szakképzésben részt vevő hallgatókat is.

52 Ser fr, BE nl, BG, CZ, DK, DE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LT, LU, MT, NL, AT, PT, SI, FI és SE.

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang03] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

25. 25 C7. ábra: Az alap- és középfokú oktatásban tanulóként tanult idegen nyelvek átlagos száma (ISCED 1–3), 2020

Magyarozó megjegyzések

A tanult idegen nyelvek átlagos számát az adott oktatási szint minden évében minden hallgatóra kiszámolják, függetlenül attól, hogy egy vagy több idegen nyelvet tanulnak-e minden fokozatban.

Az ISCED 3 2020. évi uniós aggregátuma szerint „a fogalom meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”.

Az adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd e fejezet bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törkiye: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang03].

Belgium (BE nl): az ISCED 1 referenciaéve 2019 (az ISCED 1-re vonatkozó 2020. évi adatok nem állnak rendelkezésre).

Németország: Az ISCED 2 forrásadatokat a következő jelöléssel jelölték meg: „definition differents, view metaadatok”. Ezért lásd a magyarozó megjegyzésekben szereplő linket.

Görögország: Az ISCED 3 forrásadatokat a következő jelöléssel jelölték meg: „definition differents, view metaadatok”. Ezért lásd a magyarozó megjegyzésekben szereplő linket.

Észtországból: azokban az esetekben, amikor az észt nyelvet második nyelvként tanítják, az észt statisztikai szempontból idegen nyelvnek számít.

Írország: az ISCED 1 forrásadatokat „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”) megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Magyarországon: az ISCED 3 forrásadatait „az idősorok törése” és „a fogalom meghatározás eltérő, lásd a metaadatokat” megjelöléssel jelölték meg. Ezért lásd a magyarozó megjegyzésekben szereplő linket.

Izlandról: az ISCED 3 referenciaéve 2019 (az ISCED 3 esetében nem állnak rendelkezésre 2020-as adatok).

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang03], de nem állnak rendelkezésre adatok.

A második nyelv tanítása gyakran az alapfokú oktatás végén vagy az alsó középfokú oktatás kezdetén kezdődik (lásd a B1. ábrát). Ez megmagyarázza, hogy az európai oktatási rendszerekben tanult idegen nyelvek átlagos száma miért nem éri el a 2,0-et az alapfokú oktatásban, bár általában 0,5 és 1,2 között mozog. Az átlag Luxemburgban a legmagasabb (1,8), ahol a gyermekek a legfiatalabb (6 éves kortól) kezdik elsajátítani második idegen nyelvüket. Ezzel szemben az alapfokú oktatásban tanult idegen nyelvek legalacsonyabb száma Belgium flamand közösségében (0,3), ahol 10 éves korában kötelező az első idegen nyelv elsajátítása.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Mind az alsó középfokú, mind a felső középfokú oktatásban a legtöbb oktatási rendszerben a tanult idegen nyelvek átlagos száma 1,0 és 1,9 között van. Ezenkívül ez a szám csak három oktatási rendszerben (Luxemburg, Románia és Finnország) legalább 2,0 az alsó középfokú oktatás és a felsőfokú középfokú oktatás esetében. Nyolc másik oktatási rendszerben a két oktatási szint egyike esetében eléri a 2,0 vagy annál nagyobb szintet. Ezen oktatási rendszerek közül hétben csak az alsó középfokú oktatásban ez a szám átlagosan 2,0 (Észtország, Olaszország, Málta, Hollandia, Izland, Liechtenstein és Észak-Macedónia). Ezzel szemben Belgium flamand közösségében az átlag csak a felső középfokú oktatásban 2,0. A legalacsonyabb, 1,0 alatti átlagot Dániában, Görögországban, Portugáliában és Norvégiában, az alsó középfokú oktatásban pedig Írországból figyelték meg.

II. SZAKASZ – A DIÁKOK ÁLTAL TANULT IDEGEN NYELVEK

A nyelvi sokszínűség értékelése az EU egyik alapelve. Az EU 27 tagállamával együtt 24 hivatalos nyelvvel rendelkezik. A jelentés hatálya alá tartozó összes ország, azaz 37 európai⁵³ ország figyelembevétele során további nyelvek is szerepet játszanak. Ezen túlmenően a legtöbb európai ország jogi vagy közigazgatási célból hivatalosan elismeri a regionális vagy kisebbségi nyelveket a határain belül (lásd az A1. ábrát).

Figyelembe véve az európai nyelvi sokszínűséget, ez a szakasz azt vizsgálja, hogy az idegennyelv-hallgatók melyik nyelvet tanulják az alap- és középfokú oktatásban (alacsonyabb és magasabb) (lásd a C8–C11. ábrát). A szekció emellett elemzi az angol, francia, német és spanyol nyelvtanulók arányában 2013 és 2020 között bekövetkezett változásokat (lásd a C12–C15. ábrát), valamint az általános középfokú és szakmai felső középfokú hallgatók közötti különbségeket (lásd a C16. ábrát).

Az adatforrás az Eurostat/UOE adatgyűjtés, ami azt jelenti, hogy az e fejezet első szakaszában bemutatott adatgyűjtés bevezetése erre a szakaszra is vonatkozik.

AZ ANGOL A LEGTANULTABB IDEGEN NYELV EURÓPÁBAN

A C8. ábra azt mutatja, hogy az angol kétségtelenül a legtanultabb idegen nyelv Európában. Valójában szinte minden európai országban az angol az a nyelv, amelyet a legtöbb diák tanul az alap- és középfokú oktatás során (alacsonyabb és magasabb). Ez tükrözi a B. fejezetben tárgyalt szabályozási keretet, amely számos országban kötelező tantárgyként határozza meg az angolt (lásd a B7. ábrát), vagy azt a tantárgyat, amelyet minden iskolának be kell építenie a tanulási kínálatába (lásd a B8a. ábrát).

Nagyon kevés olyan ország van, ahol a legtöbb diák az angoltól eltérő idegen nyelvet tanul. Írország, mint angol nyelvű ország, az egyik ilyen ország, és a francia a legtanultabb idegen nyelv. Luxemburgban a német a leginkább tanult idegen nyelv az alap- és felső középfokú oktatásban (nagyon francia), míg az alsó középfokú oktatásban minden diák németet és franciát tanul. Liechtensteinben minden alsó középfokú oktatásban tanuló diák francia és angol nyelvet tanul (az alap- és felső középfokú oktatásban az angol az uralkodó nyelv). Belgiumban a diákok általában megtanulják a többi közösség nyelvét. Pontosabban Belgium flamand közösségében a francia a legtanultabb nyelv az oktatás minden szintjén. A Belgiumi Francia Közösségben a hollandok dominálnak az alapfokú oktatásban (az angol a középiskolai oktatásban dominál⁵⁴).

A leggyakoribb idegen nyelvet tanuló diákok aránya országonként és iskolai végzettség szerint változik (lásd az 1. mellékletben szereplő adatokat). Ezek a különbségek részben a kötelező idegennyelv-tanulás időtartamának különbségeivel magyarázhatók (lásd a B. fejezet I. szakaszát).

Az alapfokú oktatásban Spanyolországban, Cipruson, Luxemburgban, Máltán, Ausztriában, Liechtensteinben, Észak-Macedóniában és Norvégiában minden vagy majdnem minden diák (99–100%) megtanulja a domináns idegen nyelvet. Ezzel szemben Belgium flamand közösségében, ahol a francia a legtanultabb nyelv, az általános iskolások mindössze 26,1%-a tekinti ezt tárgynak. Ez az arány hasonló a belgiumi francia közösségben, ahol az általános iskolások 33,1%-a tanulja a leggyakoribb nyelvet, azaz a holland nyelvet. Ez az arány Hollandiában és Magyarországon is viszonylag alacsony, ahol az általános iskolások kevesebb mint fele (44,6%, illetve 45,9%) tanulja a leggyakoribb idegen nyelvet (angol). Minden olyan oktatási rendszerben, ahol az elsődleges idegen nyelvet tanuló általános iskolai tanulók aránya alacsonyabb, az idegennyelv-tanulás viszonylag későn válik kötelezővé (a kezdeti életkor részleteit lásd a B1. és B2. ábrában).

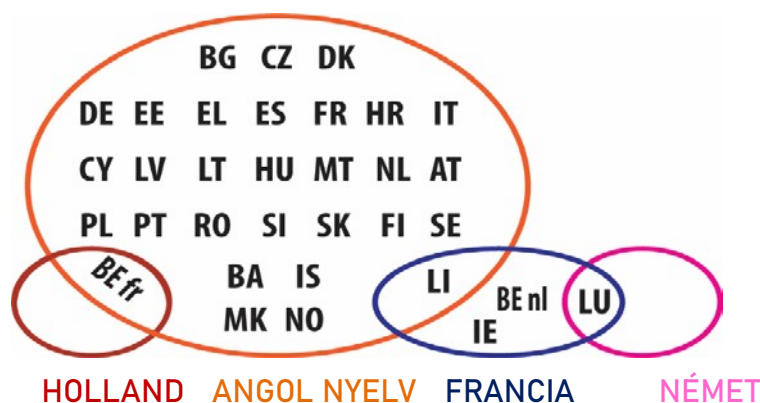
Az alsó középfokú oktatásban, szinte az összes európai oktatási rendszerben a diákok túlnyomó többsége, több mint 90%-a a domináns idegen nyelvet tanulja. Csak néhány oktatási rendszer létezik, ahol a többségi nyelvet tanuló diákok aránya alacsonyabb. Ezek közé tartozik Írország, a kötelező idegennyelv-tanulás

53 A jelentés nemzeti lefedettségével kapcsolatos további információkért lásd a jelentés bevezetőjét.

54 Az Eurostat/UOE adatbázis nem szolgáltat adatokat Belgium német nyelvű közössége számára. A rendeletekkel kapcsolatos további információkért lásd a B. fejezet B7. ábráját és a megfelelő országspecifikus megjegyzéseket.

nélküli ország (lásd a B1 és B2 ábrát), ahol az alsó középfokú oktatásban részt vevő diákok 49,2%-a tanul franciául. A Belgyumi Francia Közösségben az alsó középfokú oktatásban részt vevő hallgatók 49,7%-a tanul angolul, ami ezen az oktatási szinten dominál (az angolt szorosán követi a holland, amelyet a diákok 47,3%-a tanul). Magyarországon a leggyakoribb idegen nyelvet tanuló középiskolások aránya is alacsonyabb (90%), ahol a diákok 74,6%-a tanul angolul.

A felső középfokú oktatásban alacsonyabb az elsődleges nyelvet tanuló diákok aránya, mint az alsó középfokú oktatásban (lásd az uniós átlagot az 1. mellékletben). Ennek részben az az oka, hogy egyes diákok, különösen a szakmai útvonalakon részt vevő diákok nem tanulnak idegen nyelvet (lásd a C5. ábrát), részben pedig azért, mert a tanulásra rendelkezésre álló idegen nyelvek nagyobb választéka áll rendelkezésre (lásd a B8. ábrát). Az európai országok mintegy felében azonban a felső középfokú hallgatók több mint 90%-a tanulja meg a domináns idegen nyelvet. A legalacsonyabb arány három skandináv országban, nevezetesen Dániában, Izlandon és Norvégiában található, ahol a felső középfokú hallgatóknak csak 40–60%-a tanulja meg a domináns idegen nyelvet (angol); és Írországból, ahol az általános középfokú oktatásban részt vevő hallgatók 50,8%-a tanulja a domináns idegen nyelvet (francia).

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

26. 26 C8. ábra: A legtöbbet tanult idegen nyelv az alap- és középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2020

Magyarozó megjegyzések

Azok az országok, ahol a hallgatók többsége ugyanazt a nyelvet tanulja az oktatás minden szintjén, a releváns nyelvi ovális fő területen jelennek meg. Azokat az országokat, ahol a legtöbb diák által tanult idegen nyelv az oktatási szinttől függően változik, a megfelelő nyelvi oválisok metszéspontjában mutatják be. Ez utóbbi megközelítést akkor is alkalmazzák, ha az azonos oktatási szinten tanuló diákok azonos százaléka két különböző nyelvet tanul.

Az ISCED-szintek szerinti adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd a C. fejezet (I. szakasz) bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium: a hivatalos nyelvek a holland, a francia és a német (lásd az A1. ábrát). Ezeket a nyelveket azonban körülhatárolt nyelvi területeken használják, és országszerte nem ismerik el közigazgatási nyelvként. Különösen a franciát tekintik idegen nyelvnek a flamand közösségben, és a flamand (holland) a belgyumi Francia Közösségben idegen nyelvnek minősül.

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törkiye: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang01] (és ezért nem szerepelnek az ábrán).

Belgium (BE nl): az ISCED 1 adatok referenciaéve 2019 (az ISCED 1-re vonatkozó 2020. évi adatok nem állnak rendelkezésre).

Írország: Az ISCED 1 forrásadatok (valamennyi vizsgált nyelv) jelölése „nem alkalmazható” (azaz „elveszett érték”; az adatok nem léteznek). Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 1-et. Ezenkívül az ISCED 3 esetében ez a

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

szám csak az általános oktatást veszi figyelembe. Ennek oka, hogy az ISCED 3 (általános és szakmai) összesített adatai nem állnak rendelkezésre.

Luxemburg: bár az állam hivatalos nyelve a francia, a német és a luxemburgi (lásd az A1. ábrát), az oktatási statisztikák szempontjából a francia és a német idegen nyelvnek számít.

Máltán: Az angol hivatalos nyelv a máltai mellett (lásd az A1. ábrát), de az oktatási statisztikák szempontjából idegen nyelvnek számít.

Izlandról: az ISCED 3 adatok referenciaéve 2019 (az ISCED 3-ra vonatkozó 2020. évi adatok) nem állnak rendelkezésre.

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang01], de nem állnak rendelkezésre adatok (és ezért nem szerepelnek az ábrán).

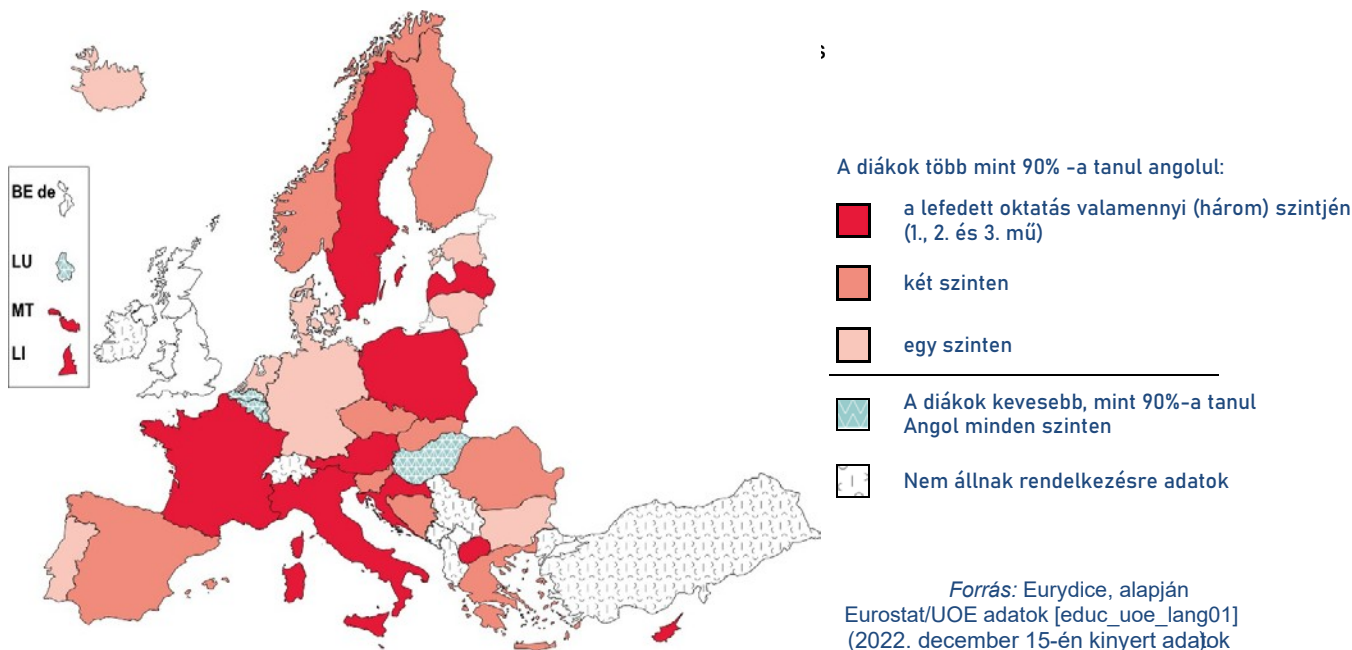
A DIÁKOK TÖBB MINT 90%-A LEGALÁBB EGY OKTATÁSI SZINTEN TANUL ANGOLUL SZINTE MINDEN EURÓPAI ORSZÁGBAN

Amint az a fenti ábrán látható, Európában széles körben tanulják az angol nyelvet. Uniós szinten az általános iskolások 84,1%-a tanul angolul. Ez az arány még magasabb az alsó középfokú oktatásban, ahol gyakorlatilag minden diák (98,3%) tanul angolul. A felső középfokú oktatásban az uniós szintű számadat körülbelül 10 százalékponttal, 88,1%-ra csökken. Ez magyarázható az idegen nyelveket tanuló szakképzésben részt vevők alacsonyabb arányával (lásd a C5. ábrát), valamint a felső középfokú iskolák által biztosított idegen nyelvek szélesebb körével (lásd a B8. ábrát).

A C9. ábra azokat az országokat mutatja be, ahol a hallgatók magas aránya (több mint 90%-a) tanul angolul, és jelzi az ilyen magas arányokkal rendelkező iskolai végzettségek számát. A szám azokat az országokat is mutatja, ahol az angol nyelvtanulók aránya egyetlen figyelembe vett oktatási szinten sem éri el a 90%-ot.

11 országban (Franciaországban, Horvátországban, Olaszországban, Cipruson, Lettországon, Máltán, Ausztriában, Lengyelországban, Svédországban, Liechtensteinben és Észak-Macedóniában) a hallgatók több mint 90%-a tanul angolul az oktatás minden szintjén, azaz az iskola kezdetétől a felső középfokú végzettségig. Ezen országok közül kettőben (Málta és Liechtenstein) minden diák (100%) tanul angolul az iskola teljes időtartama alatt. Kilenc másik országban (Csehországban, Görögországban, Spanyolországban, Romániában, Szlovéniában, Szlovákiában, Finnországban, Bosznia-Hercegovinában és Norvégiában) a diákok több mint 90%-a két oktatási szinten tanul angolul, és nyolc országban (Bulgária, Dánia, Németország, Észtország, Litvánia, Hollandia, Portugália és Izland) egy szinten. Amikor a diákok több mint 90%-a egyetlen oktatási szinten tanul angolul, mindig alsó középfokú oktatásban részesül (a részleteket lásd az 1. mellékletben).

Ezzel szemben három európai országban, nevezetesen Belgiumban, Luxemburgban és Magyarországon az angol nyelvet tanuló diákok aránya egyetlen figyelembe vett oktatási szinten sem éri el a 90%-ot. Amint azt fentebb megjegyeztük, Belgiumban és Luxemburgban a diákok gyakran különböző állami nyelveket tanulnak (lásd az A1. és a C8. ábrát), ami megmagyarázza az angol nyelvet tanuló diákok alacsonyabb arányát. Azonban még a fent említett három országban is a hallgatók több mint 70%-a tanul legalább egy oktatási szintet (különösen Belgiumban és Luxemburgban a középfokú oktatást, valamint a magyarországi alsó- és felső középfokú oktatást).

27. 27 C9. ábra: Azok az országok, ahol magas arányban (több mint 90%-uk) tanulnak angolul alap- és középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2020

Magyarázó megjegyzések

Az ISCED-szintek szerinti adatok az 1. mellékletben található. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_en_esms_an6.xlsx. Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd a C. fejezet (I. szakasz) bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törkiye: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang01].

Belgium (BE nl): az ISCED 1 adatok referenciaéve 2019 (az ISCED 1-re vonatkozó 2020. évi adatok nem állnak rendelkezésre). Ezenkívül az ISCED 2 forrásadatokat „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Németország: Az ISCED 2 forrásadatokat a következő jelöléssel jelölték meg: „definition differents, view metaadatok”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Írország: a forrásadatokat „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”) megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Görögország: az általános ISCED 3 forrásadatait a következőképpen jelölték meg: „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Magyarországon: az ISCED 3 forrásadatait „az idősorok törése” és „a fogalom meghatározás eltérő, lásd a metaadatokat” megjelöléssel jelölték meg. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Máltán: Az angol hivatalos nyelv a máltai mellett (lásd az A1. ábrát), de az oktatási statisztikák szempontjából idegen nyelvnek számít.

Izlandról: az ISCED 3 adatok referenciaéve 2019 (az ISCED 3-ra vonatkozó 2020. évi adatok) nem állnak rendelkezésre.

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang01], de nem állnak rendelkezésre adatok.

UNIÓS SZINTEN A FRANCIA ÉS A NÉMET A LEGNÉPSZERŰBB IDEGEN NYELV AZ ANGOL UTÁN

A C8 ábra azt mutatja, hogy szinte minden európai országban az angol a legtanultabb idegen nyelv az alap- és középfokú oktatásban. A C9. ábra azt mutatta, hogy a jelentés által érintett szinte minden országban, legalább egy oktatási szinten, a diákok több mint 90%-a tanul angolul. A fenti két számadat alapján a C10 ábra azt mutatja, hogy melyik nyelv a második leginkább tanult idegen nyelv az európai országokban.

Uniós szinten a francia a második legtanultabb idegen nyelv az alap- és alsó középfokú oktatásban. Ez tanult 5,5% és 30,6% -a diákok ebben a két szinten, illetve. Szintén népszerű téma a felső középfokú oktatásban (a diákok 18,9%-a tanul uniós szinten), közvetlenül a német után. A franciák különösen népszerűek számos közép- és dél-európai országban. Németországban, Görögországban, Spanyolországban, Olaszországban, Cipruson, Luxemburgban, Hollandiában, Ausztriában, Portugáliában, Romániában és Liechtensteinben ez a második leggyakrabban tanult idegen nyelv legalább egy oktatási szinten (a diákok legalább 10%-a tanulja). A francia nyelvtanulás kevésbé gyakori a kelet-európai országokban (Románia kivételével) és a skandináv országokban (lásd az 1. mellékletet).

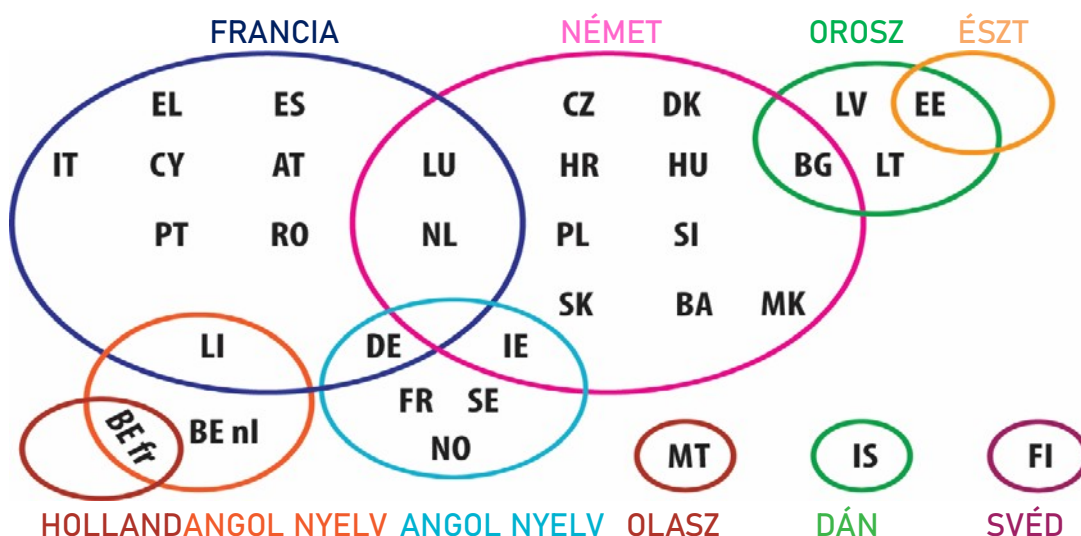
A német a második legtanultabb idegen nyelv az EU-ban a felső középfokú oktatásban, a diákok 20,0%-a veszi ezt a témát. Ezt a nyelvet széles körben ismerik Közép- és Délkelet-Európa országaiban (Bulgária, Csehország, Horvátország, Magyarország, Lengyelország, Szlovénia, Szlovákia, Bosznia-Hercegovina és Észak-Macedónia), valamint Dániában, Írországban, Luxemburgban és Hollandiában. A német nyelv kevésbé népszerű a dél-európai országokban (Spanyolországban, Olaszországban, Cipruson és Portugáliában), valamint a belgiumi és finn francia közösségben, ahol a diákok kevesebb, mint 10%-a tanulja meg azt bármely oktatási szinten.

Uniós szinten az alsó középfokú hallgatók 17,7%-a és a felső középfokú hallgatók 18,0%-a tanul spanyolul. Ez a második leggyakrabban tanult idegen nyelv (a diákok legalább 10%-a tanulja meg) Írország alsó középfokú oktatásában, Németországban a felső középfokú oktatásban, valamint Franciaországban, Svédországban és Norvégiában az alsó középfokú oktatásban és a felső középfokú oktatásban.

A korábbi nyelvekhez képest az EU egészét tekintve az orosz nyelveket ritkábban tanulják meg: csak az alsó középfokú hallgatók 2,2%-a és a felső középfokú hallgatók 2,7%-a tanulja meg. Ugyanakkor Bulgáriában, Észtországban, Lettországban és Litvániában továbbra is az orosz a második leggyakrabban tanult idegen nyelv legalább egy oktatási szinten. Észtországban, Lettországban és Litvániában például az alsó középfokú oktatásban részt vevő diákok mintegy 60%-a tanul oroszul.

Általánosságban elmondható, hogy az angol a második legtanultabb nyelv az oktatási rendszerekben, ahol nem az első idegen nyelv (lásd a C8. ábrát), nevezetesen a belgiumi francia közösségben (az alapfokú oktatásban) és a flamand Belgiumi Közösségben (középfokú oktatásban). Liechtensteinben az alsó középfokú oktatásban részt vevő valamennyi diák angolul és franciául tanul (és ezért ezeket a nyelveket mind a C8, mind a C10 ábra mutatja). Luxemburgban az angol a harmadik idegen nyelv a német és a francia után (és ezért a C10 ábra nem mutatja be).

Néhány országban több kevésbé beszélt nyelvet tanulnak, akár történelmi okokból, akár a földrajzi közelség miatt. Finnországban például, ahol a második állami nyelv (svéd vagy finn, az oktatás fő nyelvétől függően) kötelező (lásd a B7. ábrát), a svéd a második legtanultabb idegen nyelv az oktatás minden szintjén. Izlandon a dán a második legtanultabb idegen nyelv, ami azzal magyarázható, hogy az angolnal együtt a dán kötelező Izlandon (lásd a B7. ábrát). A belga francia közösségben a holland, amely Belgium három állami nyelvének egyike, a középfokú oktatás második legtanultabb nyelve. Máltán az olasz egy népszerű idegen nyelv, az angol után: Az alsó középfokú hallgatók 55,1%-a és a felső középfokú hallgatók 25,4%-a tanulja meg. Végül Észtországban a nagy orosz nyelvű népesség miatt a diákok 20,7%-a észt nyelvként tanul az alapfokú oktatásban, így ez a második legtöbbet tanult idegen nyelv az oktatás ezen a szintjén.

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

28. 28 C10 ábra: A második legtöbbet tanult idegen nyelv az alap- és középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2020

Magyarázó megjegyzések

A szám csak a diákok több mint 10%-a (és a kapcsolódó oktatási szintek) által tanult nyelveket veszi figyelembe.

Azok az országok, ahol a második legtöbbet tanult idegen nyelv (a diákok több mint 10%-a tanulja meg) minden oktatási szinten azonosak a megfelelő ovális nyelv fő területén. Azok az országok, ahol a második legtöbbet tanult idegen nyelv az oktatási szinttől függően változik, a releváns nyelvi oválisok metszéspontjában láthatók.

Az ISCED-szintek szerinti adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd a C. fejezet (I. szakasz) bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium: a hivatalos nyelvek a holland, a francia és a német (lásd az A1. ábrát). Ezeket a nyelveket azonban körülhatárolt nyelvi területeken használják, és országszerte nem ismerik el közigazgatási nyelvként. A franciát Belgium flamand közösségében különösen idegen nyelvnek tekintik, a flamand (holland) pedig a belgiumi Francia Közösségben idegen nyelvnek minősül.

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törkiye: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang01] (ezért az ábra nem tartalmazza őket).

Belgium (BE nl): az ISCED 1 adatok referenciaéve 2019 (az ISCED 1-re vonatkozó 2020. évi adatok nem állnak rendelkezésre).

Dánia: ISCED 1 forrásadatok (az angol kivételével valamennyi vizsgált nyelv, amely a C8. ábrán látható és az „ismeretlen”) „nem alkalmazható” (azaz „elveszett érték”; az adatok nem léteznek). Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 1-et.

Észtországból: azokban az esetekben, amikor az észt nyelvet második nyelvként tanítják, az észt statisztikai szempontból idegen nyelvnek számít.

Írország: Az ISCED 1 forrásadatok (valamennyi vizsgált nyelv) jelölése „nem alkalmazható” (azaz „elveszett érték”; az adatok nem léteznek). Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 1-et. Ezenkívül az ISCED 3 esetében ez a szám csak az általános oktatást veszi figyelembe. Ennek oka, hogy az ISCED 3 (általános és szakmai) összesített adatai nem állnak rendelkezésre.

Luxemburg: bár az állam hivatalos nyelve a francia, a német és a luxemburgi (lásd az A1. ábrát), az oktatási statisztikák szempontjából a francia és a német idegen nyelvnek számít.

Finnországban: A svéd a finn mellett hivatalos nyelv (lásd az A1. ábrát), de az oktatási statisztikák szempontjából idegen nyelvnek számít.

Izlandról: az ISCED 3 adatok referenciaéve 2019 (az ISCED 3-ra vonatkozó 2020. évi adatok) nem állnak rendelkezésre.

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang01], de nem állnak rendelkezésre adatok (és ezért nem szerepelnek az ábrán).

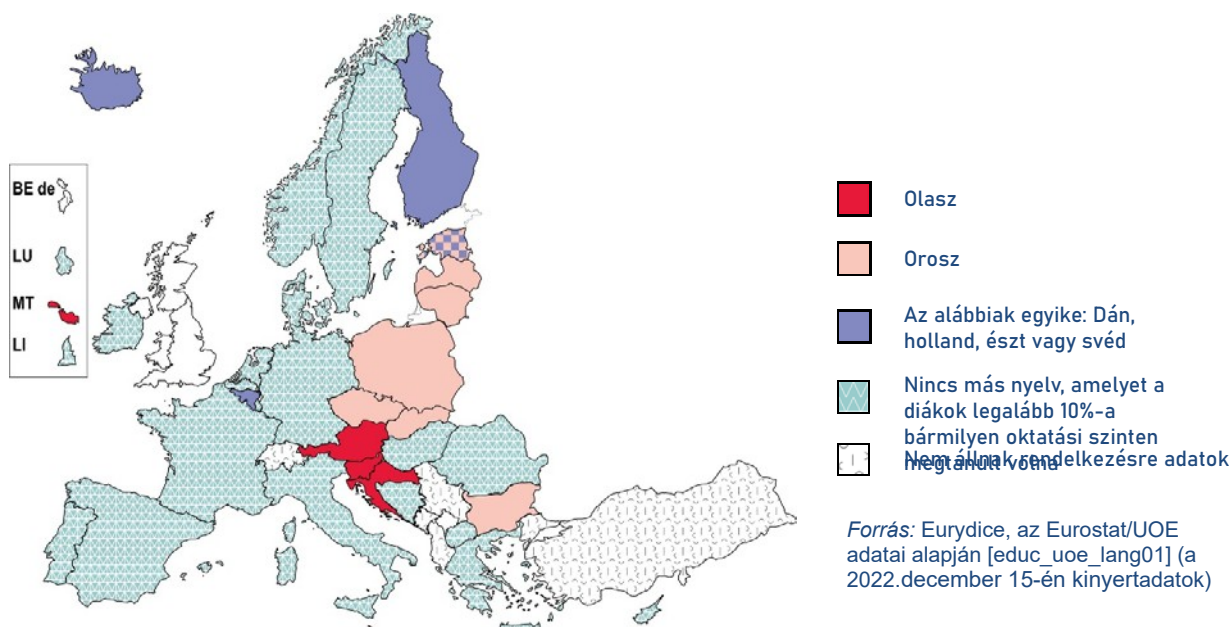
AZ ANGOLTÓL, FRANCIÁTÓL, NÉMETTŐL ÉS SPANYOLTÓL ELTÉRŐ IDEGEN NYELVEKET RITKÁN TANULJÁK MEG.

A C11 ábra azokat az országokat mutatja be, ahol az általános vagy középiskolás diákok legalább 10%-a nem angolul, franciául, németül és spanyolul tanul idegen nyelveket. A felső középfokú oktatás esetében a szám az általános oktatásra összpontosít, hogy a lehető legkülönbözőbb legyen. Ennek az az oka, hogy a szakképzésben részt vevő hallgatók általában kevesebb idegen nyelvet tanulnak (lásd a C5. ábrát).

Az angol, a francia, a német és a spanyol nyelv kivételével csak hat nyelvet tanulnak idegen nyelvként a hallgatók legalább 10%-a legalább egy oktatási rendszerben és egy oktatási szinten. Ezek dán, holland, észt, olasz, orosz és svéd.

Uniós szinten az általános középfokú oktatásban részt vevő hallgatók 3,4%-a tanul olaszul (az alap- és alsó középfokú oktatásban ez az arány alacsonyabb). A diákok több mint 10%-a tanul olaszul alsó középfokú vagy általános középfokú oktatásban Horvátországban, Máltán, Ausztriában és Szlovéniában. Az olasz különösen népszerű Máltán, ahol az alsó középfokú oktatásban részt vevő hallgatók 55,1%-a és az általános középfokú oktatásban részt vevők 34,6%-a tanulja meg.

Az oroszok uniós szinten tanulnak az általános középfokú oktatásban részt vevő hallgatók 3,0%-ában (az alap- és alsó középfokú oktatásban ez az arány alacsonyabb). Ezt a nyelvet a diákok több mint 10%-a tanulja meg legalább egy oktatási szinten Bulgáriában, Csehországban, Észtországban, Lettországban, Litvániában, Lengyelországban és Szlovákiában. Az orosz egy meglehetősen gyakori lehetőség a balti országokban, ahol az alsó középiskolások mintegy 60%-a tanulja meg.

29. 29 C11. ábra: Az általános és általános középfokú iskolások legalább 10%-a által tanult, nem angol, francia, német és spanyol idegen nyelvek (ISCED 1–3), 2020

Magyarozó megjegyzések

A szám csak az angol, a francia, a német és a spanyol nyelvtől eltérő nyelveket veszi figyelembe, amelyeket a hallgatók legalább 10%-a tanult.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Az ISCED-szintek szerinti adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd a C. fejezet (I. szakasz) bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium: a hivatalos nyelvek a holland, a francia és a német (lásd az A1. ábrát). Ezeket a nyelveket azonban körülhatárolt nyelvi területeken használják, és országszerte nem ismerik el közigazgatási nyelvként. Ezért a flamenco (holland) a belgiumi francia közösségben idegen nyelvnek minősül.

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törökország: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang01].

Észtországból: azokban az esetekben, amikor az észt nyelvet második nyelvként tanítják, az észt statisztikai szempontból idegen nyelvnek számít.

Finnországban: A svéd a finn mellett hivatalos nyelv (lásd az A1. ábrát), de az oktatási statisztikák szempontjából idegen nyelvnek számít.

Izlandról: az ISCED 3 adatok referenciaéve 2019 (az ISCED 3-ra vonatkozó 2020. évi adatok) nem állnak rendelkezésre.

Észak-Macedónia: nem áll rendelkezésre bontás az ISCED 3 általános és az ISCED 3 szakember között. Az ábrán szereplő ISCED 3 adatok mind az általános oktatásra, mind a szakképzésre vonatkoznak.

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang01], de nem állnak rendelkezésre adatok.

Egyes nyelveket széles körben csak oktatási rendszerben tanulnak. Pontosabban, a holland széles körben tanult a francia közösség Belgiumban, svéd tanul sok diák Finnországban és dán széles körben tanult Izlandon (lásd még a C8 és C10 ábrát). Észtországban, mivel a nagy orosz nyelvű lakosság, mintegy egyötöde a diákok minden oktatási szinten tanul észt, mint idegen nyelv.

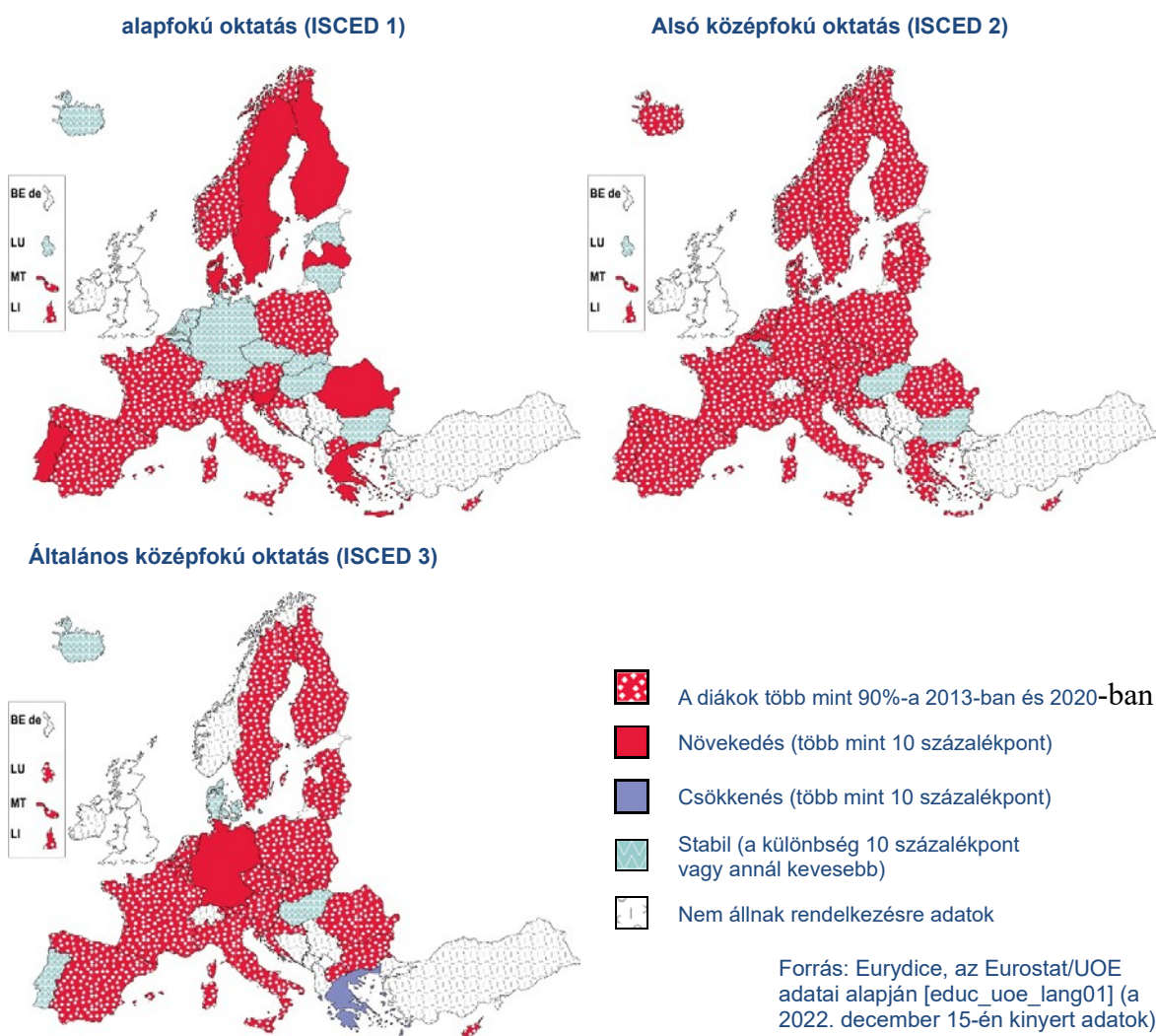
EGYRE TÖBB DIÁK TANUL ANGOLUL, KÜLÖNÖSEN AZ ALAPFOKÚ OKTATÁSBAN

Szinte minden európai országban az angol az elsődleges idegen nyelv az alap- és középfokú oktatásban (lásd a C8 ábrát). Ez tükrözi a B. fejezetben tárgyalt szabályozási keretet, amely számos országban kötelező tantárgyként határozza meg az angolt (lásd a B7. ábrát), vagy azt a tantárgyat, amelyet minden iskolának be kell építenie a tanulási kínálatába (lásd a B8a. ábrát).

Uniós szinten 2013 és 2020 között az általános iskolások aránya 6,9 százalékponttal, 77,2%-ról 84,1%-ra nőtt. A növekedés kevésbé volt észrevehető az alsó középfokú oktatásban és általában a felső középfokú oktatásban: 1,6, illetve 1,9 százalékpont (a részleteket lásd az 1. mellékletben).

A C12a. ábra a nemzeti szintű változásokat mutatja az alapfokú oktatásban angolul tanuló diákok arányában. A változás különösen jelentős volt Romániában, ahol 2013-ban az általános iskolások kevesebb mint fele (45,3%) tanult angolul, míg 2020-ban ez az arány 88,2% volt (42,9 százalékpontos növekedés). Az angol nyelvet tanuló általános iskolások arányának növekedése Dániában, Görögországban, Lettországon, Portugáliában és Szlovéniában is jelentős volt, 23–34 százalékpontos növekedéssel, valamint Finnországban és Svédországban, ahol a százalékok 16,7 százalékponttal nőttek. A fent említett országokban tapasztalható növekedés azzal magyarázható, hogy az általános iskolások nagyobb arányban tanulnak legalább egy idegen nyelvet (lásd a C2. ábrát), és az a tény, hogy az első idegen nyelv gyakran az angol (lásd a C8. ábrát).

A C12a. ábra azt is mutatja, hogy 2013-ban 11 európai országban – Franciaországban, Horvátországban, Olaszországban, Cipruson, Máltán, Ausztriában, Lengyelországban, Liechtensteinben, Észak-Macedóniában és Norvégiában – már nagyon magas volt az angol nyelvtanulás aránya (több mint 90%). Ezzel szemben Belgium és Luxemburg flamand közösségében a diákok általában nem tanulnak angolul az alapfokú oktatásban (más nyelveket tanulnak, amelyeket a C8. ábra mutat), és ez a minta az idő múlásával stabil marad (lásd az 1. mellékletet).

30. 30 C12. ábra: Trendek az alap- és általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2013 és 2020 között angolul tanuló diákok százalékos arányában

Magyarázó megjegyzések

Az országspecifikus megjegyzések csak akkor utalnak az idősorok megszakítására, ha azok 2013-ban vagy 2020-ban következtek be. E két referenciaév között nincsenek megszakítások az idősorokban, amelyek egyes országokban előfordulhattak.

Az ISCED-szintek szerinti adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uoe_enr_esms_an6.xlsx (2020) és https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uoe_enr_esms_an4.xlsx (2013). Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd a C. fejezet (I. szakasz) bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törkiye: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang01].

Belgium (BE nl): az ISCED 1 adatok referenciaéve 2020 helyett 2019 (a 2020. évi ISCED-adatok nem állnak rendelkezésre). Ezenkívül az ISCED 2 2020. évi forrásadatait „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Németország: a 2013. évi forrásadatokat (az ábra által lefedett összes szint) és a 2020. évi forrásadatokat (ISCED 2) „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért kérjük, olvassa el a magyarázó megjegyzésekben szereplő linkeket.

Írország: a forrásadatokat (minden lefedett szint és mindkét referenciaév) „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték” megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Görögország: az általános ISCED 3 esetében a 2020. évi forrásadatokat a következőképpen jelölték meg: „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Magyarországon: az általános ISCED 3 2020. évi forrásadatait az „idősorok törése” és a „meghatározás eltérő, lásd a metaadatokat” megjelöléssel jelölték meg. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Máltán: Az angol hivatalos nyelv a máltai mellett (lásd az A1. ábrát), de az oktatási statisztikák szempontjából idegen nyelvnek számít.

Izlandról: az ISCED 3 adatok referenciaéve 2020 helyett 2019 (ISCED 2020 adatok nem állnak rendelkezésre 3).

Bosznia-Hercegovina: 2013-ra vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok.

Észak-Macedónia: nem áll rendelkezésre bontás az ISCED 3 általános és az ISCED 3 szakember között. Az ábrán szereplő ISCED 3 adatok mind az általános oktatásra, mind a szakképzésre vonatkoznak.

Norvégia: a teljes ISCED 3 forrásadat (2013 és 2020) „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”; az adatok nem léteznek).

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang01], de nem állnak rendelkezésre adatok.

A C12b. és C12c. ábra az angol nyelvtanulás tendenciáit mutatja be az alsó középfokú és az általános felső középfokú oktatásban.

Az alsó középfokú oktatásban 2013 és 2020 között szinte semmi változás nem történt. Ez elsősorban azért van, mert szinte minden európai országban a diákok több mint 90%-a már 2013-ban megtanulta az angol nyelvet. Belgium flamand közössége az egyetlen oktatási rendszer, amelyben a két referenciaév között jelentős változás – 16,4 százalékpontos növekedés – tapasztalható. Ez a növekedés részben a szabályozás változásával magyarázható, amely megerősítette a második idegen nyelv tanulását (a szabályozások alakulásának részleteit lásd a B3. ábrában, a második legtanultabb idegen nyelv részleteit pedig a C10 ábrában).

Csakúgy, mint az alsó középfokú oktatásban, általában a felső középfokú oktatásban, az adatokkal rendelkező országok túlnyomó többségében 2013-ban a diákok több mint 90%-a tanult angolul. Németország az egyetlen ország, amely a két referenciaév között jelentős, 10,2 százalékpontos növekedést ért el az angol nyelvet tanuló általános középiskolások arányában. Ezzel szemben Görögország 2013 és 2020 között jelentős, 12,9 százalékpontos csökkenést mutatott (a számadathoz kapcsolódó országspecifikus feljegyzés szerint azonban ez részben a módszertani változásokhoz kapcsolódhat).

2013 ÉS 2020 KÖZÖTT TÖBB ORSZÁGBAN KISMÉRTÉKBEN CSÖKKENT A FRANCIA NYELVTANULÓK ARÁNYA.

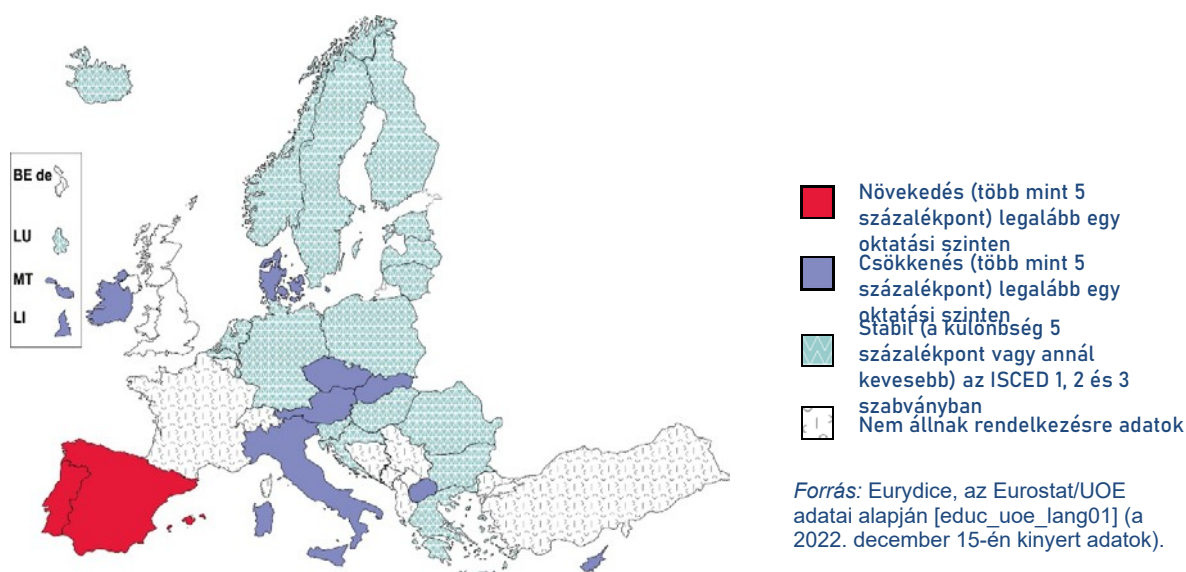
Uniós szinten a francia a második legtanultabb idegen nyelv az alap- és alsó középfokú oktatásban (lásd az 1. melléklet C10. ábráját). Az európai országok mintegy egyharmadában a rendeletek előírják, hogy minden iskolának legalább egy oktatási szintet kell biztosítania a franciának (lásd a B8a. ábrát), és egyes országokban minden diáknak legalább egy évig kötelező francia nyelvet kell tanulnia (lásd a B7. ábrát).

A C13. ábra a nemzeti szinten bekövetkezett változásokat mutatja (több mint 5 százalékpont) az alapfokú, alsó középfokú és általános középfokú oktatásban franciául tanuló diákok arányában 2013 és 2020 között. A változások akkor jelennek meg, ha a figyelembe vett oktatási szintek közül legalább az egyikén történtek.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

A figyelembe vett időszakban tíz európai ország (Cseh Köztársaság, Dánia, Írország, Olaszország, Ciprus, Málta, Ausztria, Szlovákia, Liechtenstein és Észak-Macedónia) több mint 5 százalékponttal csökkent a franciául tanuló diákok arányában. Írországban és Cipruson a csökkenés az oktatás két szintjén következett be: alsó és általános középfokú oktatás. A több mint 5 százalékpontos csökkenést mutató többi országban csak egy szintet érintett: alsó középfokú oktatás Olaszországban, Máltán és Észak-Macedóniában, valamint általános felső középfokú oktatás Csehországban, Dániában, Ausztriában, Szlovákiában és Liechtensteinben. A legtöbb említett országban a csökkenés meglehetősen mérsékelt volt, 5–10 százalékpont között. Csak Írországban és Észak-Macedóniában volt jelentősebb visszaesés: 12,4, illetve 11,7 százalékpont (mindkettő az alsó középfokú oktatásban).

2013 és 2020 között két európai országban (Spanyolországban és Portugáliában) több mint 5 százalékponttal nőtt a francia nyelvet tanuló diákok aránya. Spanyolországban a növekedés (13,7 százalékponttal) az alapfokú oktatásban, Portugáliában pedig az alsó középfokú oktatásban (7,9 százalékpont) következett be.

31. 31 C13. ábra: Trendek az alap- és általános középfokú oktatásban franciául tanuló diákok százalékos arányában (ISCED 1–3), 2013 és 2020

Magyarázó megjegyzések

Az ábra bármely oktatási szinten változást mutat (ISCED 1, ISCED 2 vagy ISCED 3).

Az országspecifikus megjegyzések csak akkor utalnak az idősorok megszakítására, ha azok 2013-ban vagy 2020-ban következtek be. E két referenciaév között nincsenek megszakítások az idősorokban, amelyek egyes országokban előfordulhattak.

Az ISCED-szintek szerinti adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) és https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd a C. fejezet (I. szakasz) bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium: a hivatalos nyelvek a holland, a francia és a német (lásd az A1. ábrát). Ezeket a nyelveket azonban körülhatárolt nyelvi területeken használják, és országszerte nem ismerik el közigazgatási nyelvként. A franciát ezért a flamand belga közösség idegen nyelvnek tekinti.

Belgium (BE fr) és Franciaország: a forrásadatokat (minden lefedett szint és mindkét referenciaév) „nem alkalmazandó” (azaz „ elveszett érték” megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törkiye: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang01].

Belgium (BE nl): az ISCED 1 adatok referenciaéve 2020 helyett 2019 (a 2020. évi ISCED-adatok nem állnak rendelkezésre).

Dánia és Írország: Az ISCED 1 forrásadatokat (2013 és 2020) jelölése „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”; az adatok nem léteznek). Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 1-et.

Németország: a 2013. évi forrásadatokat (az ábra által lefedett összes szint) és a 2020. évi forrásadatokat (ISCED 2) „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért kérjük, olvassa el a magyarázó megjegyzésekben szereplő linkeket.

Görögország: az általános ISCED 3 esetében a 2020. évi forrásadatokat a következőképpen jelölték meg: „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Luxemburg: bár az állam hivatalos nyelve a francia, a német és a luxemburgi (lásd az A1. ábrát), az oktatási statisztikák szempontjából a francia és a német idegen nyelvnek számít.

Magyarországon: az általános ISCED 3 2020. évi forrásadatait az „idősorok törése” és a „meghatározás eltérő, lásd a metaadatokat” megjelöléssel jelölték meg. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Hollandia: az ISCED 1 2013-as forrásadatait „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”) megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 1-et.

Bosznia-Hercegovina: 2013-ra vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok.

Izlandról: az ISCED 3 adatok referenciaéve 2020 helyett 2019 (ISCED 2020 adatok nem állnak rendelkezésre 3).

Észak-Macedónia: nem áll rendelkezésre bontás az ISCED 3 általános és az ISCED 3 szakember között. Az ábrán szereplő ISCED 3 adatok mind az általános oktatásra, mind a szakképzésre vonatkoznak.

Norvégia: az ISCED 3 általános 2013-as forrásadatait „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”) megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek). Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 3. általános szabályt.

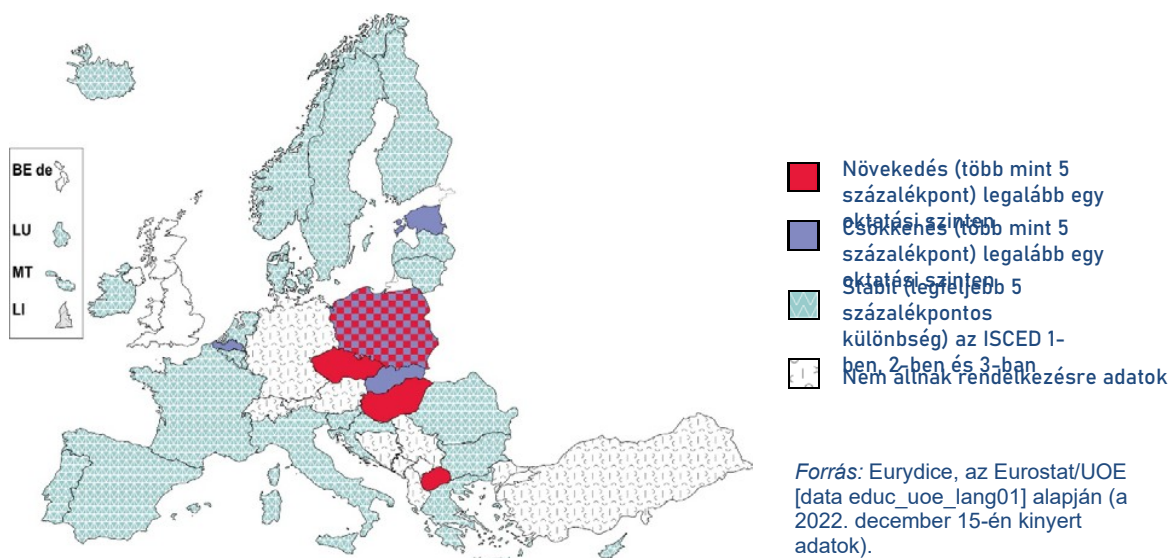
Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang01], de nem állnak rendelkezésre adatok.

IDŐVEL A NÉMET NYELVTANULÓK ARÁNYA AZ ORSZÁGOK TÚLNYOMÓ TÖBBSÉGÉBEN HASONLÓ MARAD.

A német egy másik idegen nyelv az európai országokban. Uniós szinten ez a második legtanultabb idegen nyelv a felső középfokú oktatásban (lásd az 1. melléklet C10. ábráját). Több országban, legalább egy oktatási szinten minden iskolának lehetőséget kell biztosítania a diákok számára a német nyelvtanulásra (lásd a B8a. ábrát).

A C14. ábra a nemzeti szinten bekövetkezett változásokat mutatja (több mint 5 százalékpont) az alapfokú, alsó középfokú és általános középfokú oktatásban németül tanuló hallgatók arányában 2013 és 2020 között. A változások akkor jelennek meg, ha azok a lefedett oktatási szintek legalább egyikén történtek.

A figyelembe vett időszakban egyetlen európai ország sem észlelhető változást az alapfokú oktatásban német nyelvtanulóknak százalékos arányában. Hét oktatási rendszer több mint 5 százalékpontos változást regisztrált az alsó vagy általános középfokú oktatásban.

32. 32 C14. ábra: Trendek az alap- és általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2013-ban és 2020-ban a német nyelvtanulók százalékos arányában

Magyarázó megjegyzések

Az ábra bármely oktatási szinten változást mutat (ISCED 1, ISCED 2 vagy ISCED 3).

Az országspecifikus megjegyzések csak akkor utalnak az idősorok megszakítására, ha azok 2013-ban vagy 2020-ban következtek be. E két referenciaév között nincsenek megszakítások az idősorokban, amelyek egyes országokban előfordulhattak.

Az ISCED-szintek szerinti adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) és https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Az Eurostat/UEOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd a C. fejezet (I. szakasz) bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törkiye: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UEOE adatgyűjtés [educ_uae_lang01].

Belgium (BE nl): az ISCED 1 adatok referenciaéve 2020 helyett 2019 (a 2020. évi ISCED-adatok nem állnak rendelkezésre).

Dánia és Írország: Az ISCED 1 forrásadatokat (2013 és 2020) jelölése „nem alkalmazandó” (azaz „ elveszett érték”; az adatok nem léteznek). Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 1-et.

Németország és Ausztria: a forrásadatokat (minden lefedett szint és mindkét referenciaév) „nem alkalmazandó” (azaz „ elveszett érték” megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Görögország: az általános ISCED 3 esetében a 2020. évi forrásadatokat a következőképpen jelölték meg: „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Luxemburg: bár az állam hivatalos nyelve a francia, a német és a luxemburgi (lásd az A1. ábrát), az oktatási statisztikák szempontjából a francia és a német idegen nyelvnek számít.

Magyarországon: az általános ISCED 3 2020. évi forrásadatait az „idősorok törése” és a „meghatározás eltérő, lásd a metaadatokat” megjelöléssel jelölték meg. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Hollandia: az ISCED 1 2013-as forrásadatait „nem alkalmazandó” (azaz „ elveszett érték”) megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek). Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 1-et.

Izlandról: az ISCED 3 adatok referenciaéve 2020 helyett 2019 (ISCED 2020 adatok nem állnak rendelkezésre 3).

Bosznia-Hercegovina: 2013-ra vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Észak-Macedónia: nem áll rendelkezésre bontás az ISCED 3 általános és az ISCED 3 szakember között. Az ábrán szereplő ISCED 3 adatok mind az általános oktatásra, mind a szakképzésre vonatkoznak.

Norvégia: az ISCED 3 általános 2013-as forrásadatait „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”) megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek). Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 3. általános szabályt.

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang01], de nem állnak rendelkezésre adatok.

Csehországban és Észak-Macedóniában nőtt a német nyelvtanulók aránya mind az alsó középfokú, mind az általános felső középfokú oktatásban. A növekedés ezekben az országokban volt a legjelentősebb az alsó középfokú oktatásban, ahol az arányok körülbelül 15 százalékponttal nőttek (a részleteket lásd az 1. mellékletben). Magyarországon és Lengyelországban a növekedésre (10 százalékpont) az általános középfokú oktatásban került sor.

A német nyelvtanulók százalékos arányának legjelentősebb csökkenése Lengyelországban és Szlovákiában az alsó középfokú oktatásban volt megfigyelhető: 28,4, illetve 25,4 százalékpont. Lengyelországban a csökkenés az iskolai végzettségek átszervezésével magyarázható valamennyi oktatási szinten, az alsó középfokú oktatás jelenleg négy fokozatból áll, amelyek közül kettő nem tartalmaz kötelező második idegennyelv-tanulást (további részletekért lásd a C4. ábrához kapcsolódó elemzést). E visszaesések ellenére azonban mind Lengyelországban, mind Szlovákiában a német továbbra is a második legtanultabb idegen nyelv ebben az oktatási szinten (lásd az 1. melléklet C10. ábráját). Belgium és Észtország flamand közössége szintén csökkent a német nyelvtanulók arányában, ami az általános középfokú oktatásban történt (8,9, illetve 10,2 százalékpont).

2013 ÉS 2020 KÖZÖTT HAT ORSZÁGBAN NŐTT A SPANYOLUL TANULÓ DIÁKOK ARÁNYA, ÉS MINDÖSSZE KÉT ORSZÁGBAN CSÖKKENT.

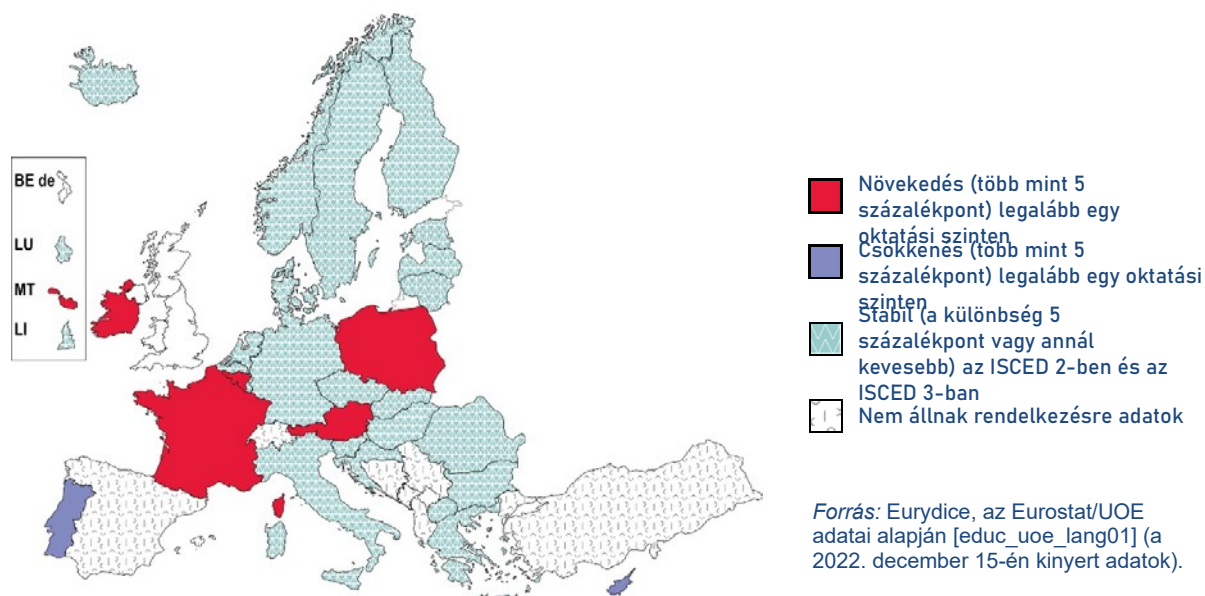
A legtöbb európai országban az oktatási hatóságok kisebb hangsúlyt fektetnek a spanyolra, mint az angolra, a franciára vagy a németre. Valójában egyetlen európai ország sem határozza meg a spanyolt kötelező idegen nyelvként minden diák számára legalább egy tanévre (lásd a B7. ábrát), és csak két ország (Svédország és Norvégia) követeli meg, hogy az adott oktatási szinteken minden iskola lehetőséget biztosítson a diákok számára a spanyol nyelvtanulásra (lásd a B8a. ábrát).

Amint az ebben a szakaszban látható, a spanyol egyetlen európai országban sem a legtanultabb idegen nyelv (lásd a C8. ábrát), és csak öt országban (Németországban, Írországban, Franciaországban, Svédországban és Norvégiában) a második legtöbbet tanult idegen nyelv legalább egy oktatási szinten (a diákok legalább 10%-a tanulja azt) (lásd a C10. ábrát).

A C15. ábra azokat a változásokat vizsgálja (több mint 5 százalékpont), amelyek 2013 és 2020 között az alsó és az általános felső középfokú oktatásban spanyolul tanuló diákok arányát érintik. A változások akkor jelennek meg, ha a figyelembe vett két oktatási szint közül legalább az egyikben történtek.

Amint azt az ábra mutatja, a figyelembe vett időszakban hat európai oktatási rendszer több mint 5 százalékponttal nőtt a spanyolul tanuló középiskolások arányában. A növekedés a franciaországi alsó középfokú oktatásban volt a legfigyelemreméltóbb: 17,6 százalékpont. Az általános középfokú oktatásban Lengyelország volt a második legnagyobb, 11,9 százalékpontos növekedés. A fennmaradó négy oktatási rendszer (Belgium, Írország, Málta és Ausztria francia közössége) növekedése 5–7 százalékpont között volt.

Két országban (Ciprus és Portugália) 2013 és 2020 között több mint 5 százalékponttal csökkent a spanyolul tanuló középiskolások aránya. Cipruson a csökkenés az általános középfokú oktatásban (14,7 százalékpont), Portugáliában pedig az alsó középfokú oktatásban (5,3 százalékpont) következett be.

33. 33 C15. ábra: Trendek az általános középfokú oktatásban spanyolul tanuló diákok százalékos arányában (ISCED 2–3), 2013 és 2020

Magyarázó megjegyzések

Az ábra bármely oktatási szinten változást mutat (ISCED 2 vagy ISCED 3. általános). Az alapközü oktatást (ISCED 1) nem veszik figyelembe, mivel ezen a szinten ritkán tanulnak spanyolul.

Az országspecifikus megjegyzések csak akkor utalnak az idősorok megszakítására, ha azok 2013-ban vagy 2020-ban következtek be. E két referenciaév között nincsenek megszakítások az idősorokban, amelyek egyes országokban előfordulhattak.

Az ISCED-szintek (ISCED 2 és ISCED 3) szerinti adatok az 1. mellékletben található. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) és https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd a C. fejezet (I. szakasz) bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr) és Dánia: Az ISCED 2 forrásadatok (2013 és 2020) jelölése „nem alkalmazandó” (azaz „ elveszett érték”; az adatok nem léteznek). Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 2-t.

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törkiye: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang01].

Németország: a 2013. évi forrásadatokat (az ábrán szereplő mindkét szint) és a 2020. évi forrásadatokat (ISCED 2) „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért kérjük, olvassa el a magyarázó megjegyzésekben szereplő linkeket.

Spanyolország: a forrásadatokat (mind a lefedett szinteket, mind a két referenciaévet) „nem alkalmazandóként” (azaz „ elveszett értéként” jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Görögország: az általános ISCED 3 esetében a 2020. évi forrásadatokat a következőképpen jelölték meg: „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Magyarországon: az általános ISCED 3 2020. évi forrásadatait az „idősorok törése” és a „meghatározás eltérő, lásd a metaadatokat” megjelöléssel jelölték meg. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Izlandról: az ISCED 3 adatok referenciaéve 2020 helyett 2019 (ISCED 2020 adatok nem állnak rendelkezésre 3).

Bosznia-Hercegovina: 2013-ra vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok.

Észak-Macedónia: nem áll rendelkezésre bontás az ISCED 3 általános és az ISCED 3 szakember között. Az ábrán szereplő ISCED 3 adatok mind az általános oktatásra, mind a szakképzésre vonatkoznak.

Norvégia: az ISCED 3 általános 2013-as forrásadatait „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”) megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek). Ezért a számadat nem veszi figyelembe az ISCED 3. általános szabályt.

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang01], de nem állnak rendelkezésre adatok.

AZ ANGOL NYELVTANULÓK ARÁNYA ÁLTALÁBAN MAGASABB AZ ÁLTALÁNOS KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSBAN, MINT A SZAKMAI ÚTVONALAKON.

A felső középfokú oktatásban két fő programtípus különböztethető meg: általános és szakmai. A fent említettek szerint (lásd a C5. ábrát és a kapcsolódó elemzést) a középiskolások csaknem fele szakképzési programban vesz részt. A diákok általában és a szakképzési programok általában meglehetősen eltérő tanterveket követnek. Ezért érdemes elemezni, hogy vannak-e különbségek a tanult idegen nyelvekben.

Az e jelentés hatálya alá tartozó szinte valamennyi országban a felső középfokú oktatásban a legtöbbet tanult idegen nyelv az angol (lásd az 1. mellékletben található C8. ábrára vonatkozó adatokat). Ez vonatkozik mind az általános felső középfokú oktatási programokra, mind a felső középfokú szakképzési programokra ⁽⁵⁵⁾.

Tekintettel arra, hogy szinte minden európai országban az angol a legtanultabb idegen nyelv, a C16. ábra az általános középfokú oktatásban és a szakközépiskolai oktatásban angolul tanuló diákok százalékos arányának különbségére összpontosít.

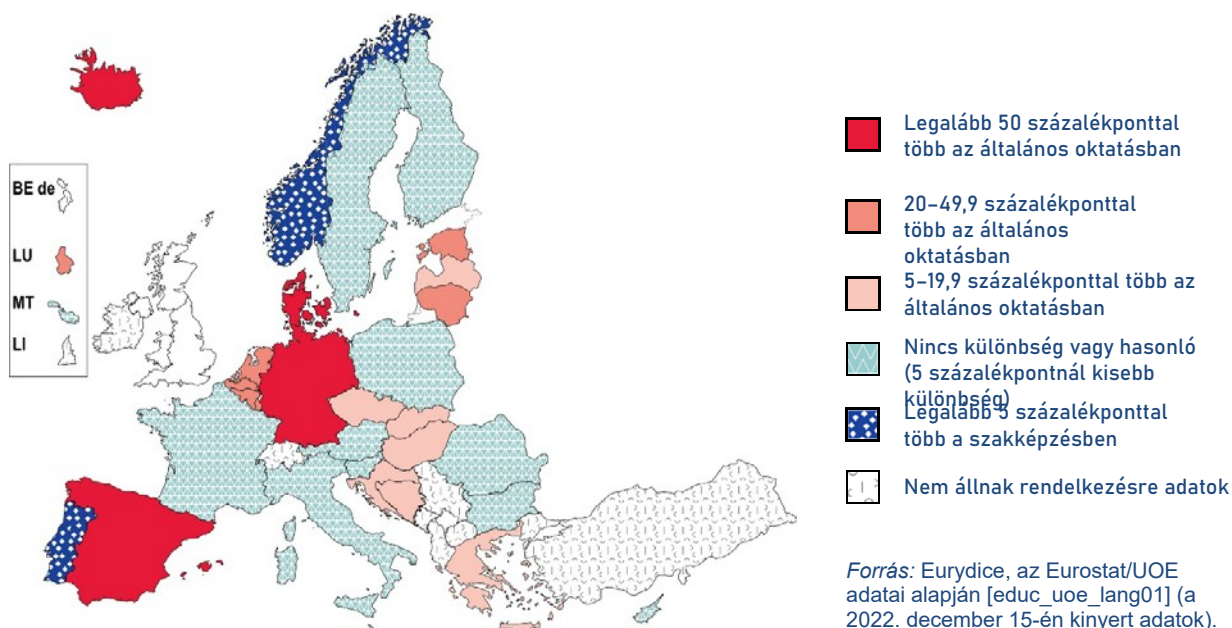
Uniós szinten az általános felső középfokú hallgatók 95,7%-a és a szakmai kurzusokat végző hallgatók 79,2%-a tanul angolul (lásd az 1. mellékletet).

Számos európai országban lényegesen nagyobb arányban tanulnak angolul általában felső középfokú oktatásban, mint a karrierpályákon. A különbség Dániában, Németországban, Spanyolországban és Izlandon különösen jelentős – legalább 50 százalékponttal több az általános oktatásban. Ezen országok közül Dánia rendelkezik a legnagyobb különbséggel a diákok között a különböző pályákon: Az általános középfokú oktatásban részt vevő hallgatók 78,0%-a tanul angolul, de a szakmai útvonalakon részt vevő hallgatóknak csak 15,4%-a tanul (62,6 százalékpontos különbség). Az általános oktatás és a szakképzés között jelentős különbségeket mutató kiegészítő oktatási rendszerek (20–43 százalékpont) Belgium, Észtország, Litvánia, Luxemburg és Hollandia francia és flamand közössége. A legtöbb ilyen oktatási rendszerben a szakképzésben részt vevő hallgatóknak rövidebb ideig kell idegen nyelvet tanulniuk, mint az általános oktatásban részt vevő hallgatóknak (lásd a B5. ábrát).

Ezzel szemben Bulgáriában, Franciaországban, Olaszországban, Cipruson, Máltán, Ausztriában, Lengyelországban, Romániában, Szlovéniában, Finnországban és Svédországban a hallgatók egyenlő vagy hasonló arányban tanulnak angolul az általános középfokú oktatásban és a szakképzésben.

Az angol nyelvet tanuló hivatásos hallgatók aránya mindössze két országban legalább 5 százalékponttal magasabb, mint az általános oktatásban: Portugália és Norvégia (11,3 százalékpont), illetve 7,3 százalékpont.

55 A C8. ábra, amely a diákok által leginkább tanult idegen nyelveket mutatja be, az alapfokú, alsó középfokú és általános és szakközépiskolai oktatásra utal (összesített adatok). Az általános és a szakközépiskolai oktatásra vonatkozó külön adatokat az Eurostat honlapján teszik közzé (adatkód: [educ_uae_lang01]).

34. 34 C16. ábra: Különbségek az angol nyelvet általában és felső középfokú oktatásban tanuló diákok százalékos arányában (ISCED 3), 2020

Magyarázó megjegyzések

A grafikon az általános felső középfokú oktatásban és a szakmai felső középfokú oktatásban angolul tanuló hallgatók százalékos aránya közötti különbséget mutatja (ISCED 3).

Az adatok az 1. mellékletben találhatóak. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Az Eurostat/UOE adatgyűjtés hatályával kapcsolatban lásd a C. fejezet (I. szakasz) bevezetőjét.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE), Albánia, Svájc, Montenegró és Törökország: ezekre az országokra nem terjed ki az Eurostat/UOE adatgyűjtés [educ_uae_lang01].

Írország: a forrásadatokat „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”) megjelöléssel jelölték meg; az adatok nem léteznek).

Görögország: az általános ISCED 3 forrásadatait a következőképpen jelölték meg: „a meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Magyarországon: az általános és szakmai ISCED 3 forrásadatait az „idősorok szakításának” és a „meghatározás különbözik, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd a magyarázó megjegyzésekben szereplő linket.

Máltán: Az angol a máltai nyelv mellett hivatalos nyelv, de az oktatási statisztikák szempontjából idegen nyelvnek számít.

Izlandról: az adatok referenciaéve 2019 (a 2020-as adatok nem állnak rendelkezésre).

Liechtenstein: az ISCED 3 szakember származási adatait „nem alkalmazandó” (azaz „elveszett érték”) megjelöléssel látták el; az adatok nem léteznek).

Észak-Macedónia: nem áll rendelkezésre bontás az ISCED 3 általános és az ISCED 3 szakember között.

Szerbiában: ez az ország szerepel az Eurostat/UOE adatgyűjtésben [educ_uae_lang01], de nem állnak rendelkezésre adatok.

D. FEJEZET TANÁROK

I. SZAKASZ – KÉPESÍTÉSEK ÉS KÉPZÉS

A tanárok kulcsszerepet játszanak a diákok idegen nyelvű készségeinek fejlesztésében. Ezért fontos, hogy megvizsgálják képesítésüket, a szakterületre való szakosodásukat és a képzési lehetőségeket.

Ebben a szakaszban az első mutató az idegennyelv-tanítók szakosodásának fokát vizsgálja a főiskolai iskolákban (lásd a D1. ábrát). A második mutató konkrétan azokra a tanárookra összpontosít, akik CLIL-t tanítanak és felülvizsgálják osztályzatukat (lásd a D2. ábrát). A harmadik mutató azt a képzést írja le, amelyet a tanárok többnyelvű környezetben tanítanak (lásd a D3. ábrát). A negyedik és egyben záró mutató a „nyelvi tudatosság az iskolákban” fogalmához kapcsolódó folyamatos szakmai továbbképzési (CPD) tevékenységek jelenlétét vizsgálja (lásd a D4. ábrát).

Az e szakaszban szereplő mutatók többsége az Eurydice hálózaton keresztül gyűjtött adatokon alapul, amelyek 37⁵⁶ország 39 oktatási rendszerét fedik le. A harmadik mutató más adatforrást használ, nevezetesen a 2018. évi nemzetközi oktatási és tanulási felmérés (TALIS) adatait. Ez a mutató kevesebb országot fed le, mint az Eurydice-adatokon alapuló mutatók ⁽⁵⁷⁾.

EURÓPA-SZERTE AZ ÁLTALÁNOS ÉS SZAKTANÁROK KÖZÖS FELELŐSSÉGET VÁLLALNAK AZ ALAPFOKÚ OKTATÁSBAN AZ IDEGEN NYELVEK OKTATÁSÁÉRT.

Azok a tanárok, akik idegen nyelveket tanítanak, különböző profilokkal rendelkezhetnek a szakterületen való szakosodásuk tekintetében. Képzettek lehetnek a tanterv összes (vagy majdnem minden) tantárgyának tanítására, vagy korlátozott számú tantárgy (általában legfeljebb három tantárgy) tanítására szakosodhatnak. Az első kategóriába tartozó tanárokat ebben a jelentésben „általános professzoroknak”, míg a második kategóriába tartozókat „szakosított tanároknak” nevezik. A generalista tanárookra „osztálytanároknak” is nevezhetők, mivel ők felelősek egy adott iskolai diákcsoportért.

A magas szintű hatóságok (oktatás) ajánlásainak tartalma alapján a D1. ábra az idegennyelv-tanárok alapfokú oktatásban való szakosodását vizsgálja.

Az ábra három megközelítést emel ki, amelyek mindegyike az oktatási rendszerek mintegy egyharmadában van, és magas szintű ajánlásokat fogalmaz meg az idegennyelv-tanárok szakosodásának mértékére vonatkozóan. 14 oktatási rendszerben az alapfokú oktatásban az idegen nyelvek oktatásának felelőssége a szakosodott tanárookra hárul (csak). Egy ellentétes megközelítés, amely 11 oktatási rendszerben létezik, magában foglalja, hogy ezt a felelősséget a generalista tanárookra ruházzák. A fennmaradó, magas szintű ajánlásokat tartalmazó oktatási rendszerekben (10 oktatási rendszer) mind a szakosodott tanárok, mind a generalista tanárok idegen nyelveket taníthatnak az alapfokú oktatásban.

Amikor a magas szintű ajánlások mind a generalista, mind a szakosodott tanárookra vonatkoznak, néha nem adnak további előírásokat. Ez azt jelenti, hogy a generalista tanárok (tanfolyamok) és a tantárgyak szakemberei felcserélhetően taníthatnak idegen nyelveket, például az egyes generalista tanárok idegen nyelvi készségeitől függően. Egyes országokban azonban a hivatalos dokumentumok más iránymutatásokat vagy követelményeket tartalmaznak. Lengyelországban például mind a generalista, mind a szaktanárok idegen nyelveket taníthatnak az alapfokú oktatás első három évében, de a negyedik évtől a tantárgyak szakembereire hárul a felelősség. Svédországban a generalista tanároktól elvárják, hogy az „angol” tantárgyat tanítsák, míg a speciális tanároknak a „Modern nyelv” tantárgyat kell tanítaniuk, amely az angoltól eltérő idegen nyelveket is magában foglalja. Az egyéb előírások arra a képzésre vonatkoznak, amelyet a generalista tanároknak teljesíteniük kell az idegen nyelvek tanítása érdekében. Bulgáriában és Szlovéniában

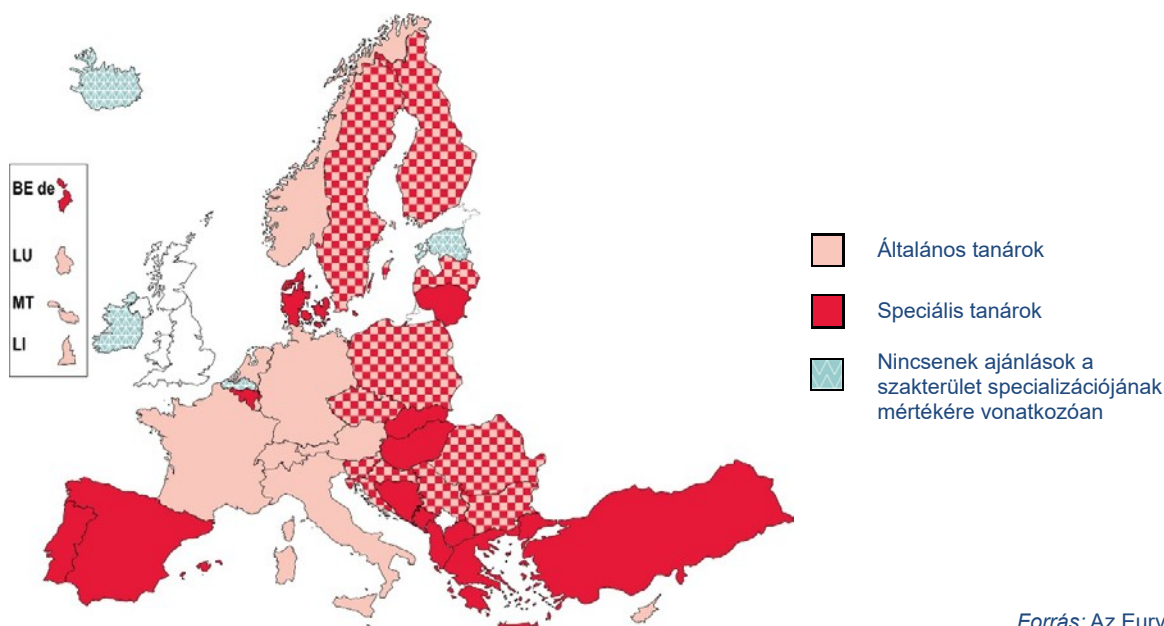
56 A jelentés nemzeti lefedettségével kapcsolatos további információkért lásd a jelentés bevezetőjét.

57 A TALIS-ról és országlefedettségéről további információt az „Adatok és statisztikai terminológia” című szakaszban talál.

például az általános tanárok taníthatnak idegen nyelveket az alapfokú oktatásban a tantárgyi szakemberekkel együtt, de ki kell tölteniük egy kiegészítő nyelvi tanulmányi programot.

Azokban az országokban, ahol a szaktanárok idegen nyelveket tanítanak az alapfokú oktatásban, más tantervi területeket általában a tantárgyi szakemberek tanítanak. Az idegen nyelveken kívül a legjellemzőbb területek a testnevelés, a zene és a művészetek (valamint a vallás, az etika és az információs és kommunikációs technológiák, amikor az alapfokú oktatási tanterv tartalmazza ezeket a tantárgyakat). E tekintetben kivételt képeznek Portugália, Bosznia-Hercegovina és Szerbia, ahol az idegen nyelvek az egyetlen speciális tanárok által tanított alapfokú oktatási tantárgyak.

Nincsenek magas szintű ajánlások az idegennyelv-tanárok szakosodásáról az alapfokú oktatásban mindössze négy oktatási rendszerben: Belgium, Észtország, Írország és Izland flamand közössége. Belgium és Izland flamand közösségében a generalista tanárok általában idegen nyelveket tanítanak az oktatás ezen a szintjén.

Forrás: Az Eurydice.

35. 35 D1. ábra: Az alapfokú oktatásban részt vevő idegennyelv-tanárok tantárgyainak szakosodási fokozata (ISCED 1), 2021/2022

Magyarázó megjegyzések

A grafikon az idegennyelv-tanárok alapfokú oktatásban való szakosodásának fokát mutatja, a magas szintű hatóságok (oktatás) ajánlásaiban meghatározottak szerint.

A szám csak az általános oktatásra terjed ki (azaz a bővített idegennyelv-tanítással rendelkező speciális osztályokat nem veszik figyelembe).

Az „idegen nyelv”, az „általános tanár”, a „standard nemzetközi oktatási osztályozás (ISCED)”, a „szakosított tanár” és a „felsőbb szintű hatóság (oktatás)” fogalom meghatározásait lásd a szöszedetben.

Országspecifikus megjegyzés

Dánia: az egyszerűsített általános iskolákban (Folkeskolen; Az 1. és 2. mozinak képesnek kell lennie bármilyen témára. Azonban általános profiljuk mellett a leendő Folkeskolen tanároknak korlátozott számú tantárgyra (általában két vagy három tantárgyra) kell szakosodniuk. A Folkeskole törvény kimondja, hogy a tanároknak elvileg meg kell tanítaniuk azokat a tantárgyakat, amelyekre szakosodtak. Ezért ez a szám a „szakosított tanárookra” utal.

Ahogy a diákok haladnak a magasabb fokozatok felé, a D1 ábrán látható kép megváltozik. Az alsó középfokú oktatásban szinte minden olyan országban, ahol magas szintű ajánlásokat fogalmazznak meg az idegennyelv-tanárok szakosodási fokára vonatkozóan, csak a tantárgyi szakembereknek kell idegen

nyelveket tanítaniuk. Kivételt képeznek Horvátország és Lettország, ahol általános és szaktanárok egyaránt részt vehetnek; és Norvégia, ahol a felelősséget a generalista tanárookra ruházzák. A felső középfokú oktatásban Európa-szerte csak szakosodott tanárok tanítanak idegen nyelveket.

A CLIL-T OKTATÓ TANÁROKNAK ÁLTALÁBAN BIZONYÍTANIUK KELL IDEGEN NYELVI KÉSZSÉGEIKET

A legtöbb ország kétnyelvű vagy merülő oktatással rendelkezik, ahol legalább néhány tantárgyat (pl. matematika, földrajz és természettudományok) idegen nyelven tanítanak (lásd a B12. ábrát). Ebben a jelentésben az ilyen típusú rendelkezést „A típusú CLIL”-nek nevezik (lásd a szöszedetet).

Ideális esetben ahhoz, hogy egy tantárgyat idegen nyelven tanítsanak, a tanároknak nagyon jól ismerniük kell mind a tárgyat, mind azt a nyelvet, amelyen tanítják. Emellett ismerniük kell a CLIL módszertan követelményeit is.

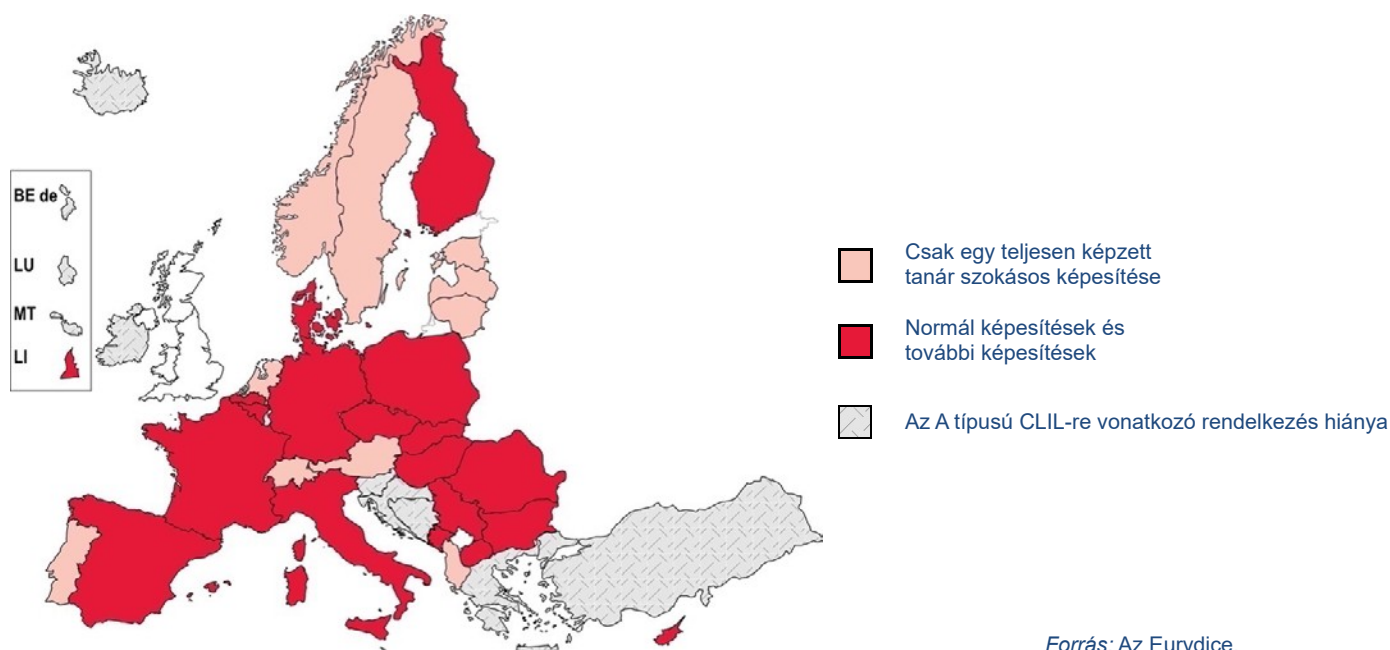
A D2. ábra összefoglalja a magas szintű hatóságok (oktatás) által az A típusú programokat végző tanároknak vonatkozóan meghatározott követelményeket. Ez azt mutatja, hogy a CLIL A típusú programokkal rendelkező oktatási rendszerek mintegy kétharmadában (29 rendszerből 19-ben) a rendeletek konkrét (további) képzésekre vonatkoznak. Az A típusú CLIL programokkal rendelkező rendszerek mintegy egyharmadában (10 oktatási rendszer) nincsenek speciális felső szintű követelmények a tanárok számára a szokásos oktatási képzéseken túl.

A legtöbb oktatási rendszerben, amelyek olyan szabályozásokkal rendelkeznek, amelyek konkrét képzést biztosítanak a CLIL-hez, az előírt követelmények azokra a tanároknak vonatkoznak, akik nem rendelkeznek a célnyelven végzett egyetemi végzettséggel. Ezeknek a tanároknak általában bizonyítaniuk kell, hogy rendelkeznek a szóban forgó nyelv megfelelő ismeretével. A minimális idegen nyelvi kompetencia általában megfelel az Európa Tanács közös európai nyelvi referenciakerete (CEFR⁵⁸) B2 vagy C1 szintjének. Országtól függően különböző típusú bizonyítványokat vagy okleveleket fogadnak el az idegen nyelvtudás igazolásaként (pl. Cambridge angol bizonyítvány Dániában vagy állami nyelvvizsga Szlovákiában).

Korlátozott számú országban a követelmények túlmutatnak a célnyelv ismeretén. Franciaországban például a jövőbeli CLIL tanároknak olyan képzésre van szükségük, amely bizonyítja mind a célnyelv használatára való képességüket, mind a CLIL tanítás sajátosságainak megértését. Spanyolországban egyes autonóm közösségekben a tanároknak részt kell venniük a CLIL módszertanával kapcsolatos képzéseken. Hasonló követelmény van Olaszországban, ahol a CLIL módszertani képzés vagy a tanári alapképzés (ITE) részeként (60 kredit az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszerből (ECTS) vagy a CPD részeként (20 ECTS kredit).

Azt is meg kell jegyezni, hogy ha a magas szintű szabályozás nem határoz meg további követelményeket a CLIL megvalósítására vonatkozóan, előfordulhat, hogy a tanároknak továbbra is bizonyítaniuk kell készségeiket és kompetenciáikat az adott területen. A tanárok felvételével kapcsolatos felelősségmegosztástól függően a konkrét követelményeket a döntéshozatal legmagasabb szintje alatti szinteken lehet meghatározni, például a regionális hatóságok vagy az iskolák által.

58 A közös referenciakerettel kapcsolatos további információkért lásd az Európa Tanács honlapján (<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>).

Forrás: Az Eurydice.

36. 36 D2. ábra: Az általános és általános középfokú oktatásban A típusú CLIL oktatást nyújtó iskolákban való munkavégzéshez szükséges képesítések (ISCED 1–3), 2021/2022

Az szükséges kiegészítő képesítések típusa

- Legyen fr A célnyelven szerzett képesítések; O
A célnyelv alapos ismeretét bizonyító (vizsga alapján odaítélt) tanúsítvány.
- Legyen nl A célnyelv legalább C1 szintű jártasságát igazoló tanúsítvány a közös referenciakeretben.
- BG A célnyelvben való jártasságot igazoló tanúsítvány legalább B2 CEFR szinten (csak azokra a tanárookra vonatkozik, akik nem rendelkeznek tudományos végzettséggel a célnyelven).
- CZ A célnyelv legalább C1 szintű ismerete (csak azokra a tanárookra vonatkozik, akik nem rendelkeznek a célnyelven végzett tudományos végzettséggel).
– Alapképzés a célnyelven; O
- DK – Cambridge angol nyelvtanúsítvány; O
– Írásbeli és szóbeli jártassági teszt a célnyelven (pl. nem nyelvi tanulmányok elvégzése egy brit vagy amerikai egyetemen).
- A) A célnyelvben való jártasság igazolása általában legalább C1 CEFR szinten (csak azokra a tanárookra vonatkozik, akik nem rendelkeznek tudományos végzettséggel a célnyelven).
- EZ ÍGY VAN. A célnyelv alapos ismeretét igazoló tanúsítvány vagy vizsga (a legtöbb autonóm közösségben szükséges). A minimális szükséges szint általában a CEFR B2 szintje, de van némi eltérés az autonóm közösségek között (például Aragónia, Navarra, Madrid és Valencia megköveteli a C1-et). Emellett egyes autonóm közösségek (pl. Navarra és Madrid) megkövetelik a hivatalos nyelvviskolák (hivatalos nyelvviskolák) vagy más hivatalos intézmények által kiadott nyelvi képességek (akkreditáció/kvalifikáció idegen nyelveken történő) tanúsítását. Néhány más autonóm közösség (pl. Katalónia és Extremadura) speciális képzést igényel a CLIL módszertanban.
- Az alábbiakban példák a két autonóm közösség követelményeire.
- Katalónia: a tanároknak a célnyelvben legalább B2 CEFR szinten kell jártasnak lenniük, és 90 óranyi

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

	<p>CLIL-módszertan képzésben kell részesülniük.</p> <p>– Extremadura: a tanároknak speciális akkreditációt kell kapniuk a CLIL oktatásban, amely magában foglalja a célnyelv legalább B2 szintű CEFR szerinti jártasságát, és legalább egyéves korábbi CLIL-tapasztalattal vagy legalább 50 órányi CLIL módszertani képzéssel kell rendelkeznie egy hivatalos tanárképző központban.</p> <p>Olyan képesítések, amelyek igazolják, hogy a tanárok képesek a célzott idegen nyelvet használni a tanítandó tantárgy összefüggésében (a minimális CEFR B2 szintű kompetencia), valamint a CLIL tanítás sajátosságainak megértése.</p>
FR	<p>A nemzetközi szekciók esetében a tanároknak anyanyelvi szinten is beszélniük kell a szekció mindkét nyelvét.</p> <p>– A célnyelv legalább C1 szintű jártasságát igazoló tanúsítvány a közös referenciakeretben; Y</p>
MI A BAJ?	<p>– Egy 1 éves egyetemi kurzus befejezése a CLIL módszertanban (60 ECTS kredit), amelyet az ITE részeként lehet elvégezni; O</p> <p>– A CLIL módszertani kurzus befejezése (20 ECTS kredit), amelyet a tanári képzés részeként lehet elvégezni.</p>
CY	<p>A CLIL módszertanra összpontosító intenzív továbbképzés befejezése.</p>
BAN BEN	<p>A célnyelv legalább C1 szintű CEFR-szinten való jártasságát igazoló tanúsítvány (csak azokra a tanárookra vonatkozik, akik nem rendelkeznek tudományos végzettséggel a célnyelven).</p> <p>Olyan országban kiállított felsőfokú oklevél, ahol a célnyelv hivatalos nyelv; O</p>
PL.	<p>A célnyelv legalább B2 szintű CEFR-szinten való jártasságát igazoló tanúsítvány; O</p> <p>A célnyelv B2 szinttel egyenértékűnek elismert szinten való jártasságát igazoló tanúsítvány (csak azokra a tanárookra vonatkozik, akik nem rendelkeznek a célnyelven végzett egyetemi oklevéllel).</p>
RO	<p>A célnyelv legalább B2 szintű CEFR-szinten való jártasságát igazoló tanúsítvány.</p>
SK	<p>Az állami nyelvvizsga átadása a célnyelven (csak azokra a tanárookra vonatkozik, akik nem rendelkeznek tudományos végzettséggel a célnyelven).</p> <p>– Hivatalos nyelvvizsga; O</p>
FI	<p>– Felsőoktatási tanulmányok befejezése a célnyelven; O</p> <p>Az ITE elvégzése olyan országban, ahol a célnyelv hivatalos nyelv.</p>
LI	<p>A C1 minimális CEFR-szinten való alkalmasságot igazoló tanúsítvány (csak azokra a tanárookra vonatkozik, akik nem rendelkeznek a célnyelven végzett egyetemi végzettséggel).</p>
NEKEM	<p>– Angol nyelvtudás a B2 referenciakeret minimális szintjén; Y</p> <p>– CLIL képzés (kezdetben 20 modul; 10 modulra csökkentve).</p>
MK	<p>A célnyelvben való jártasságot igazoló tanúsítvány (csak a francia CLIL-re vonatkozik).</p>
RS	<p>A célnyelv legalább B2 szinten való jártasságát igazoló tanúsítvány, azzal a követelménnyel, hogy a C1 szintű CEFR-t öt éven belül a CPD-n keresztül éri el; O</p> <p>Egyéb bizonyítványok vagy oklevelek, amelyek igazolják a célnyelvben való jártasságot (a középfokú oklevél a nyelvi jártasság lehető legalacsonyabb szintű igazolása); O</p> <p>– A képesítéssel rendelkező idegennyelv-tanárral együtt oktatók számára a B1 CEFR minimális szintű kompetenciáját igazoló bizonyítvány (csak azokra a tanárookra vonatkozik, akik nem rendelkeznek a célnyelven végzett egyetemi végzettséggel).</p>

Magyarozó megjegyzések

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Az ábra mutatja a magas szintű hatóságok (oktatás) által az A típusú oktatást oktató iskolákban való munkavégzéshez szükséges képesítéseket. A követelmények az ISCED 1–3 tartomány legalább egy oktatási szintjét fedik le.

Az ábrán a „kiegészítő képesítések” azokat a képesítéseket/tanúsítványokat jelölik, amelyeket a tanároknak a saját országukban szerzett teljes oktatási képesítésen felül meg kell szerezniük. A célnyelv szerinti országban szerzett felsőfokú okleveleket akkor említik, amikor a hivatalos dokumentumok felsorolják azokat a képesítést igazoló lehetséges igazolások között.

A „CIL A típusú”, „CLIL B típusú”, „Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (CEFR)”, „idegen nyelv”, „International Standard Classification of Education (ISCED)” és „Felsőbb szintű hatóság (oktatás)” fogalom meghatározásokat lásd a szövegben.

Országspecifikus megjegyzések

Svájc: a központi szabályozás előírja, hogy a kantonoknak biztosítaniuk kell, hogy megfelelő képesítést szerezzenek az idegen nyelvek és a CLIL módszertan tekintetében.

Montenegróban: az adatok egy angol nyelvű CLIL kísérleti projektre vonatkoznak.

A TÖBBNYELVŰ ÓRÁKON VALÓ TANÍTÁSRA IRÁNYULÓ KÉPZÉS NEM GYAKORI AZ EURÓPAI TANÁROK KÖRÉBEN

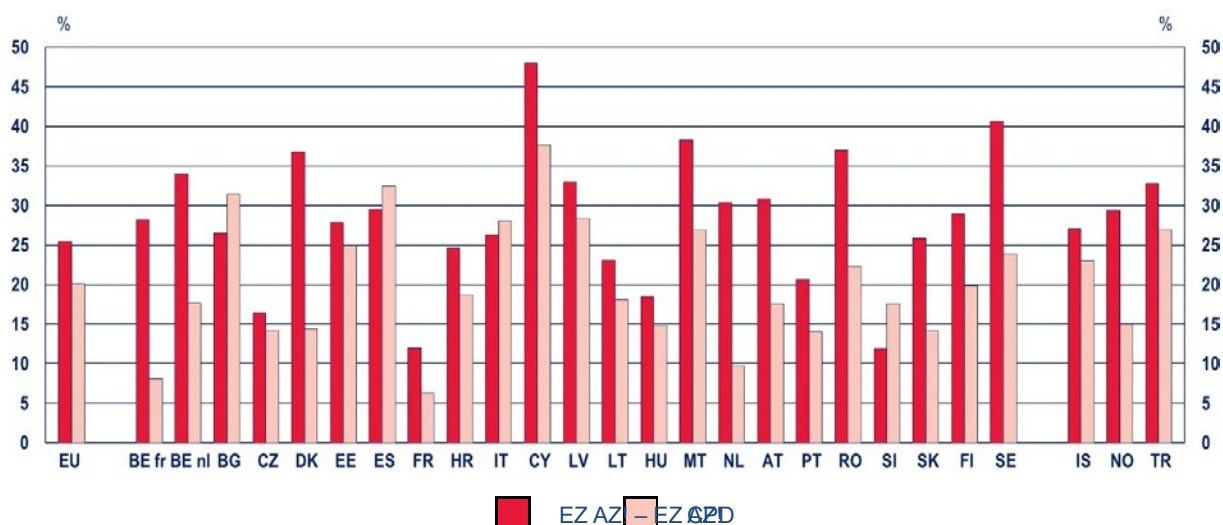
Európában sok tanár dolgozik heterogén nyelvi és kulturális környezetben, amely országspecifikus nyelvi és kulturális kontextusokból vagy a migránsok jelenlétéből áll (lásd az A. fejezetet). Az iskolákban több nyelv egymás mellett élése minden bizonnyal⁵⁹előnyt jelent. Ugyanakkor azt is megköveteli, hogy a tanárok értékelni tudják diákjaik gazdag nyelvi repertoárját. Az ITE és a CPD tanárképzése fontos szerepet játszik abban, hogy minden tanár felvértesse azokat a készségeket, amelyekre szükségük van ahhoz, hogy elsajátítsák a nyelvi és kulturális sokszínűséget az osztályterekben.

A D3. ábra azt mutatja, hogy hány alacsonyabb középfokú tanár részesült képzésben a többnyelvű és multikulturális osztályok irányításával kapcsolatban, az OECD TALIS 2018. évi jelentése szerint. Ez a szám minden tantárgy tanárát érinti, és mind az ITE, mind a CPD képzésére vonatkozó adatokat mutat.

A D3. ábrán bemutatott adatok az ITE-ben és a CPD-ben szereplő, az⁶⁰OECD TALIS 2018 által tárgyalt különböző témák közül csak kettőn alapulnak. A tanárok válaszai azt mutatják, hogy „a multikulturális és többnyelvű tanterem oktatása” az ITE és az általuk végzett CPD-tevékenységek legkevésbé érintett témái közé tartozott. Ezzel szemben az ITE és a CPD tanári tantárgyakhoz kapcsolódó tevékenységei gyakoribbak voltak. Például, ami az ITE-t illeti, „az általam tanított tantárgyak némelyikének vagy mindegyikének tartalma”, „az általam tanított tantárgyak némelyikének vagy mindegyikének pedagógiája” és „az általam tanított tantárgyak némelyikének vagy mindegyikének osztálytermi gyakorlata” a leggyakoribb válaszok közé tartozik (OECD, 2019a, 129. o.).

59 A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről, HL C 189., 2019.6.5.

60 Az ITE tartalmával kapcsolatban például a TALIS 2018 további elemei a következők voltak: „Az általam tanított tantárgyak némelyikének vagy mindegyikének tartalma”; „Az általam tanított tantárgyak némelyikének vagy mindegyikének pedagógiája”; „Általános pedagógia”; „Osztálygyakorlás az általam tanított tantárgyak némelyikében vagy mindegyikében”; „A tanítás vegyes kapacitású környezetben”; „Több területet érintő készségek (pl. kreativitás, kritikai gondolkodás, problémamegoldás) oktatása”; „Az IKT (információs és kommunikációs technológiák) használata az oktatásban”; „Hallgatói magatartás és osztályterem-menedzsment”; „A diákok fejlődésének és tanulásának felügyelete”; „Elősegíteni az átmeneteket a diákok számára az ISCED 2011-es 0. szintjéről az ISCED 2011-es szintjére”; és „a játék megkönnyítése”.

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján.

37. 37 D3. ábra: Az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) részt vevő azon tanárok százalékos aránya, akik többnyelvű vagy multikulturális oktatási képzésben részesültek, 2018

Magyarázó megjegyzések

Az adat a tanárok által a TALIS 2018 6. és 23. kérdésére adott válaszokon alapul: „Az alábbi elemek szerepeltek a formális [oktatásban vagy képzésben]?” és „Vannak-e az alábbiakban felsorolt témák az elmúlt 12 hónapban végzett szakmai továbbképzési tevékenységeiben?” A bárok időtartama azt mutatja, hogy hány tanár válaszolt „igen” a „Multikulturális vagy többnyelvű környezetben történő tanítás” kérdésre, f) lehetőség (ábrán az „ITE” kategória) és a 23. kérdés j) pontjában (az ábrán a „CPD” kategória).

Az EU magában foglalja az összes uniós tagállam válaszadóit, akik 2018-ban részt vettek a TALIS-ban.

Az adatokért lásd az 1. mellékletet és az S.E.S.-t. További információt a TALIS-ról az „Adatok és statisztikai terminológia” című szakaszban talál.

A „folyamatos szakmai fejlődés” (CPD), az „Initial Teacher Education (ITE)” és az „International Standard Classification of Education (ISCED)” fogalom meghatározásokat lásd a szöszedetben.

Amint az a grafikonon látható, az uniós országokban a tanárok mintegy negyede (25,4%) részesült képzésben arról, hogyan kell tanítani többnyelvű környezetben az ITE során. A legtöbb országban azonban ez az arány jelentősen meghaladja az uniós szintet. Ez a legmagasabb Cipruson (48,0%), ahol majdnem minden második tanár kapott képzést a nyelvi sokszínűség kezelésére az osztálytermekben. Ezzel szemben a Cseh Köztársaságban, Franciaországban, Litvániában, Magyarországon, Portugáliában és Szlovéniában az e területen képzett jövőbeli tanárok aránya alacsonyabb, mint az uniós százalék. A két legalacsonyabb százalékos arányt (körülbelül 10%) a tanárok Franciaországban és Szlovéniában jelentették.

Minden olyan oktatási rendszerben, ahol viszonylag magas a 15 évesek aránya, akik otthon elsősorban az iskolai nyelvtől eltérő nyelvet beszélnek (legalább 15%; lásd: A2. ábra, a tanárok részvétele az ITE-ben a többnyelvű környezetben történő oktatásban általában meghaladja az uniós szintet. Ez Belgium, Ciprus, Spanyolország, Málta, Ausztria és Svédország francia és flamand közösségére vonatkozik.

Az országok túlnyomó többségében a fiatal tanárok nagyobb valószínűséggel végeztek ITE tanfolyamot, amely multikulturális vagy többnyelvű környezetben foglalkozik a tanítás témájával. Ez a pozitív tendencia a fiatal (35 év alatti) tanárok és az idősebb (35 éves vagy annál idősebb) tanárok százalékos arányának összehasonlításából ered, akik a tanfolyam elvégzéséről számoltak be: Az előbbi esetében 35,3% uniós szinten, míg a második esetében ez az arány 23,4% (lásd az 1. mellékletet). Ezért a különbség 11,9 százalékpont a fiatalabb generáció javára. A különbség Norvégiában a legmagasabb, 32,6 százalékponttal a fiatalabb generáció javára.

Az ITE-ről a CPD-re áttérve a D3. ábra azt mutatja, hogy az EU-ban a felmérést megelőző 12 hónapban a tanárok egyötöde (20,1%) vett részt a multikulturális vagy többnyelvű környezetben történő oktatással kapcsolatos tevékenységekben. Cipruson az ITE-hez hasonlóan a CPD-tevékenységeket végző tanárok aránya Cipruson volt a legmagasabb, a tanárok 37,7%-a jelentette azt. Ezzel szemben az alsóbb szintű középiskolai tanárok legfeljebb 10%-a végzett a témában CPD-tevékenységet Belgiumban, Franciaországban és Hollandiában.

EGYES EURÓPAI ORSZÁGOKBAN A TANÁROK FOLYTATHATJÁK A NYELVTUDÁSSAL KAPCSOLATOS KÉPZÉST AZ ISKOLÁKBAN.

Miközben a modern nyelvek iskolai oktatásának javítására összpontosít, a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló, 2019. évi tanácsi ajánlás célja a diákok általános nyelvismeretének javítása is. Ez a globális nyelvi kompetencia magában foglalja a különböző típusú nyelvekkel kapcsolatos készségeket, beleértve az iskoláztatás nyelvét és a többnyelvű háttérrel rendelkező gyermekek által otthon beszélt nyelveket. E célból a tanácsi ajánlás felkéri az uniós tagállamokat, hogy fogadjanak el átfogóbb megközelítést a nyelvtanításra és -tanulásra vonatkozóan, különösen azért, hogy támogadják a nyelvtudás fejlesztését az⁶¹iskolákban.

A nyelvi tudatosság az iskolákban olyan többnyelvű és iskolai megközelítésre utal, amely átfogó nyelvi stratégiát foglal magában, amely magában foglalja az iskolai élet minden területén a nyelvi dimenzió folyamatos mérlegelését; magában foglalja továbbá az összes nyelv iskolai oktatásának általános megközelítését (az oktatás nyelve, a származási nyelvek, az idegen nyelvek, a halott nyelvek stb.). Pontosabban, a nyelvtudatos iskolák értékelik diákjaik nyelvi sokszínűségét, felismerik eredeti nyelvtudásukat, és tanulási forrásként használják őket. A nyelvtudatos iskolák segítséget nyújtanak minden tanárnak abban, hogy témáikban foglalkozzanak egy adott tartalom nyelv használatával, többek között azért, hogy felhívják a figyelmet a különböző nyelvi nyilvántartásokra és szókinccsokra (Európai Bizottság, 2018).

A jelentéshez Eurydice-információk gyűjtésére használt kérdőív egy sor kérdést tartalmazott a DPC azon tevékenységeivel kapcsolatban, amelyek a tanároknak vagy az általános középfokú oktatásban részt vevő iskolákban a nyelvtudással kapcsolatosak. A CPD olyan formális továbbképzést jelent, amely lehetővé teszi a személyzet tagjai számára, hogy egész pályafutásuk során bővítsék, fejlesszék és frissítsék tudásukat, készségeiket és attitűdjüket. A CPD-tevékenységek különböző formátumokban kínálhatók, például tanfolyamok, szemináriumok, szakértői megfigyelés és szakmai hálózatok támogatása. A CPD szinte minden országban szakmai feladat (Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2021c). Ezért a CPD-tevékenységek jó módja annak, hogy minden szolgálatban álló személyzetet megszólítsanak, hogy segítsenek nekik megismerkedni az új tanítási gyakorlatokkal.

A kutatás célja az volt, hogy információkat gyűjtsön arról, hogy a viszonylag új oktatási megközelítést milyen mértékben terjesztik az iskolai személyzet számára annak érdekében, hogy a CPD-tevékenységek révén előmozdítsák az iskolákban a nyelvi tudatosságot. A 39 vizsgált oktatási rendszer adatszolgáltatói lehetőséget kaptak arra, hogy az iskolai nyelvi tudatossággal kapcsolatos CPD-tevékenységekre legfeljebb három példát adjanak. Az összegyűjtött adatok kizárólag a magas szintű oktatási hatóságok által (önmagukban vagy nemzetközi szervezetekkel együttműködésben) pénzügyileg támogatott vagy szervezett akkreditált CPD-tevékenységekre terjednek⁶²ki.

61 A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről, HL C 189., 2019.6.5.

62 A kérdőív tartalmazta az „iskolai nyelvi tudatosság” fenti meghatározását, és félig strukturált kérdéseket használt nyitott dobozokkal, amelyek lehetővé tették az adatszolgáltatók számára a CPD-tevékenységek leírását. Emellett a következő példákat adta a CPD-tevékenységekből származó, az iskolai nyelvi tudatossághoz kapcsolódó konkrét tanulási célkitűzésekre:

hogyan valósítható meg átfogó nyelvi stratégia az iskolákban (azaz az iskolákban minden nyelv oktatására vonatkozó általános megközelítés, és ezen túlmenően az iskolai élet minden aspektusában tükröződő nyelvi dimenzió);

hogyan értékeljük a nyelvi sokszínűséget az iskolákban;

A CPD tevékenységeinek tartalmi elemzése (a rövid leírások) kiemeli az iskolai nyelvi tudatosság fogalmához kapcsolódó néhány kulcsfontosságú tematikus területet. Ezek a tematikus területek három kategóriába sorolhatók, amelyek részben átfedik egymást: 1) előmozdítja a nyelvileg érzékeny tanítást (⁶³), 2) a nyelvi és kulturális sokszínűséget a többnyelvű tantermekben, és 3) a többnyelvű tantermekben tanítja az oktatás nyelvét.

Az első tematikus terület – a nyelvérzékeny oktatás előmozdítása – a CPD németországi, franciaországi, ausztriai és finnországi tevékenységein keresztül szemléltethető. Németországban a matematika tanároknak szánt tanárképzési tevékenység célja az volt, hogy segítsen a tanároknak olyan órák megtervezésében, amelyek során matematikai és nyelvi ismereteket alakítottak ki. Ez például konkrét tartalmi megbeszéléseken keresztül érhető el, amelyek során a diákok megtanulták a matematikai problémák és ötletek egyértelmű megfogalmazását a megfelelő technikai kifejezések felhasználásával, strukturált és⁶⁴érthető diskurzusban. Franciaországban a Nemzeti Oktatási, Ifjúsági és Sportminisztérium képzési lehetőségeket kínál a tanárok, igazgatók és felügyelők oktatói számára, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy megértsék a tanítás és a tanulás nyelvi dimenzióját, és általánosabban az iskolai⁶⁵életben. Ausztriában a nyelvérzékeny oktatás volt az egyik olyan téma, amellyel az ITE és a CPD⁶⁶tevékenységek részeként rendelkezésre álló képzési modul foglalkozott. Egyéb témák közé tartozott a nyelv elsajátítása, a diagnosztikai nyelv értékelése, a nyelv(ek) és az identitás. Finnországban található néhány más inspiráló példa a nyelv- érzékeny oktatással kapcsolatos CPD-tevékenységekre. Például egy, elsősorban a felső középfokú tanároknak szóló, szolgálatban lévő tanárképzés célja, hogy lehetővé tegye a résztvevők számára, hogy átfogó projektet dolgozzanak ki és hajtsanak végre az iskolai nyelvi szempontból érzékeny oktatásról (⁶⁷).

A második tematikus terület, amely a többnyelvű tantervek nyelvi és kulturális sokszínűségét öleli fel, azzal a ténnyel függ össze, hogy a többnyelvű tantervek jelentős számú diák számára valósággá válnak (lásd az A4. ábrát). Ezért fontos célkitűzés annak elősegítése, hogy a tanárok elfogadják a többnyelvűséget és támogassák a többnyelvű tanulókat, különösen azáltal, hogy segítik őket abban, hogy magas szintű jártasságot érjenek el a tanítás nyelvén. Luxemburnak például három hivatalos nyelve van, és a diákok jelentős hányada nem beszéli az oktatás nyelvét (lásd az A1. és az A2. ábrát). Ebben az összefüggésben a valamennyi oktatási szinten tanároknak szóló DPC-tevékenység célja, hogy a résztvevők jobban megértsék, mit jelent többnyelvűnek lenni, és hogyan kell tanítani a többnyelvű⁶⁸hallgatókat. Svájc különösen sokszínű

hogyan értékeli a hallgatók nyelvi repertoárját;

hogyan értékeli a diákok készségeit több nyelven;

hogyan használjuk fel a diákok készségeit tanulási erőforrásként;

hogyan kell tanítani a többnyelvű tantermekben;

hogyan segíthetjük a hallgatókat az akadémiai nyelvi készségek fejlesztésében (azaz az oktatás nyelvén szerzett fejlett készségek, nem pedig az alapvető interperszonális kommunikációban használt mindennapi nyelvi készségek).

A D4. ábra és a kapcsolódó szöveg alapvetően a CPD tevékenységeinek nyílt végű kérdésekben szereplő leírásán alapul.

63 A nyelvileg érzékeny tanítás egy általános kifejezés, amely mind a koncepcióra, mind a tanítási gyakorlatra utal. Elismeri az oktatás nyelvi dimenzióját és „a nyelvek szerepét a tanulásban, az identitás növekedésében és a jólétben mind egyénileg, mind kollektíven” (Bergroth et al., 2022, 13. o.). Mivel a nyelvi szempontból érzékeny tanítás az iskolában tanított és a diákok által beszélt összes nyelvet érinti, a többnyelvűség felértékelődéséhez vezet. Ezért a nyelvi szempontból érzékeny tanítás olyan fogalom, amely nagyon közel áll az iskolai nyelvi tudatosság fogalmához, amelyet a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló, 2019. évi tanácsi ajánlás szorgalmaz.

64 <https://www.akademie.rub.de/zertifikatskurse/mathematikunterricht-sprachsensibel-gestalten/#tab-19c35bca6dd135c9ea5>

65 https://magistere.education.fr/local/magistere_offers/index.php?v=formation

66 http://oesz.at/OESZNEU/UPLOAD/016/Basiskompetenzen_sprachliche_Bildung_FINAL.pdf

67 <https://www.laurea.fi/koulutus/taydennyskoulutukset/kielitetoinen-opetus-toisella-asteella/>

68 <https://ssl.education.lu/ifen/liste-formationen?dispDomaine=101&idSsDomaine=1622>

nyelvi tájjal rendelkezik (lásd az A1. ábrát). Egy konkrét CPD-tevékenység célja, hogy segítse a résztvevőket a többnyelvű tantermekben való tanításban, és foglalkozzon az iskoláztatás nyelvével kapcsolatos konkrét kérdésekkel. Ezenkívül ez a tevékenység kifejezetten arra tanítja a tanárokat, hogy a hallgatók saját forrásainak (tanulás vagy nyelvészet) felhasználásával támogassák az allofonos⁶⁹hallgatókat.

38. 38 D4. ábra: Példák az iskolai nyelvi tudatossághoz kapcsolódó CPD-tevékenységeket leíró kulcsfogalmakra, 2021/2022

Magyarázó megjegyzések

Ez az ábra példákat tartalmaz a magas szintű oktatási hatóságok (saját vagy nemzetközi szervezetekkel együttműködve) által akkreditált, finanszírozott vagy szervezett, a nyelvhez kapcsolódó CPD-tevékenységek leírására használt kulcsfontosságú kifejezésekre, amelyek az általános és az általános középfokú oktatás tanárait vagy igazgatóit célozzák. Ezek a példák az ábrához kapcsolódó szövegben szereplő CPD-tevékenységekből származnak.

A „folyamatos szakmai fejlődés” és a „nyelvi tudatosság az iskolákban” fogalmát lásd a szöszedetben.

A harmadik és egyben utolsó tematikus terület – a többnyelvű tantermekben való tanulás nyelvének tanítása – a többnyelvűség befogadása mellett kifejezetten az oktatás nyelvére és a tanulásban betöltött kulcsfontosságú szerepére összpontosít. Írországból például azok a tanárok, akik olyan diákokat támogatnak, akik nem jártasak az oktatás nyelvében, képzést kapnak arról, hogyan értékeljék a diákok angol nyelvét, és hogyan használják a diákok anyanyelvét angol nyelvük fejlesztésére.

69 <https://www.hep-bejune.ch/fr/Formations-continues/Formations-postgrades/CAS/education-Plurilinguisme-Bildung-Mehrsprachigkeit/CAS-education-Plurilinguisme-Bildung-Mehrsprachigkeit.html>

II. SZAKASZ – TRANZNACIONÁLIS MOBILITÁS

Az EU régóta prioritást élvez a tanárok transznacionális mobilitásának fejlesztése tanulmányaik vagy karrierjük során. 2009-ben a Tanács a tanárok és az iskolaigazgatók szakmai fejlődéséről szóló következtetéseiben kiemelte, hogy fokozatosan ki kell bővíteni a transznacionális mobilitást, különösen a tanárok esetében annak érdekében, hogy a külföldön töltött tanulási időszakokat mind Európán belül, mind a világ többi részén is normává, és ne kivételre tegyék⁷⁰.” A közelmúltban a tanárok és oktatók mobilitásának javításáról szóló, 2022. májusi tanácsi következtetések számos intézkedésre szólítanak fel a tanárok alapképzésük és⁷¹ továbbképzésük részeként történő európai mobilitásának előmozdítása érdekében.

Figyelembe véve a fenti prioritást, ez a szakasz az idegennyelv-tanárok, tanárhallgatók vagy szakemberek transznacionális mobilitására összpontosít. Először is azt vizsgálja, hogy a magas szintű oktatási hatóságok javasolják-e, hogy a leendő idegennyelv-tanárok töltsenek egy bizonyos időszakot a célországban az alapképzés során (lásd a D5. ábrát). Ezt követően megadja azon alsó középfokú idegennyelv-tanárok százalékos arányát, akik szakmai célból külföldre mennek, és ezeket az adatokat idővel összehasonlíttja (lásd a D6. ábrát). Ez a szakasz bemutatja az idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitásának támogatására rendelkezésre álló első szintű finanszírozási rendszereket is (lásd a D7. ábrát). Emellett összehasonlíttja a külföldre utazó idegennyelv-tanárok százalékos arányát az uniós programok és a nemzeti vagy regionális programok támogatásával (lásd a D8. ábrát). Végezetül, ez a szakasz megvilágítja azokat a fő okokat, amelyek miatt az idegennyelv-tanárok külföldre mennek, és hogy mennyi időt töltenek szakmai utakon más országokba (lásd a D9 és a D10 ábrát).

Tekintettel arra, hogy az e szakaszban ismertetett tendenciák a 2013–2018-as időszakra vonatkoznak, érdemes szem előtt tartani, hogy a Covid19-világjárvány átmenetileg érintette őket.

Ebben a szakaszban négy mutató a TALIS-adatokon alapul⁽⁷²⁾. Ezek 22 európai országra (uniós tagállamok és harmadik országok) terjednek ki. A fennmaradó két mutató a 37 országot magában foglaló Eurydice-hálózat által szolgáltatott adatokon alapuló információkat tartalmaz.

A MAGAS SZINTŰ AJÁNLÁSOK RITKÁN FOGLALKOZNAK KIFEJEZETTEN A LEENDŐ IDEGENNYELV-TANÁROK HATÁROKON ÁTNYÚLÓ MOBILITÁSÁVAL

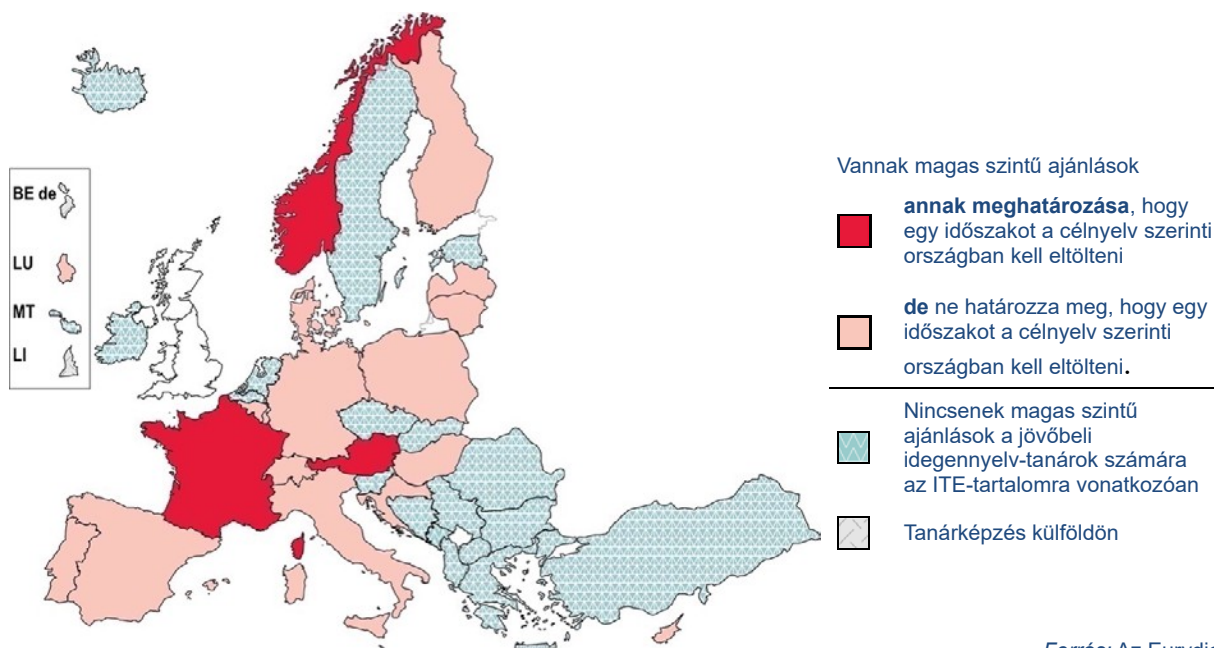
Az ITE ideje alatt a célországban eltöltött időszak különösen fontos a leendő idegennyelv-tanárok számára. Ez nagymértékben javíthatja a nyelvtudásukat abban a nyelvben, amelyet tanítani fognak. Azt is, hogy első kézből tapasztalat az ország kultúráját a célnyelv.

A D5. ábra bemutatja a magas szintű hatóságok (oktatás) által az ITE tartalmára vonatkozóan az idegennyelv-tanárok számára kiadott ajánlásokat, és – amennyiben vannak ilyen ajánlások – tájékoztatást nyújt a célnyelv szerinti országban való tartózkodásra vonatkozó iránymutatásokról.

70 A Tanács 2009. május 12-i következtetése az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (Oktatás és képzés 2020), HL C 119., 2009.5.28., 3. o.

71 A Tanács 2022. április 21-i következtetése a tanárok és oktatók – különösen az európai mobilitás – alapképzésük és továbbképzésük során történő mobilitásának javításáról (HL C 167., 2022.4.21.).

72 A TALIS-szal kapcsolatos további információkért lásd az „Adatbázisok és statisztikai terminológia” című szakaszt.

Forrás: Az Eurydice.

39. 39 D5. ábra: Magas szintű ajánlások megléte az ITE tartalmára vonatkozóan a leendő idegennyelv-tanárok számára és a célországban töltött időszak, 2021/2022

Magyarozó megjegyzések

Amennyiben az ITE tartalmára vonatkozóan magas szintű ajánlásokat fogalmaznak meg legalább egy típusú idegennyelv-tanár (azaz általános vagy szakosodott tanárok) számára; a részletekért lásd a D1. ábrát) vagy az oktatási szintet (ISCED 1–3), az országot helyzetétől függően a két fő kategória egyikébe (sötétvörös vagy világos piros) kell besorolni.

Ha az idegennyelv-tanárok egy olyan országban vagy régióban töltenek időt, ahol a tanítandó nyelvet beszélik (célnyelv), ez magában foglalhatja az iskolában (asszisztensként), egyetemen (tanfolyamkísérőként) vagy munkahelyen eltöltött időt. A cél az, hogy a leendő tanárok közvetlen kapcsolatot teremtsenek az általuk tanított nyelvvél és az érintett ország kultúrájával.

Az „idegen nyelv”, „kezdeti tanárképzés (ITE)”, „International Standard Classification of Education (ISCED)” és „Felsőbb szintű hatóság (oktatás)” fogalom meghatározásokat lásd a glosszáriumban.

A felmérésben részt vevő országok mintegy felében a magas szintű oktatási hatóságok nem kínálnak ITE-ajánlásokat a leendő idegennyelv-tanárok számára. Ezen ajánlások végrehajtása során az ITE különböző aspektusaival foglalkoznak, például elméleti kurzusok szervezésével, idegennyelv-oktatási gyakorlatokkal az iskolában vagy a célnyelv országában való tartózkodással.

Az ITE tartalmára vonatkozó ajánlásokat megfogalmazó országok közül csak három javasolja, hogy a leendő idegennyelv-tanárok egy bizonyos időt töltsenek a célországban, mielőtt befejezik a tanári képesítést. Ausztriában egy féléves külföldi tartózkodás ajánlott. Franciaországban ajánlott, hogy a speciális idegennyelv-tanárok a célországban töltsenek egy időszakot, de az időtartam nincs meghatározva. Norvégiában is létezik egy hasonló általános ajánlás, ahol az alap- és alsó középfokú oktatásra vonatkozó nemzeti iránymutatások azt mutatják, hogy mivel idegen nyelveket fognak tanítani, a generalista tanároknak külföldön kell maradniuk tanulmányaik során. A tartózkodási ország nincs meghatározva, de az angol nyelv kötelező tantárgy az alap- és alsó középfokú oktatásban részt vevő tanulók számára (lásd a B7. ábrát), amelyet várhatóan általános tanárok tanítanak (lásd a D1. ábrát).

Ami a vizsgált ajánlásokat illeti, Írország különleges esetet képvisel. Ebben az országban a képzési intézmények szabadon dönthetnek az idegennyelv-tanároknak kínált ITE tartalmáról (azaz az ábra nem tartalmaz magas szintű ajánlásokat). Ahhoz azonban, hogy alkalmazásra kerüljenek, a tanároknak regisztrálniuk kell a Tanítási Tanácsnál (amely lehetővé teszi az emberek számára, hogy államilag finanszírozott iskolákban tanítsanak). A beiratkozáshoz az alsó- és általános középfokú oktatásban részt

vevő leendő idegennyelv-tanároknak legalább hat hónapot kell a célországban tölteniük (2023-tól ez az időszak 3 hónapra csökkent).

Bár a vonatkozó ajánlásokkal rendelkező országok száma továbbra is korlátozott, a diáktanárok határokon átnyúló mobilitásával kapcsolatos két további szempontot is figyelembe kell venni. Először is, azokban az országokban, ahol nincsenek külön magas szintű ajánlások, a felsőoktatási intézmények továbbra is előírhatják, hogy a leendő idegennyelv-tanárok tanulmányaik egy részét a célországban végezzék el. Másodsor, a mai országok magas szintű ajánlásai előírják, hogy minden diáknak, azaz nem csak a leendő idegennyelv-tanároknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy tanulmányaik egy részét külföldön végezzék el. Ezért a jövőbeli idegennyelv-tanárok határokon átnyúló mobilitását olyan ajánlások révén lehet ösztönözni, amelyek túlmutatnak a D5. ábrán bemutatott ajánlásokon.

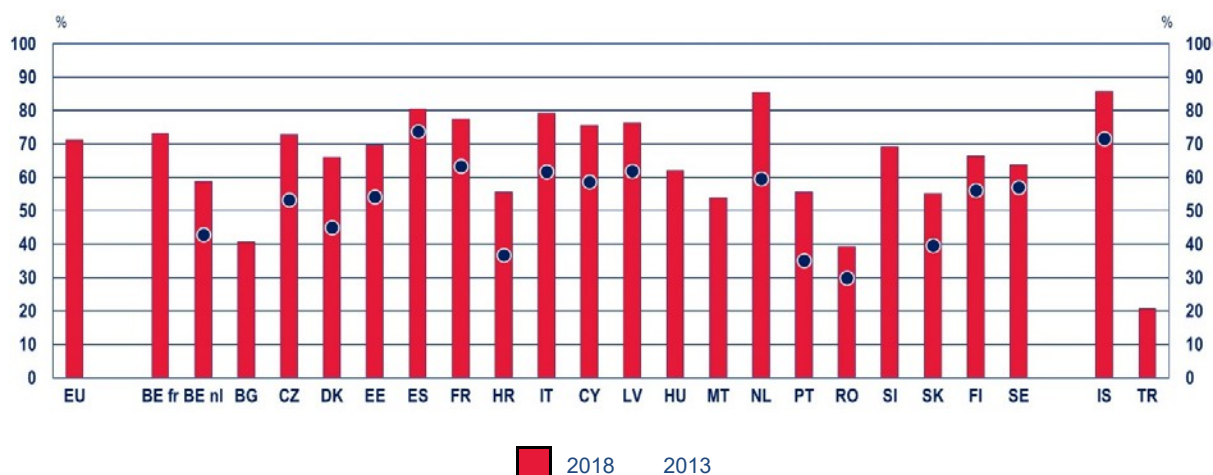
AZ IDEGENNYELV-TANÁROK TRANSZNACIONÁLIS MOBILITÁSA IDŐVEL NŐTT

A D5. ábra az ITE-re vonatkozó magas szintű ajánlásokat vizsgálta a leendő idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitásával kapcsolatban. Ez azt mutatja, hogy kevés ország nyújtott be ajánlásokat ezen a területen. A D6. ábra az idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitását is mutatja, de más szemszögből. Vegye figyelembe a transznacionális mobilitás tényleges gyakorlatát, amelyről a tanárok a TALIS 2018-ban számoltak be. Konkrétabban azt mutatja, hogy az alsó középfokú oktatásban részt vevő idegennyelv-tanárok hány százalékáról számoltak be, akik tanulmányaik vagy karrierjük során külföldre mentek. Összehasonlítja továbbá az idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitási gyakorlatait 2018-ban és 2013-ban.

A D6. ábra szerint 2018-ban az EU-ban az idegennyelv-tanárok mintegy 70%-a ment külföldre legalább egyszer diákként, tanárként vagy mindkettőként. Spanyolországban, Hollandiában és Izlandon a legmagasabb a mobil idegennyelv-tanárok aránya, közülük több mint 80%-uk transznacionális mobilitásról számol be.

Összehasonlításképpen, más tantárgyak tanárai sokkal kevésbé mobilak: uniós szinten csupán 36,0%-uk ment külföldre oktatása vagy képzése, illetve tanári pályafutása során (lásd az 1. mellékletet). Cipruson és ismét Izlandon van a legmagasabb a mobilitásban részt vevő egyéb tantárgyak tanárainak aránya (63,5%, illetve 80,1%).

Természetesen az idegen nyelvtanároknak ki kell képezniük és gyakorolniuk kell azt a nyelvet, amelyet tanítanak. Emellett szoros kapcsolatot kell tapasztalniuk az egyik olyan országgal, ahol az általuk tanított nyelvet beszélik, hogy mélyebb kulturális betekintést nyerjenek a diákokkal való megosztáshoz. Ezért az idegennyelv-tanárok, nem pedig más tantárgyak esetében a transznacionális mobilitás szakmai szükségletnek tűnik. Az EU-ban megkérdezett modern idegennyelv-tanárok közel 30%-a azonban soha nem járt külföldön szakmai célból, ami befolyásolhatja az idegennyelv-tanítás minőségét. Bulgáriában, Romániában és Törökországban az idegennyelv-tanároknak csak egy kisebbsége volt mobil. Ez az arány a legalacsonyabb Törökországban, ahol az idegennyelv-tanároknak csak 20,7%-a járt külföldön gyakorló tanárként vagy ITE alatt.

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 és 2013 alapján.

40. 40 D6. ábra: Az alsó középfokú oktatásban részt vevő modern idegennyelv-tanárok aránya (ISCED 2), akik szakmai célból külföldön tartózkodtak, 2013 és 2018

Magyarázó megjegyzések

Az adat a tanárok által a TALIS 2018 15. és 56. kérdésére, valamint a TALIS 2013 15. és 48. kérdésére adott válaszokon alapul: „Az adott tanévben a következő tantárgyi kategóriákat tanította?” és „Munkaott-e már külföldön szakmai célból tanári pályafutása során vagy tanárképzése/képzése során?”

A rudak hossza és a kék körök helyzete mutatja azon tanárok százalékos arányát, akik az e) lehetőséget választották a 15. kérdésre, és igennel válaszoltak a 2018-as mobilitási helyzetek legalább egyikére (a)–e lehetőség, illetve 2013-ban a b)–f) lehetőség).

Az EU az összes uniós országból érkező válaszadókat is magában foglalja, akik 2018-ban válaszoltak a TALIS mobilitásával kapcsolatos kérdésekre.

Az adatokért lásd az 1. mellékletet és az S.E.S.-t. További információt a TALIS-ról az „Adatok és statisztikai terminológia” című szakaszban talál.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Az idők során megfigyelhető tendenciák a 17 európai oktatási rendszer⁽⁷³⁾ alapján figyelhetők meg, amelyek a TALIS mindkét fordulójában megválasztották a transznacionális mobilitással kapcsolatos kérdéseket. A TALIS 2013-as és 2018-as adatainak összehasonlítása azt mutatja, hogy ezekben az oktatási rendszerekben 2018-ban több idegennyelv-tanár járt külföldön szakmai célból⁽⁷⁴⁾. A külföldön tartózkodó idegennyelv-tanárok aránya 2018-ban 14,6 százalékponttal magasabb volt, mint 2013-ban, 57,6%-ról 72,2%-ra (lásd az 1. mellékletet). Az idegennyelv-tanárok mobilitása nőtt a mobilitással kapcsolatos kérdésekre választ adó 17 oktatási rendszerben 2013-ban és 2018-ban egyaránt. A legnagyobb növekedés Hollandiában történt, 26,0 százalékpontos növekedéssel. A legcsekélyebb növekedés Svédországban történt, 2018-ban mindössze 6,7 százalékponttal több, mint 2013-ban.

Az idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitásának növekedése nem elszigetelt jelenség. A más tantárgyakban dolgozó tanárok aránya is hasonló mértékben nőtt 2013 és 2018 között, 20,0%-ról 36,3%-ra az EU-ban (lásd az 1. mellékletet).

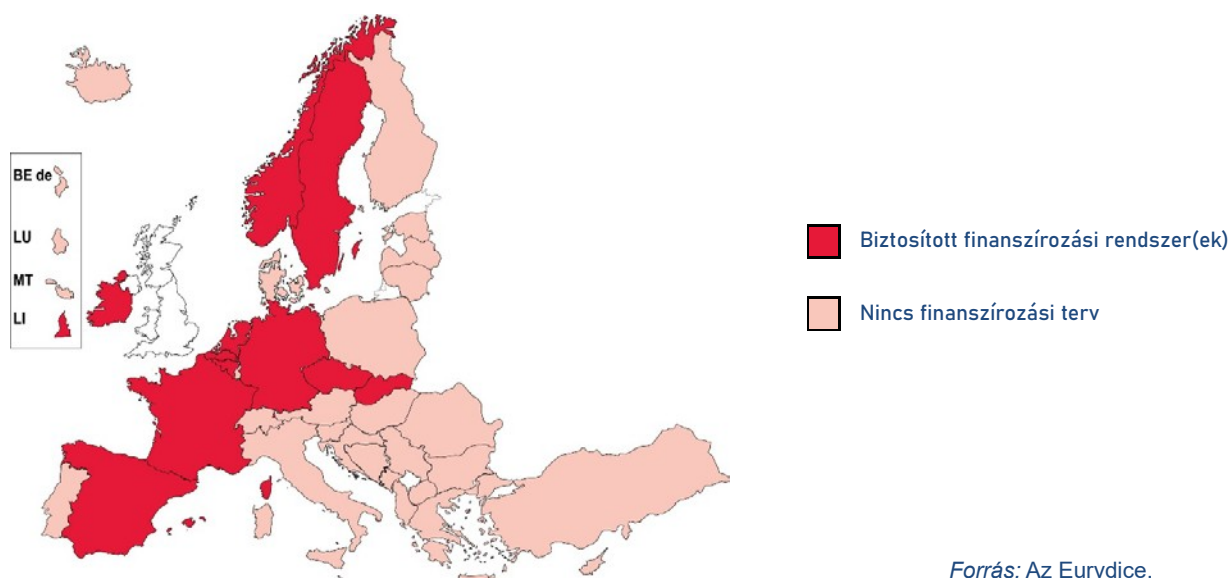
73 Be nl, CZ, DK, EE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, NL, PT, RO, SK, FI, SE és IS.

74 Ami az összehasonlítás érvényességét illeti, az olvasóknak tudniuk kell, hogy a mobilitással kapcsolatos kérdések némileg eltértek a 2013-as felmérés és a 2018. évi felmérés között. 2013-ban a mobilitási kérdéseket szűrőkérdéssel vezették be („Te valaha is voltál külföldön szakmai célból tanári pályafutásod során vagy a képzés/tanítás során: igen/nem?”), míg 2018-ban nem volt szűrési kérdés. A mobilitással kapcsolatos kérdések 2013 és 2018 közötti különbsége ellenére, és bár ennek a különbségnek a hatása nem ismert, feltételezhető, hogy a növekedés nem kizárólag a kérdőív változásainak tudható be.

AZ IDEGENNYELV-TANÁROK TRANSZNACIONÁLIS MOBILITÁSÁRA IRÁNYULÓ NEMZETI FINANSZÍROZÁSI PROGRAMOK FŐKÉNT A NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGOKBAN LÉTEZNEK

Egyes országok magas szintű finanszírozási rendszerekkel rendelkeznek az idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitásának támogatására. Ezeknek a programoknak az a célja, hogy támogassuk azokat a tanárokat, akik szakmai célokra külföldön szeretnének eltölteni egy kis időt. A D7. ábra a 2021–2022-es transznacionális tanári mobilitást támogató programokra összpontosít, bár a gyakorlatban – a Covid19-világjárvány miatt – kevesebb tanár részesült támogatásban, mint a világjárvány előtt. Bár egyik ország sem számolt be arról, hogy 2020 óta eltörölték a mobilitást támogató speciális magas szintű finanszírozási rendszereket, egyes programokat 2020-ban, 2021-ben vagy 2022-ben nem biztosítottak, míg mások online formátumokra váltottak.

Amint azt a D7. ábra mutatja, léteznek olyan finanszírozási rendszerek, amelyek támogatják az alap- és általános középfokú tanárok transznacionális szakmai mobilitását tucatnyi országban, főként Nyugat-Európában. A támogatási programok minden tanárra alkalmazhatók, függetlenül attól, hogy milyen tantárgyat tanítanak, vagy kifejezetten az idegennyelv-tanároknak szólhatnak. Ezek a programok mind az általános, mind az általános középiskolai tanárokat támogatják, kivéve Belgium, Írország és Norvégia francia és flamand közösségét, ahol csak a középiskolai tanárok részesülhetnek támogatásban.

Forrás: Az Eurydice.

41. 41 D7. ábra: A magas szintű hatóságok által az idegennyelv-tanárok általános és általános középfokú oktatásban való transznacionális mobilitásának támogatására nyújtott finanszírozási rendszerek (ISCED 1–3), 2021/2022

Magyarozó megjegyzések

A térkép azt mutatja, hogy a magas szintű oktatási hatóságok biztosítják-e az idegennyelv-tanárok általános és általános középfokú oktatásban való transznacionális mobilitását támogató finanszírozási programokat.

A finanszírozási programokat minden tantárgy tanára, vagy különösen az idegen nyelveket oktatók használhatják. Csak olyan finanszírozási rendszereket kell figyelembe venni, amelyek az ország/oktatási rendszer egészében vagy jelentős földrajzi területen működnek (kivéve azokat, amelyek egy adott földrajzi helyre korlátozódnak). A finanszírozási rendszereknek ki kell terjedniük a földrajzi határok transznacionális átlépésére, és azokat az oktatási rendszer hosszú távú elemeiként kell kialakítani, több egymást követő évre kiterjedően (kivéve a rövid távú projektalapú kezdeményezéseket, amelyek csak egy vagy két évre terjednek ki).

Itt nem veszik figyelembe azokat a finanszírozási programokat, amelyek célja, hogy a tanárok konferenciára vagy munkaértekezletre vegyenek részt, doktori fokozatot töltsenek vagy tanítsanak a hazájukban található iskolában

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

(amennyiben eltér attól az országtól, ahol dolgoznak). Hasonlóképpen, a binacionális oktatási programok és a nemzetközi finanszírozási programok, például az EU Erasmus+ programja és a Nordplus program, valamint a kezdő vagy végzős tanároknak szóló nyelvi támogatási programok szintén nem tartoznak az adat hatálya alá.

Az Eurydice adatszolgáltatókat felkérték, hogy legfeljebb három finanszírozási rendszerről számoljanak be.

Az „oktatás nemzetközi szabványos osztályozása (ISCED)” és a „magas szintű hatóságok” fogalom meghatározását lásd a szöszedatben.

Az Eurydice adatszolgáltatók által közölt finanszírozási rendszerek részletesebb vizsgálata azt mutatja, hogy ezeknek a programoknak különböző célkitűzései vannak, például a tanárok nyelvének és tanítási készségeinek javítása vagy a kulturális tudatosság fejlesztése az idegennyelv-tanításban. Ezeket a célkitűzéseket különböző módokon is elérhetik, többek között tanulmányi látogatások, képzések, álláskeresés, szakmai gyakorlatok vagy tanítási időszakok révén. A nemzeti programok által támogatott mobilitási időszakok hossza is változó. A leggyakoribb dolog az, hogy a tanárok rövid időre, általában 1–2 hétre külföldre utaznak.

A célországok száma a finanszírozási tervek szerint is változik. Néhány támogatási program olyan tanárokat céloz meg, akik egy adott idegen nyelvet tanítanak: lehetőséget adnak ezeknek a tanároknak, hogy időt töltsenek abban az országban, ahol az általuk tanított nyelvet beszélik. Ez a helyzet például Norvégiában, ahol a francia tanároknak lehetőségük van arra, hogy Franciaországban 2–21 napig részt vegyenek felsőoktatási tanfolyamokon vagy egyéni programokon (munka árnyék).

Spanyolországban, Franciaországban, Svédországban és Liechtensteinben a bejelentett finanszírozási tervek számos különböző országot céloznak meg. Spanyolországban a szakmai látogatások (*Professional Stays*) program általános és általános középfokú tanárokat kínál, függetlenül attól, hogy milyen tantárgyat tanítanak, a lehetőséget, hogy 2 hetet külföldön töltsenek tanulmányi és megfigyelési látogatásokra 14 különböző országban. Franciaországban az általános középiskolákban az idegennyelv-tanárok (beleértve a CLIL-t biztosító iskolákban részt vevőket is) 6–8 célországban két hétig vehetnek részt külföldön nyelvi, *pedagógiai és kulturális fejlesztési tevékenységekben (tökéletes nyelvi, pédagogique et culturel szakaszok)*. Svédországban az Atlas Partnership program, amelynek célja a tanárok és az iskolák közötti nemzetközi együttműködés előmozdítása, minden tanár számára lehetőséget kínál arra, hogy részt vegyen a tanárcserékben az EU-n kívüli országokban. Liechtensteinben, az⁷⁵ oktatási szolgáltatásokról szóló 2004. évi rendeletben foglaltaknak megfelelően, az állam finanszírozza az idegennyelv-tanárok szakmai utazását olyan országokba, ahol az általuk tanított nyelveket beszélik.

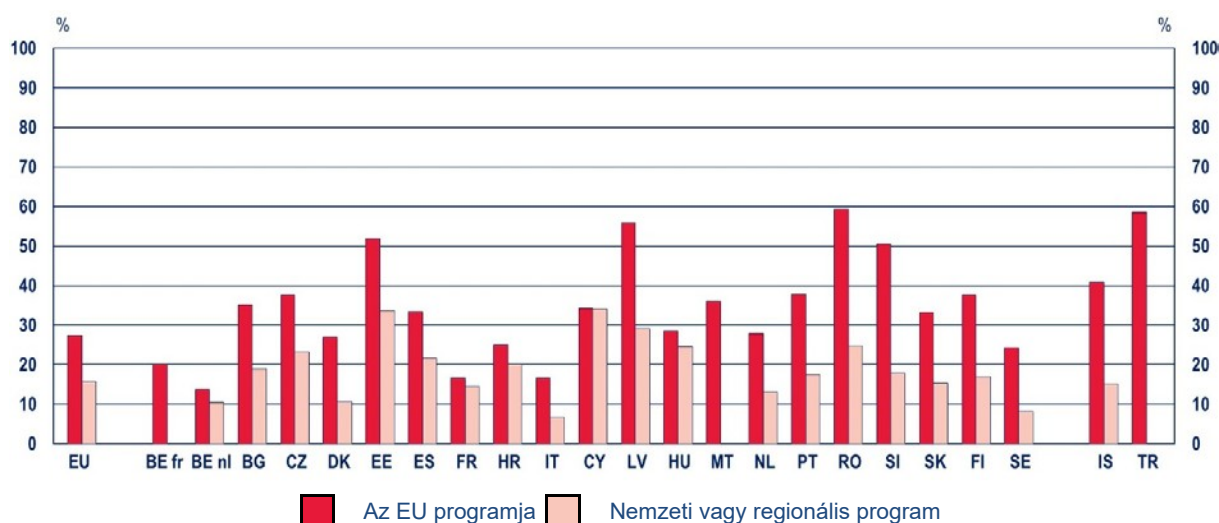
A három különböző iskolázottsági nyelvvel (francia, holland és német) rendelkező három belga közösség 2015 áprilisában megállapodást írt alá arról, hogy minden közösségben előmozdíják annak lehetőségét, hogy az idegennyelv-tanárok legalább egy évig taníthassanak a másik két közösség valamelyikében. Bár önmagában nem transznacionális, érdemes megemlíteni ezt a közösségen átnyúló kezdeményezést is. A kezdeményezés célja, hogy lehetővé tegye az iskolák számára, hogy anyanyelvi anyanyelvű nyelvtanfolyamokat tanítsanak tanárként. Hasonlóképpen, Svájcban francia, német és olasz tanárok cserélnek a különböző nyelvi régiók között. Ezeknek a nyelvtanároknak lehetőségük van rövid (legfeljebb 5 hét) vagy hosszú (legfeljebb 12 hónap) tartózkodásra egy másik nyelvi régióban tantermi asszisztensként. A cél az, hogy segítse a tanárokat nyelvi és tanítási készségeik fejlesztésében, valamint az iskolák közötti együttműködés kialakításában valamennyi nyelvi régióban.

AZ UNIÓS PROGRAMOK FONTOS SZEREPET JÁTSZANAK AZ IDEGENNYELV-TANÁROK TRANSZNACIONÁLIS MOBILITÁSÁBAN

A D8. ábra az alsó középfokú oktatásban részt vevő mobil idegennyelv-tanárok százalékos arányát mutatja, akik arról számoltak be, hogy a transznacionális mobilitási programok támogatásával szakmai célból tartózkodtak külföldön. Meghatározza a mobilitási program típusát (uniós program, például Erasmus+ vagy nemzeti vagy regionális program), amellyel külföldre utaztak. Ez a szám csak az idegennyelv-tanárok pályafutásuk során történő transznacionális mobilitására vonatkozik.

75 <https://www.gesetze.li/konso/2004092000>

Az EU-ban a modern mobil idegennyelv-tanárok azon aránya, akik uniós támogatásban részesültek, átlagosan közel kétszerese azoknak, akik nemzeti vagy regionális programokból részesültek. Azon mobil idegennyelv-tanárok aránya, akik egy uniós program keretében szakmai célból külföldön tartózkodtak, 27,4%, míg a nemzeti vagy regionális programok esetében ez az arány 15,7%. Tíz oktatási rendszerben (Dánia, Olaszország, Hollandia, Portugália, Románia, Szlovénia, Szlovákia, Finnország, Svédország és Izland) ez a tendencia még markánsabb volt: legalább kétszer annyi tanár utazik külföldre uniós finanszírozással, mint nemzeti vagy regionális finanszírozással. Ezzel szemben Belgium, Franciaország, Horvátország, Ciprus és Magyarország flamand közösségében a két finanszírozási forrás hatása megközelítőleg azonos volt.

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján

42. 42 D8. ábra: Az alsó középfokú oktatásban részt vevő mobil, modern idegennyelv-tanárok aránya (ISCED 2), akik mobilitási program támogatásával szakmai célból külföldre utaztak, 2018

Magyarázó megjegyzések

Az adat a tanárok által a TALIS 2018 15. és 56. kérdésére adott válaszokon alapul: „Az adott tanévben a következő tantárgyi kategóriákat tanította-e?” és „Munkaott-e már külföldön szakmai célból tanári pályafutása során vagy képzése/tanítása során?” A bárók időtartama azt mutatja, hogy hány tanár válaszolt igennel a b) „tanárként egy uniós programban” vagy „egy regionális vagy nemzeti program tanárként” opcióra. A tanárok mindkét típusú programot használhatták.

Az idegennyelv-tanárok azok, akik az e) lehetőséget választották a 15. kérdéshez. A mobiltanárok azok, akik igennel válaszoltak az 56. kérdés a)–e) pontjának legalább egyikére.

Az EU az összes uniós országból érkező válaszadókat is magában foglalja, akik 2018-ban válaszoltak a TALIS mobilitásával kapcsolatos kérdésekre.

Az adatokért lásd az 1. mellékletet és az S.E.S.-t. További információt a TALIS-ról az „Adatok és statisztikai terminológia” című szakaszban talál.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzés

Belgium (BE fr), Málta és Törkiye: a minta nem volt elegendő (kevesebb, mint 5 különböző iskola vagy 30 tanár) a „nemzeti vagy regionális programok” kategóriájában.

Az uniós programokban részt vevő mobil idegennyelv-tanárok aránya 2013-hoz képest nem változott jelentősen, míg a nemzeti vagy regionális programok aránya 4,3 százalékponttal nőtt (E.E. 0,86) (lásd az 1. mellékletet). Ezért az európai országokban az uniós programoknak az idegennyelv-tanárok mobilitásához

való relatív hozzájárulása a nemzeti vagy regionális programok relatív hozzájárulásához képest 2013-ban átlagosan valamivel magasabb volt (25,1% (E.E. 0,89)), mint 2018-ban (27,2% (0,71), szemben a 15,4%-kal (0,67).

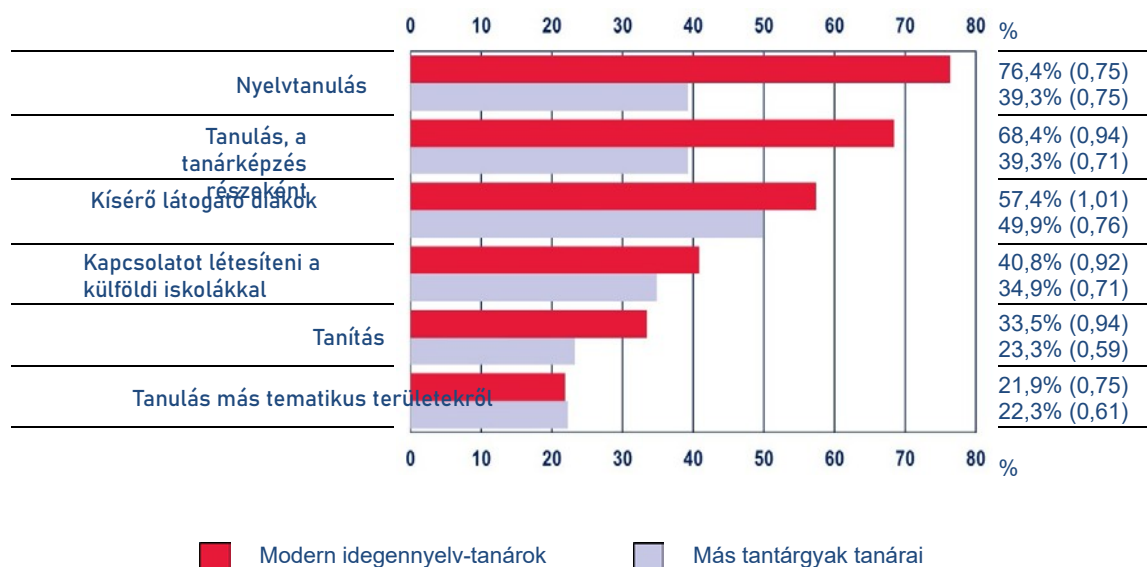
AZ IDEGENNYELV-TANÁROK TÖBB MINT KÉTHARMADA MEGY KÜLFÖLDRE NYELVTANULÁS CÉLJÁBÓL ÉS AZ ALAPKÉPZÉS RÉSZÉKÉNT

A D9. ábra azokat a célokat mutatja be, amelyek érdekében az alsó középfokú oktatásban részt vevő idegennyelv-tanárok tanulmányaik vagy karrierjük során egy másik országban töltenek időszakokat. Konkrétabban a transznacionálisan mobil tanárok százalékos arányát mutatja uniós átlagban a külföldre utazás szakmai célja szerint. Ez az arány az idegennyelv-tanárok és más tantárgyak tanárai esetében jelenik meg.

Amint a D9. ábra mutatja, a külföldre utazás szakmai céljai bizonyos mértékben eltérnek a tanárok két kategóriája között.

Az EU-ban az idegennyelv-tanárok által közölt külföldi utazás fő oka a nyelvtanulás (76,4%). Spanyolországban, Olaszországban és Magyarországon a mobil idegennyelv-tanárok több mint 80%-a ezt jelölte meg utazási okként (lásd az 1. mellékletet). Valójában az egyik leghatékonyabb módja annak, hogy a tanárok fejlesszék kompetenciáikat az általuk tanított nyelven vagy nyelveken, ha ellátogatnak az egyik olyan országba, ahol beszélik őket. Ezért a transznacionális mobilitásnak ez a sajátos oka szorosan kapcsolódik a munkához. Összehasonlításképpen, uniós szinten a más tantárgyakat oktató mobiltanároknak csak 39,3%-a nyilatkozott úgy, hogy a nyelvtanulás szakmai célja a külföldre utazásnak.

Uniós szinten a mobil idegennyelv-tanárok közel 70%-a tanult már külföldön tanárképzés keretében, bár csak néhány országban vannak ajánlások ezen a területen (lásd a D5. ábrát). Az országok közötti különbségek nagyon fontosak: Spanyolországban és Olaszországban a mobil idegennyelv-tanárok mintegy 80%-a tanult külföldön tanárképzés keretében, míg kevesebb mint 50%-uk tanult külföldön Horvátországban, Lettországon, Portugáliában, Szlovéniában, Izlandon és Törökországban. Összehasonlításképpen, uniós szinten a más tantárgyakat oktató tanároknak csak 39,3%-a számolt be arról, hogy tanulmányai részeként külföldön tanul.

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján.

43. 43 D9. ábra: A mobilitásban részt vevő tanárok aránya az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2), szakmai okokból külföldre utazás céljából, uniós szinten, 2018

Magyarozó megjegyzések

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Az adat a tanárok által a TALIS 2018 15. és 57. kérdésére adott válaszokon alapul: „Az aktuális tanévben a következő tantárgyi kategóriákat tanítja?” és „A külföldi látogatások során szakmai célból végzett következő tevékenységek?” A tanárok felkérést kaptak arra, hogy a lehető legtöbb választ adjanak.

Az idegennyelv-tanárok azok, akik az e) lehetőséget választották a 15. kérdéshez. Más tantárgyak tanárai azok, akik nem az e) opciót választották a 15. kérdéshez, hanem az a) és i) pont közötti bármely más lehetőséget választottak. A mobiltanárok azok, akik igennel válaszoltak az 56. kérdés a)–e) pontjának legalább egyikére.

Az EU valamennyi uniós tagállam válaszadója, aki 2018-ban válaszolt a TALIS 57. kérdésére: Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Franciaország, Horvátország, Olaszország, Ciprus, Lettország, Magyarország, Málta, Hollandia, Portugália, Románia, Szlovénia, Szlovákia, Finnország, Svédország, Izland és Törökország.

A külföldi tartózkodás okai csökkenő sorrendben jelennek meg a jelentést készítő idegennyelv-tanárok százalékos arányának megfelelően.

Az országspecifikus és ES-specifikus adatokat lásd az 1. mellékletben. A TALIS-ról további információt az „Adatok és statisztikai terminológia” című szakaszban talál.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

A tanárok a valódi hallgatói mobilitás és a virtuális hallgatói mobilitás támogatásában is szerepet játszhatnak. Az oktatók elkísérhetik a külföldre utazó diákokat, és lefektethetik az iskolák közötti jövőbeli együttműködés alapjait is, például transznacionális mobilitási programok kidolgozásával vagy olyan közös projektek kidolgozásával, amelyekben az új technológiák támogatják a diákcseréket. Az EU-ban 57,4% azoknak a mobil idegennyelv-tanároknak az aránya, akik már vendéghallgatókat kísértek, ami valamivel több, mint az egyéb tantárgyak tanárai esetében (49,9%). A mobil idegennyelv-tanárok külföldön is voltak, hogy gyakrabban lépjenek kapcsolatba az iskolákkal, mint más tantárgyak tanáraival (40,8%, illetve 34,9%).

Uniós szinten a külföldi oktatás nem olyan gyakori, mint a nyelvtanulás a mobil idegennyelv-tanárok körében (33,5%), de még mindig valamivel gyakoribb, mint az egyéb tantárgyak tanárainál (23,3%). A „tanítás” volt a leggyakrabban az idegennyelv-tanárok mobilitásának oka Romániában (ezt az idegennyelv-tanárok 68,3%-a jelezte). Spanyolországban és Franciaországban a mobil idegennyelv-tanárok több mint 40%-a számol be arról, hogy külföldön tanít. Ezzel szemben Horvátországban és Portugáliában kevesebb mint 15%-uk tette ezt.

Végezetül, a mobilitás nem gyakori oka a külföldre utazás más tantárgyak megismerése céljából, mivel a mobil idegennyelv-tanárok (21,9%) és más tantárgyak tanárai (22,3%) hasonló és alacsony százalékban számoltak be arról, hogy e célból külföldre utaztak.

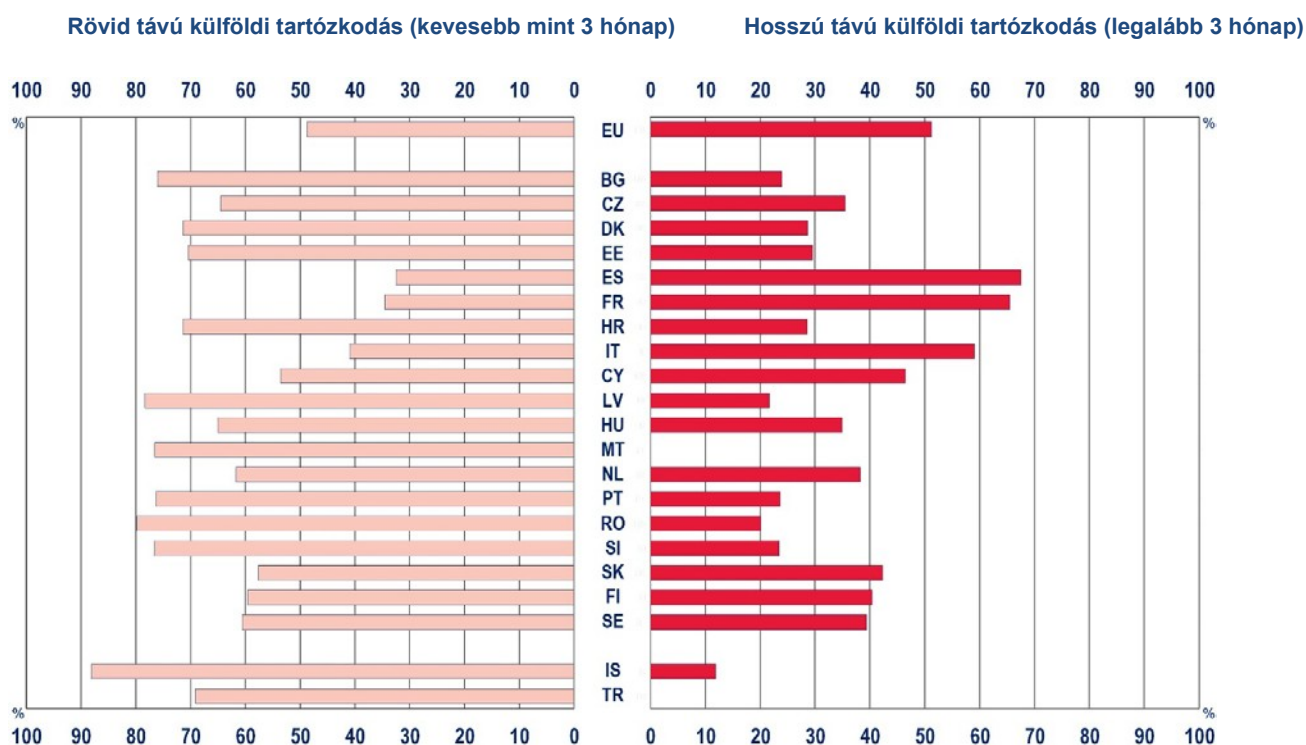
A TALIS 2013 (Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2017) adatai azt mutatják, hogy az idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitásának tendenciája az idők során stabil maradt. Az idegennyelv-tanárok szakmai célú külföldre utazásának leggyakoribb okainak rangsora 2013-ban és 2018-ban ugyanaz, annak ellenére, hogy az idegennyelv-tanárok mobilitása valamennyi országban nőtt (lásd a D6. ábrát).

AZ IDEGENNYELV-TANÁROK KÜLFÖLDI TARTÓZKODÁSÁNAK IDŐTARTAMA ORSZÁGONKÉNT JELENTŐSEN ELTÉR.

A D10 ábra azt mutatja be, hogy az idegennyelv-tanárok mennyi ideig tartózkodnak külföldön ITE és karrierje során. Ez az időtartam a külföldön töltött összes együtt töltött időszaknak felel meg. Pontosabban, a D10 szám különbséget tesz a 3 hónapnál rövidebb külföldi tartózkodás (rövid tartózkodás) és a legalább 3 hónapos külföldi tartózkodás (hosszú tartózkodás) között.

Amint azt a D10. ábra mutatja, uniós szinten a külföldi rövid és hosszú távú tartózkodásról beszámoló idegennyelv-tanárok aránya megközelítőleg hasonló (48,8%, illetve 51,2%).

Az egyes országokat tekintve azonban szinte mindegyikben a legtöbb mobil idegennyelv-tanár összesen kevesebb mint 3 hónapot töltött külföldön (rövid távú tartózkodás) tanulmányai és karrierje során. Ez különösen figyelemre méltó Bulgáriában, Lettországban, Máltán, Portugáliában, Romániában, Szlovéniában és Izlandon. Spanyolországban, Franciaországban és Olaszországban azonban ennek ellenkezője a helyzet: ezekben az országokban a mobil idegennyelv-tanárok több mint fele számolt be hosszú távú külföldi tartózkodásról (67,5%, 65,5% és 59,1%).

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján.

44. 44 D10 ábra: A mobil idegennyelv-tanárok aránya az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) a hosszú és rövid külföldi tartózkodások során, 2018

Magyarózó megjegyzések

Az adat a tanárok által a TALIS 2018 15. és 58. kérdésére adott válaszokon alapul: „Az aktuális tanévben a következő tantárgyat tanítja?” és „Meddig tartózkodott külföldön szakmai célból?” A „három-tizenkét hónap” (2. lehetőség) és a „több mint egy évig” (3. lehetőség) válaszokat a „hosszabb tartózkodás” kategóriába vonták össze.

Az idegennyelv-tanárok azok, akik az e) lehetőséget választották a 15. kérdéshez. A mobiltanárok azok, akik igennel válaszoltak az 56. kérdés a)–e) pontjának legalább egyikére.

Az EU magában foglalja az összes uniós országból érkező válaszadókat, akik 2018-ban válaszoltak a TALIS 58. kérdésére.

Az adatokért lásd az 1. mellékletet és az S.E.S.-t. További információt a TALIS-ról az „Adatok és statisztikai terminológia” című szakaszban talál.

Az „Oktatás Nemzetközi Standard Osztályozása (ISCED)” fogalmának meghatározását lásd a Glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr, BE nl): a kérdést az országban nem kezelték.

Málta és Törkiye: a minta nem elegendő (kevesebb, mint 5 különböző iskola vagy 30 tanár) a „hosszú távú külföldi tartózkodás” kategóriájához.

FEJEZET ÉS TANÍTÁSI FOLYAMATOK

I. SZAKASZ – OKTATÁSI IDŐ ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Ez a hat mutatót tartalmazó szakasz elsősorban az idegen nyelvek oktatására mint kötelező tantárgyakra fordított oktatási időt elemzi a teljes munkaidős kötelező általános oktatásban⁽⁷⁶⁾. Pontosabban azt vizsgálja, hogy az iskoláknak mennyi időt kell fordítaniuk az idegen nyelvek oktatására, amint azt a magas szintű oktatási⁽⁷⁷⁾hatóságok megállapították. Az ezen a kereten kívüli tanítási időt nem jelentik be (például az idegen nyelveket választható tantárgyakként tekintik, vagy az iskolai szinten meghatározott tanterv részeként tanítják).

Az oktatási idő kérdését különböző szempontból vizsgáljuk, beleértve az első és a második idegen nyelvre fordított idő közötti különbséget (lásd az E2. ábrát), az első idegen nyelvre fordított idő és a tanítással töltött évek száma közötti kapcsolatot (lásd az E3 ábrát), az idegennyelv-tanítás relatív súlyát a tantervben (lásd az E4. ábrát), és végül az idegen nyelvek oktatásával töltött órák számának időbeli változását (lásd E5. ábra). Ezenkívül ez a szakasz két referenciapontban tartalmazza az első és a második idegen nyelv tekintetében elvárt minimális teljesítményszintekre vonatkozó információkat: az alsó középfokú oktatás vége és az általános felső középfokú oktatás vége (lásd az E6. ábrát).

Az ebben a szakaszban szereplő valamennyi mutató az Eurydice hálózaton keresztül gyűjtött adatokon alapul, amelyek 37⁷⁸ország 39 oktatási rendszerére terjednek ki. Az oktatási időmutatók az egyes luxemburgi⁷⁹és liechtensteini oktatási útvonalakra vonatkozó adatokat mutatják⁸⁰, amelyek 42 oktatási rendszer/oktatási útvonal összehasonlítását teszik lehetővé.

AZ IDEGEN NYELVEKRE FORDÍTOTT TANÍTÁSI IDŐ LÉNYEGESEN MAGASABB A KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSBAN, MINT AZ ALAPFOKÚ OKTATÁSBAN.

Az E1 ábra a fiktív évben kötelező tantárgyként tanított összes idegen nyelv oktatásával töltött órák minimális számát mutatja (azaz egy adott oktatási szint teljes tanítási terhe elosztva az adott oktatási szint besorolási fokozatainak számával)⁽⁸¹⁾. Ez a szám két sávdigramot tartalmaz, amelyek külön-külön tartalmazzák az alapfokú oktatásra és a kötelező általános középfokú oktatásra vonatkozó adatokat.

76 A szóban forgó idegen nyelvek azok, amelyek kötelezőek minden, egy adott fokozatú vagy iskolai végzettségű hallgató számára. Ezenkívül a hatály kizárja az iskola előtti oktatást, még akkor is, ha egyes oktatási rendszerekben a gyermekek számára kötelező az ilyen szintű oktatás bizonyos szintje.

77 Az adatokat az Eurydice és az OECD hálózata közösen gyűjti össze az oktatási struktúráról, politikákról és gyakorlatokról szóló rendszerszintű leíró információk gyűjtésére és érvényesítésére (NESLI). Az e jelentésben bemutatott adatok a 2020/2021-es adatgyűjtésből származnak. Az európai iskolai oktatással kapcsolatos további információkért lásd az Eurydice e témáról szóló kétévenkénti jelentését (Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2021a).

78 A jelentés nemzeti lefedettségével kapcsolatos további információkért lásd a jelentés bevezetőjét.

79 *Enseignement secondaire classique* (klasszikus középfokú oktatás) és az általános középfokú oktatás.

80 *Gimnázium* (az iskola típusa fejlett követelményekkel), *Oberschule* (iskolatípus alapkövetelményekkel) és *Realschule* (iskolatípus köztes követelményekkel).

81 A teljes munkaidős kötelező általános oktatásban részt vevő besorolási fokozatok száma jelentősen eltér az egyes oktatási rendszerektől a másiktól. Egyes esetekben a teljes munkaidős kötelező általános oktatás az alsó középfokú oktatás végén fejeződik be; más esetekben részben vagy egészben felső középfokú oktatást is magában foglal (Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2020). Annak érdekében, hogy megszüntesse a teljes munkaidősben a kötelező általános oktatásban a besorolási fokozatok számának eltéréseiből adódó eltéréseket, a tanítási időre vonatkozó legtöbb mutató elméleti évenként mutatja be a tanítási órák minimális számát.

Elsődleges szinten az idegen nyelvek kötelező tantárgyként történő oktatására fordított elméleti évenkénti órák száma 13 óra (Magyarországon) és 407 óra (Luxemburgban) között változik. Ennek ellenére az iskolai órák száma 30 és 69 óra között van a legtöbb oktatási rendszerben (27 oktatási rendszer). A kötelező, teljes munkaidős általános középfokú oktatásban a tanórák száma minden figyelembe vett oktatási rendszerben vagy oktatási útvonalon névleges évenként 74 óra (Norvégia) és 373 óra között változik (Luxemburgban *(középigazítás)*).

Két fő tényező magyarázhatja az alapfokú oktatásban tanított kevesebb órát. Az első arra a korra vonatkozik, amikor kötelezővé válik az idegen nyelv elsajátítása. Az oktatási idő viszonylag alacsony a belgiumi francia közösségben (31 óra), Németországban (37 óra), Portugáliában (36 óra) és Bosznia-Hercegovinában (32 óra), ahol az idegennyelv-tanulás az alapfokú oktatás második osztályát követően válik kötelezővé, ellentétben a legtöbb más oktatási rendszerrel (lásd a B1. ábrát).

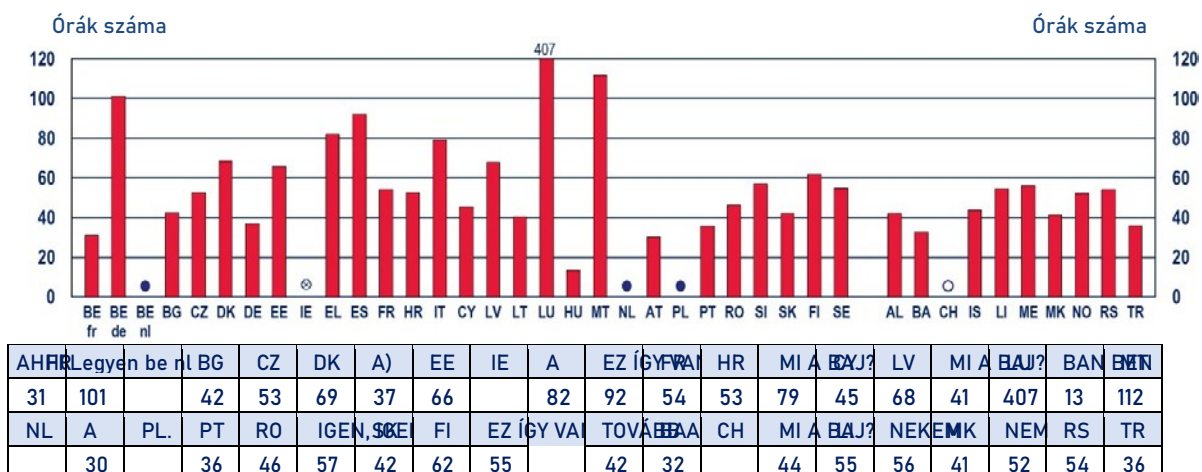
A második tényező az oktatási rendszerek szerkezetére vonatkozik. Az idegen nyelvek oktatására fordított órák száma általában növekszik, ha a diákok iskolai fokozatban haladnak előre (Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2021a). Ezért, ha az alapfokú oktatás időtartama viszonylag rövid (pl. 4 év), mint Németországban (37 óra) és Ausztriában (30 óra), a gyermekek ennél korábbi életkorban hagyják el az oktatás ezen szakaszát, ami azt jelenti, hogy az oktatás ezen szakaszában kevesebb órát kapnak idegen nyelvek oktatására, mint a gyermekek olyan oktatási rendszerekben, ahol az alapfokú oktatás hosszabb ideig tart.

A két említett tényező Magyarországra is vonatkozik, ahol különösen alacsony az idegen nyelvek oktatására fordított órák száma (13 óra). Magyarországon négy évfolyam van az alapfokú oktatásban, és ez utóbbiban kötelezővé válik az idegennyelv-tanulás. Az iskolától függően azonban a diákok hamarabb megkezdhetik az idegen nyelv tanulását, és így további tanítási időt kaphatnak.

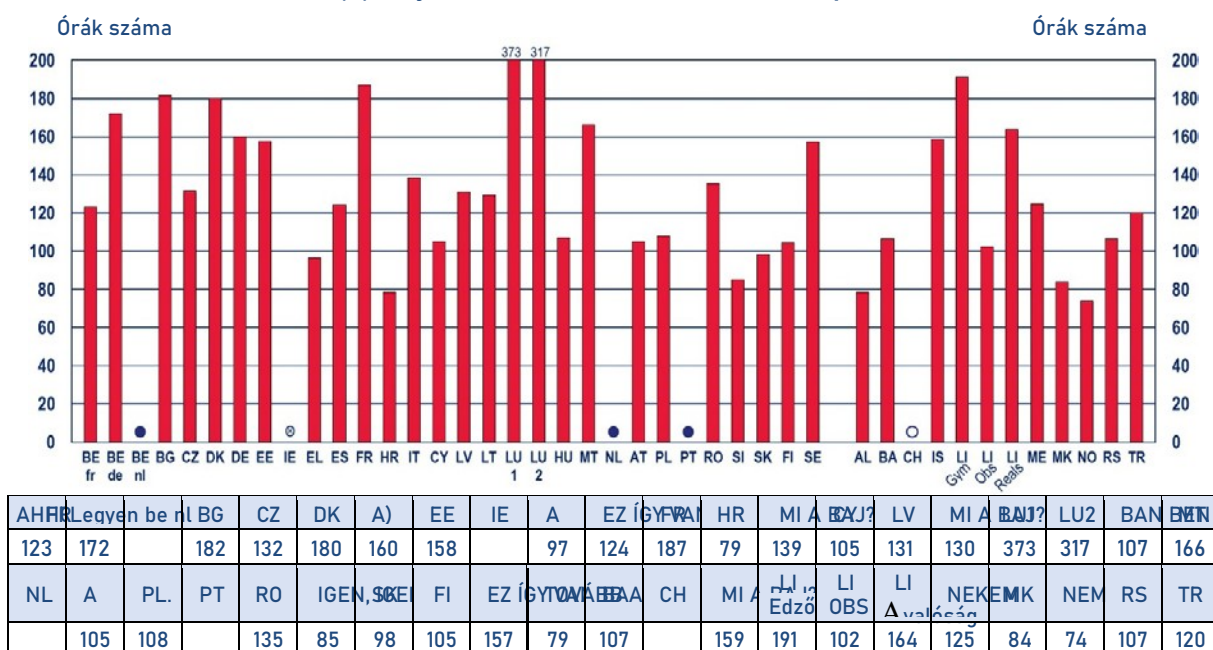
Hat oktatási rendszerben (Belgium, Görögország, Spanyolország, Olaszország, Luxemburg és Málta) több mint 69 órát töltenek idegen nyelvek oktatásával töltött órák. Belgium, Olaszország, Luxemburg és Málta német nyelvű közösségének oktatási rendszerei a következő közös jellemzőkkel rendelkeznek: A CLIL-t tanítási megközelítésként alkalmazzák a teljes munkaidős kötelező általános oktatás egyes fokozataiban (vagy Luxemburg esetében szinte minden fokozatban). Ez a sajátos didaktikus megközelítés, amely szerint a tantervi tantárgyakat (legalább) két nyelven tanítják (lásd a B12. ábrát), részben megmagyarázhatja az idegen nyelvek oktatásával töltött órák viszonylag nagy számát ezekben az oktatási rendszerekben. Az órák száma magasabb a német nyelvű Belgiumban (101 óra), Luxemburgban (407 óra) és Máltán (112 óra).

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

(a) Alapfokú oktatás

(B) Teljes munkaidős kötelező általános középfokú oktatás

Horizontális rugalmasság Kanton szinten meghatározott tanítási idő

Nincs szükség idegen nyelvre

Forrás: Az Eurydice.

45. 45 E1. ábra: A kötelező idegennyelv-oktatás óráinak száma egy elméleti évben általában kötelező teljes munkaidős és általános középfokú oktatásban, 2020/2021

Magyarázó megjegyzések

Ez a szám azt a minimális tanítási időt mutatja, amelyet a magas szintű oktatási hatóságok határoztak meg az összes hallgató számára kötelező tantárgyként tanított idegen nyelvek számára.

Az alapfokú oktatás (vagy általában a kötelező teljes munkaidős középfokú oktatás) elméleti évenkénti képzési ideje megegyezik az alapfokú oktatásban (vagy általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatásban) töltött teljes tanítási időnek, elosztva az alapfokú oktatás (vagy általában a kötelező teljes munkaidős középfokú oktatás) fokozatainak számával.

Horizontális rugalmasság: a magas szintű oktatási hatóságok meghatározzák a teljes oktatási időt egy adott osztályon belüli (vagy mindegyik) tantárgycsoport számára. A helyi iskolák/hatóságok szabadon dönthetnek arról, hogy mennyi időt fordítanak az egyes tantárgyakra. Ha ez a teljes munkaidős kötelező alapfokú vagy általános középfokú végzettség

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

felére vagy annál többre vonatkozik, a • külön szimbólumot kell használni. Amennyiben a horizontális rugalmasság az alapfokú vagy általános kötelező teljes munkaidős középfokú végzettség kevesebb mint felére vonatkozik, az említett besorolási fokozatokat nem kell figyelembe venni az elméleti évek kiszámításakor. Ez vonatkozik Belgium és Portugália francia közösségére az alapfokú oktatásban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr): a 3. és 4. fokozatban horizontális rugalmasság áll rendelkezésre.

Bulgária: a felső középfokú oktatás első két évének megfelelő kötelező teljes munkaidős általános oktatás utolsó két évében a szám az intenzív idegennyelv-tanulást biztosító útvonal adatait mutatja be.

Németország: az adatok az idegen nyelvek tanítási idejének súlyozott átlagát jelentik, amelyet a tartományok oktatási és kulturális minisztereinek állandó konferenciája titkársága a különböző típusú iskolákba beiratkozott hallgatók száma alapján számított ki.

Írország: az idegen nyelvek tanítása nem kötelező. A hivatalos nyelveket, az angolt és az íret, minden diáknak megtanítják.

Spanyolország: az adatok a tantervre és az iskolai naptárra vonatkozó nemzeti és regionális szabályozások súlyozott átlagát képviselik (a 2020/2021-es referenciaév). A súlyozott átlagok kiszámításához statisztikai adatokat használtak az Oktatási és Szakképzési Minisztérium Statisztikai Hivatala által bejelentett, besorolási fokozatonkénti és autonóm közösségenkénti hallgatók számáról (referenciaév 2018/2019).

Olaszország: a kötelező teljes munkaidős általános középfokú oktatás utolsó két évfolyamára vonatkozó adatok a Tudományos Gimnáziumra vonatkoznak.

Luxemburg: LU1 megfelel a *deseignement secondaire classique* (klasszikus középfokú oktatás); A LU2 megfelel az *általános középfokú oktatásnak (idegenemement secondaire générale)*.

Magyarországon: a 9. és 10. besorolási fokozatban, a kötelező nappali tagozat utolsó két évfolyamában az adatok a Gimnáziumnak felelnek meg.

Ausztria: nem állnak rendelkezésre adatok a kötelező teljes munkaidős általános oktatás utolsó fokozatáról.

Ausztria és Liechtenstein: az adatok nem tartalmazzák az 1. és 2. fokozatú Ausztriára és az 1. fokozatra vonatkozó oktatást Liechtenstein esetében, mivel az idegen nyelveket más tantárgyakon keresztül tanítják, nem pedig külön tantárgyként. Ezért a bemutatott adatok alábecsülik az idegen nyelvekhez rendelt oktatási időt.

Lengyelország: horizontális rugalmasság áll fenn az alapfokú oktatás első három (négy) fokozatában.

Portugália: az alapfokú oktatás hat osztálya közül az utolsó kettőben horizontális rugalmasság van. A teljes munkaidős általános középfokú oktatás első három fokozatában horizontális rugalmasság van az első és a második idegen nyelv számára kötelező tantárgyként, míg az utolsó három idegen nyelv tanulása nem kötelező.

Svédország: a teljes munkaidős kötelező általános középfokú oktatás esetében az adatok magukban foglalják a második nyelv oktatásának idejét, amely nem minden hallgató számára kötelező tantárgy (lásd a B1. ábrát).

Liechtenstein: Li Gym megfelel a gimnázium (egy típusú iskola előrehaladott követelmények); Li Obs megfelel az *Oberschule* -nak (az alapvető követelményekkel rendelkező iskolatípusnak) és A Li Reals megfelel a Realschule-nak (egy középiskolai iskolatípusnak).

Svájc: nemzeti szinten nem határoznak meg szabványos tantervet vagy szabványos oktatási időt. A tananyagot és a tervezett tanítási időt a 26 kanton határozza meg regionális szinten.

Mint már említettük, az általános középiskola kötelező osztályaiban teljes munkaidőben a tanórák elméleti évenkénti tartománya valamennyi oktatási rendszerben vagy oktatási útvonalon meglehetősen széles (74–373 óra). Ezen a széles tartományon belül az oktatási rendszerek/oktatási útvonalak négy csoportját viszonylag összehasonlítható óraszámokkal lehet azonosítani.

Az első csoport 15 oktatási rendszert vagy oktatási pályát foglal magában, amelyekben elméleti évenként 74 óra (Norvégia) és 108 óra (Lengyelország) között kötelező tantárgyként idegen nyelveket tanítanak; a második kilenc oktatási rendszert/oktatási pályát tartalmaz, amelyek elméleti évenként 120 órát (Türkiye) és 139 órát (Olaszország) fordítanak a kötelező idegennyelv-oktatásra. A legtöbb oktatási rendszer/oktatási útvonal e két csoporthoz tartozik.

Tizenegy oktatási rendszer/oktatási útvonal alkotja a harmadik csoportot, ahol az idegen nyelvekre kötelező tantárgyként kiosztott tanítási idő 157 óra (Svédországban) 191 óra (Liechtensteinben (*gimnázium*)).

Végezetül Luxemburgban az általános oktatás két útvonala (ideiglenes *másodfokú általános oktatás* és az idegenrendészeti *másodfokú osztály*) biztosítja a tanítási órák messze legmagasabb számát (317 óra, illetve 373 óra elméleti évenként).

Az alapfokú oktatásban az idegen nyelvek számára biztosított tanítási idő és az általános középfokú oktatás kötelező osztályzatai alatt az e tantárgyakra fordított idő részletesebb összehasonlítása azt mutatja, hogy az általános középfokú oktatás kötelező évfolyamaiban a tanórák száma szinte valamennyi oktatási rendszerben vagy oktatási útvonalon magasabb (Luxemburg kivétel). A legtöbbjükben a szám legalább kétszeres, és három (vagy több) szorozva van, alig több mint egyharmaduknál. Minden olyan oktatási rendszer, amelyben jelentősen kevesebb általános iskolai óra áll rendelkezésre, jelentősen növeli a diákok idegen nyelv-tanulási lehetőségeit azáltal, hogy sokkal több tanítási időt biztosít a kötelező középfokú oktatásban. Ez különösen igaz Magyarországon, ahol az elméleti évenkénti órák száma nyolcszor magasabb.

AZ ELSŐ IDEGEN NYELV DOMINÁL AZ IDEGEN NYELVEK TANÍTÁSI IDEJÉNEK NAGY RÉSZÉBEN MINDEN ORSZÁGBAN

Az E1 ábra a kötelező tantárgyként tanított összes idegen nyelv oktatásának minimális idejét mutatja be az általános és általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatásban. Az E2 ábra összehasonlítja az első és a második idegen nyelv oktatására kötelező tantárgyként kiosztott minimális óraszámot. Ez magában foglalja az összes kötelező teljes munkaidős általános oktatást. Annak érdekében, hogy megszüntesse a besorolási fokozatok számának ebből eredő eltérését a kötelező teljes munkaidős oktatásban, fiktív évenként biztosítja az oktatási időt, azaz a kötelező általános oktatásban töltött teljes iskolai idő és az adott oktatási időszak éveinek száma hányadosának felel meg.

Más tantervi tantárgyakkal ellentétben, mint például a matematika, az idegen nyelveket nem tanítják kötelező tantárgyként a kötelező általános oktatás minden fokozatában teljes munkaidőben (lásd a B2. ábrát). Ezenkívül egyes oktatási rendszerekben nem kötelező a második idegen nyelv elsajátítása (lásd a B3. ábrát). Az oktatási rendszerek közötti tanítási idő összehasonlításakor figyelembe kell venni az idegen nyelvek mint tantervi tantárgyak sajátos jellemzőit.

Az első idegen nyelv kötelező tantárgyként való oktatásának ideje fiktív évenként 39 és 114 óra között mozog szinte minden oktatási rendszerben vagy oktatási útvonalon. Ezek közé tartozik Ciprus, Magyarország, Svédország, Bosznia-Hercegovina, Izland, Észak-Macedónia és Szerbia. A magasabb rangú, azaz a négy legmagasabb értékkel rendelkező oktatási rendszerek (fiktuális évenként 105 és 114 óra között) Belgium, Bulgária, Spanyolország és Málta német nyelvű közössége. Luxemburgban az első idegen nyelv tanításával töltött idő jóval kívül esik ezen a tartományon (199 óra az *idegenrendészeti másodfokú* és 223 az *idegenrendészeti osztályban*).

Azokban az oktatási rendszerekben/oktatási útvonalakon, ahol kötelező a második idegen nyelv tanulása, a tanulásra szánt elméleti évenkénti órák száma szinte minden oktatási rendszerben meglehetősen korlátozott, 6 és 39 óra között. Bulgária és Szlovákia (6, illetve 8 óra) azok az oktatási rendszerek, amelyek oktatási ideje a tartomány alján van, azaz a fikciós évenként 10 óránál rövidebb értékeket. A magasabb rangú oktatási időkkel rendelkező oktatási rendszerek, azaz a fiktív évben 35 óra vagy annál nagyobb értékű oktatási rendszerek: Dánia, Észtország, Franciaország, Románia, Svédország, Izland és Liechtenstein (*Gimnázium* és *Realschule*).

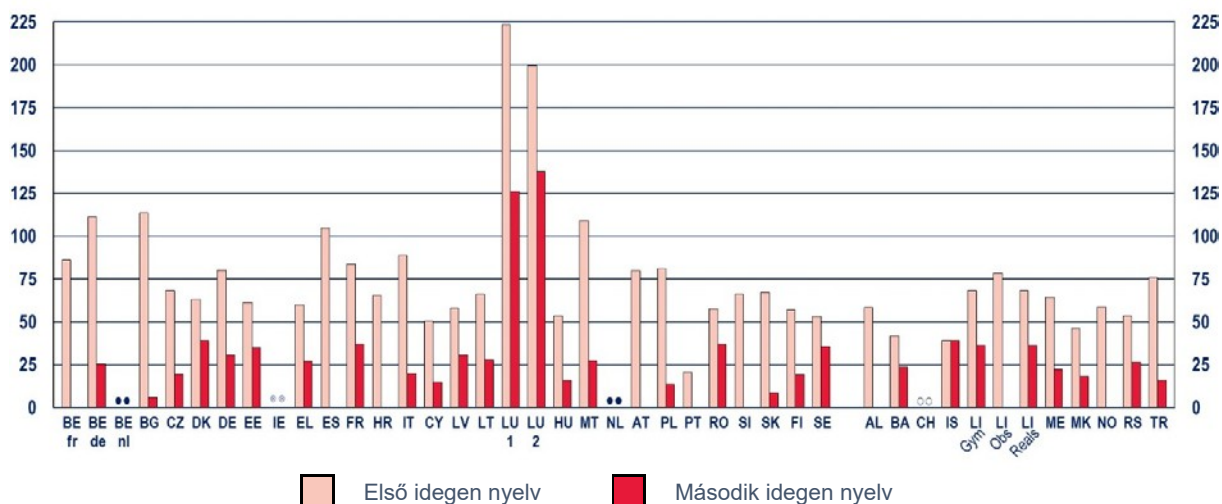
A második idegen nyelvre fordított tanítási idő ismét viszonylag magas Luxemburgban (126 óra az idegenrendészeti osztályban és 138 óra *általános háttérben*) és messze meghaladja az összes többi országot. Luxemburgban az idegen nyelvként tanított franciát és németet alternatívaként használják oktatási nyelvként az oktatásban (CLIL-rendelkezés).

A második idegen nyelv tanulásának kötelező mértéke közötti különbségek gyakran magyarázzák az oktatási rendszerek és az oktatási útvonalak közötti eltéréseket. Európában a diákok általában egy második idegen nyelvet tanulnak kötelező tantárgyként az alsó középfokú oktatásban; kisebbségük korábban, az alapfokú oktatásban, vagy később, a kötelező oktatáson túlmutató fokozatban kezdi meg (lásd a B1. ábrát).

Az ebben a szakaszban figyelembe vett szinte valamennyi oktatási rendszerben/oktatási útvonalon (Izland kivétel; lásd az országspecifikus megjegyzést), az elméleti évenként tanított órák száma szisztematikusan

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

magasabb az első kötelező idegen nyelv esetében, mint a második esetében. A különbség 17 óra (Svédországban) és 108 óra (Bulgária). Azokban az oktatási rendszerekben, ahol a különbség nagyobb, mint 81 óra (Belgium német nyelvű közössége, Bulgária (intenzív idegennyelv-tanulás révén), Luxemburg (ideiglenes másodfokú osztály) és Málta), az első idegennyelvű tanulókat az oktatás egy bizonyos szakaszában használják oktatási nyelvként (CLIL rendelkezés).

Horizontális rugalmasság Kanton szinten meghatározott tanítási idő Nincs szükség idegen nyelvre

(Óra)	AH FR	AH a)	AH NL	BG	CZ	DK	A)	EE	IE	A	EZ	GR	HR	MI	BA	LV	MI	LU 1	LU 2	BAN	EN
Első idegen nyelv	86	111		114	68	63	80	61		60	105	84	66	89	50	58	66	223	199	54	109
Második idegen nyelv	0	25		6	20	39	31	35		27	0	37	0	20	15	31	28	126	138	16	27
	NL	A	PL	PT	RO	IGEN	SK	FI	EZ	GR	BA	CH	MI	LI Edző	LI OBS	LI Avalóság	NEK	MK	NEM	MRS	TR
Első idegen nyelv		80	81	20	58	66	67	57	53	58	42		39	68	78	68	64	46	59	54	76
Második idegen nyelv		0	14	0	37	0	8	19	36	0	24		39	36	0	36	22	18	0	27	16

Forrás: Az Eurydice.

46. 46 E2. ábra: Az első és a második idegen nyelv oktatására fordított órák száma elméleti évenként, kötelező tantárgyként a teljes munkaidős kötelező általános oktatásban, 2020/2021

Magyarázó megjegyzések

Ez a szám azt a minimális tanítási időt mutatja, amelyet a magas szintű oktatási hatóságok által megállapított, minden hallgató számára kötelező tantárgyként tanított első és második idegen nyelv esetében ajánlottak.

A teljes munkaidős kötelező általános oktatásban elméleti évenkénti tanítási idő az adott oktatási időszakra vonatkozó teljes tanítási időnek felel meg, elosztva az általános kötelező teljes munkaidős oktatás fokozatainak számával.

Horizontális rugalmasság: a magas szintű oktatási hatóságok meghatározzák a teljes oktatási időt egy adott osztályon belüli (vagy mindegyik) tantárgycsoport számára. A helyi iskolák/hatóságok szabadon dönthetnek arról, hogy mennyi időt fordítanak az egyes tantárgyakra. Ha ez a teljes munkaidős kötelező általános iskolai végzettségek felére vagy több mint felére vonatkozik, a • külön szimbólumot kell használni. Amennyiben a horizontális rugalmasság a teljes munkaidős kötelező általános iskolai végzettség kevesebb mint felére vonatkozik, az említett besorolási fokozatokat nem kell figyelembe venni az elméleti évek kiszámításakor. Ez Belgium, Lengyelország és Portugália francia közösségére vonatkozik (további információkért lásd az országspecifikus megjegyzéseket az E1. ábrán).

Országspecifikus megjegyzések

Lásd az országspecifikus megjegyzéseket az E1. ábra alatt.

Franciaország: a magas szintű oktatási hatóságok meghatározzák az első és a második idegen nyelv oktatásának idejét a kötelező teljes munkaidős általános középfokú oktatás utolsó fokozatában. Ebben az esetben ez az idő elosztott kettővel, és az első és a második idegen nyelvhez rendelt megosztottság eredménye.

Izlandról: a magas szintű oktatási hatóságok együttesen határozzák meg az első és a második idegen nyelv oktatásának idejét minden osztályra. Ebben az esetben ez az idő eloszlott kettővel, és az első és a második idegen nyelvhez rendelt megosztottság eredménye.

AZOK AZ ORSZÁGOK, AHOL AZ IDEGENNYELV-TANÍTÁS HOSSZABB IDEIG TART, NEM FELTÉTLENÜL RENDELKEZNEK A LEGTÖBB TANÍTÁSI IDŐVEL.

Az E3 ábra két olyan tényező közötti kapcsolatot mutatja be, amelyek nagyban befolyásolják az idegen nyelvek iskolai oktatását: az idegen nyelvekhez rendelt minimális tanítási idő és a tanítás időtartama. Pontosabban az E3. ábra mutatja be az első idegen nyelv kötelező tantárgyként történő tanulásának ideje és a tanulás időtartama közötti kapcsolatot. Csak az olyan fokozatokra vonatkozó használati időket kell megadni, amelyekre vonatkozóan rendelkezésre állnak adatok ⁽⁸²⁾.

Összességében a szám azt jelzi, hogy pozitív, bár viszonylag gyenge kapcsolat van a két tényező között. Egy részletesebb elemzés azonban azt mutatja, hogy bár egyes országok ugyanannak a fokozatnak a kötelező tantárgyaként tanítják az első idegen nyelvet, jelentősen eltérnek az oktatásra fordított teljes idő tekintetében. A különbség különösen a 10 éves tartalékkal rendelkező országok esetében figyelhető meg: Norvégiában az első idegen nyelv oktatása 588 óra, míg Spanyolországban ez a szám eléri az 1050 órát.

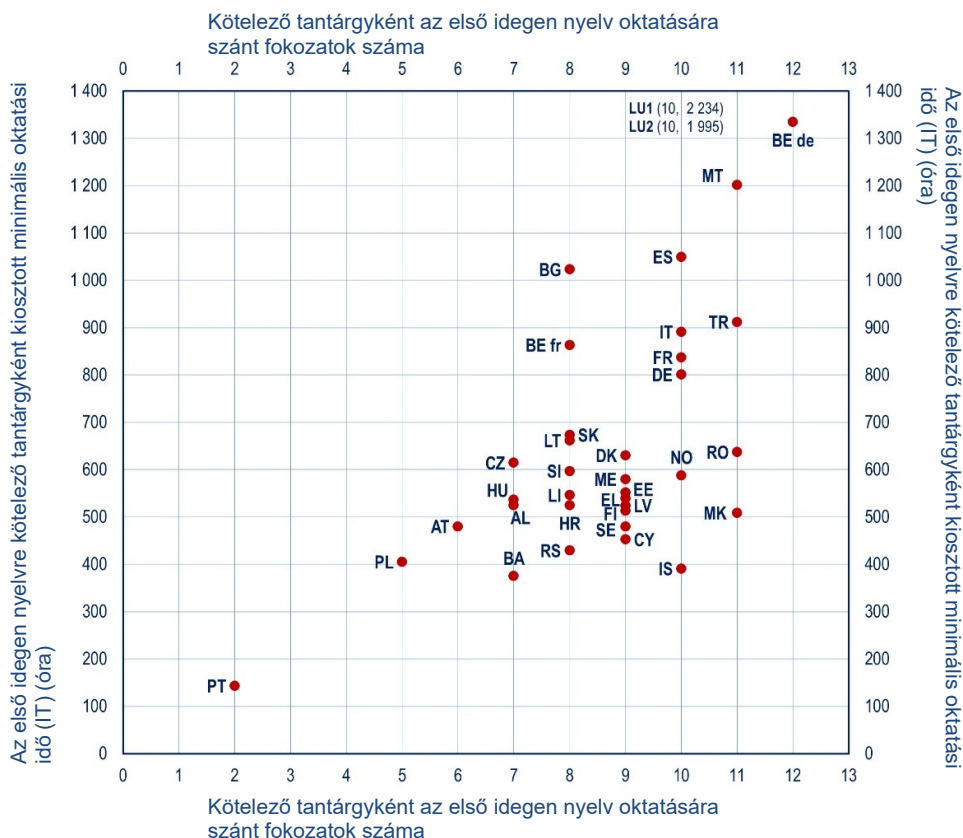
Ezzel szemben azok az országok, amelyek hasonló oktatási időt biztosítanak, ezt a kötelező oktatáson belül meglehetősen eltérő számú év alatt tehetik meg. Például Magyarországon és Észak-Macedóniában 536 óra, illetve 509 óra tanítási idő ajánlott az első idegen nyelvre kötelező tantárgyként. A rendelkezés 7 évig tart Magyarországon és 11 évig Észak-Macedóniában.

Az E3 ábra szintén egy 11 országból álló csoportot (Dánia, Észtország, Görögország, Horvátország, Lettország, Litvánia, Szlovénia, Szlovákia, Finnország, Liechtenstein és Montenegró) mutat be hasonló profillal; 700–500 órát fordítanak az első kötelező idegen nyelv oktatására 8–9 tanév alatt.

A belga, luxemburgi és máltai német nyelvű közösségben, ahol az első idegen nyelv oktatás nyelve is, az erre a nyelvre szánt oktatási idő a legmagasabb Európában. E három oktatási rendszer hivatalos tanterve 1335 órát ír elő egy 12 éves időszak alatt a belgiumi német nyelvű közösségben, 2 234 és 1995 órát (másodosztályú összehangolásra és idegenrendészeti másodrendűre) *Luxemburgban* 10 évre, Máltán pedig 1 201 órát.

82 További információkért lásd a magyarázó megjegyzést. A B2. ábra konkrét információkat tartalmaz az első idegen nyelv oktatásának időtartamáról.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Órák	Legyen	Legy	BG	CZ	DK	A)	EE	A	EZ	GY	FR	HR	MI	A	EDU?	LV	MI	A	BAU?	LU2	BAN	BEN
MI	A	BAU?	1 335	1 023	614	630	801	551	539	1050	837	525	891	452	524	662	2 234	1 995	536			
		MT.	A	PL.	PT	RO	IGEN,	SDEN	FI	EZ	GY	FR	HR	MI	A	Edzőt	NEKEMIK	NEM	RS	TR		
MI	A	BAU?	480	405	143	637	597	673	513	480	525	375	391	546	580	509	588	429	912			

Forrás: Az Eurydice.

47. 47 E3. ábra: Kapcsolat az első idegen nyelv tanítási ideje és azon osztályok száma között, amelyek alatt ezt a nyelvet teljes munkaidőben kötelező általános oktatásban tanítják, 2020/2021

Magyarázó megjegyzések

Az adatok az első idegen nyelv számára kötelező tantárgyként ajánlott minimális tanítási időt (órákban) mutatják, a teljes munkaidős kötelező általános oktatás során e kötelező idegen nyelv oktatására szánt fokozatok számához viszonyítva.

Az első idegen nyelv kötelező tantárgyként történő tanításának éveinek száma két tényezőtől függ: azon fokozatok száma, amelyek során az első idegen nyelvet kötelező tantárgyként tanítják, valamint a teljes munkaidős kötelező általános oktatás időtartama, amely az oktatási rendszerek között változik.

Egyes oktatási rendszerek (Belgium, Ausztria, Lengyelország, Portugália és Liechtenstein francia közössége) esetében a feltüntetett órák száma azon fokozatok számát jelenti, amelyekre vonatkozóan az adatok megjeleníthetők. Például nem vették figyelembe azokat a fokozatokat (és a tanítási órákat), amelyeknél horizontális rugalmasságot alkalmaznak. További magyarázatok az országspecifikus megjegyzésekben találhatóak. Az első idegen nyelv kötelező tantárgyként történő tanításának időtartamáról bővebben lásd a B2. ábrát.

Horizontális rugalmasság: a magas szintű oktatási hatóságok meghatározzák a teljes oktatási időt egy adott osztályon belüli (vagy mindegyik) tantárgycsoport számára. A helyi iskolák/hatóságok szabadon dönthetnek arról, hogy mennyi időt fordítanak az egyes tantárgyakra.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr): a 3. és 4. fokozatban horizontális rugalmasság áll rendelkezésre.

Belgium (BE nl): a számadat nem tartalmazza az erre az oktatási rendszerre vonatkozó adatokat, mivel a horizontális rugalmasság a teljes munkaidős kötelező általános oktatás valamennyi fokozatára vonatkozik.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Bulgária: az általános középfokú oktatás első két évének megfelelő kötelező teljes munkaidős általános oktatás utolsó két évében az ábra az intenzív idegennyelv-tanulást biztosító útvonal adatait mutatja be.

Németország: az adatok az idegen nyelvek tanítási idejének súlyozott átlagát jelentik, amelyet a tartományok oktatási és kulturális minisztereinek állandó konferenciája titkársága a különböző típusú iskolákba beiratkozott hallgatók száma alapján számított ki.

Írország: az idegen nyelvek tanítása nem kötelező. A hivatalos nyelveket, az angolt és az íret, minden diáknak megtanítják.

Spanyolország: az adatok a tantervre és az iskolai naptárra vonatkozó nemzeti és regionális szabályozások súlyozott átlagát képviselik (a 2020/2021-es referenciaév). A súlyozott átlagok kiszámításához statisztikai adatokat használtak az Oktatási és Szakképzési Minisztérium Statisztikai Hivatala által bejelentett, besorolási fokozatonkénti és autonóm közösségenkénti hallgatók számáról (referenciaév 2018/2019).

Olaszország: a kötelező teljes munkaidős általános középfokú oktatás utolsó két évfolyamára vonatkozó adatok a Tudományok Gimnáziumra vonatkoznak.

Franciaország: a magas szintű oktatási hatóságok meghatározzák az első és a második idegen nyelv oktatásának idejét a kötelező teljes munkaidős általános középfokú oktatás utolsó fokozatában. Ebben az esetben az idő mennyiségét kettéosztották, és az első és a második idegen nyelvhez rendelt megosztottság eredménye egyaránt.

Luxemburg: LU1 megfelel a *deseignement secondaire classique* (klasszikus középfokú oktatás); A LU2 megfelel az *általános középfokú oktatásnak (idegenement secondaire général)*.

Magyarországon: a 9. és 10. besorolási fokozatban, a kötelező nappali tagozat utolsó két évfolyamában az adatok a Gimnáziumnak felelnek meg.

Hollandia: a számadat nem tartalmazza az országra vonatkozó adatokat, mivel a magas szintű oktatási hatóságok nem az egyes tantervi tantárgyak esetében határozzák meg az oktatás minimális idejét, hanem minden tantervi tantárgyra vonatkozóan oktatási szint szerint.

Ausztria: a középfokú oktatás esetében az adatok megfelelnek az *Allgemeinbildende höhere Schule* -nek (akadémiai középiskola). A diákok megtanulják az első idegen nyelvet kötelező tantárgyként 9 évig, azaz a kötelező oktatás teljes időtartama alatt. Ez a szám csak 6 évig mutatja az utasítási időt. Az első két évben (az első idegen nyelvet más tantárgyakon keresztül, és nem önálló alanyként tanítják) és az elmúlt évben (elveszett adatok).

Lengyelország: az első idegen nyelvet kötelező tantárgyként tanítják a teljes munkaidős kötelező oktatás során (nyolc évfolyam). Azonban csak a 4. besorolási fokozatból lehet adatokat szolgáltatni, mint a horizontális rugalmasság alkalmazása előtt.

Portugália: az első idegen nyelv egy kötelező tantárgy a 12 éves kötelező általános oktatás teljes munkaidőben (harmadik osztálytól kilencedik osztályig). Az adatokat azonban csak a 3. és a 4. besorolási fokozatra vonatkozóan lehetett megadni, csakúgy, mint a horizontális rugalmasság egyéb típusaira vonatkozóan.

Izlandról: a magas szintű oktatási hatóságok együttesen határozzák meg az első és a második idegen nyelv oktatásának idejét minden osztályra. Ebben az esetben az idő mennyiségét kettéosztották, és az első és a második idegen nyelvhez rendelt megosztottság eredménye egyaránt.

Liechtenstein: a középfokú oktatásban az adatok megfelelnek a gimnáziumnak (a középfokú oktatás legmagasabb szintje). A diákok megtanulják az első idegen nyelvet kötelező tantárgyként 9 évig, azaz a teljes munkaidős kötelező általános oktatás teljes időtartama alatt. Ez a szám csak 8 évig mutatja az utasítási időt. Az első osztályra vonatkozóan nem lehet adatot szolgáltatni (az első idegen nyelvet más tantárgyakon keresztül tanítják, és nem önálló tantárgyként).

Észak-Macedónia: a teljes munkaidős kötelező oktatás kilépési életkora változó, ami azt jelenti, hogy az az időtartam, amely alatt a diákok megtanulják az első idegen nyelvet, szintén változó (11–13 év).

Svájc: a számadat nem tartalmazza az ország adatait, mivel nemzeti szinten nem határozták meg a szabványos tanterveket és az oktatás szabványos idejét. A tananyagot és a tervezett tanítási időt a 26 kanton határozza meg regionális szinten.

AZ IDEGENNYELV-TANÍTÁSRA FORDÍTOTT OKTATÁSI IDŐ ARÁNYA JELENTŐSEN MAGASABB A KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSBAN, MINT AZ ALAPFOKÚ OKTATÁSBAN

Az E4 ábra tükrözi az idegennyelv-tanítás fontosságát a tananyagban a kötelező általános középfokú oktatás teljes és alapfokú oktatásában. Ennek érdekében megvizsgálja a kötelező idegen nyelvekkel kapcsolatos tanítási órák minimális számát minden hallgató számára, a teljes kötelező tananyag tanítására fordított teljes tanítási idő arányában.

Szinte minden oktatási rendszerben vagy oktatási útvonalon az idegen nyelvekre mint kötelező tantárgyakra fordított idő aránya a kötelező tananyagban töltött teljes munkaidőhöz viszonyítva (sokkal) magasabb a teljes munkaidős általános középfokú oktatás kötelező fokozataiban, mint az alapfokú oktatásban. Tíz oktatási rendszerben/oktatási útvonalon a különbség eléri vagy meghaladja a 10 százalékpontot (Belgium, Bulgária, Németország, Franciaország, Litvánia, Magyarország, Svédország, Izland és Liechtenstein (Realschule és Gimnázium)).

Ezzel a tendenciával szemben Luxemburgban az egyetlen olyan oktatási útvonal, ahol az idegen nyelveken töltött tanítási idő százalékos aránya magasabb az alapfokú oktatásban, Luxemburgban a másodfokú oktatásban való részvétel a másodfokú oktatásban (általános középfokú oktatás) az egyetlen olyan oktatási mód, amelyen az idegen nyelveken töltött tanítási idő aránya magasabb. A luxemburgi nyelvtanítás sajátos kontextusa, amelyben az első és a második idegen nyelvet használják oktatási nyelvként, ezt megmagyarázhatja (lásd az E1. és E2. ábrát). Ezenkívül három oktatási rendszerben vagy oktatási útvonalon (Spanyolország, Horvátország és Luxemburg (idegenségi másodfokú osztály)) az alapfokú oktatás és az általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatás közötti különbség kevesebb mint egy százalékpontra korlátozódik.

Konkrétabban figyelembe véve az idegen nyelvek oktatásával töltött időt az alapfokú oktatásban a teljes tanterv elkészítésével töltött idő részeként, az idegen nyelvek kötelező tantárgyként történő tanítása a legtöbb oktatási rendszerben a teljes tanítási idő 5–10%-át teszi ki. Egyes oktatási rendszerekben, nevezetesen Belgiumban, Magyarországon, Ausztriában és Portugáliában az idegennyelv-tanítással töltött teljes idő aránya kevesebb, mint 5%. Ausztriában az alapfokú oktatás első két évében az idegen nyelveket a CLIL-rendelkezéssel keresztül oktatják, amelyről itt nem számolnak be. A másik három oktatási rendszerben az idegennyelv-tanulás viszonylag később válik kötelezővé az alapfokú oktatásban (lásd a B1. ábrát).

A spektrum másik végén az idegennyelv-tanítás a belgiumi, görög, spanyol, horvát, lett és montenegrói német nyelvű közösség teljes tanítási idejének mintegy 11%-át, Máltán pedig 14,9%-át teszi ki. Luxemburg kiemelkedik, a teljes tanítási idő 44,0%-át idegen nyelvekre fordítják.

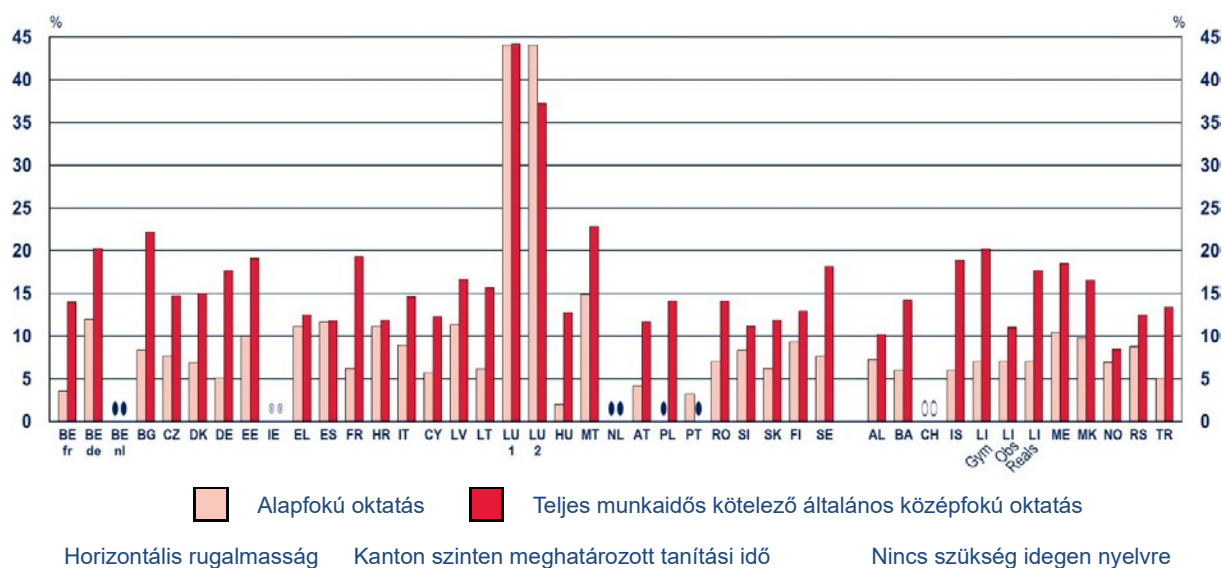
Az oktatási rendszerek közötti különbségek a fent említett strukturális tényezőkkel magyarázhatók (lásd az E1 és E2 ábrát), például az alapfokú oktatásban és az általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatásban részt vevő osztályok számával, vagy az idegen nyelvekkel kapcsolatos tényezőkkel (azaz a kötelező idegen nyelvek számával és a tanulás kezdeti életkorával, valamint a tantervben szereplő súlyokkal).

Ami a teljes munkaidős kötelező általános középfokú oktatást illeti, az idegen nyelveken töltött oktatási idő aránya a legtöbb oktatási rendszerben 10% és 19% között mozog. Ezért nagyobb a különbség, mint az alapfokú oktatásban. Albánia százalékos aránya a tartomány alján van (10,2%), míg Észtország (19,1%) és Franciaország (19,3%) élen jár.

Csak néhány oktatási rendszer van ezen a területen kívül. Norvégiában a legalacsonyabb az idegen nyelvekre fordított idő aránya (8,5%). Ebben az országban csak egy idegen nyelv kötelező a kötelező teljes munkaidős oktatásban, ami legalább részben megmagyarázhatja az alacsony értéket. A legnagyobb arányban, azaz legalább 20%-kal rendelkező oktatási rendszerek a CLIL-t oktatási megközelítésként alkalmazzák valamennyi iskolában vagy az általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatás egyes fokozataiban (Belgium, Bulgária,⁸³Luxemburg és Málta német nyelvű közössége). Ez alól kivételt képez a Liechtenstein (Gymnázium) (20,1%), ahol a CLIL-t ezekben a besorolási fokozatokban nem adják meg. Az alapfokú oktatáshoz hasonlóan Luxemburg a következőket emeli ki: A teljes tanítási idő 37,2%-át (*idegenségi másodrendűgénéral*) és 44,2%-át (idegenségi másodfokú osztály) fordítják idegen nyelvek oktatására.

83 A teljes munkaidős kötelező oktatás utolsó két évében, amely a felső középfokú oktatás első két évének felel meg, az adatok az intenzív idegennyelv-tanulást biztosító útvonalra vonatkoznak.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

%	AH FR	AH a)	AH NL	BG	CZ	DK	A)	EE	IE	A	EZ	IG	FR	HR	MI	BA	LV	MI	LU 1	LU 2	BAN	ME
Elsődleges	3.6	11.9		8.3	7.6	6.9	5.1	9.9		11.1	11.6	6.3	11.1	8.9	5.7	11.3	6.1	44.0	44.0	2.0	14.9	
Középiskola	14.0	20.2		22.2	14.8	15.0	17.7	19.1		12.5	11.8	19.3	11.9	14.6	12.3	16.7	15.7	44.2	37.2	12.8	22.8	
%	NL	A	PL	PT	RO	IGEN	SI	FI	EZ	GYOM	AB	CH	MI	Edző	LI	OBS	LI	NEK	AV	OS	AV	OS
Elsődleges		4.2		3.2	7.0	8.3	6.3	9.4	7.7	7.2	6.0		6.0	7.0	7.0	7.0	7.0	10.5	9.8	6.9	8.8	5.0
Középiskola		11.7	14.1		14.1	11.1	11.9	12.9	18.1	10.2	14.2		18.9	20.1	11.0	17.6	18.5	16.5	8.5	12.5	13.3	

Forrás: Eurydice

48. 48 E4. ábra: Az idegen nyelvek számára kötelező tantárgyként kiosztott oktatási idő az általános és általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatás teljes idejének arányában, 2020/2021

Magyarozó megjegyzések

Az adatok (a magas szintű oktatási hatóságok által meghatározott) oktatási időnek felelnek meg, amelyet az összes diáknak kötelező tantárgyként az összes idegen nyelvre kiosztottak, osztva a kötelező tantervben szereplő valamennyi tantárgyra vonatkozó teljes tanítási idővel, szorozva 100-zal.

Horizontalis rugalmasság: a magas szintű oktatási hatóságok meghatározzák a teljes oktatási időt egy adott osztályon belüli (vagy mindegyik) tantárgycsoport számára. A helyi iskolák/hatóságok szabadon dönthetnek arról, hogy mennyi időt fordítanak az egyes tantárgyakra. Ha ez a teljes munkaidős kötelező alapfokú vagy általános középfokú végzettség felére vagy annál többre vonatkozik, a • külön szimbólumot kell használni. Amennyiben a horizontalis rugalmasság az alapfokú vagy általános kötelező teljes munkaidős középfokú végzettség kevesebb mint felére vonatkozik, az említett besorolási fokozatokat nem kell figyelembe venni az elméleti évek kiszámításakor. Ez vonatkozik Belgium és Portugália francia közösségére az alapfokú oktatásban.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd az országspecifikus megjegyzéseket az E1. ábra alatt.

EURÓPA-SZERTE AZ IDEGEN NYELVEKRE FORDÍTOTT IDŐ VISZONYLAG STABIL MARAD.

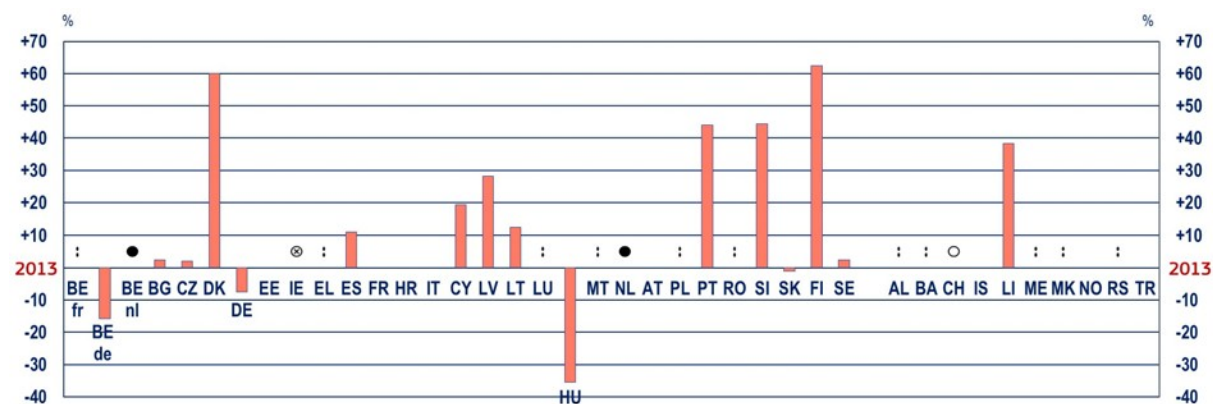
Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Az E5 ábra a 2020/2021-ben minden diák számára kötelező tantárgyként tanított idegen nyelvekre vonatkozóan a⁸⁴2013/2014-es évhez képest referenciaként használt, elméleti évenként ajánlott minimális oktatási idő (százalékban) változásait mutatja be. Ez a szám az alapfokú oktatásra és az általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatásra összpontosít. A két referenciaév összehasonlítása csak az oktatási rendszerek alig kétharmada esetében végezhető el; az összehasonlíthatósági kérdésekre vonatkozó országspecifikus magyarázatok az alábbi megjegyzésekben találhatóak.

84 Az elméleti évenkénti teljes tanítási idő megegyezik az alapfokú oktatás/kötelező teljes munkaidős általános középfokú oktatás tanítási idejének teljes összegével, osztva az alapfokú oktatás/kötelező teljes munkaidős általános középfokú oktatás fokozatainak számával.

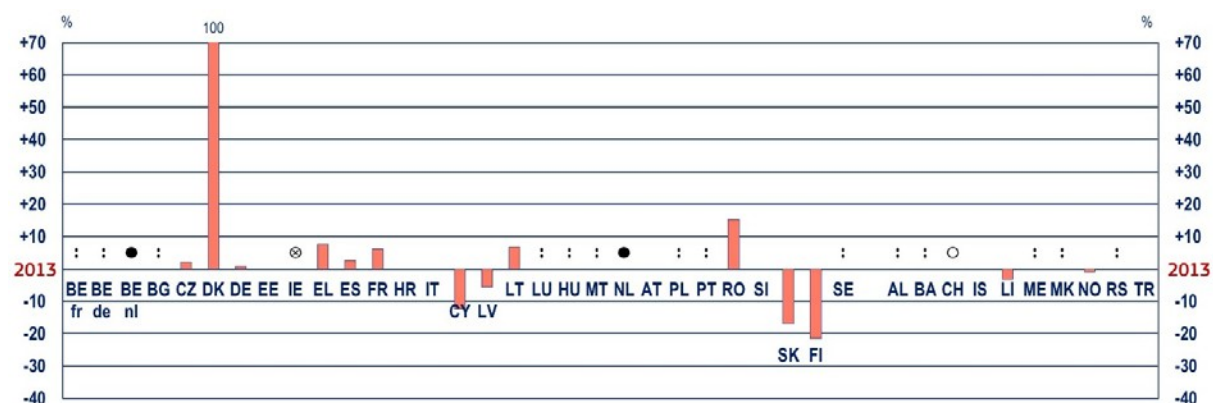
Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

(a) Alapfokú oktatás

Órák	Legyen fr	BE	álla	BBE	CZ	DK	A)	EE	IE	A	EZ	GY	FR	HR	MI	A	BAJ	LV	MI	A	BAJ	BAN	BEN	
2020/2021	31	101		42	53	69	37	66		82	92	54	53	79	45	68	41	40	7	13	112			
2013/2014	:	120		41	52	43	40	66		:	83	54	53	79	38	53	36	:	21	:				
		NL	A	PL	PT	RO	IG	ENS	IG	FI	EZ	GY	VA	TOV	ÁB	CH	MI	A	BAJ	NEK	EMK	NEM	RS	TR
2020/2021		30	81	36	46	57	42	62	55		42	32		44	55	56	41	52	54	36				
2013/2014		30	:	25	:	39	43	38	53		:	:		44	39	:	:	52	:	36				

(B) Teljes munkaidős kötelező általános középfokú oktatás

Órák	Legyen fr	BE	álla	BBE	CZ	DK	A)	EE	IE	A	EZ	GY	FR	HR	MI	A	BAJ	LV	MI	A	BAJ	BAN	BEN	
2020/2021	123	172		182	132	180	160	158		97	124	187	79	139	105	131	130	373	107	166				
2013/2014	:	:		:	129	90	159	158		90	121	176	79	139	120	139	122	:	:	:				
		NL	A	PL	PT	RO	IG	ENS	IG	FI	EZ	GY	VA	TOV	ÁB	CH	MI	A	BAJ	NEK	EMK	NEM	RS	TR
2020/2021		105	108		135	85	98	105	157		79	107		159	191	125	84	74	107	120				
2013/2014		105	:	:	117	85	118	133	:		:	:		159	197	:	:	75	:	120				

Horizontális rugalmasság Kanton szinten meghatározott tanítási idő Nincs szükség idegen nyelvre

Forrás: Az Eurydice.

49. 49 E5. ábra: A 2013/2014 és 2020/2021 között kötelező tantárgyként az ajánlott elméleti évenkénti minimális oktatási idő változásai (százalékban kifejezve)

Magyarózó megjegyzések

Ez a szám az idegen nyelveken kötelező tantárgyként 2020/2021-ben töltött idő és a referenciaként használt 2013/2014-es kötelező tantárgyként az idegen nyelvekkel töltött idő százalékban kifejezett különbségét mutatja.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

A számadatokban szereplő adattáblák a 2020/2021-es és a 2013/2014-es időszakban az idegennyelv-tanítással töltött órák számát mutatják kötelező tantárgyként elméleti évben. Az elméleti évenkénti tanítási idő az általános/általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatásban az adott oktatási időszakban töltött teljes tanítási időnek felel meg, osztva az alapfokú oktatásban/általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatásban töltött évek számával.

Nem lehet összehasonlítani az összes oktatási rendszert a 2013/2014-es adatok hiánya vagy a két referenciaév közötti adatgyűjtés módszertanában mutatkozó különbségek miatt. Mindkét esetben a táblázatokban és a számadatokban a 2013/2014-es időszakra vonatkozóan a „:” szimbólum látható, az országspecifikus megjegyzések pedig részletes információkat⁸⁵tartalmaznak.

Horizontális rugalmasság: a magas szintű oktatási hatóságok meghatározzák a teljes oktatási időt egy adott osztályon belüli (vagy mindegyik) tantárgycsoport számára. A helyi iskolák/hatóságok szabadon dönthetnek arról, hogy mennyi időt fordítanak az egyes tantárgyakra. Ha ez a teljes munkaidős kötelező alapfokú vagy általános középfokú végzettség felére vagy annál többre vonatkozik, a • külön szimbólumot kell használni. Amennyiben a horizontális rugalmasság az alapfokú vagy általános kötelező teljes munkaidős középfokú végzettség kevesebb mint felére vonatkozik, az említett besorolási fokozatokat nem kell figyelembe venni az elméleti évek kiszámításakor. Ez vonatkozik Belgium és Portugália francia közösségére az alapfokú oktatás területén 2020/2021-ben.

Országspecifikus megjegyzések

Az alábbi országspecifikus megjegyzések főként a két referenciaév közötti összehasonlíthatósági kérdéseket érintik. Az általánosabb kérdésekre vonatkozó további országspecifikus megjegyzéseket az E1. ábra tartalmazza.

Belgium (BE fr): különbség van a módszertanban (különböző kódolás).

Belgium (BE) és Svédország: különbség van a módszertanban (különböző kódolás a teljes munkaidős kötelező általános középfokú oktatás jelentéséhez).

Belgium (BE nl) és Hollandia: a horizontális rugalmasság alkalmazása.

Bulgária: különbség van a módszertanban (az általános kötelező teljes munkaidős középfokú oktatásban részt vevő tantárgyak eltérő kódolása).

Görögország: 2016/2017 óta az általános iskolának csak egy típusa van egész nap. Megszüntették a rendszeres tantervet alkalmazó iskolák és a felülvizsgált egységes tantervet végrehajtó iskolák közötti különbséget. A napi menetrend és a tanítási órák száma is megváltozott. Ezért az összehasonlítás az alapfokú oktatás szintjén nem lehetséges.

Luxemburg: különbség van a módszertanban (a nemzeti nyelvek eltérő kódolása).

Máltán: különbség van a módszertanban (különböző megközelítések a téli és nyári menetrendek tájékoztatására).

Magyarországon: különbség van a módszertanban (különböző hatály).

Lengyelország: különbség van a módszertanban (jelentős változások az oktatás szerkezetében). A horizontális rugalmasság 2013/2014-ben és 2020/2021-ben (több fokig) alkalmazandó.

Portugália: 2020/2021-ben a teljes munkaidős kötelező általános középfokú oktatás horizontális rugalmassággal rendelkezett az első három osztályban, és az utolsó három osztályban nem tanítottak kötelező tantárgyként idegen nyelveket. Ezért nem lehet összehasonlítani a 2013/2014-es adatokkal.

Cseh Köztársaság: különbség van a módszertanban (az iskolai időszakokra vonatkozó jelentéstétel változása az alapfokú oktatásban).

Albánia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Észak-Macedónia és Szerbia: a 2013/2014-es évre vonatkozóan nincsenek adatok.

Liechtenstein: az adatok megfelelnek a teljes munkaidős általános középiskolai gimnáziumnak.

Az alapfokú oktatásban az oktatási rendszerek mintegy felében van vagy szinte semmilyen változás, amelynek összehasonlítása megvalósítható. A nagyon kis eltérések egyszerűen az oktatás napjainak ingadozásaiából eredhetnek, például attól függően, hogy mikor esett le a vakáció egész évben, és az iskolai év sajátos elrendezése.

85 A 2013/2014-es tanórákra vonatkozó teljes adatokat lásd az Eurydice 2015-ös jelentésében (Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2015).

A két referenciaév közötti különbséggel rendelkező országok közül a legtöbbjükben nőtt az idegennyelv-oktatásra fordított idő. A növekedés Spanyolországban, Cipruson és Litvániában 10% és 20% között mozgott; Lettorszában, Portugáliában, Szlovéniában és Liechtensteinben a növekedés 30% és 45% között mozgott; végül 2020/2021-ben Dániában és Finnországban az idegen nyelvekre fordított idő több mint 50%-kal nőtt 2013/2014-hez képest.

Az oktatási idő mindössze három oktatási rendszerben csökkent (Belgium, Németország és Magyarország német nyelvű közössége). Magyarországon a nemzeti tanterv jelentős változásokon ment keresztül, aminek következtében az egyes iskolák által kiválasztott rugalmas tantárgyak számára több időt fordítottak, amelyek nem tartoznak az elemzés hatálya alá. Belgium német nyelvű közössége azonban továbbra is az egyik legoktatóbb időt kínálja az idegen nyelvek oktatására az alapfokú oktatásban (lásd az E1. ábrát).

Általában a kötelező teljes munkaidős középfokú oktatás, ahogy az az alapfokú oktatásban is megfigyelhető, a jelentős (azaz 3%-os vagy annál nagyobb) változáson átesett országok száma meglehetősen hasonló a változás nélküli vagy szinte változatlan országok számához. Ha azonban jelentős különbségek vannak, ezek általában kisebbek, mint az alapfokú oktatásban. Nagyjából hasonló azoknak az országoknak a száma, amelyek növelik vagy csökkentik az idegen nyelvek oktatásának idejét általában a kötelező teljes munkaidős középfokú oktatásban.

Cipruson, Szlovákiában és Finnországban az idegen nyelvekre mint kötelező tantárgyakra fordított oktatási idő csökkenése körülbelül 10% és 20% között van. Az idegennyelv-tanulásra szánt oktatási idő öt országban (Dánia, Görögország, Franciaország, Litvánia és Románia) jelentősen nőtt. Dániában különösen erős (100%) növekedés volt tapasztalható. Ebben az országban minden diák számára kötelezővé vált egy második idegen nyelv elsajátítása, míg a második nyelv tanulása előtt a tantervben opcionálisnak minősült (lásd a B3. ábrát).

Kevés ország mutatja ugyanazt a tendenciát az oktatás mindkét szintjén. Ezek közül a legjelentősebb változás Dániában történt, ahol az oktatás ideje nőtt. Ezzel szemben Cipruson, Lettorszában és különösen Finnországban nőtt az idegen nyelvek oktatásával töltött órák száma az alapfokú oktatásban, és csökkent az általános középfokú oktatás kötelező osztályzata.

A KÖZÉPISKOLA VÉGÉRE A DIÁKOK VÁRHATÓAN ELÉRIK A B2 SZINTET AZ ELSŐ IDEGEN NYELVEN ÉS A B1 SZINTET A MÁSODIKBAN.

A CEFR az Európa Tanács által kidolgozott nyelvtanulási, -oktatási és -értékelési keret. A CEFR az idegen nyelvtudást hatpontos skálán írja le: A1 és A2 (alapfelhasználók), B1 és B2 (független felhasználók) és C1 és C2 (illetékes felhasználók). A kommunikációs készségek (olvasás, írás, hallgatás és beszéd) szintjén végzett leírásokat a kommunikációs kontextusok, témák, feladatok és célok részletes elemzése kíséri. Ez a keret lehetővé teszi a vizsgák és vizsgák összehasonlítását a nyelvek és a nemzeti határok között. Emellett alapot biztosít a nyelvi készségek és képesítések elismeréséhez, ezáltal megkönnyítve az oktatási és szakmai mobilitást (Európa Tanács, 2020). A nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló, 2019. évi tanácsi ajánlás a közös referenciakeret alkalmazásának megerősítését javasolja „különösen a tantervek, a nyelvi tesztelés és az értékelés ösztönzésére”⁸⁶.

Az E6.ábra az első és a második idegen nyelvre mint kötelező tantárgyra (valamennyi hallgatóra) vonatkozóan elvárt minimális teljesítményszinteket mutatja be két referenciaértékben: az alsó középfokú oktatás vége és az általános felső középfokú oktatás vége. Jelenleg az európai oktatási rendszerek mintegy kétharmada, amelyben kötelező az idegennyelv-tanulás, használja a CEFR-t, hogy e két referenciaértéken belül meghatározza az idegennyelv-ismeret minimális szintjét. Ez általában vonatkozik mind az első kötelező idegen nyelvre, mind a második kötelező idegen nyelvre.

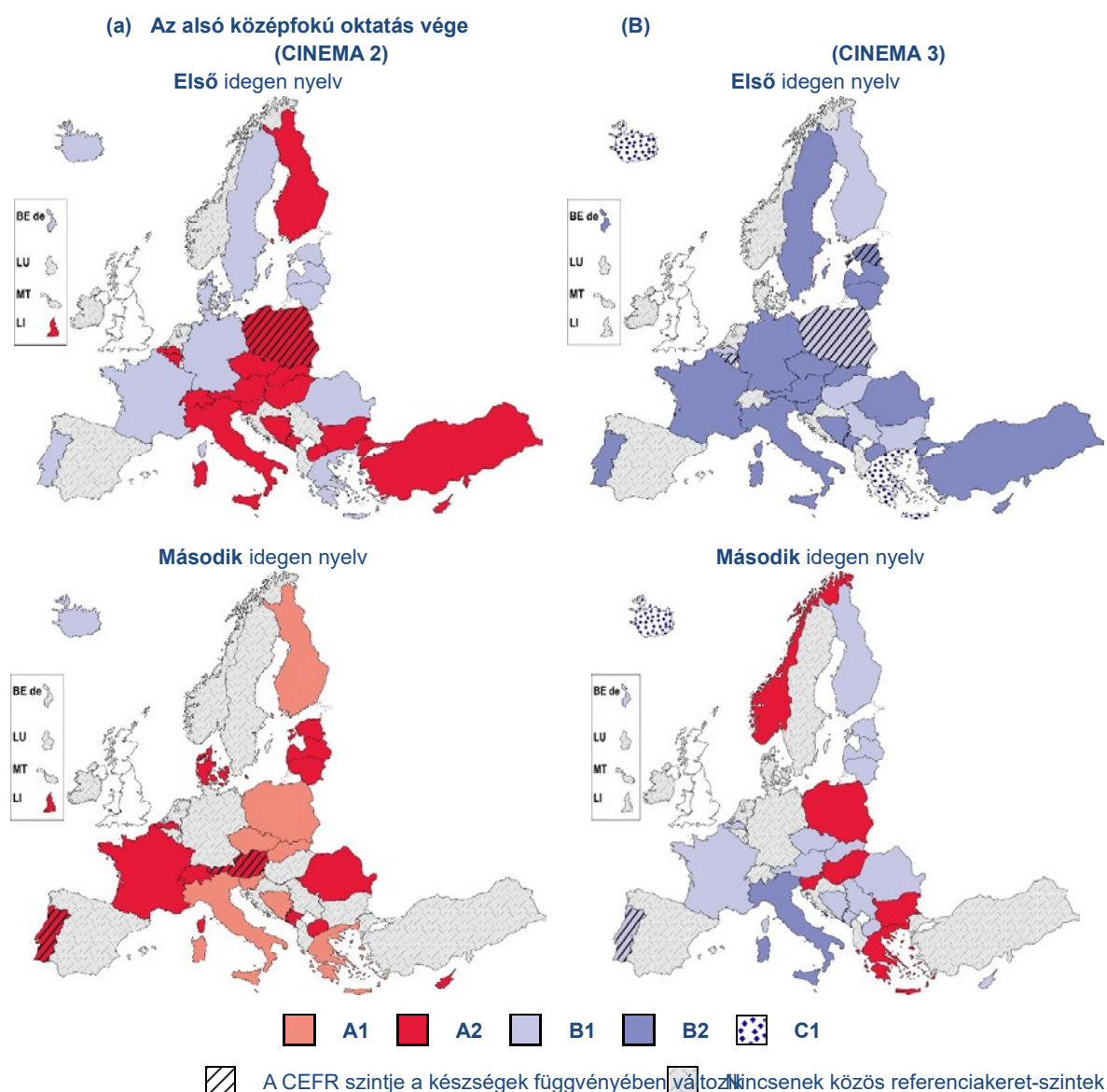
Az első és a második idegen nyelv azonos referenciaponton elért szintjének összehasonlításával általában elvárható, hogy a hallgatók teljesítménye nagyobb legyen az első idegen nyelv, mint a második nyelv esetében. Az alsó középfokú oktatás végén a minimális szint általában az első nyelv esetében A2 és B1 között, a második nyelv esetében pedig A1 és A2 között változik szinte minden oktatási rendszerben. Az általános középfokú oktatás végén a legtöbb európai ország a B2-t az első idegen nyelv minimális

⁸⁶ A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről (HL C 189., 2019.6.5., 18. o.).

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

teljesítményszintjeként, a B1-et pedig a második idegen nyelv minimális teljesítményszintjeként határozza meg. A második nyelv esetében (az általános felső középfokú oktatás végén) a nyelvi képzés szintje Európaszerte szélesebb körben változik: a Bulgáriában, Görögországban, Magyarországon, Lengyelországban, Szlovéniában és Norvégiában található A2-tól Izlandig C1. Csak két ország határozta meg a minimális teljesítményszintet a fejlett vagy kompetens nyelvhasználók szintjén (C1 vagy C2): Görögország az első idegen nyelv (C1) és Izland az első idegen nyelv és a második idegen nyelv (C1) esetében.

Egyes oktatási rendszerekben az első és a második nyelvre várt eredmények azonosak ugyanabban a referenciapontban. Ez a helyzet nyolc oktatási rendszer esetében (Belgium, Ciprus, Ausztria, Svájc, Izland, Liechtenstein, Montenegró és Észak-Macedónia flamand közössége) az alsó középfokú oktatás végén. Hasonló tendencia figyelhető meg hat oktatási rendszerben (Belgium, Olaszország, Románia, Finnország, Izland és Szerbia flamand közössége) az általános középfokú oktatás végén.

Forrás: Az Eurydice.

50. 50 E6. ábra: Az első és a második idegen nyelv esetében az alsó és az általános felső középfokú oktatás végén várható minimális végzettségi szint (ISCED 2–3), 2021/2022

Magyarázó megjegyzések

Ez a szám az első és a második idegen nyelv kötelező tantárgyként való befejezésének várható minimális szintjét mutatja. Konkrétabban a magas szintű oktatási hatóságok által végzett tanulás eredményeként megállapított minimális teljesítményszintre terjed ki. A közös referenciakeretet a teljesítményszintek kifejezésére használják. Csak a hat fő szintet (azaz A1, A2, B1, B2, C1 és C2) kell lefedni; az alszinteket nem veszik figyelembe.

Ahol a közös referenciakeret szintje a négy fő kompetenciától (olvasás, hallgatás, írás és beszéd) függően változik, a szám a négy kompetencia legelőbbje tekintetében megállapított teljesítményszintet jelzi; ha a két fő készség (pl. olvasás és hallgatás) teljesítményszintje eltér a fennmaradó két fő készségtől (pl. írás és beszéd), az ábrán látható a minimális teljesítményszint. Mindezen esetekben az országspecifikus megjegyzések kiegészítő információkat tartalmaznak.

Nincs meghatározott KER-szint: ez a kategória három különböző helyzetet ölel fel: (1) Az idegen nyelvek (első vagy második idegen nyelv) tanulása nem kötelező az alsó vagy általános középfokú oktatásban; (2) A CEFR-t nem használják fel a teljesítmény szintjének meghatározására; és (3) a tanterv nem határozza meg a minimális teljesítményszintet. Az országspecifikus információkat a szöveg tartalmazza.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

A „Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (CEFR)”, „idegen nyelv” és „International Standard Classification of Education (ISCED)” fogalom meghatározásokat lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr): az általános középfokú oktatás végén az első idegen nyelv esetében a CEFR szintje a négy fő kompetencia szerint változik: B1 hallgatásra, írásra és beszédre; B2 az olvasási készségért.

Észtországból: az általános középfokú oktatás végén az első idegen nyelv esetében a CEFR szintje a négy fő kompetencia szerint változik: B2 olvasásra, hallgatásra és beszédre; B1 az íráshoz.

Franciaország: az alsó középfokú oktatás végén a második idegen nyelv esetében az A2 az elvárt szint legalább két nyelvi készség tekintetében.

Ausztria: az alsó középfokú oktatás végén a második idegen nyelv esetében a beszédkészség két típusát különböztetik meg: Az A2 a beszédelőállításához van konfigurálva, míg az A1 szükséges a beszéd interakciójához. Az általános középfokú oktatás végén a CEFR szintje attól függően változik, hogy hány év alatt a hallgatók megtanulták második kötelező idegen nyelvüket (4 vagy 6 év), vagy a szóban forgó fő készségtől (6 év után, B2 olvasásra és B1 a hallgatásra, beszédre és írásra; 4 év után B1).

Portugália: az alsó középfokú oktatás végén a másodnyelvű hallgatók várhatóan elérik az A2 szintet francia és német nyelven; spanyolul a szint függ a képességtől (B1 olvasás és hallgatás; és A2 beszélni és írni).

Lengyelország: A CEFR szintje az első idegen nyelv négy fő kompetenciája szerint változik: A2 a beszéd- és íráskészségre, B1 az olvasási és hallgatási készségekre az alsó középfokú oktatás végén; és B1 a beszéd- és íráskészség, valamint a B2 az olvasási és hallgatási készségek tekintetében az általános középfokú oktatás végén.

Az alsó középfokú oktatás és az általános középfokú oktatás végén az idegennyelvű hallgatók számára megállapított minimális teljesítményszintek összehasonlítása azt mutatja, hogy – amint az várható – az általános felső középfokú oktatás végén a teljesítményszintek általában magasabbak, mint az alsó középfokú oktatás végén. Van egy általános elvárás, hogy a diákok tovább haladnak több tanulmányokat. Ez vonatkozik mind az első idegen nyelvre, mind a második idegen nyelvre.

A legtöbb ország ugyanazokat a minimumszabályokat határozta meg a négy fő kommunikációs készség (hallgatás, beszéd, olvasás és írás) tekintetében. Belgiumban, Észtországban, Ausztriában, Lengyelországban és Portugáliában azonban különböző minimális teljesítményszinteket különítenek el a konkrét hatáskörökhöz (lásd az országspecifikus megjegyzéseket). Ebből a sokszínűségből nem derül ki egyértelmű tendencia. Például az általános középfokú oktatás végén a belga Francia Közösség a hallgatás, az írás és a beszéd terén B1-ben, az első idegen nyelv olvasási készségei tekintetében pedig B2 szinten, míg Észtországban az olvasás, a hallgatás és a beszéd terén B2-ra, az írásra pedig B1-re van állítva.

A minimális teljesítményszint eltérései a tanult nyelvektől is függhetnek. Portugália és Finnország esetében ez a helyzet. Portugáliában a diákok második nyelvként tanulhatnak francia, német vagy spanyol nyelvet. Az alsó középfokú oktatás végén a diákok várhatóan elérik az A2-t francia és német nyelven, míg spanyolul a hallgatók várhatóan elérik a képességet (B1 olvasás és hallgatás, valamint A2 beszélni és írni). Finnországban az első idegen nyelvként tanult angol nyelv elsajátításának minimális szintje magasabb, mint más nyelveké (azaz a B1 az alsó középfokú oktatás végén és a B2 az általános középfokú oktatás végén).

Három fő oka lehet annak, hogy egyes oktatási rendszerekben miért nem állapítható meg a CEFR teljesítményszintje.

Először is, az idegen nyelvek tanulása (az első vagy a második idegen nyelv esetében) nem kötelező az alsó vagy általános középfokú oktatásban. Ez a helyzet Írországban, ahol nem kötelező az idegen nyelv. Ugyanez vonatkozik Belgium, Németország, Spanyolország, Horvátország, Svédország és Albánia francia közösségére is, ahol a középfokú oktatás egyetlen ponton sem kötelező minden diák számára kötelező második idegen nyelv. Bulgáriában, Magyarországon és Norvégiában a második idegen nyelv mindenki számára kötelező, csak a felső középfokú oktatásban, míg Dániában csak az alsó középfokú oktatásban. Máltán az általános középfokú oktatás utolsó két évében nem kötelező idegen nyelv.

Másodszor, a közös referenciakeret nem használható fel a megvalósítás szintjének meghatározására. Ez vonatkozik Spanyolországra és Horvátországra, ahol csak egy idegen nyelv kötelező, valamint Luxemburgra, Máltára és Hollandiára, ahol két idegen nyelv kötelező. Norvégiában és Törkiyében a CEFR

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

használata a teljesítményszintek meghatározására az érintett idegen nyelvtől függ (a második Norvégia, az első Törkiye esetében). Hasonló vegyes megközelítést alkalmaznak Dániában, Svájcban, Liechtensteinben és Szerbiában is, ahol a CEFR alkalmazása az oktatás szintjétől függ (az első három országban az alsó középfokú oktatás végén, az utóbbiban pedig az általános középfokú oktatás végén alkalmazzák).

Végezetül Albániában az első kötelező idegen nyelv esetében nincs meghatározva a tantervben elért minimális szint (nincs második kötelező idegen nyelv).

II. SZAKASZ – A NYELVI TESZTEKET ÉS A TANULÁST TÁMOGATÓ INTÉZKEDÉSEK

Az idegen nyelveknek szánt oktatási idő, amely e fejezet I. szakaszában tárgyalt téma, az iskolai környezetben formális tanulási lehetőségek biztosításával töltött idő. A második szakasz középpontjában álló nyelvtanulási intézkedések tesztelése és támogatása a tanulási/oktatási folyamat egyéb fontos dimenziói.

A tesztek számos formát ölthetnek, amelyeket nagyrészt a céljaik alakítanak ki: lehet diagnosztikus, formatív vagy összegző (ésamp;gt⁸⁷;). A nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló, 2019. évi tanácsi ajánlás támogatója e három⁸⁸értékelési forma kombinációjának alkalmazását.

Ez a szakasz az általános középfokú oktatás végén tanúsítványt eredményező, összefoglaló idegen nyelvi vizsgákat vizsgálja (lásd az E7. ábrát). A vita középpontjában az idegen nyelvek sokfélesége áll, amelyekről ilyen bizonyítékok állnak rendelkezésre. Ez szorosan kapcsolódik a B. fejezet B7. és B8. ábrájához és a C. fejezet II. szakaszához. Ez a szakasz a nyelveknek az óvodai nevelés végén vagy az alapfokú oktatás kezdetén végzett diagnosztikai értékelésére is vonatkozik. Az oktatás nyelvének értékelésére összpontosít, amely egyes diákok (pl. újonnan érkezett migráns diákok) számára idegen nyelv lehet (lásd az E8. ábrát).

Az ebben a szakaszban tárgyalt nyelvtanulást támogató intézkedések (lásd az E9. ábrát) azokra az intézkedésekre korlátozódnak, amelyek az alap- és alsó középfokú oktatásban újonnan érkező migráns diákokat célozzák, ami a legtöbb országban a kötelező oktatásnak felel meg. A nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló 2019. évi tanácsi ajánlás elismeri a diákok e konkrét csoportjának sajátos igényeit, különösen az⁸⁹iskoláztatás nyelvvel kapcsolatban.

Az ebben a szakaszban szereplő valamennyi mutató az Eurydice hálózaton keresztül gyűjtött adatokon alapul, amelyek 37⁹⁰ország 39 oktatási rendszerére terjednek ki.

A LEGTÖBB ORSZÁGBAN 6–12 IDEGEN NYELV NEMZETI VIZSGÁJA VAN.

Az E7. ábra az általános középfokú oktatás végén tanúsítványt eredményező nemzeti vizsgákon tesztelt idegen nyelveket mutatja be. A nemzeti vizsgák a magas szintű oktatási hatóságok által létrehozott és a felelősségi körükbe tartozó szabványosított tesztek/vizsgálatok. Amint az a számadatból kiderül, a legtöbb ország nemzeti bizonyítékokat használ. A tesztelt idegen nyelvek három fő kategóriába sorolhatók.

Az első kategóriába tartozik az angol, a francia és a német, amelyeket nemzeti teszteken tesztelnek (ha léteznek) az oktatási rendszerek túlnyomó többségében, szorosan követi az orosz, a spanyol és az olasz, amelyeket a legtöbben tesztelnek. A második kategóriába tartozik a kínai, a latin, a klasszikus görög (91), a japán, a portugál, az arab, a modern görög, a magyar, a lengyel és a török. Ezeket a nyelveket országos tesztekkel tesztelik 5–10 oktatási rendszerben. Az utóbbi kategória ötnél kevesebb oktatási rendszerben tesztelt nyelveket tartalmaz. Ilyen például a modern héber (négy oktatási rendszer), a perzsa, a finn, a litván, a holland és a svéd (három oktatási rendszer).

87 A diagnosztikai értékelések olyan előzetes értékelések, amelyek az oktatók számára információt nyújtanak a hallgatók előzetes ismereteiről, megértéseiről és téves elképzeléseiről egy új koncepció vagy tevékenység bevezetése előtt. A diagnosztikai értékelés arra is használható, hogy megállapítsuk, mennyi tudományos növekedés történt a lecke befejezésekor. Az összefoglaló értékelések olyan hallgatói értékelések... amelyek gyakran (de nem mindig) fordulnak elő a kurzus, modul vagy egység végén, hogy megmérjék, milyen jól teljesítették a diákok az oktatási célokat. „A formatív értékelés nem a hallgató értékelésének típusára vonatkozik, hanem az értékelés időpontjában” (McComas, 2014). Ezeket az oktatás során hajtják végre. Visszajelzést adnak a diákoknak és a tanároknak a tanítási/tanulási folyamatról annak javítása és a diákok tanulmányi teljesítményének javítása érdekében.

88 A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a nyelvközpontú és -tanulás átfogó megközelítéséről (HL C 189., 2019.6.5., 21. o.).

89 Nem is tudom.

90 A jelentés nemzeti lefedettségével kapcsolatos további információkért lásd a jelentés bevezetőjét.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR		
Angol nyelv	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		
Francia nyelv	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Német nyelv				•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Orosz nyelv				•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Angol nyelv (más nyelvű anyanyelvi beszélők számára)				•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Olasz nyelv				•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Kínai nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Latin nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Görög nyelv (klasszikus)							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Japán nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Portugál nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Arab nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Görög nyelv (modern)				•			•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Magyar nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Lengyel nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Török nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Héber nyelv (modern)							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Perzsa nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Finn nyelv												•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Litván nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Holland nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Svéd nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Cseh nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Dán nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Észt nyelv												•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Horvát nyelv												•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Lett nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Román nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Szlovák nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Szlovén nyelv							•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Egyéb												•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Nincs olyan nemzeti bizonyíték, amely bizonyítaná, hogy az idegen nyelvek tanúsítványhoz vezetnek	•	•	•							•	•						•																								

Forrás: Az Eurydice.

51. 51 E7. ábra: Az általános középfokú oktatásban (ISCED 3) nemzeti vizsgákon tesztelt idegen nyelvek, 2021/2022

51. 51 E7. ábra: Az általános középfokú oktatásban (ISCED 3) nemzeti vizsgákon tesztelt idegen nyelvek, 2021/2022

Magyarázó megjegyzések

Ennek a számnak a hatálya csak azokra a nemzeti vizsgákra vonatkozik, amelyek az általános középfokú oktatás végén bizonyítványt eredményeznek. A felsorolt idegen nyelvek nem érintetik a teljes iskolai lakosságot ebben az oktatási szinten, mivel a nemzeti vizsgákon tesztelt idegen nyelvek oktatási útvonalaik szerint eltérőek lehetnek.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Az idegen nyelveket csökkenő sorrendben sorolják fel, a nemzeti vizsgákon tesztelő oktatási rendszerek száma szerint. Ha a felsorolt nyelvek száma azonos, a nyelveket ISO-kódjuk (ISO 639–3) szerint rendezik (lásd: <https://iso639-3.sil.org/>, utolsó hozzáférés: 2022. július 11.).

Az EU hivatalos nyelveit legalább két oktatási rendszerben tesztelve kell megjeleníteni; az összes többi nyelv megjelenik, ha legalább három oktatási rendszerben tesztelik. Minden olyan nyelv, amely nem jelenik meg, az ábrán „egyébként” van jelölve, és az országspecifikus megjegyzésekben van megadva.

Az „idegen nyelv”, „International Standard Classification of Education (ISCED)” és „nemzeti vizsga” fogalom meghatározásokat lásd a szövegben.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE): nincs nemzeti vizsga, de a felső középfokú oktatás utolsó évében minden diák részt vesz a *diplôme d'études vizsgán a langue française* (diplôme d'études en langue française) vizsgán, és tanúsítványt kap, ha megfelel a vizsgán.

Németország: az *Abitur* vizsgákat (a felsőoktatáshoz való hozzáférés általános képesítését) szinte minden *tartományban magas szintű oktatási hatóságok hozzák létre*. A nyelvek tartományonként eltérőek lehetnek.

Franciaország: Az „egyéb” magában foglalja az albán, Amhari, örmény, Bambara, baszk, Berber Tashelhit, Berber Kabyle, Berber Riffian, Breton, bolgár, katalán, kambodzsai, korso, kreol, fula, gallok, Hausa, hindi, indonéz, macedón, koreai, laoszi, macedón, madagaszkári, melanezi, norvég, occitan, elzász és mozelle regionális nyelvek (úgynevezett elzász és mozelle dialektus), szuahéli, tahiti, tamil, vietnami, Valis és Futu.

Magyarországon: az iskolában tanított nyelveket *matura vizsgán lehet tesztelni (nemzeti vizsga a középfokú oktatás végén)*. A felsorolt idegen nyelvek a 2020/2021-ben tesztelt nyelvek.

Ausztria: A „mások” közé tartozik a bosnyák, horvát és szerb.

Finnországban: Az „Egyébek” közé tartoznak a számi nyelvek (észak, Skolt és Inari).

Norvégia: „Mások”: albán, amhari, bosnyák, kantoni, dari, filippinó, hindi, izlandi, koreai, kurd (Sorani), Lule Sami, Észak-Számi, Oromo, Panjabi, tészta, szerb, jelnyelv, szomáliai, dél-számi, tamil, thai, tigrinya, urdu és vietnami.

A legtöbb olyan ország, ahol a nemzeti vizsgák az általános középiskolai vizsga végén 6–12 idegen nyelv közötti bizonyítványhoz vezetnek. Három országban, nevezetesen Németországban, Franciaországban és Norvégiában a tesztelt idegen nyelvek száma kivételesen magas: 24, 60 és 45 idegen nyelv.

VAN EGY AJÁNLÁS VAGY KÖVETELMÉNY, HOGY A KISGYERMEKEK ISKOLAI NYELVÉT AZ OKTATÁSI RENDSZEREK KEVESEBB MINT FELÉBEN TESZTELJÉK.

Az iskola nyelvének elsajátítása kulcsfontosságú minden olyan diák számára, aki jól teljesít az iskolában. Ezen túlmenően ma már elismert tény, hogy a diákok sikeres elsajátításához olyan nyelvi készségeket kell fejleszteni, amelyek „túlmutatnak a mindennapi társadalmi életben használt spontán és általában informális nyelven” (Európa Tanács, 2015., 10. o.). Az akadémiai környezetben használt nyelv, amelyet gyakran „akadémikus nyelvnek” neveznek, sok szempontból különbözik a mindennapi nyelvtől, például speciális szóincsekkel vagy összetett mondatokkal, amelyek záradécsatlakozókkal rendelkeznek. Bár az iskolai nyelv magas szintű ismerete minden diák számára kihívást jelenthet, különösen kihívást jelent azok számára, akik nem beszélnek az otthoni oktatás nyelvét (lásd az A2. ábrát).

Egyre inkább tudatában van annak, hogy a diákok nyelvi és kulturális realitásainak figyelembevétele, amennyiben eltérnek az iskola fő nyelvétől (és kultúrájától), pozitív hatással van az iskolai tanulók jóllétére és teljesítményére, különösen az oktatás nyelvvel kapcsolatban (Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2019). Számos konkrét támogatási intézkedés, például az anyanyelvi osztályok szervezése (lásd az E9. ábrát) segíthet a diákok sajátos nyelvi és kulturális körülményeinek felmérésében, és általánosabban hozzájárulhat iskolai teljesítményük javításához (Siarova, 2022).

A nyelvtanítás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum határozottan támogatja „a nyelvtanulás silókjának megtörését” (Európai Bizottság, 2018., 24. o.), amely szélesebb körű megközelítést alkalmaz az iskolai nyelvtanulás és -

tanítás terén. Ebben az innovatív és inkluzív perspektívában a diákok nyelvi kompetenciáinak értékelése (és validálása) is ajánlott (azaz minden olyan nyelv értékelése, amelyet a diákok (részben) ismerhetnek).

Jelenleg valamennyi európai országban a magas szintű oktatási hatóságok nem írnak elő ajánlásokat vagy követelményeket arra vonatkozóan, hogy az iskoláknak el kell végezniük a diákok teljes nyelvi repertoárját, azaz iskolai nyelvüket, anyanyelvüket, idegen nyelvüket stb. vizsgáló diagnosztikai teszteket. A meglévő diagnosztikai tesztek kizárólag az oktatás nyelvére összpontosítanak.

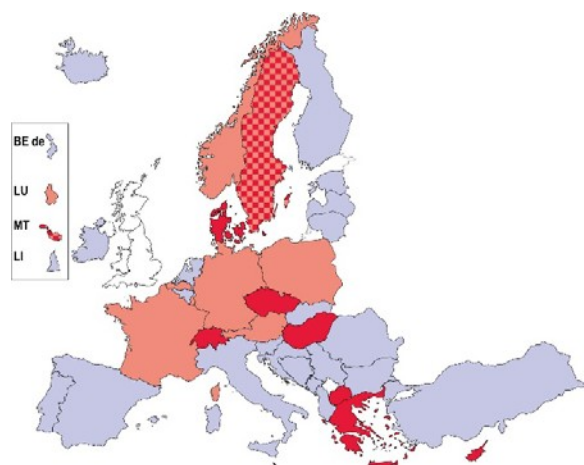
Az E8. ábra célja annak kimutatása, hogy a magas szintű oktatási hatóságok javasolják-e vagy előírják-e az iskoláknak, hogy az iskola előtti nevelés végén vagy az alapfokú oktatás kezdetén diagnosztikai teszteket végezzenek az iskolanyelven (a. térkép). Azt is mutatja, hogy a magas szintű oktatási hatóságok terveztek-e vagy hagytak-e jóvá értékelési eszközöket e tesztek elvégzéséhez (b. térkép). Az iskola előtti oktatás vége és az alapfokú oktatás kezdete kritikus pontok az oktatásban, mivel gyakran megfelelnek annak az időszaknak, amikor az írástudás oktatás megkezdődik. Mindkét térkép azt is jelzi, hogy a diagnosztikai tesztek és értékelési eszközök minden hallgatót vagy csak bizonyos csoportokat érintenek-e, például az újonnan érkezett migráns tanulókat vagy a diszlexiában szenvedőket.

Amint azt a grafikon (a) ábra mutatja, 16 oktatási rendszer magas szintű oktatási hatóságai (39-ből) javasolják vagy írják elő az iskolák számára, hogy az iskola előtti nevelés végén vagy az alapfokú oktatás kezdetén az iskolanyelven végezzenek diagnosztikai teszteket a tanulók kompetenciáiról. Fele teszteli az összes diákot, míg a másik fele csak a diákok meghatározott csoportjait teszteli. Máltán és Svédországban az iskoláknak ajánlottak (vagy kötelezőek) a teljes diákpopuláció és a tanulók meghatározott kategóriáinak értékelésére.

Az újonnan érkezett bevándorlók vagy azok, akik nem beszélnek az iskoláztatás nyelvét, a leginkább bizonyított csoportok (Csehország, Görögország, Ciprus, Málta, Svédország és Svájc). A felmérésben részt vevő tanulók további speciális kategóriái olyan iskolákból származó tanulók, ahol az iskola lakosságának több mint 30%-a veszélyeztetett területekről (Dánia) származik; veszélyeztetett csoportokként azonosított személyek, pl. a roma közösség tanulói vagy a görög visszatérésre kötelezettek (Görögország); diszlexiás tanulók (Magyarország és Svédország); valamint a várható iskoláskorú tanulók (Észak-Macedónia).

A magas szintű oktatási hatóságok a legtöbb oktatási rendszerben, ahol a tanulók iskoláztatás nyelvén való jártasságának értékelése ajánlás vagy követelmény, speciális értékelési eszközöket is terveztek vagy hagytak jóvá. Kivétel Németország, Luxemburg, Lengyelország, Svájc és Norvégia (b) térkép). Ezzel szemben, bár nincs ajánlás vagy követelmény a diagnosztikai tesztelésre az iskola előtti oktatás végén vagy az alapfokú oktatás kezdetén (a) térkép), a belga és holland német nyelvű közösség magas szintű oktatási hatóságai értékelési eszközöket dolgoztak ki vagy támogattak. Olyan tanulókat céloznak meg, akiknek az oktatás nyelvén való jártassága alacsonyabb, mint a CEFR A2 szintje (Belgium német nyelvű közössége) és a 3–4 éves (Hollandia) tanulók.

(a) A magas szintű oktatási hatóságok által ajánlott vagy megkövetelt iskolai nyelv diagnosztikai vizsgálatai

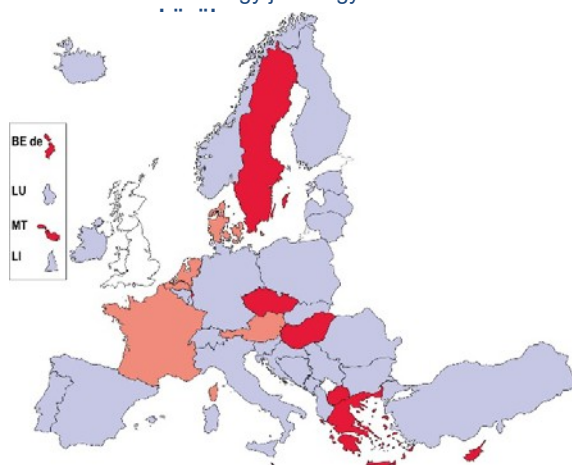

■ Nincs diagnosztikai teszt

Diagnosztikai vizsgálatok a következőkre:

■ ateljesdiákpopuláció ■ speciális diákcsoporthoz

(B) A magas szintű oktatási hatóságok által a diagnosztikai tesztek elvégzésére tervezett vagy jóváhagyott értékelési

■ Nincs értékelési eszköz

Értékelési eszközök a következőkhöz:

■ ateljesdiákpopuláció ■ speciális diákcsoporthoz

Forrás: Az Eurydice.

52. 52 E8. ábra: Iskolai nyelvi tesztek az iskola előtti oktatás végén (ISCED 0) vagy az alapfokú oktatás kezdetén (ISCED 1), 2021/2022

Magyarozó megjegyzések

Az olvasási készségekre összpontosító tesztek csak nem tartoznak az ábra hatálya alá. „A teljes diákpopuláció” egy adott korú teljes iskolai lakosságot jelenti.

A „diagnosztikai teszt”, a „Standard International Classification of Education (ISCED)” és a „Felsőbb szintű hatóság (oktatás)” fogalom meghatározásokat lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzés

Belgium (BE nl): a KOALA teszt célcsoportja a teljes 5 éves népesség, kivéve az újonnan érkezett migráns diákokat.

AZ ORSZÁGOK KISEBBSÉGE TÁMOGATJA VAGY TÁMOGATJA AZ ÚJONNAN ÉRKEZETT MIGRÁNS DIÁKOK ANYANYELVÉNEK OKTATÁSÁT

Az újonnan érkezett migráns diákok egy bizonyos számú kihívással szembesülő hallgatói csoport. Ezek a migrációs folyamathoz (például a származási ország elhagyásához és a fogadó ország új szabályaihoz való alkalmazkodáshoz), a fogadó ország általános társadalmi-gazdasági és politikai körülményeihez (pl. az oktatásra szánt források) és az oktatásban való részvételhez kapcsolódnak (pl. a képesítések vagy a nyelvek nem megfelelő elhelyezése, valamint a szociális és érzelmi támogatás hiánya). E kihívások kezelése érdekében a kutatás a támogatásnyújtás átfogó megközelítését támogatja, beleértve a nyelvtanulást támogató intézkedéseket is, amely figyelembe veszi az újonnan érkezett migráns diákok tudományos, társadalmi és érzelmi igényeit (Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2019).

A nyelvtanulásra összpontosító jelentés összefüggésében azonban hangsúlyt fektetnek a nyelvtanulást támogató intézkedésekre, különösen a magas szintű oktatási hatóságok által támogatott vagy finanszírozott intézkedésekre. A nyelvtanulást támogató intézkedések, amelyek hozzájárulnak a nyelvgazdag tanulási környezet kialakításához, nemcsak az újonnan érkezett migráns diákok számára előnyösek, akik gyakran nem beszélik az oktatás nyelvét, hanem az egész iskolai lakosság számára is (Európai Bizottság, 2018).

Amint azt az E9. ábra mutatja, a magas szintű oktatási hatóságok szinte minden országban pénzügyileg támogatják vagy nyomást gyakorolnak az alábbi nyelvtanulási támogatási intézkedések legalább egyikére:

- további órák az oktatás nyelvén
- adaptált tanterv (azaz olyan tanterv, amelynek standard követelményeit módosították)
- anyanyelvi osztályok
- tanársegéd az osztályban
- kétnyelvű tantárgyak (anyanyelv és iskolai nyelv) tanítása.

A legelterjedtebb nyelvi támogatási intézkedés, amely szinte minden európai országban alkalmazandó, az iskolai órákban további órák biztosítása az oktatás nyelvén. Általában az ilyen osztályok biztosítása időben korlátozott. Finnországban ez különösen hosszú időtartamú: a diákok 6 évig részesülhetnek az iskolakezdésüktől számítva. Csak Bulgária, Lengyelország, Románia, Szlovénia, Szlovákia, Albánia, Észak-Macedónia és Norvégia nem jelenti ezt a rendelkezést. Ezek az országok azonban – Albániát és Norvégiát kivéve – további órákat szerveznek az iskolaidő után az oktatás nyelvén.

Az iskolai órákon kívüli oktatás nyelvén további órák biztosítása olyan nyelvi támogatási intézkedés, amelyet az oktatási rendszerek alig kétharmadában támogatnak vagy finanszíroznak. Néhány esetben a nyár folyamán nyújtanak nyelvtanulási támogatást. Ez például Málta esete. A „Language to Go” nyári kurzus, amelyet a Migráns Diákok Osztálya szervez, kifejezetten az újonnan érkezett migráns diákoknak és a máltai vagy angol nyelvű tanulási nehézségekkel küzdőknek szól.

A különböző oktatási rendszerekben a magas szintű oktatási hatóságok további tanórákat biztosítanak az oktatás nyelvén, anélkül, hogy meghatároznák, hogy azokat az iskolai órákban vagy azon kívül kell-e megszervezni. Ez a helyzet például Belgium, Észtország, Lettország és Hollandia flamand közössége esetében. Ausztriában a további osztályokra választott elrendezés a hallgatók német nyelvvizsga eredményeitől függ: azokat, akik sok támogatást igényelnek, az iskolai órákon kívül tanítják, míg a mérsékelt támogatásra szorulókat az iskolai órákon belül további órákat kapnak.

Az iskolanyelvi kiegészítő osztályok mellett a kiigazított tanterv bevezetése egy másik széles körben elérhető támogatási intézkedés az újonnan érkezett migráns diákok számára Európa-szerte. A vizsgált országok alig több mint felében van hatályban.

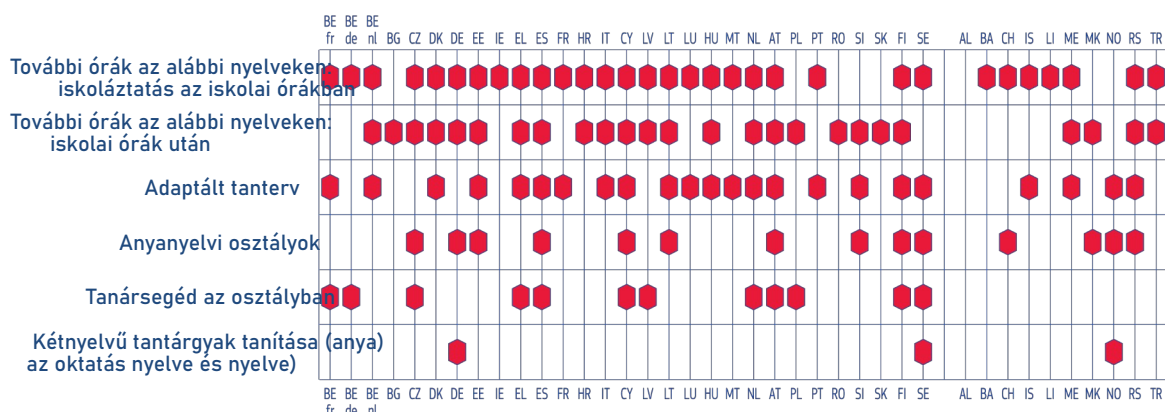
Mivel az országok alig több mint egyharmada arról számol be, hogy támogatják vagy pénzügyileg támogatják az újonnan érkezett migráns diákok anyanyelvének oktatását, ez kevésbé népszerű intézkedés. Bizonyos esetekben ez a rendelkezés a diákok származási országától vagy a fogadó ország és a származási ország (pl. Csehország és Észak-Macedónia) közötti kétoldalú megállapodások meglététől függ. Cipruson az anyanyelvi órákat az uniós strukturális alapok által finanszírozott nemzeti projekt keretében kínálják. Németországban és Spanyolországban az anyanyelv elérhetősége a tartományoktól, illetve az autonóm közösségektől függ.

Az oktatási rendszerek alig egyharmadában tanári asszisztenseket használnak az osztálytermekben, hogy megkönnyítsék az újonnan érkezett migráns diákok tanulását. Azt is meg kell jegyezni, hogy az oktatóasszisztensek munkája nem feltétlenül korlátozódik az újonnan érkezett migráns diákok segítésére; ez minden olyan diák számára elérhető, akinek támogatásra van szüksége. Ez például Finnország esete.

Végül néhány ország – csak Németország, Svédország és Norvégia – kínál kétnyelvű tantárgyakat, köztük a diákok anyanyelvét és az iskolai nyelvet.

Az összes elemzett támogatási intézkedés vizsgálatakor csak egy ország, nevezetesen Albánia nem tartalmaz semmilyen intézkedést.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Forrás: Az Eurydice.

53. 53 E9. ábra: Nyelvtanulást támogató intézkedések az alap- és alsó középfokú oktatásban újonnan érkezett migráns diákok számára (ISCED 1–2), 2021/2022

Magyarázó megjegyzések

Az ábra azt mutatja, hogy a magas szintű oktatási hatóságok támogatják-e vagy pénzügyileg támogatják-e a felsorolt nyelvtanulási támogatási intézkedések valamelyikét az újonnan érkezett migráns diákok számára.

Amikor az újonnan érkezett migráns diákok további órákon vesznek részt az iskolai órákban, nem vesznek részt az akkor tervezett órákon, hogy átadják a standard tantervet társaiknak.

Amikor az újonnan érkezett migráns diákok további órákon vesznek részt az iskolai órák után, a tervezett órák után járnak el, hogy átadják a standard tantervet társaiknak (és maguknak).

Az adaptált tanterv olyan tantervre utal, amelynek standard követelményeit módosították, hogy megfeleljen az újonnan érkezett migráns diákok sajátos igényeinek és körülményeinek.

Amikor a magas szintű oktatási hatóságok finanszírozzák további osztályok biztosítását az oktatás nyelvén, anélkül, hogy meghatároznák, hogy ezeket a további órákat az iskolai órákban vagy azon kívül kell-e megszervezni, mindkét lehetőséget az ábra mutatja.

Az „iskolázás nyelve”, „International Standard Classification of Education (ISCED)”, „újabb migráns diákok” és „felsőbb szintű hatóság (oktatás)” fogalom meghatározásokat lásd a glosszáriumban.

Országspecifikus megjegyzések

Németország: a támogatási intézkedések elfogadása a tartományoktól függ. A bemutatott információk az ország 16 tartományában a leggyakoribb támogatási intézkedések.

Spanyolország: az autonóm közösségek döntenek az újonnan érkezett migráns diákok támogatására irányuló intézkedésekről. Az ábra bemutatja azokat az intézkedéseket, amelyek Spanyolország egész területén megtalálhatók, de nem feltétlenül az egyes autonóm közösségekben.

Hollandia: az iskolák akkor kapnak külön támogatást, ha migráns háttérű diákokat fogadnak el. Ők döntenek el, hogyan költik el ezeket a forrásokat. Ezek a források a migráns jogállás időtartamára, azaz 4 évre állnak rendelkezésre.

REFERENCIÁK

Bergroth, M., Dražnik, T., Llompарт Esbert, J., Pepiot, N., van der Worp, K. és Sierens, S. (2022), *nyelvi szempontból érzékeny tanárok képzése: A gondolkodási és cselekvésikutatási feladatok eszköztára* (<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022021018583>), utolsó konzultáció: 2022. július 13.

Council of Europe (1992), *Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartája (ECRML), Európai Szerződésorozat, 148. szám* (<http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/148.htm>), utolsó konzultáció: 2022. május 20.

Európa Tanács (2015): *A nyelvi dimenzió minden tárgyban: A tananyagfejlesztésről és a tanárképzésről szóló kézikönyv* (<https://www.ecml.at/coe-docs/language-dimensions-subjects-EN.pdf>), legutóbb megkérdezett: 2022. május 17.

Európa Tanács (2020), *Közös Európai Nyelvi Referenciakeret: Tanulás, oktatás, értékelés – kiegészítő kötet*, Európa Tanács Kiadó, Strasbourg (<https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>), utolsó konzultáció: 2021. november 30.

EACEA (Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség) (2015), *Összehasonlító összefoglaló a teljes munkaidős kötelező európai oktatás ajánlott éves oktatásáról* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8a70d336-9f16-4907-8908-d44d3cc690fe/language-en>), utolsó hozzáférés: 2023. január 30.

Európai Bizottság (2012), *Első európai nyelvi készségfelmérés: Zárójelentés*, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/kiadvány/42ea89dc-373a-4d4f-aa27-9903852cd2e4>), legutóbb megkérdezett: 2022. július 6.

European Commission (2013), *Study on the education of újonnan érkezett migráns gyermekek* (<http://bookshop.europa.eu/en/study-on-educational-support-for-newly-arrived-migrant-children-pbNC3112385/>), legújabb hozzáférés: 2021. november 12.

European Commission (2018), *bizottsági szolgálati munkadokumentum, amely anyelvvoktatás és -tanulás átfogó megközelítéséről szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot kísérő dokumentumot kíséri*, COM(2018) 272 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD%3A2018%3A2018%3A174%3AFIN>), legutóbb megkérdezett: 2022. december 15.

European Commission/EACEA/Eurydice (2015), *Nyelvek a középfokú oktatásban: Áttekintés a európai natrikus tesztekéről: 2014/15*, Eurydice-jelentés, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

European Commission/EACEA/Eurydice (2017), *Key facts on language education at school in Europe – edition 2017*, Eurydice-jelentés, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

Európai Bizottság/EACEA/Eurydice (2018), *The Structure of European Education Systems 2018/19: Sematikus diagramok*, Eurydice – Tények és ábrák, Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

European Commission/EACEA/Eurydice (2019), *A migráns háttérű diákok integrációja Európában: Nemzeti politikák és intézkedések*, Eurydice-jelentés, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

Európai Bizottság/EACEA/Eurydice (2020), *The Structure of European Education Systems 2020/21: Sematikus diagramok*, Eurydice – Tények és számok, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Európai Bizottság/EACEA/Eurydice (2021a), *Ajánlott éves tanítási idő a teljesmunkaidős kötelező oktatásban Európában – 2020/21*, Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

Európai Bizottság/EACEA/Eurydice (2021b), *Strukturális mutatók az európai oktatási és képzési rendszerek nyomon követésére – 2021: Összefoglaló a 2015 óta végrehajtott főbb reformokról*, Eurydice-jelentés, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

Európai Bizottság/EACEA/Eurydice (2021c), *professzorok Európában: Karrier, fejlődés és jólét*, Eurydice-jelentés, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

Gerken, M. (2022), *A Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartájának mesterséges intelligencia révén történő végrehajtásának megkönnyítése* (<https://rm.coe.int/min-lang-2022-4-ai-and-ecrml-en/1680a657c5>), utolsó konzultáció: 2022. május 18.

MCComas, W. F. (szerk.) (2014), *The Language of Science Education: A tudományoktatás és -tanulás fogalmaira vonatkozó kulcsfogalmak kibővített glosszárúja* (<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-94-6209-497-0.pdf>), amelyben utoljára állapotok meg: 2022. július 8.

OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) (2019a), *TALIS 2018. évi eredmények (I. kötet): Tanárok és iskolavezetők, mint egész életen át tartó tanulók*, OECD Publishing, Párizs (https://www.oecd-ilibrary.org/education/talis-2018-results-volume-i_1d0bc92a-en), legutóbb: 2020. május 18.

Siarova, H. (2022), *Oktatási beavatkozások az újonnan érkezett migráns és lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekek nyelvtanulási igényeiben*, *NESET ad hoc jelentések*, 2/2022. szám (https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2022/09/NESET_AHQ_Languages.pdf), utoljára megkérdezett: 2022. december 2.

UNESCO UIS (az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Statisztikai Intézete), (2012), *International Standard Classification of Education (ISCED 2011)* (<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-ISCED-2011-hu.pdf>), utolsó látogatás: 2021. január 19.

Wallace, S. (szerk.) (2015), *A Dictionary of Education*, Oxford University Press, Oxford. ITT AZ IDEJE. 10.1093/acref/9780199679393.001,0001.

SZÓSZEDET

Akadémiai nyelv: specifikus nyelvi forma, amely lexikailag és nyelvtanilag különbözik a mindennapi nyelvtől, gyakran speciális szókincsekkel vagy sajátos nyelvtani struktúrákkal (pl. záradécsatlakozók) és különböző konkrét célokra, például összegzésre, összehasonlításra és kontrasztra használják. A hallgatónak fejleszteniük kell akadémiai nyelvtudásukat, hogy sikeresen megtanulják a tanterv tartalmát ►.

Tanúsítvány: a hallgatónak egy adott szakaszt vagy teljes oktatási vagy képzési kurzust követően odaítélt diploma hivatalos igazolása. A bizonyítványok kiadása különböző értékelési formákon alapulhat; a záróvizsga nem feltétlenül előfeltétele.

Klasszikus nyelv: egy ősi nyelv, mint a klasszikus görög vagy latin, amelyet már nem beszélnek egyetlen országban sem, és ezért a kommunikáción kívül más célokra tanítják. A tanulási célok magukban foglalhatják a szóban forgó klasszikus nyelvből származó modern nyelv gyökereinek mélyebb megismerését, az ősi irodalom eredeti szövegeinek olvasását és megértését, vagy a nyelvet használó civilizáció megismerését. Egyes tantervekben a klasszikus nyelveket ► idegen nyelveknek tekintik.

Közös európai nyelvi referenciakeret (CEFR): az Európa Tanács által kidolgozott nyelvtanulási, -oktatási és -értékelési keretrendszer. Fő célja, hogy megkönnyítse az oktatási és nyelvi képesítések nyújtásának átláthatóságát és összehasonlíthatóságát.

A CEFR teljes körű leírást nyújt az idegen nyelvű kommunikációhoz szükséges kompetenciákról, a kapcsolódó ismeretekről és készségekről, valamint a különböző kommunikációs kontextusokról.

A közös referenciakeret hat kompetenciaszintet határoz meg, az „alapfelhasználótól” az „illetékes felhasználóig”:

- A1 („előrelépés”),
- A2 („kimeneti szakasz”),
- B1 („küszöb”),
- B2 („előny”),
- C1 („tényleges működési képesség”)
- C2 („mester”).

Lehetővé teszi a diákok és az idegennyelv-használók előrehaladásának mérését (Európa Tanács, 2020).

Integrált tartalom és nyelvtanulás (CLIL): általános kifejezés a kétnyelvű vagy merülő oktatás különböző típusainak kijelölésére. A CLIL két típusát határozták meg a különböző tantárgyak tanítására használt nyelvek állapotától függően (a nyelveken és azok irodalmán/kultúráján kívül).

CLIL A típus: olyan rendelkezés, amelyben a különböző tantárgyakat a magasabb szintű tantervben megjelölt nyelven tanítják ► ► idegen nyelv. Az idegen nyelven tanított tantárgyak száma változhat. Egyes esetekben (1. eset) minden tantárgyat (kivéve a nyelveket) idegen nyelven tanítanak. Másokban (2. eset) egyes tantárgyakat (a nyelveken kívül) idegen nyelven tanítanak, másokat pedig az ország tanításának fő nyelvén tanítanak.

CLIL B típus: olyan rendelkezés, amelyben különböző tantárgyakat regionális vagy kisebbségi nyelven, nem területi nyelven vagy állami nyelven (egynél több állami nyelvvel rendelkező országokban) és más tantárgyakat (a nyelvek kivételével) tanítanak egy második nyelven, amely bármely más nyelv lehet. Az A típusú CLIL-től eltérően (1. eset) a CLIL B típusban a nyelvtől eltérő tantárgyakat mindig legalább két nyelven tanítják. A módszerrel együtt, beleértve két nyelvet, néhány ritka esetben három (vagy több) nyelvet használnak különböző tantárgyak (például egy állami nyelv, egy regionális vagy kisebbségi nyelv és egy idegen nyelv) tanítására.

Folyamatos szakmai fejlődés (CPD): e jelentés összefüggésében a CPD a tanárok vagy igazgatók által a pályafutásuk során végzett hivatalos továbbképzésre utal, amely lehetővé teszi számukra, hogy bővítsék, fejlesszék és frissítsék tudásukat, készségeiket és hozzáállásukat. Magában foglalja mind a

tantárgy-alapú képzést, mind a pedagógiai képzést. Különböző formátumokat kínálnak, például tanfolyamokat, szemináriumokat, szakértői megfigyelést és szakmai hálózatok támogatását. Egyes esetekben a CPD-tevékenységek kiegészítő képesítésekhez vezethetnek.

Tananyag: a ► magas szintű hatóságok által kiállított hivatalos címdokumentum, amely részletesen ismerteti a tanulmányi programokat vagy az alábbiak bármelyikét: tanulási tartalom, tanulási célok, teljesítési célok, hallgatói értékelési irányelvek vagy tantervek. Az oktatási rendszerben egynél több típusú vezetői dokumentum bármikor hatályba léphet, és ezek különböző szintű kötelezettségeket írhatnak elő az iskolák számára a megfelelésre vonatkozóan.

Diagnosztikai teszt: Egy teszt, amelynek célja a hallgató erősségeinek és fejlesztési területeinek értékelése. ... ez egy eszköz arra, hogy felfedezzük, milyen szintű támogatásra vagy kihívásra lesz szüksége a hallgatónak. A diagnosztikai teszt gyakran az első lépés az egyéni tanulási terv kidolgozásában. Ez általában akkor történik, amikor a hallgató belép a tanulmányi folyamatba, és eredményeiket néha „belépési viselkedésnek” vagy hallgatói kiindulási pontnak nevezik (Wallace, 2015). A diagnosztikai tesztek lehetnek nemzeti/szabványosítottak, vagy maguk az iskolák és a tanárok határozhatják meg őket.

Oktatási útvonalt: egyes országokban a hallgatónak speciális tanulmányi területet kell választaniuk a különböző másodlagos lehetőségek közül; előfordulhat például, hogy választaniuk kell az irodalmi és tudományos tanulmányok, vagy a különböző típusú iskolák között, mint például a gimnázium vagy a Realschule Németországban. Ez a fogalom csak a hagyományos iskolákra vonatkozik. Nem próbálja meg leírni az oktatási szolgáltatások nagyon speciális típusait, mint például ► CLIL, kísérleti iskolák és zeneiskolák.

Idegen nyelv: egy olyan nyelv, amelyet a magas szintű oktatási hatóságok által létrehozott tanterv ► ilyenként ír le. Az alkalmazott leírás az oktatással kapcsolatos fogalom meghatározáson alapul, nem pedig egy nyelv politikai státuszához. Ezért bizonyos, politikai szempontból regionális vagy kisebbségi nyelvnek tekintett nyelvek idegen nyelvként szerepelhetnek a tantervben. Hasonlóképpen, egyes klasszikus nyelvek bizonyos tantervekben idegen nyelveknek tekinthetők. Az idegen nyelvekre „modern nyelveknek” is nevezhetők (hogyan egyértelműen megkülönböztessék ezeket a nyelveket a klasszikus nyelvektől), vagy a „második vagy harmadik nyelv” (ellentétben az „első nyelvvel”, amely az egynél több állami nyelvvel rendelkező országokban az oktatás nyelvének leírására használható).

Generalist Professor: olyan tanár (általában az alapfokú oktatásban), aki képesítéssel rendelkezik a tanterv összes (vagy majdnem minden) tantárgyának tanítására, beleértve az idegen nyelveket is. Ezek a tanárok idegen nyelveket taníthatnak, függetlenül attól, hogy részesültek-e terepi képzésben.

Forrásnyelv: az a nyelv, amelyet gyakran beszélnek otthon ► migráns háttérrel rendelkező diákok. Ez különbözik az iskolázás nyelvétől. Sok esetben a tanuló anyanyelve az anyanyelve.

Tanári alapképzés (ITE): tanulmányi és képzési időszak, amelynek során a leendő tanárok tantárgyi alapú tanfolyamokon vesznek részt, és szakképzést végeznek (akár egyidejűleg, akár egymást követően), hogy megszerezzék a tanárrá váláshoz szükséges ismereteket és készségeket. Ez az időszak akkor ér véget, amikor a leendő tanárok tanárnak minősülnek.

Nemzetközi Standard Oktatási Osztályozás (ISCED): az oktatási programok és a kapcsolódó képesítések szervezésének nemzetközi referencia-osztályozása szint és terület szerinti bontásban. Az oktatási statisztikák és mutatók országok közötti, egységes és nemzetközileg elfogadott fogalom meghatározások alapján történő összehasonlításának megkönnyítése érdekében dolgozták ki. Az ISCED lefedettsége kiterjed a gyermekekre, a fiatalokra és a felnőttekre valamennyi szervezett és tartós tanulási lehetőségére, beleértve a sajátos nevelési igényűeket is, függetlenül attól, hogy az azokat nyújtó intézmények vagy szervezetek milyen módon biztosítják őket.

A jelenlegi osztályozás – az ISCED 2011 (UNESCO UIS, 2012) – kilenc szintből áll, kezdve az ISCED 0-tól (korai gyermekkori oktatás) és az ISCED 8 szinttől (doktori vagy azzal egyenértékű szint).

Ez a jelentés négy ISCED-szintet (ISCED 0–3), az ISCED 1–3-at pedig a kutatóközpontban fedi le. A szóban forgó szintek főbb jellemzői a következők.

MOZI 0: kisgyermekkori nevelés

A kisgyermekkorai nevelési programokat gyakran holisztikus megközelítéssel alakítják ki, hogy támogassák a gyermekek kognitív, fizikai, társadalmi és érzelmi fejlődését, és hogy a kisgyermeket a családon kívül is bevezessék a szervezett oktatásba.

Az ISCED 0 program azoknak a gyermekeknek szól, akik még nem töltötték be az ISCED 1-et. Az ISCED 0 programok két kategóriája létezik: a kisgyermekkorai nevelés fejlesztése és az óvodai nevelés. Az első olyan oktatási tartalmat tartalmaz, amelyet fiatalabb gyermekek számára terveztek (a 0 és 2 év közötti korosztályban), míg a másodikat a 3 éves gyermekek számára tervezték, amíg az alapfokú oktatásba kezdtek.

MOZI 1: alapfokú oktatás

Az alapfokú oktatás olyan oktatási és tanulási tevékenységeket kínál, amelyek jellemzően lehetővé teszik a diákok számára, hogy alapvető készségeket fejlesszenek ki az olvasás, az írás és a matematika (azaz az írástudás és a számtan) terén. Szilárd alapot teremt a tanuláshoz és a tudás alapvető területeinek szilárd megértéséhez, és elősegíti a személyes fejlődést, így felkészítve a hallgatókat az alsó középfokú oktatásra. Ez biztosítja az alapvető tanulás, kevés, ha van, specializáció.

A belépés szokásos vagy törvényes életkora általában legalább 5 év vagy 7 évnél idősebb. Ez a szint általában 6 évig tart, bár időtartama 4–7 év lehet. Az alapfokú oktatás általában 10–12 évig tart.

2. MOZI: alsó középfokú oktatás

Az ISCED 2. szintű vagy alsó középfokú oktatási programjai általában az ISCED 1-nél kezdődő alapvető tanítási és tanulási folyamatokon alapulnak. Általában az oktatási cél az, hogy megalapozza az egész életen át tartó tanulást és a személyes fejlődést, felkészítve a diákokat több oktatási lehetőségre. A programokat ezen a szinten általában egy tantárgy-orientált tanterv köré szervezik, elméleti fogalmakat vezetve be a tantárgyak széles körében.

Egyes oktatási rendszerek az ISCED 2 szakoktatási programjait kínálhatják annak érdekében, hogy az emberek foglalkoztatással kapcsolatos készségekkel rendelkezzenek.

A Cinema 2 4–7 éves ISCED 1 oktatás után kezdődik. A diákok belépnek ISCED 2 általában 10 és 13 éves kor között (12 év a leggyakoribb).

MOZI 3: felső középfokú oktatás

Programok ISCED 3. szinten, vagy a felső középfokú oktatás, általában célja a diákok, akik befejezik a középfokú oktatás előkészítése a felsőoktatás vagy a felsőoktatás, vagy hogy a foglalkoztatás szempontjából releváns készségek, vagy mindkettő. Az ezen a szinten lévő programok több tantárgyi, szakszerű és mélyreható programot kínálnak a hallgatóknak, mint az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2). Ezek differenciáltabbak, a lehetőségek és áramlások szélesebb választéka áll rendelkezésre.

ISCED 3 programok lehetnek általános vagy szakmai. Egyes ISCED 3 programok közvetlen hozzáférést biztosítanak az ISCED 4 vagy ISCED 5, 6 vagy 7 programhoz.

A Cinema 3 az ISCED 1 kezdete óta 8–11 éves oktatás után kezdődik. A diákok ezt a szintet jellemzően 14 és 16 éves kor között adják meg. Az ISCED 3 program általában 12 vagy 13 évvel az ISCED 1 (vagy 17 vagy 18 éves kor körül) kezdetét követően fejeződik be.

A nyelv mint kötelező tantárgy: a ► tantervében vagy a felsőoktatási hatóságok által készített egyéb vezetői dokumentumokban kötelező tantárgyként megjelölt bármely nyelv. A kifejezés olyan helyzetekre utalhat, amelyekben egy adott oktatási programban vagy egy bizonyos fokozatban minden hallgatónak meg kell tanulnia egy nyelvet, vagy a különböző oktatási útvonalak konkrét tanterveinek kontextusában.

A nyelv mint jog: a ► tantervben vagy az első szintű oktatási hatóságok által kidolgozott egyéb útmutató dokumentumokban meghatározott bármely nyelv, amelyet a diákok szabadon választható tantárgyként választhatnak. A jog azt jelenti, hogy az iskoláknak biztosítaniuk kell azt, amit a diák választ. Az idegen és klasszikus nyelvekkel összefüggésben a kifejezés olyan helyzetekre utalhat, amikor egy adott oktatási programban vagy egy bizonyos fokozatban minden hallgatónak joga van egy nyelvet választani, vagy a különböző oktatási útvonalak konkrét tanterveinek kontextusában.

Nyelvtudatosság az iskolákban: ez a fogalom egy olyan többnyelvű és iskolai megközelítésre utal, amely átfogó nyelvi stratégiát foglal magában, amely az iskolai élet minden aspektusában folyamatosan mérlegeli a nyelvi dimenziót, és általános megközelítést javasol az iskolákban (az oktatás nyelve, ► származási nyelvek, ► idegen nyelvek (beleértve a ► klasszikus nyelveket is) stb.). Ez a megközelítés várhatóan valamennyi tanárt és iskolavezetőt, valamint a szülőket, más gondozókat és a helyi közösséget is bevonja. Konkrétan a nyelvtudatos iskolák értékelik diákjaik nyelvi sokszínűségét, felismerik korábbi nyelvtudásukat, és tanulási forrásként használják őket. A nyelvtudatos iskolák segítséget nyújtanak a tanároknak abban, hogy konkrét nyelveket használjanak saját tematikus területükön, többek között azáltal, hogy felhívják a figyelmet a különböző nyelvi nyilvántartásokra és szókinccsre (Európai Bizottság, 2018).

Az iskoláztatás **nyelve:** olyan nyelv, amelyet a tanterv tartalmának biztosítására és tágabb értelemben az iskolán belüli és kívüli kommunikációra használnak, például a szülőkkel és az oktatási hatóságokkal.

Nemzeti teszt: a ► magas szintű hatóságok által létrehozott és a felelősségi körükbe tartozó szabványosított teszt/vizsgálat. A szabványosított tesztek/vizsgák minden olyan tesztforma, amely (1) megköveteli, hogy a teszt minden résztvevője ugyanazokat a kérdéseket (vagy egy közös kérdésbank kiválasztott kérdéseit) válaszolja meg, és (2) standard vagy konzisztens módon értékelje őket. Az olyan nemzetközi tesztek vagy felmérések, mint a SurveyLang, nem tartoznak a hatálya alá, és nem is iskolai szinten készültek, még akkor sem, ha azokat központilag kialakított referenciakeret alapján dolgozták ki (Európai Bizottság/EACEA/Eurydice, 2015).

Új belépők a migráns diákoknak: azok a diákok, akik a jelenlegi lakóhelyük szerinti országon kívül születtek olyan szülőktől, akik a fogadó országukon kívül születtek, és akik iskolás korúak vagy annál fiatalabbak (a kötelező oktatásra vonatkozó nemzeti szabályoknak megfelelően), majd a fogadó országban formális oktatásba kezdenek (Európai Bizottság, 2013).

Nem területi nyelv: „az állam állampolgárai által használt nyelv, amely eltér az állam lakosságának többi része által használt nyelvtől vagy nyelvektől, de amelyet hagyományosan az állam területén használnak, de nem azonosítható az állam egy meghatározott területével” (Európa Tanács, 1992). Például a romani egy nem területi nyelv.

Hivatalos nyelv: egy adott állam adott területén jogi és közigazgatási célokra használt nyelv. A hivatalos státusz az állam egy részére korlátozható, vagy kiterjedhet annak teljes területére. Valamennyi állami nyelv hivatalos nyelv, de nem minden hivatalos nyelvi státusszal rendelkező nyelv állami nyelv (pl. a dán, amely Németországban hivatalos nyelv, regionális vagy kisebbségi nyelv, és nem állami nyelv).

Regionális vagy kisebbségi nyelv: olyan nyelv, amelyet „hagyományosan használnak egy állam adott területén az adott állam azon állampolgárai, akik számszerűen kisebb csoportot alkotnak, mint az állam lakosságának többi része”; ez eltér ezen állam államnyelvétől (Európa Tanács, 1992). Általános szabály, hogy ezek a népek olyan nyelvek, amelyek etnikai gyökerei az érintett területeken találhatóak, vagy amelyeket az érintett régiókban generációk óta hoztak létre. A kisebbségi/regionális nyelvek lehet ► hivatalos nyelv, de definíció szerint ez a státusz azokra a területekre korlátozódik, ahol beszélnek.

Szakprofesszor: a tanár korlátozott számú tantárgy (általában legfeljebb három tantárgy) tanítására képesített. Ez csak a ► idegen nyelvekre, vagy egy vagy több idegen nyelvre és (egy) más tantárgyra vonatkozik.

Az **államnyelv:** bármely olyan nyelv, amelynek hivatalos státusza van egy egész országban. Minden államnyelv hivatalos nyelv.

E-mail cím: különböző típusú hivatalos dokumentumok, amelyek előírásokat, iránymutatásokat vagy ajánlásokat tartalmaznak az oktatási intézmények számára.

Migráns háttérű diákok: diákok, akik a származási országuktól vagy szüleik származási országától eltérő országban járnak iskolába. E feladatmeghatározás számos jogilag elkülönülő helyzetre terjed ki, beleértve a menekülteket, a menedékkérőket, a migráns munkavállalók gyermekeit, a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok gyermekeit, a harmadik országokból származó, huzamos tartózkodási engedéllyel nem rendelkező munkavállalók gyermekeit, az irregulárisan tartózkodó gyermekeket és a bevándorló származású gyermekeket, akik nem feltétlenül részesülnek kifejezetten az oktatással kapcsolatos jogi rendelkezésekből. Ez a meghatározás nem veszi figyelembe a több mint két generáción keresztül az országokban letelepedett nyelvi kisebbségeket.

A diákok elméleti életkora: az iskolarendszerben a diákok normál életkora, amikor egy adott fokozatot vagy iskolai végzettséget elkezdenek vagy befejeznek. Nem veszik figyelembe a korai vagy késői iskolába való belépést, a fokozatok megismétlését vagy az iskoláztatás egyéb megszakításait.

Magasabb szintű hatóság (oktatás): egy adott országban az oktatásért felelős legmagasabb szintű hatóság, általában nemzeti (állami) szinten. Belgium, Németország és Spanyolország esetében azonban a közösségek, a tartományok és az autonóm közösségek közigazgatása teljes mértékben felelős, vagy az oktatással kapcsolatos valamennyi vagy legtöbb területen a nemzeti szinttel megosztja a felelősséget. Ezért ezeket a közigazgatási szerveket tekintik a felelősségi körükbe tartozó területek magas szintű hatóságainak, míg azokon a területeken, amelyekért a nemzeti szinttel megosztják a felelősséget, azokat magas szintű hatóságoknak tekintik.

ADATBÁZISOK ÉS STATISZTIKAI TERMINOLÓGIA

A PISA 2018 nemzetközi adatbázisa

A PISA egy nemzetközi felmérés, amelyet az OECD égisze alatt végeznek, hogy mérjék a 15 éves diákok teljesítményét az olvasás, a számtan és a tudományos műveltség terén. A felmérés az alsó középfokú vagy felső középfokú oktatásban (ISCED 2 vagy 3) tanuló 15 éves hallgatók reprezentatív mintáján alapul, a rendszer szerkezetétől függően. A teljesítmény mérése mellett a nemzetközi PISA-felmérés kérdőíveket is tartalmaz az iskolai és családi változók azonosítására, amelyek rávilágíthatnak a felmérés eredményeire. Valamennyi mutató az állami és magániskolákra egyaránt vonatkozik, függetlenül attól, hogy támogatott-e vagy sem.

A PISA felméréseket 3 évente végzik. Az első felmérésre 2000-ben került sor; a következő fordulókat 2003-ban, 2006-ban, 2009-ben, 2012-ben, 2015-ben és 2018-ban tartották.

A jelentésben részt vevő országok közül csak Liechtenstein nem vett részt a PISA 2018. évi adatgyűjtésében.

A mintavételi eljárás az iskolák, majd a diákok kiválasztására terjedt ki. Arra törekedett, hogy minden diáknak ugyanolyan valószínűséggel legyen kiválasztva, függetlenül attól, hogy az iskola milyen méretű vagy helyen van. Ehhez az iskolákat a 15 évesek számával arányosan választották ki. Egy iskolán belül fix számú diák vett mintát. Ez az eljárás célja, hogy korlátozza a variabilitását annak valószínűsége, hogy egy diák része a minta.

Ha az adatok egy ország teljes lakosságára vonatkoznak, alapvető fontosságú bizonyos szigorú követelményeknek, például az S.E. elemzésnek (mintavétellel kapcsolatos hibák becslése) való megfelelés. Ennek eredményeként a két adatelem közötti érzékelhető különbség statisztikai szempontból jelentéktelennek tekinthető (lásd még a „Statisztikai kifejezések” alatt található magyarázatokat).

Az e jelentésben bemutatott uniós értékek (népességi becslések) a PISA-felmérésben 2018-ban részt vevő uniós országok/régiók népességbecsléseinek súlyozott átlagai. Ez azt jelenti, hogy az egyes országok hozzájárulása az európai szintű statisztikai mutató becsléséhez arányos az ország méretével, azaz a nem eltűnt értékekkel rendelkező 15 éves diákok számával. A 2018. évi PISA-adatbázis az OECD honlapján (<http://www.oecd.org/pisa/data/>) érhető el.

A PISA 2018 kérdőívek az OECD honlapján (<https://www.oecd.org/pisa/data/2018database/>) is elérhetők.

A TALIS 2018 adatbázisa

A Talis az OECD égisze alatt végzett nemzetközi felmérés, amely a tanárok munkakörülményeire és tanulási környezetére összpontosít az iskolákban. A megvitatott fő témák az iskolavezetés; tanárképzés; értékelés és visszajelzés a tanároknak; a tanárok pedagógiai hiedelmei, attitűdjei és pedagógiai gyakorlatai; a tanárok önhatékonyságának érzése; a tanárok munkahelyi elégedettsége és a munkavégzésük helye szerinti iskolákban és tantermekben uralkodó légkör; végül pedig a tanárok transznacionális mobilitása.

A felmérés elsősorban az alsó középfokú oktatásban részt vevő tanárookra (ISCED 2) összpontosít. Ez a tanárok és igazgatók kérdőívein alapul. Valamennyi mutató az állami és magániskolákra egyaránt vonatkozik, függetlenül attól, hogy támogatott-e vagy sem.

A felmérés első fordulójára 2008-ban került sor, a másodikra 2013-ban került sor. A legfrissebb adatok a felmérés harmadik ciklusából származnak (2018). Az OECD jelenleg készíti elő a TALIS 2024-et.

Ez a jelentés a tanárképzésre és a transznacionális tanári mobilitásra vonatkozó adatokat használja fel. A tanárképzésre vonatkozó adatok a 2018. évi TALIS-ban részt vevő 25 ország 26 oktatási rendszerét fedik le. A transznacionális tanári mobilitásra vonatkozó adatok korlátozottabb számú oktatási rendszerben állnak rendelkezésre (23). Ez a jelentés a TALIS 2013. és 2018. évi ciklusán alapuló trendadatokat is tartalmaz. A trendadatok arra a 17 oktatási rendszerre vonatkoznak, amelyek mindkét ciklusban részt vettek.

A szabványos mintavételi eljárás keretében országonként 200 iskolát és iskolánként 20 tanárt választottak ki alsó középfokú szinten (ISCED 2).

Ha az adatokat az országok teljes népességére alkalmazzák, elengedhetetlen bizonyos szigorú követelményeknek való megfelelés, mint például a S.E. elemzés (mintavétellel kapcsolatos hibák becslése),

Így a két adatelem észrevehető különbsége statisztikai szempontból elhanyagolhatónak tekinthető (lásd még a „Statisztikai feltételek” alatt található magyarázatokat).

Az e jelentésben bemutatott uniós értékek (népességi becslések) a TALIS-ban 2018-ban részt vevő uniós országok vagy régiók értékeinek súlyozott átlagai. Ez azt jelenti, hogy az egyes országok hozzájárulása a statisztikai mutató európai szintű becsléséhez arányos az ország méretével, azaz a nem eltűnt értékekkel rendelkező ISCED 2 tanárok számával.

A Talis 2018 adatai az OECD honlapján (<https://www.oecd.org/education/talis/talis-2018data.htm>) érhetők el.

A TALIS 2018 kérdőívek az OECD honlapján (<https://www.oecd.org/education/school/talis2018questionnaires.htm>) is elérhetők.

Statisztikai kifejezések

Nemzetközi Standard Oktatási Osztályozás (ISCED): lásd a szöszedetet.

Standard hiba (SE): a 2018-as és TALIS 2018 PISA-felmérés, valamint bármely más nagyszabású oktatási felmérés (a korábbi OECD és Taliss PISA felmérések, az International Association for the Assessment of Progress of Educational Achievement in the International Study of Reading Literacy and Trends in International Mathematical and Science Studies, stb.) csak a célpopulációk reprezentatív mintáját vizsgálja. Általában végtelen számú lehetséges minta létezik egy adott populációra vonatkozóan. Ezért a sokasági paraméterre (átlag, százalék, korreláció stb.) vonatkozó becslések egyik mintától a másikig változhatnak. A sokasági paraméter becsléséhez kapcsolódó E.E. számszerűsíti ezt a mintavételi bizonytalanságot. E becslött paraméter és a hozzájuk tartozó SE-k alapján meg lehet határozni a konfidencia-intervallumot, amely azt tükrözi, hogy a számított érték mennyire változhat egyik mintáról a másikra. Következésképpen, feltételezve, hogy a becslött átlag 50 és egy EE 5, a konfidencia-intervallum 5%-os I. típusú hiba esetén egyenlő $[50 - (1,96 \times 5); 50 + (1,96 \times 5)]$, azaz körülbelül $[40; 60]$. Ezért azt mondhatjuk, hogy 100-ból csak öt van annak az esélye, hogy tévedjen, ha azt mondják, hogy az átlagos népesség ebben az intervallumban van.

Az e jelentésben rögzített valamennyi EE-t mintavételi módszerekkel, valamint a PISA és a TALIS felmérés különböző technikai dokumentumainak módszertana alapján számították ki.

A felmérési adatok EE-jét az 1. melléklet sorolja fel.

Statisztikai szignifikáns. Ez a 95%-os konfidenciaszintre vonatkozik. A szignifikáns különbség például azt jelenti, hogy a különbség statisztikailag szignifikánsan különbözik a nullától, 95%-os konfidenciaszint mellett.

MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET: RÉSZLETES STATISZTIKAI ADATOK

A. fejezet

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
% 2018	11.5	17.4	24.1	17.4	12.9	5.8	8.1	17.8	5.4	9.1	6.2	20.6	11.5	3.3	7.1	22.3	10.5	5.9	82.9	2.2
S.E.	0.21	0.85	2.28	1.33	1.17	0.51	0.39	0.95	0.40	0.59	0.47	0.76	0.66	0.28	0.37	0.53	0.70	0.41	0.42	0.23
Δ 2003-2015	:	10.5	0.7	-7.4	:	3.8	3.8	4.1	:	4.8	2.6	2.9	1.8	:	3.9	:	1.7	:	-8.0	1.7
S.E.	:	1.56	2.50	1.75	:	0.38	0.59	0.96	:	0.86	0.72	1.76	0.98	:	0.48	:	1.42	:	0.59	0.26
Δ 2003-2018	:	10.2	6.9	-5.5	:	4.8	4.2	10.1	:	6.7	3.0	4.8	4.8	:	5.1	:	2.2	:	-9.6	1.6
S.E.	:	1.11	2.70	1.84	:	0.54	0.62	1.11	:	0.79	0.61	1.64	1.00	:	0.45	:	1.31	:	0.58	0.26
Δ 2015-2018	:	-0.4	6.2	1.9	4.2	1.0	0.4	6.0	-0.4	1.8	0.4	1.9	3.1	0.2	1.1	:	0.5	0.5	-1.6	-0.1
S.E.	:	1.63	3.05	1.79	1.50	0.60	0.53	1.22	0.71	0.90	0.77	1.24	0.92	0.45	0.56	:	1.0	0.62	0.60	0.33
	MT	ML	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	ME	MK	NO	RS	TR	
% 2018	82.8	9.8	20.5	1.7	3.1	3.1	9.9	8.7	7.6	17.6	4.0	6.5	27.0	7.2	4.2	7.2	10.2	5.2	7.0	
S.E.	0.54	0.76	0.90	0.29	0.34	0.55	0.39	0.74	0.49	1.03	0.53	0.44	1.20	0.45	0.25	0.39	0.55	0.58	0.91	
Δ 2003-2015	:	-7.4	9.8	0.9	1.4	:	:	4.9	3.1	8.2	:	:	14.0	4.0	:	:	3.9	:	5.4	
S.E.	:	1.42	1.20	0.18	0.35	:	:	1.00	0.57	1.28	:	:	1.38	0.43	:	:	0.80	:	1.26	
Δ 2003-2018	:	-4.8	11.5	1.5	1.7	:	:	4.8	4.7	10.0	:	:	14.9	5.5	:	:	5.1	:	5.2	
S.E.	:	1.49	1.17	0.30	0.40	:	:	1.07	0.54	1.25	:	:	1.39	0.50	:	:	0.77	:	1.17	
Δ 2015-2018	:	-4.9	2.6	1.7	0.6	0.2	0.4	2.3	-0.1	1.9	:	:	0.9	1.6	1.1	1.4	1.1	:	-0.2	
S.E.	:	0.74	0.98	1.31	0.33	0.44	0.62	0.60	0.97	0.72	1.48	:	:	1.69	0.58	0.35	0.52	0.81	1.37	

Δ A konkrét referenciaévek közötti különbség

Forrás: Eurydice, a PISA 2018, 2015 és 2003 alapján.

1. 1: Azon 15 évesek aránya, akik otthon elsősorban az iskolai nyelvtől eltérő nyelvet beszélnek, 2018 (A2 ábra adatai) és a 2003 és 2015, 2003 és 2018, valamint 2015 és 2018 közötti különbségek

Magyarázó megjegyzések

A PISA felmérés „Milyen nyelven beszélsz otthon?” kérdés alapján kiszámított adatok (ST16Q01(31) a PISA 2003 és ST022Q01TA a PISA 2015 és 2018). A „Tesztnyelv” kategóriát képviselőként használják arra, hogy ugyanazt a nyelvet beszéljék otthon, mint az iskolában.

A 2003 és 2015, 2003 és 2018, valamint 2015 és 2018 közötti különbségeket figyelembe véve félkövér betűtípussal jelölik a nullával jelentősen eltérő értékeket (p & 0,05).

Lásd még az A. árucsoport A2. ábrájához tartozó magyarázó megjegyzéseket.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
A	6.9	11.7	14.4	9.9	0.7	2.9	5.4	13.8	1.3	8.8	4.8	6.1	6.5	0.7	5.9	8.0	1.0	0.5	41.5	:
S.E.	0.18	0.83	1.96	0.89	0.11	0.33	0.28	0.85	0.19	0.58	0.42	0.31	0.49	0.11	0.34	0.45	0.17	0.08	0.64	
B	5.6	11.1	11.2	4.5	:	1.2	5.2	8.3	9.1	9.0	6.9	6.1	7.8	8.3	4.1	6.7	3.4	1.1	13.4	2.2
S.E.	0.16	0.88	1.75	0.49		0.17	0.30	0.50	0.45	0.55	0.45	0.29	0.66	0.48	0.30	0.30	0.27	0.11	0.42	0.30
C	4.4	5.5	9.4	7.0	11.6	2.7	2.6	3.5	4.0	:	1.3	14.2	5.0	2.4	1.1	14.0	9.4	5.3	41.5	1.8
S.E.	0.12	0.36	1.33	0.68	1.13	0.30	0.24	0.29	0.32		0.23	0.69	0.39	0.24	0.13	0.33	0.66	0.42	0.61	0.23
D	83.1	71.7	65.0	78.6	87.2	93.2	86.8	74.4	85.6	81.8	87.0	73.6	80.8	88.5	88.9	71.3	86.1	93.2	3.6	95.6
S.E.	0.30	1.43	2.50	1.41	1.16	0.54	0.52	1.26	0.55	0.91	0.67	0.87	1.02	0.57	0.50	0.60	0.76	0.44	0.25	0.39

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	ME	MK	NO	RS	TR
A	5.7	7.6	16.7	:	1.9	:	6.9	:	4.3	13.9	:	:	21.7	4.6	1.0	:	7.8	1.0	:
S.E.	0.38	0.66	0.92		0.27		0.31		0.36	1.01			1.08	0.36	0.13		0.49	0.16	
B	3.0	6.2	6.0	:	5.0	:	1.9	0.7	1.5	6.5	:	2.3	12.2	1.0	4.8	1.2	4.6	8.3	0.6
S.E.	0.31	0.65	0.43		0.42		0.18	0.13	0.19	0.50		0.30	0.69	0.18	0.28	0.19	0.43	0.40	0.12
C	7.2	1.9	3.6	1.2	1.1	3.0	2.8	8.0	3.1	3.3	3.8	5.9	5.0	2.5	3.2	6.5	2.3	4.2	6.7
S.E.	0.57	0.25	0.27	0.18	0.14	0.65	0.31	0.73	0.38	0.25	0.52	0.43	0.43	0.28	0.22	0.40	0.21	0.50	0.89
D	14.1	84.3	73.7	98.2	91.9	96.3	88.3	90.9	91.1	76.2	95.6	91.3	61.1	91.9	91.0	91.9	85.3	86.5	92.5
S.E.	0.51	1.24	1.12	0.30	0.62	0.67	0.41	0.74	0.56	1.36	0.51	0.54	1.50	0.47	0.34	0.46	0.80	0.63	0.91

A Bevándorló diákok, akik otthon elsősorban más nyelvet beszélnek, mint az iskola nyelve

B Bevándorló diákok, akik elsősorban az otthoni iskolai nyelvet beszélik

C Nem bevándorló diákok, akik otthon elsősorban más nyelvet beszélnek, mint az iskola nyelve

D Nem bevándorló diákok, akik elsősorban az iskola nyelvét beszélik otthon

Forrás: Eurydice, a 2018. évi PISA alapján.

2. 2: A 15 éves bevándorló és nem bevándorló diákok százalékos aránya az otthon beszélt nyelv szerint, 2018 (A3. ábra)

Magyarázó megjegyzések

Lásd az A. árucsoport A3. ábrájához tartozó magyarázó megjegyzéseket.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd az országspecifikus megjegyzéseket az A. fejezet A3. ábráján.

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	E	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
%	13.3	21.8	41.4	20.5	16.6	3.1	4.5	25.8	2.6	4.7	3.7	27.8	10.8	:	6.4	18.1	10.8	6.6	96.2	:
S.E.	0.50	2.79	0.61	2.80	2.27	0.93	0.58	2.48	0.84	1.70	0.99	1.05	1.60		0.85	0.39	1.39	0.84	0.03	

	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	ME	MK	NO	RS	TR
%	98.0	10.1	29.0	:	:	2.0	10.5	11.0	7.8	22.5	1.8	1.6	4.83	1.2	0.0	5.1	6.1	3.9	8.9
S.E.	0.03	2.29	2.44			0.84	0.49	1.29	1.51	2.59	0.91	0.68	3.32	0.11		0.11	1.52	0.97	1.80

Forrás: Eurydice, a 2018. évi PISA alapján.

3. 3: Azon 15 évesek aránya, akik olyan iskolába járnak, ahol a diákok több mint 25%-a elsősorban otthon beszél más nyelvet, mint az iskolai oktatás nyelve, 2018 (A4. ábra)

Magyarázó megjegyzések

Lásd az A. árucsoport A4. ábrájához tartozó magyarázó megjegyzéseket.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd az országspecifikus megjegyzéseket az A. fejezet A4. ábráján.

C. fejezet, I. szakasz

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	7.2	00	X	00*	2.0	0.8	30.2	1.3	33.4	:	35.9	20.2	0.9	20.0	2.7	10.2	19.0	0.7	83.2	2.1
1 FL	78.9	47.3	X	26.7*	81.5	79.0	56.7	52.8	46.3	:	62.4	79.8	99.0	80.0	93.5	89.8	79.2	72.0	16.8	60.3
0 FL	13.9	52.7	X	73.3*	16.4	20.2	13.1	45.9	20.3	:	1.7	0	0.1	0.0	3.9	0.0	1.8	27.3	:	37.6

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	4.4	1.0	1.7	5.1	0.6	2.1	0.0	5.0	26.8	15.0	X	4.9	X	22.0	0.0	X	0.0	0.0	:	X
1 FL	95.6	43.6	98.1	94.8	68.1	97.7	81.2	83.4	59.9	79.6	X	69.9	X	53.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
0 FL	0.0	55.4	0.2	0.1	31.3	0.2	18.8	11.6	13.3	5.4	X	25.2	X	24.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang02] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

4. 4: Az alapkú oktatásban (ISCED 1) idegen nyelveket (FL) tanuló diákok százalékos aránya a nyelvek száma szerint, 2020 (C1a. ábra szerinti adatok)

Magyarozó megjegyzések

A számítások és adatok magyarozatát lásd a C. árucsoport C1a. és C1b. ábrájához füzött magyarozó megjegyzésekben.

A csillagokkal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C1a. és C1b. ábrájához füzött országspecifikus megjegyzéseket.

%	BE fr	CZ	DE	EE	EL	ES	FR	IT	CY	LT	LU	HU	MT	AT	PL	PT	RO	SI	FI	LI	NO
7 év	6.8	50.3	13.7	33.2	97.4	100.0	99.8	100.0	100.0	3.2	100.0	44.8	100.0	99.8	100.0	0.5	99.7	99.3	65.3	100.0	100.0
8 év	33.6	75.0	58.4	45.1	98.6	100.0	100.0	100.0	100.0	93.9	100.0	51.3	100.0	99.8	100.0	83.8	99.8	99.1	56.5	100.0	100.0
9 év	38.6	96.6	94.1	83.5	98.7	100.0	100.0	100.0	100.0	98.3	100.0	70.7	100.0	99.9	99.9	98.6	100.0	99.1	99.2	100.0	100.0
10 év	90.9	98.6	95.6	98.2	98.9	100.0	100.0	100.0	100.0	98.6	100.0	92.3	100.0	99.9	99.8	99.7	100.0	98.8	99.6	100.0	100.0

Forrás: Az Eurydice számításai nem közzétett Eurostat/UOE adatok alapján (utolsó frissítés: 2022. szeptember 29.).

5. 5: Az alapkú oktatásban legalább egy idegen nyelvet (ISCED 1) tanuló diákok százalékos aránya életkor szerint, 2020 (C1b. ábra szerinti adatok)

Magyarozó megjegyzés

A számítások és az adatgyűjtés kor szerinti magyarozatát lásd a C. árucsoport C1a. és C1b. ábrájához füzött magyarozó megjegyzésekben.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C1a. és C1b. ábrájához füzött országspecifikus megjegyzéseket.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2020	86.1	47.3	X	26.7*	83.6	79.8	86.9	54.1	79.7	:	98.3	100.0	100.0	100.0	96.1	100.0	98.2	72.7	100.0	62.4
2013	79.4	50.0	X	28.6	82.9	71.9	56.9	67.9	77.0	:	75.5	99.6	98.8	99.9	99.7	100.0	73.1	74.9	100.0	59.1
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
2020	100.0	44.6	99.8	99.9	68.7	99.8	81.2	87.6	86.7	94.6	X	74.8	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
2013	100.0	52.2	99.9	97.3	35.2	56.5	49.8	84.8	68.8	77.9	X	:	X	:	100.0	X	100.0	100.0	:	X

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang02] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

6. 6: Az alapfokú oktatásban legalább egy idegen nyelvet tanuló diákok százalékos aránya (ISCED 1), 2013 és 2020 (C2. ábra)

Magyarozó megjegyzések

A számítások és adatok magyarázatát lásd a C. árucsoport C2. ábrájához fűzött magyarázó megjegyzésekben.

A csillagokkal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C2. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2FL	59.2	0	X	65.7	12.0	65.5	85.1	36.9	95.2	7.8	95.7	45.0	75.5	54.6	97.0	83.7	73.0	77.4	100.0	7.4
1FL	39.2	98.4	X	34.3	86.4	33.0	14.9	58.9	1.9	74.1	3.8	55.0	24.3	45.4	3.0	16.1	25.0	20.8	:	90.4
0FL	1.6	1.6	X	0.0	1.6	1.4	0.0	4.3	2.9	18.1	0.5	0.0	0.2	0.0	0.0	0.2	2.0	1.8	:	2.2
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2FL	95.0	71.1	7.9	46.7	92.7	94.6	25.6	52.6	98.7	78.6	X	94.9	X	97.1	100.0	X	100.0	66.1	:	X
1FL	5.0	26.3	92.1	53.2	3.3	5.4	74.4	45.2	1.0	21.4	X	4.6	X	2.3	0.0	X	0.0	28.6	:	X
0FL	0.0	2.6	0.1	0.1	4.0	0.0	0.0	2.2	0.4	0.0	X	0.5	X	0.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang02] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

7. 7: Az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) idegen nyelveket (FL) tanuló diákok aránya a nyelvek száma szerint, 2020 (C3. és C4. ábra)

Magyarozó megjegyzések

A számítások és adatok magyarázatát lásd a C. árucsoport C3. ábrájához fűzött magyarázó megjegyzésekben.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C3. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2FL	58.4	:	X	49.3	17.4	43.1	81.7	37.1	95.6	8.5	95.0	41.6	54.0	52.4	98.5	91.6	71.8	81.0	100.0	6.0
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2	96.5	73.7	9.7	93.6	86.8	95.6	53.9	79.8	98.3	78.2	X	:	X	97.5	97.2	X	98.1	69.9	:	X

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang02] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

8. 8: A két vagy több idegen nyelvet (FL) tanuló diákok aránya az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2), 2013 (C4. ábra)

Magyarozó megjegyzések

A számítások és adatok magyarázatát lásd a C. árucsoport C4. ábrájához fűzött magyarázó megjegyzésekben.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C4. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

		%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	Gen	60.0	72.1	X	100.0	72.6	98.8	45.0	58.7	97.6	122	0.9	27.4	100.6	94.3	24.7	38.8	82.6	38.3	100.0	74.9	
	Voc	35.1	16.0	X	69.7	42.0	33.9	1.2	1.3	22.6	:	2.8	0.2	32.1	30.0	48.1	32.2	54.4	6.5	77.4	4.5	
1 FL	Gen	37.1	27.9	X	0.0	27.1	1.2	39.6	4.2	1.9	66.9	88.8	70.3	0.3	5.7	74.8	55.8	16.1	60.4	:	23.5	
	Voc	46.9	70.2	X	30.3	53.1	60.1	14.8	38.3	35.2	:	72.4	45.1	66.7	64.7	51.6	63.3	31.3	54.3	15.2	88.6	
0 FL	Gen	2.9	0.0	X	0.0	0.3	0.0	15.4	0.1	0.5	20.9	10.3	2.3	0.1	0.0	0.5	5.8	1.3	1.3	:	1.6	
	Voc	18.0	13.8	X	0.0	4.9	5.9	84.0	60.4	42.2	:	24.8	54.7	1.3	5.3	0.3	4.4	14.3	39.2	7.4	6.9	
		%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	Gen	66	67.9	63.6	81.3	7.1	99.1	95.5	98.4	99.0	80.1	X	95.8	X	55.9*	91.9	X	56.6	100.0	:	X	
	Voc	14	12.4	21.6	76.8	7.3	97.4	29.4	31.5	89.3	3.8	X	28.2	X	5.2*	:	X	:	0.0	:	X	
1 FL	Gen	34.0	32.1	36.3	18.7	61.8	0.9	3.3	1.6	1.0	19.9	X	2.8	X	30.1*	8.1	X	43.4	0.0	:	X	
	Voc	98.6	58.4	77.6	23.2	72.6	2.4	64.4	68.2	7.9	96.1	X	68.3	X	19.0*	:	X	:	100.0	:	X	
0 FL	Gen	0.0	0.0	0.1	0.0	31.1	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	X	1.4	X	14.0*	0.0	X	0	0.0	:	X	
	Voc	0.0	29.2	0.8	0.0	20.1	0.2	6.2	0.3	2.8	0.1	X	3.5	X	75.8*	:	X	:	0.0	:	X	

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang02] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

9. 9: Az idegen nyelveket (FL) általában (gen) és szakképzésben (szakmai) középfokú oktatásban (ISCED 3) tanuló diákok aránya a nyelvek száma szerint, 2020 (C5. és C6. ábra)

Magyarozó megjegyzések

A számítások magyarázatát, az összesített uniós adatokat és az országonkénti adatokat lásd a C. fejezet C5. ábrájához fűzött magyarázó megjegyzésekben.

A csillaggal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C5. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

		%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	Gen	58.4	78.3	X	99.9	73.3	93.9	49.7	55.6	92.7	6.2	2.7	31.2	97.2	86.9	24.1	83.8	81.9	41.2	100.0	46.1	
	Voc	34.1	14.4	X	68.5	48.9	34.3	5.4	1.7	62.3	:	0.1	0.4	30.9	23.1	41.7	21.8	46.1	11.8	67.7	0.7	
		%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	Gen	68.0	69.7	64.1	69.1	5.1	98.7	95.5	98.7	99.0	81.2	X	:	X	60.1	100.0	X	52.6	:	:	X	
	Voc	0.0	12.7	22.3	64.9	9.2	96.6	32.6	66.5	88.6	11.3	X	:	X	15.8	:	X	:	:	:	X	

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang02] (a 2022. szeptember 15-én kinyert adatok).

10. 10: A két vagy több idegen nyelvet (FL) tanuló diákok aránya általában (gen) és szakmai (szakmai) középfokú oktatásban (ISCED 3), 2013 (C6. ábra)

Magyarozó megjegyzések

A professzionális ISCED 3 uniós aggregátuma szerint „a fogalom meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx.

A számítások magyarázatát lásd a C. árucsoporthoz tartozó C6. ábrához fűzött magyarázó megjegyzésekben.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C6. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Átlagos nr	EU	BE-fr	BE-de	BE-nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
MOZI 1	0,9	0,5	X	0,3*	0,9	0,8	1,2	0,6	1,1	:	1,3	1,2	1	1,2	1	1	1,2	0,7	1,8	0,7
MOZI 2	1,6	1	X	1,7	1,1	1,7	1,9	1,3	2	0,9	1,9	1,5	1,8	1,5	2	1,9	1,7	1,8	2,5	1,1
MOZI 3	1,4	1,5	X	2,1	1,5	1,5	0,9	1	1,6	:	0,9	1	1,8	1,5	1,5	1,4	1,7	1,2	2,6	1,3
Átlagos nr	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
MOZI 1	1,1	0,5	1	1,1	0,7	1	0,8	0,9	1,2	1,1	X	0,8	X	1,0	1	X	1	1	:	X
MOZI 2	2,1	2	1,1	1,5	1,9	2	1,3	1,5	2,2	1,8	X	1,9	X	2,0	2,0	X	2,0	1,6	:	X
MOZI 3	1,5	1,2	1,4	1,9	0,8	2	1,5	1,5	2,1	1,6	X	1,4	X	1,2*	1,9	X	1,6	0,7	:	X

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang03] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

11. 11: Az alap- és középfokú oktatásban tanulónként tanult idegen nyelvek átlagos száma (ISCED 1–3), 2020 (C7. ábra)

Magyarító megjegyzések

A számítások magyarázatát, az összesített uniós adatokat és az országonkénti adatokat lásd a C. fejezet C7. ábrájához fűzött magyarázó megjegyzésekben.

A csillaggal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C7. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

C fejezet – II. szakasz

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
ISCED 1	eng	nl	X	fra*	eng	eng	eng	eng	eng	:	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	deu	eng
	84.1	33.1	X	26.1*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	100.0	45.9
ISCED 2	eng	eng	X	fra	eng	eng	eng	eng	eng	fra	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	deu fra	eng
	98.3	49.7	X	100.0	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	49.2	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	100.0	74.6
ISCED 3	eng	eng	X	fra	eng	eng	eng	eng	eng	(fra)	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	deu	eng
	88.1	77.6	X	94.4	87.8	93.5	54.1	68.6	81.5	(50.8)	78.3	83.0	99.0	92.4	99.8	99.9	92.4	86.8	86.3	79.4

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	X	eng	X	eng	eng	X	eng	eng	:	X
	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	X	eng	X	eng	eng fra	X	eng	eng	:	X
	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
ISCED 3	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	X	eng	X	eng*	eng	X	eng	eng	:	X
	100.0	79.8	99.3	95.9	66.7	99.5	96.8	93.3	97.0	100.0	X	91.8	X	57.7*	100.0	X	99.9	42.5	:	X

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

12. 12: A legtöbbet tanult idegen nyelv és az alap- és középfokú oktatásban tanuló hallgatók százalékos aránya (ISCED 1–3), 2020 (C8. ábra)

Magyarózó megjegyzések

A nyelvekre való hivatkozáskor a táblázat ISO 639–3 kódokat használ.

Az uniós aggregátum azt mutatja, hogy egy adott ISCED-szinten hány diák tanul idegen nyelvet. Az összes uniós hallgató referenciapopulációján alapul, kivéve azt az országot (vagy országokat), ahol a szóban forgó nyelvet nem tekintik idegen nyelvnek.

Az ISCED 3 esetében a 2020. évi uniós aggregátumot „a fogalom meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Az angoltól eltérő nyelvek árnyékosak.

A csillaggal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

A zárójelben szereplő adatok csak az általános felső középfokú oktatásra vonatkoznak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C8. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
ISCED 1	84.1	13.3	X	0.0*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	0.0	45.9
ISCED 2	98.3	49.7	X	65.7	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	:	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	54.3	74.6
ISCED 3	88.1	77.6	X	88.8	87.8	93.5	54.1	68.6	81.5	:	78.3	83.0	99.0	92.4	99.8	99.9	92.4	86.8	84.4	79.4

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
ISCED 3	100.0	79.8	99.3	95.9	66.7	99.5	96.8	93.3	97.0	100.0	X	91.8	X	57.7*	100.0	X	99.9	42.5	:	X

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

13. 13: Az általános és középfokú oktatásban angolul tanuló diákok százalékos aránya (ISCED 1–3), 2020 (C9. ábra)

Magyarózó megjegyzések

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Az uniós aggregátum magyarázatát lásd az e melléklethez fűzött magyarázó megjegyzésekben a C8. ábrán szereplő adatokat illetően.

A csillagokkal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C9. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO	
ISCED 1	fra	eng	X	00*	rus	deu	:	fra	est	:	fra	fra	deu	deu	deu	fra	rus	deu	fra	deu	
	5.5	13.3	X	00*	4.3	1.1	:	2.6	20.7	:	19.2	19.1	3.1	20.4	1.9	2.3	13.3	0.4	83.2	18.9	
ISCED 2	fra	nl	X	eng	rus	deu	deu	fra	rus	spa	fra	fra	spa	deu	fra	fra	rus	rus	deu	fra	deu
	30.6	47.3	X	65.7	10.1	47.6	76.5	23.1	64.7	21.3	47.8	41.3	54.6	44.1	60.4	82.7	58.1	59.3	100.0	29.1	
ISCED 3	deu	nl	X	eng	deu	deu	deu	spa	rus	(deu)	fra	fra	spa	deu	fra	fra	rus	rus	fra	deu	
	20.0	59.2	X	88.8	26.8	37.8	17.2	11.9	44.9	(19.0)	3.8	18.0	59.3	34.9	23.5	25.5	51.8	24.8	85.4	41.0	
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
ISCED 1	ita	deu	slv	deu	fra	fra	deu	slo	swe	spa	X	deu	X	dan	0.0	X	0.0	0.0	:	X	
	2.4	0.6	0.7	5.0	0.4	10.7	2.1	6.0	18.4	8.6	X	5.8	X	20.7	0.0	X	0.0	0.0	:	X	
ISCED 2	ita	fra	fra	deu	fra	fra	deu	deu	swe	spa	X	deu	X	dan	eng	fra	X	deu	spa	:	X
	55.1	55.3	3.8	40.6	71.2	80.3	21.3	32.3	92.5	45.9	X	76.5	X	95.7	100.0	X	59.6	31.2	:	X	
ISCED 3	ita	deu	fra	deu	spa	fra	deu	deu	swe	spa	X	deu	X	dan*	fra	X	deu	spa	:	X	
	25.4	21.4	15.2	62.9	7.2	85.0	37.0	36.8	89.4	28.6	X	38.1	X	24.9*	91.9	X	30.8	11.7	:	X	

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

14. 14: A második legtöbbet tanult idegen nyelv és az alap- és középfokú oktatásban tanuló hallgatók százalékos aránya (ISCED 1–3), 2020 (C10. ábra)

Magyarázó megjegyzések

A nyelvekre való hivatkozáskor a táblázat ISO 639–3 kódokat használ.

Az uniós aggregátum magyarázatát lásd az e melléklet C8. ábráján szereplő adatokkal kapcsolatos magyarázó megjegyzésekben.

A csillagokkal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

A zárójelben szereplő adatok csak az általános felső középfokú oktatásra vonatkoznak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C10. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

%	BE fr	BG	CZ	EE	HR	LV	LT	MT	AT	PL	SI	SK	FI	IS	
MOZI 1	nl	–	–	rus	est	–	rus	–	–	–	–	–	swe	dan	
	33.1	–	–	15.5	20.7	–	13.3	–	–	–	–	–	18.4	20.7	
MOZI 2	nl	rus	rus	rus	est	ita	rus	rus	ita	–	–	–	rus	swe	dan
	47.3	10.1	13.4	64.7	22.0	10.6	58.1	59.3	55.1	–	–	–	12.9	92.5	95.7
Általános MOZI 3	nl	rus	rus	rus	est	ita	rus	rus	ita	ita	rus	ita	rus	swe	dan*
	72.7	24.2	11.4	67.0	18.1	22.7	56.7	29.9	34.6	15.0	11.5	10.6	18.1	91.9	32.4*

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

15. 15: Az angol, a francia, a német és a spanyol nyelvtől eltérő nyelveket tanuló diákok százalékos aránya (ahol a diákok legalább 10%-a tanul más nyelvet) az alap- és általános középfokú oktatásban (ISCED 1–3), 2020 (C11. ábra)

Magyarázó megjegyzések

A nyelvekre való hivatkozáskor a táblázat ISO 639–3 kódokat használ.

A táblázat azokat az országokat mutatja be, ahol a hallgatók legalább 10%-a (legalább egy oktatási szint) az angoltól, a franciától, a némettől és a spanyoltól eltérő idegen nyelvet tanul. Más országok nem jelennek meg.

A csillagokkal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

Országspecifikus megjegyzések

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Lásd a C. fejezet C11. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

		%																			
		EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
MOZI 1	2020	84.1	13.3	X	0.0*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	0.0	45.9
	2013	77.2	11.4	X	0.1	73.5	71.2	56.9	62.4	68.9	:	74.6	99.0	92.2	92.3	98.8	98.0	71.2	73.7	0.0	40.4
MOZI 2	2020	98.3	49.7	X	65.7	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	:	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	54.3	74.6
	2013	96.7	42.5	X	49.3	86.8	96.5	100.0	97.8	97.1	:	99.0	99.4	98.4	97.6	100.0	99.7	95.8	97.1	53.2	68.5
Általános ISCED 3	2020	95.7	90.7	X	100.0	90.3	99.9	78.0	97.0	98.5	:	80.6	97.3	99.9	99.8	97.3	100.0	98.0	97.0	100.0	89.1
	2013	93.8	91.1	X	99.9	90.6	95.1	82.8	86.8	96.0	:	93.5	98.1	99.7	99.4	95.9	91.4	98.6	94.4	97.1	81.8

		%																			
		MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
MOZI 1	2020	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
	2013	100.0	52.2	100.0	94.0	34.9	45.3	48.0	81.0	66.3	77.9	X	:	X	71.5	100.0	X	100.0	100.0	:	X
MOZI 2	2020	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
	2013	100.0	96.6	99.9	96.3	93.4	99.2	100.0	94.9	99.4	100.0	X	:	X	99.8	100.0	X	99.9	100.0	:	X
Általános ISCED 3	2020	100.0	100.0	99.8	98.4	62.3	99.4	98.5	98.7	99.7	100.0	X	98.6	X	72.7*	100.0	X	(99.9)	38.7	:	X
	2013	100.0	100.0	99.9	94.0	59.2	99.6	98.0	98.8	99.9	100.0	X	:	X	70.8	100.0	X	(98.4)	:	:	X

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

16. 16: Az általános és általános középfokú oktatásban angolul tanuló hallgatók százalékos aránya (ISCED 1–3), 2013 és 2020 (C12. ábra szerinti adatok)

Magyarázó megjegyzések

Az uniós aggregátum magyarázatát lásd az e melléklet C8. ábráján található magyarázó megjegyzésekben.

A csillaggal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

A zárójelben szereplő adatok mind az általános oktatásra, mind a felső középfokú szakképzésre vonatkoznak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C12. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

		%																			
		EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	E	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
MOZI 1	2020	5.5	:	X	26.1*	0.8	0.1	:	2.6	1.4	:	19.2	19.1	:	0.6	0.8	2.3	1.4	0.2	83.2	0.3
	2013	3.6	:	X	28.6	1.2	0.1	:	3.7	1.6	:	14.8	5.4	:	0.6	0.9	2.0	0.8	0.2	83.8	0.3
MOZI 2	2020	30.6	:	X	100.0	1.3	2.6	9.3	23.1	2.6	49.2	47.8	41.3	:	1.2	60.4	82.7	2.2	4.6	100.0	0.5
	2013	33.9	:	X	99.6	3.1	3.3	9.1	24.4	2.7	61.6	49.4	38.7	:	1.4	68.7	90.0	1.0	3.4	100.0	0.5
Általános ISCED 3	2020	21.8	:	X	100.0	9.5	11.5	7.8	20.9	5.6	50.8	4.6	24.8	:	4.5	14.8	29.4	5.9	2.7	100.0	8.0
	2013	23.6	:	X	99.9	12.2	17.5	15.0	24.2	6.4	58.9	4.6	28.7	:	3.6	17.7	37.2	5.8	3.2	100.0	5.8
		%																			
		MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
MOZI 1	2020	2.2	0.5	0.1	0.4	0.4	10.7	0.0	0.2	2.1	3.0	X	0.0	X	0.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X
	2013	1.1	:	0.3	0.2	0.1	10.8	0.0	0.1	2.0	2.2	X	:	X	0.6	0.0	X	0.2	0.0	:	X
MOZI 2	2020	28.1	55.3	3.8	1.3	71.2	80.3	1.4	1.0	4.6	14.4	X	2.3	X	1.8	100.0	X	38.7	10.7	:	X
	2013	35.1	57.8	5.1	3.7	63.3	85.0	3.2	2.6	5.9	15.6	X	:	X	1.8	97.2	X	50.4	14.0	:	X
Általános ISCED 3	2020	18.2	28.1	29.7	12.3	3.0	80.8	7.2	9.0	8.8	15.8	X	6.6	X	90*	91.9	X	(22.4)	7.4	:	X
	2013	23.1	32.7	35.5	8.1	2.6	84.9	11.2	14.8	12.0	18.3	X	:	X	11.3	100.0	X	(27.2)	:	:	X

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

17. 17: Az alap- és általános középfokú oktatásban franciául tanuló diákok százalékos aránya (ISCED 1–3), 2013 és 2020 (C13. ábra szerinti adatok)

Magyarázó megjegyzések

Az uniós aggregátum magyarázatát lásd az e melléklet C8. ábráján található magyarázó megjegyzésekben.

A csillaggal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

A zárójelben szereplő adatok mind az általános oktatásra, mind a felső középfokú szakképzésre vonatkoznak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C13. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

		%	EU	BE	fr	de	nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
MOZI 1	2020	3.4	0.9	X	0.0*	2.2	1.1	:	:	3.2	:	16.7	1.2	3.1	20.4	1.9	0.0	5.0	0.4	100.0	18.9		
	2013	3.7	1.0	X	0.0	2.6	1.3	:	:	3.9	:	12.0	0.6	5.7	20.2	2.0	0.0	4.7	0.6	100.0	20.4		
MOZI 2	2020	21.4	1.4	X	0.0	5.0	47.6	76.5	:	9.9	19.3	46.6	4.8	15.2	44.1	9.4	1.7	13.2	13.8	100.0	29.1		
	2013	22.6	1.6	X	0.1	7.2	32.4	73.6	:	14.5	20.9	44.9	3.1	14.4	42.7	8.6	1.3	11.3	11.4	100.0	31.7		
Általános ISCED-3	2020	21.4	5.2	X	42.3	34.3	64.1	27.4	:	19.4	19.0	4.4	2.9	20.8	62.1	9.2	1.4	26.5	6.7	98.8	55.4		
	2013	21.5	5.6	X	51.2	34.2	55.7	28.0	:	29.6	15.4	2.5	2.1	22.0	62.1	7.7	5.3	28.9	10.2	100.0	45.4		
		%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
MOZI 1	2020	1.4	0.6	:	5.0	0.1	2.6	2.1	1.7	3.9	3.3	X	5.8	X	0.0	0.0	X	0.0	0.0	:	X		
	2013	0.6	:	:	6.7	0.1	1.5	1.7	1.8	3.7	2.2	X	:	X	0.0	0.0	X	1.7	0.0	:	X		
MOZI 2	2020	13.7	49.4	:	40.6	1.3	13.6	21.3	32.3	9.3	18.4	X	76.5	X	1.0	0.0	X	59.6	24.0	:	X		
	2013	9.1	51.7	:	69.0	0.7	10.3	19.1	57.7	10.5	19.3	X	:	X	2.5	0.0	X	44.9	24.4	:	X		
Általános ISCED-3	2020	9.2	42.2	:	53.9	1.4	16.3	66.2	57.6	14.6	19.6	X	78.1	X	20.9*	0.0	X	(30.8)	23.0	:	X		
	2013	5.0	42.4	:	47.0	1.0	12.5	63.4	58.8	17.6	22.2	X	:	X	22.3	0.0	X	(22.5)	:	:	X		

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

18. 18: Az általános és általános középfokú oktatásban németül tanuló hallgatók százalékos aránya (ISCED 1–3), 2013 és 2020 (C14. ábra)

Magyarozó megjegyzések

Az uniós aggregátum magyarázatát lásd az e melléklet C8. ábráján található magyarozó megjegyzésekben.

A csillagokkal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

A zárójelben szereplő adatok mind az általános oktatásra, mind a felső középfokú szakképzésre vonatkoznak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C14. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

		%	EU	BE	fr	de	nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
MOZI 2	2020	17.7	:	X	0.0	2.1	3.0	:	6.2	0.1	21.3	0.1	:	54.6	0.1	25.0	0.5	0.5	0.2	0.0	0.2		
	2013	12.6	:	X	0.0	1.5	1.7	:	3.7	0.3	14.4	0.1	:	37.0	0.1	21.3	0.9	0.0	0.0	0.0	0.1		
Általános ISCED-3	2020	26.8	7.4	X	2.2	10.6	14.0	17.9	22.5	4.0	18.3	0.0	:	73.1	4.5	15.3	4.0	2.5	0.9	5.8	6.1		
	2013	21.9	0.7	X	2.5	9.6	11.9	20.5	18.9	4.1	14.0	0.1	:	70.0	3.2	12.0	18.7	1.1	0.8	5.4	2.9		

		%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
MOZI 2	2020	14.0	1.9	1.2	3.6	18.8	0.6	2.5	0.9	3.7	45.9	X	0.0	X	2.4	0.0	X	0.0	31.2	:	X		
	2013	7.5	1.9	1.2	1.4	24.1	0.4	2.4	0.7	1.7	43.5	X	:	X	2.9	0.0	X	0.0	31.0	:	X		
Általános ISCED-3	2020	9.1	5.7	21.5	15.2	9.1	2.6	15.7	12.6	12.9	41.4	X	0.0	X	24.2*	0.0	X	(0.0)	24.1	:	X		
	2013	5.3	4.8	15.7	3.3	8.4	2.5	12.3	10.0	13.4	39.9	X	:	X	21.7	0.0	X	(0.4)	:	:	X		

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

19. 19: A spanyol nyelvet általános középfokú oktatásban (ISCED 2–3), 2013-ban és 2020-ban tanuló diákok százalékos aránya (C15. ábra szerinti adatok)

Magyarozó megjegyzések

Az uniós aggregátum magyarázatát lásd az e melléklet C8. ábráján található magyarozó megjegyzésekben.

A csillagokkal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

A zárójelben szereplő adatok mind az általános oktatásra, mind a felső középfokú szakképzésre vonatkoznak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C15. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Általános	95.7	90.7	X	100.0	90.3	99.9	78.0	97.0	98.5	:	80.6	97.3	99.9	99.8	97.3	100.0	98.0	97.0	100.0	89.1
Szakképesítés	92.3	59.9	X	79.7	85.4	91.1	15.4	38.8	56.3	:	73.5	45.3	96.9	89.1	100.0	95.6	83.6	56.2	76.9	69.7

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Általános	100.0	100.0	99.8	98.4	62.3	99.4	98.5	98.7	99.7	100.0	X	98.6	X	72.7*	100.0	X	(99.9)	38.7	:	X
Szakképesítés	95.8	68.9	99.2	93.7	73.6	99.6	96.1	90.6	95.0	99.9	X	89.8	X	20.9*	:	X	:	46.0	:	X

Forrás: Eurydice, az Eurostat/UOE adatai alapján [educ_uae_lang01] (a 2022. december 15-én kinyert adatok).

20. 20: Az angol nyelvet általában és a felső középfokú szakképzésben tanuló hallgatók százalékos aránya (ISCED 3), 2020 (C16. ábra szerinti adatok)

Magyarázó megjegyzések

2020. évi uniós aggregátum a Professional ISCED 3 esetében: „A meghatározás eltér, lásd a metaadatokat”. Ezért lásd az adatokkal kapcsolatos módszertani megjegyzéseket: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Az uniós aggregátummal kapcsolatos további információkért lásd az e melléklet C8. ábráján található magyarázó megjegyzéseket.

A csillaggal ellátott adatok 2019-től (nem 2020-tól) származnak.

A zárójelben szereplő adatok mind az általános oktatásra, mind a felső középfokú szakképzésre vonatkoznak.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a C. fejezet C16. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

D. fejezet, I. szakasz

%	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV	
A. Összesen	25.4	28.2	34.0	26.5	16.4	36.8	27.8	29.5	12.0	24.6	26.3	48.0	33.0	
S.E.	0.36	1.25	1.21	0.95	0.68	1.22	1.51	0.95	0.68	1.04	0.94	1.71	1.91	
B. & 35 év	35.3	33.1	47.7	35.0	29.2	59.2	48.7	45.8	17.7	26.5	36.0	57.3	38.9	
S.E.	0.79	1.76	1.85	3.35	1.97	3.41	3.11	2.88	1.50	1.71	3.21	4.70	3.26	
C. ≥ 35 éves	23.4	25.1	25.4	25.5	13.5	31.3	24.9	27.3	10.3	24.0	25.3	46.9	32.1	
S.E.	0.38	1.68	1.28	0.97	0.80	1.35	1.57	0.89	0.68	1.23	0.94	1.54	2.07	
B) – C	11.9	8.0	22.2	9.5	15.6	27.9	23.8	18.5	7.4	2.5	10.7	10.4	6.8	
S.E.	0.83	2.39	2.08	3.47	2.26	3.87	3.12	2.84	1.56	2.06	3.26	4.07	3.54	
	LT	HU	MT	NL	AT	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	NO	TR
A. Összesen	23.0	18.5	38.3	30.3	30.8	20.6	37.0	11.9	25.9	28.9	40.6	27.1	29.3	32.7
S.E.	0.97	1.07	1.70	2.28	0.73	0.74	1.15	1.04	0.84	1.14	1.03	1.30	0.88	0.89
B. & 35 év	29.9	26.9	52.3	36.7	52.9	37.9	42.3	16.9	26.6	49.2	52.3	47.1	54.2	35.6
S.E.	2.61	2.58	2.29	2.67	1.54	4.61	2.84	2.81	2.07	2.76	2.52	4.17	1.99	1.42
C. ≥ 35 éves	22.4	17.5	26.1	27.7	23.1	20.2	35.6	11.2	25.7	24.7	38.5	24.2	21.6	29.7
S.E.	0.99	1.07	1.53	2.63	0.86	0.73	1.23	0.98	0.95	1.18	1.11	1.36	0.75	1.19
B) – C	7.5	9.3	26.2	9.0	29.8	17.7	6.7	5.7	0.9	24.4	13.8	22.9	32.6	5.9
S.E.	2.69	2.51	2.80	3.12	1.83	4.60	3.09	2.62	2.33	2.79	2.73	4.47	2.06	1.92

Δ Az egyes korcsoportok közötti különbség

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján.

21. 21: Azon alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) részt vevő tanárok százalékos aránya, akik ITE-t végeztek, beleértve a többnyelvű vagy multikulturális környezetben történő oktatást is, összesen és korcsoportonként, 2018 (D3. ábra)

Magyarázó megjegyzések

A tanárok által a „Mennyi időt vagy?” kérdésre adott válaszokon alapuló adatok, valamint a TALIS 2018 6. kérdésének f) pontja: „Az alábbi elemek szerepeltek a formális [oktatásban vagy képzésben]?”. A 2. kérdésre adott válaszokat korcsoportonként rendezték. Az alsó középfokú oktatásban részt vevő, többnyelvű vagy multikulturális környezetben

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

végzett ITE-t végző tanárok teljes százalékos arányát figyelembe véve félkövér betűtípus jelzi az uniós értéktől való statisztikailag szignifikáns különbségeket.

Ha figyelembe vesszük a két korcsoport közötti különbségeket (≥ 35 év és < 35 év), a nullával szignifikánsan eltérő értékeket ($p < 0,05$) félkövér betűtípus jelzi.

Az EU magában foglalja az összes uniós tagállam válaszadóit, akik 2018-ban részt vettek a TALIS-ban.

%	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV	
CPD	20.1	8.1	17.6	31.4	14.2	14.4	24.9	32.5	6.3	18.7	28.1	37.7	28.4	
S.E.	0.32	0.86	1.28	1.47	0.95	1.46	1.60	0.84	0.74	1.25	1.27	2.15	1.79	
	LT	HU	MT	NL	AT	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	NO	TR
CPD	18.1	14.8	26.9	9.7	17.6	14.0	22.3	17.6	14.2	19.9	23.9	23.0	15.0	27.0
S.E.	0.83	1.08	2.08	0.79	0.80	0.80	1.05	1.68	0.72	1.24	0.94	1.18	0.93	0.88

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján.

22. 22: Az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) részt vevő tanárok százalékos aránya, akik a többnyelvű vagy multikulturális környezetben történő oktatásra összpontosítanak, 2018 (D3. ábra)

Magyarító megjegyzések

Lásd a D. árucsoport D3. ábrájához tartozó magyarító megjegyzéseket.

D. fejezet, II. szakasz

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY
Idegennyelv-tanárok	71.2	73.2	58.7	40.6	72.8	66.0	69.8	80.5	77.6	55.6	79.3	75.7
S.E.	0.72	2.55	2.32	3.09	1.70	2.02	2.12	1.60	2.38	3.01	1.77	3.71
Más tantárgyak tanárai	36.0	33.5	38.4	28.9	40.7	50.1	55.5	38.4	33.1	29.4	27.9	63.5
S.E.	0.48	1.27	1.36	1.29	1.24	1.84	1.46	1.10	1.30	1.43	1.03	1.97
	LV	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Idegennyelv-tanárok	76.2	62.1	54.0	85.5	55.6	39.3	69.2	55.3	66.3	63.9	85.8	20.7
S.E.	3.36	2.20	3.75	2.80	2.11	2.21	3.05	1.79	1.94	2.43	1.97	2.22
Más tantárgyak tanárai	55.7	31.4	29.3	56.5	33.9	32.0	47.3	28.7	48.7	39.0	80.1	8.9
S.E.	1.76	1.33	1.37	1.81	1.07	1.82	1.65	1.18	1.73	1.66	1.86	0.71

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján.

23. 23: Az alsó középfokú oktatásban (ISCED 2) szakmai célból külföldön dolgozó tanárok százalékos aránya, 2018 (D6. ábra)

Magyarító megjegyzések

A tanárok által a TALIS 2018 15. és 56. kérdésére adott válaszokon alapuló adatok: „Az adott tanévben a következő tantárgyi kategóriákat tanította?” és „Munkaott-e már külföldön szakmai célból tanári pályafutása során vagy tanárképzése/képzése során?”

Az idegennyelv-tanárok azok, akik az e) lehetőséget választották a 15. kérdéshez. Más tantárgyak tanárai azok, akik nem választották az e) lehetőséget a 15. kérdéshez, és minden más opciót megjelöltek (a)(a)–(i). A mobiltanárok azok, akik igennel válaszoltak legalább az egyik mobilitási helyzetre (a)–e lehetőség).

Az EU az összes uniós országból érkező válaszadókat is magában foglalja, akik 2018-ban válaszoltak a TALIS mobilitásával kapcsolatos kérdésekre.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

	Average 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018	72.2	58.7	72.8	66.0	69.8	80.5	77.6	55.6	79.3
S.E.	0.74	2.32	1.70	2.02	2.12	1.60	2.38	3.01	1.77
2013	57.6	43.0	53.3	45.1	54.2	73.7	63.3	36.8	61.7
S.E.	0.82	2.77	1.96	2.27	2.08	2.02	2.07	2.03	2.33
Δ2018–2013	14.6	15.8	19.5	20.9	15.5	6.8	14.2	18.8	17.6
S.E.	1.11	3.61	2.59	3.04	2.97	2.58	3.16	3.64	2.92
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018	75.7	76.2	85.5	55.6	39.3	55.3	66.3	63.9	85.8
S.E.	3.71	3.36	2.80	2.11	2.21	1.79	1.94	2.43	1.97
2013	58.6	62.0	59.5	35.1	30.0	39.6	56.2	57.1	71.6
S.E.	3.79	3.04	3.24	2.23	2.26	1.76	2.20	1.86	2.65
Δ2018–2013	17.1	14.2	26.0	20.5	9.3	15.7	10.0	6.7	14.2
S.E.	5.30	4.53	4.28	3.07	3.16	2.52	2.94	3.06	3.30

Δ A konkrét referenciaévek közötti különbség

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 és 2013 alapján.

24. 24: Különbségek 2018 és 2013 között az alsó középfokú oktatásban részt vevő modern idegennyelv-tanárok (ISCED 2) százalékában, akik szakmai célból külföldön tartózkodtak (D6. ábra).

Magyarozó megjegyzések

Az „átlagos 17” arra a 17 országra (vagy oktatási rendszerekre) vonatkozik, amelyek válaszadói a TALIS 2013-as és 2018-as transznacionális mobilitásával kapcsolatos kérdésekre válaszolnak.

Lásd még a D. árucsoport D6. ábrájához tartozó magyarozó megjegyzéseket.

	Average 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018	36.3	38.4	40.7	50.1	55.5	38.4	33.1	29.4	27.9
S.E.	0.51	1.36	1.24	1.84	1.46	1.10	1.30	1.43	1.03
2013	20.0	21.1	21.2	30.4	35.5	24.1	15.3	10.4	13.2
S.E.	0.37	0.94	1.20	1.54	1.26	1.06	0.78	0.72	0.89
Δ2018–2013	16.3	17.4	19.4	19.6	20.0	14.2	17.8	18.9	14.7
S.E.	0.63	1.66	1.73	2.40	1.93	1.53	1.52	1.60	1.36
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018	63.5	55.7	56.5	33.9	32.0	28.7	48.7	39.0	80.1
S.E.	1.97	1.76	1.81	1.07	1.82	1.18	1.73	1.66	1.86
2013	36.5	37.5	32.7	15.6	17.2	17.4	37.3	31.8	70.9
S.E.	1.35	2.43	1.78	0.96	1.21	1.25	1.36	1.40	1.49
Δ2018–2013	27.0	18.2	23.8	18.3	14.8	11.3	11.4	7.2	9.2
S.E.	2.39	3.00	2.53	1.44	2.19	1.72	2.20	2.17	2.38

Δ A konkrét referenciaévek közötti különbség

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 és 2013 alapján.

25. 25: Különbségek 2018 és 2013 között az egyéb alsó középfokú tantárgyakban (ISCED 2) dolgozó tanárok százalékos arányában, akik szakmai célból külföldön tartózkodtak (D6. ábra).

Magyarozó megjegyzések

Lásd az e melléklet fenti táblázatához tartozó magyarozó megjegyzéseket, valamint a D. árucsoport D6. ábráját.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY
Az EU programja	27.4	20.1	13.7	35.2	37.6	26.9	51.8	33.3	16.6	25.0	16.7	34.2
S.E.	0.66	3.20	2.14	4.24	2.18	2.93	3.25	2.09	2.22	3.28	2.07	4.84
Nemzeti vagy regionális program	15.7	:	10.5	18.9	23.4	10.5	33.6	21.6	14.5	20.1	6.6	34.1
S.E.	0.64	:	2.00	3.42	1.59	1.60	2.19	1.55	2.11	2.41	1.27	5.76
	LV	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Az EU programja	55.8	28.5	36.0	27.9	37.7	59.3	50.5	33.2	37.6	24.2	40.9	58.5
S.E.	5.63	2.73	4.66	3.69	2.45	3.40	4.40	2.36	2.55	2.43	3.19	6.27
Nemzeti vagy regionális program	28.1	24.6	:	13.2	17.5	24.8	17.9	15.3	17.0	8.2	15.1	:
S.E.	3.46	2.48	:	2.10	2.37	3.01	3.06	2.04	1.96	1.69	2.38	:

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján.

26. 26: Az alsó középfokú oktatásban részt vevő (ISCED 2) mobil idegennyelv-tanárok százalékos aránya, akik mobilitási program támogatásával szakmai célból külföldre utaztak, 2018 (D8. ábra)

Magyarázó megjegyzések

Lásd a D. árucsoport D8. ábrájához tartozó magyarázó megjegyzéseket.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a D. fejezet D8. ábráján található országspecifikus megjegyzéseket.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

	Átlag 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
Az EU 2018. évi programja	27.2	13.7	37.6	26.9	51.8	33.3	16.6	25.0	16.7
S.E.	0.71	2.14	2.18	2.93	3.25	2.09	2.22	3.28	2.07
Az EU 2013. évi programja	25.1	17.1	37.5	24.3	41.1	35.2	9.3	12.7	15.2
S.E.	0.89	2.85	2.31	2.33	2.44	2.51	1.81	2.52	1.88
Δ2018–2013	2.1	-3.4	0.1	2.7	10.8	-1.8	7.2	12.3	1.5
S.E.	1.13	3.56	3.18	3.74	4.06	3.27	2.86	4.14	2.80
2018. évi nemzeti vagy regionális program	15.4	10.5	23.4	10.5	33.6	21.6	14.5	20.1	6.6
S.E.	0.67	2.00	1.59	1.60	2.19	1.55	2.11	2.41	1.27
2013. évi nemzeti vagy regionális program	11.1	:	13.2	:	26.1	19.9	:	22.2	:
S.E.	0.53	:	1.43	:	2.59	1.76	:	2.75	:
S.E.	4.3	:	10.2	:	7.5	1.7	:	-2.1	:
S.E.	0.86	:	2.13	:	3.39	2.34	:	3.66	:
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
Az EU 2018. évi programja	34.2	55.8	27.9	37.7	59.3	33.2	37.6	24.2	40.9
S.E.	4.84	5.63	3.69	2.45	3.40	2.36	2.55	2.43	3.19
Az EU 2013. évi programja	40.7	61.2	27.3	45.6	49.7	25.8	38.8	21.0	29.0
S.E.	4.64	3.10	3.92	4.56	3.97	2.24	2.78	1.93	2.24
Δ2018–2013	-6.5	-5.3	0.6	-7.9	9.6	7.4	-1.2	3.3	11.9
S.E.	6.71	6.42	5.38	5.17	5.23	3.25	3.78	3.10	3.90
2018. évi nemzeti vagy regionális program	34.1	29.1	13.2	17.5	24.8	15.3	17.0	8.2	15.1
S.E.	5.76	3.46	2.10	2.37	3.01	2.04	1.96	1.69	2.38
2013. évi nemzeti vagy regionális program	:	22.6	:	:	:	12.7	13.5	:	20.1
S.E.	:	3.64	:	:	:	1.81	2.03	:	2.59
S.E.	:	6.6	:	:	:	2.6	3.5	:	-5.0
S.E.	:	5.02	:	:	:	2.72	2.82	:	3.52

Δ A konkrét referenciaévek közötti különbség

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 és 2013 alapján.

27. 27: Különbségek 2018 és 2013 között az alsó középfokú oktatásban részt vevő mobil idegennyelv-tanárok (ISCED 2) százalékában, akik mobilitási program támogatásával szakmai célból külföldre utaztak (D8. ábra)

Magyarázó megjegyzések

A tanárok által a TALIS 2018 15. és 56. kérdésére, valamint a TALIS 2013 15. és 48. kérdésre adott válaszokon alapuló adatok: „Az adott tanévben a következő tantárgyi kategóriákat tanította-e?” és „Tanácsként vagy tanárképzés során járt-e már külföldön szakmai célból?”, b) lehetőség 2018-ban és c) 2013-ban „tanárként egy uniós programban” és c) 2018-ban és d) 2013-ban „tanárként regionális vagy nemzeti programban”. A tanárok mindkét típusú programot használhatták.

Az idegennyelv-tanárok azok, akik az e) lehetőséget választották a 15. kérdéshez. A mobiltanárok azok, akik 2018-ban az 56. kérdés a)–e) és b)–f) pontjának legalább egyikére igennel válaszoltak.

Az „átlagos 17” arra a 17 országra (vagy oktatási rendszerekre) vonatkozik, amelyek a TALIS 2013-ban és 2018-ban válaszoltak a transznacionális mobilitással kapcsolatos kérdésekre.

A 2018 és 2013 közötti különbségeket figyelembe véve a nullától jelentősen eltérő értékeket (p & 0,05) félkövér betűtípus jelzi.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE nl), Dánia, Franciaország, Olaszország, Ciprus, Hollandia, Portugália, Románia és Svédország: a minta nem volt elegendő (kevesebb mint 5 különböző iskola vagy 30 tanár) a „nemzeti vagy regionális programok” kategóriában 2013-ban.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

	EU		CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
A	76.4		77.4	49.6	58.1	89.1	75.3	70.6	91.6	57.3	62.7
S.E.	0.75		1.78	2.72	2.63	1.36	2.69	2.92	1.35	5.68	3.89
B	68.4		56.0	54.8	70.3	80.0	58.8	38.7	83.1	77.1	44.4
S.E.	0.94		2.27	3.12	2.62	2.12	2.92	4.65	1.76	4.83	5.16
C	57.4		73.9	55.2	60.6	60.9	84.9	38.8	41.3	57.8	53.0
S.E.	1.01		1.80	2.89	2.92	2.07	2.17	3.94	2.16	6.47	4.41
D	40.8		45.3	40.3	61.2	46.5	34.3	37.6	25.2	33.5	61.4
S.E.	0.92		2.18	3.16	3.28	1.80	2.87	3.93	1.91	5.90	3.88
E	33.5		25.5	38.0	27.0	41.9	42.8	12.8	23.7	35.8	33.7
S.E.	0.94		1.62	2.14	2.51	2.08	3.05	2.20	2.03	5.31	3.68
F	21.9		33.7	15.4	19.1	30.3	12.0	11.4	15.7	44.4	:
S.E.	0.75		1.88	1.62	2.19	2.40	2.11	3.61	1.95	6.12	:
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
A	82.2	68.7	59.0	51.4	36.9	68.7	70.9	62.3	59.5	33.1	:
S.E.	2.05	3.32	4.95	2.39	3.42	3.59	2.45	2.20	2.80	3.15	:
B	70.8	62.5	63.1	47.7	56.6	41.9	62.5	54.5	66.0	38.6	36.4
S.E.	2.29	5.38	4.27	3.26	4.02	3.06	2.61	2.06	2.53	3.41	5.42
C	35.7	46.9	46.6	74.2	49.8	53.8	35.7	55.0	35.3	:	38.4
S.E.	3.22	5.60	5.08	2.40	3.78	3.50	2.58	2.30	2.74	:	4.76
D	55.2	37.3	44.7	51.6	65.7	59.1	43.2	53.6	41.2	43.5	50.0
S.E.	3.00	4.73	4.07	2.18	3.90	3.20	2.53	2.18	2.73	3.01	5.77
E	27.0	25.6	26.2	10.3	68.3	30.7	23.4	22.4	33.2	31.6	32.7
S.E.	2.54	5.28	3.25	1.70	3.21	3.33	2.40	2.47	2.81	3.18	4.92
F	36.4	35.3	18.3	20.0	15.0	32.1	24.1	39.6	28.8	27.9	79.2
S.E.	2.50	5.30	3.00	2.41	2.04	3.83	2.43	2.43	2.57	2.76	5.05

A Nyelvtanulás B Tanulás, a tanárképzés részeként C Kísérő látogató diákok D Kapcsolatot létesíteni a külföldi iskolákkal E Tanítás F Tanulás más tematikus területekről

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján.

28. 28: Az alsó középfokú oktatásban részt vevő mobil idegennyelv-tanárok százalékos aránya (ISCED 2), külföldi utazás szakmai okai szerint, 2018 (D9. ábra)

Magyarozó megjegyzések

Lásd a D. árucsoport D9. ábrájához tartozó magyarozó megjegyzéseket.

Országspecifikus megjegyzések

Belgium (BE fr, BE nl) és Bulgária: a kérdést ezekben az országokban nem kezelték.

Lettország, Izland és Törkiye: egy kategória nem szerepel a táblázatban az elégtelen minta miatt (kevesebb mint 5 különböző iskola vagy 30 tanár).

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

	EU		CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
A	39.3		35.5	10.2	32.5	65.1	30.5	32.3	62.4	23.1	28.7
S.E.	0.75		1.71	1.62	1.49	1.72	1.74	2.04	1.66	1.41	1.84
B	39.3		32.0	48.3	63.9	48.5	21.6	28.8	50.5	64.0	20.4
S.E.	0.71		1.54	2.54	1.55	1.76	1.56	2.27	1.97	2.23	2.31
C	49.9		64.4	54.5	51.5	47.9	78.9	42.8	31.5	50.1	48.3
S.E.	0.76		1.80	2.64	1.64	1.72	1.85	2.78	1.96	2.24	2.42
D	34.9		44.5	36.2	60.7	30.8	24.0	45.0	18.4	35.6	55.1
S.E.	0.71		2.03	2.81	1.86	1.47	1.88	2.49	1.42	1.97	1.99
E	23.3		25.0	32.0	24.0	24.3	18.7	12.1	16.6	25.9	27.3
S.E.	0.59		1.69	2.73	1.39	1.69	1.75	1.28	1.28	2.41	1.48
F	22.3		37.0	15.2	20.6	28.5	4.9	15.5	26.9	40.2	15.2
S.E.	0.61		1.89	2.02	1.48	1.50	0.88	1.51	1.62	2.25	1.37
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
A	42.4	13.3	9.3	20.9	30.2	29.3	25.6	18.7	13.7	10.1	29.3
S.E.	2.31	1.81	1.42	1.57	1.86	1.66	2.07	1.77	1.96	1.47	3.55
B	44.0	40.9	38.3	29.7	46.1	27.9	42.0	29.8	36.1	36.8	32.2
S.E.	1.76	2.76	1.86	1.60	2.09	1.93	2.58	2.00	2.17	1.99	3.96
C	24.8	41.6	35.1	66.4	45.8	55.3	29.1	50.9	39.0	7.2	37.5
S.E.	1.56	2.71	2.48	1.73	2.88	2.29	2.17	1.83	2.36	1.27	3.82
D	53.2	43.5	38.1	42.8	63.1	56.0	44.8	51.0	41.4	34.5	44.8
S.E.	1.87	2.97	2.33	2.00	2.41	2.36	2.31	1.89	2.19	2.05	4.13
E	17.5	36.1	22.5	10.2	52.7	19.9	21.1	24.2	41.6	38.2	35.2
S.E.	1.55	2.55	1.54	1.12	2.63	1.33	2.05	1.79	2.48	2.12	4.04
F	36.2	26.7	19.9	23.3	19.9	21.9	23.9	38.8	29.6	31.9	64.5
S.E.	2.31	2.05	3.31	1.60	2.67	1.45	2.14	1.85	2.60	1.86	4.06

A Nyelvtanulás B Tanulás, a tanárképzés részeként C Kísérő látogató diákok D Kapcsolatot létesíteni a külföldi iskolákkal E Tanítás F Tanulás más tematikus területekről

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján.

29. 29: Az egyéb alsó középfokú tantárgyakban foglalkoztatott mobiltanárok százalékos aránya (ISCED 2), szakmai okokból külföldre utazás céljából, 2018 (D9. ábra)

Magyarozó megjegyzések

Lásd a D. árucsoport D9. ábrájához tartozó magyarozó megjegyzéseket.

Országspecifikus megjegyzés

Belgium (BE fr, BE nl) és Bulgária: a kérdést ezekben az országokban nem kezelték.

	EU	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
Kevesebb, mint 3 hónap	48.8	76.0	64.5	71.3	70.4	32.5	34.5	71.5	40.9	53.6	78.3
S.E.	0.90	0.00	3.86	1.65	2.33	2.60	2.89	2.60	4.10	2.27	4.80
Legalább 3 hónap	51.2	24.0	35.5	28.7	29.6	67.5	65.5	28.5	59.1	46.4	21.7
S.E.	0.90	0.00	3.86	1.65	2.33	2.60	2.89	2.60	4.10	2.27	4.80
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Kevesebb, mint 3 hónap	65.0	76.6	61.7	76.4	79.9	76.6	57.7	59.6	60.6	88.1	69.1
S.E.	2.47	3.66	3.33	2.72	3.13	2.69	2.53	2.37	2.64	2.18	6.52
Legalább 3 hónap	35.0	:	38.3	23.6	20.1	23.4	42.3	40.4	39.4	11.9	:
S.E.	2.47	:	3.33	2.72	3.13	2.69	2.53	2.37	2.64	2.18	:

Forrás: Eurydice, a TALIS 2018 alapján.

Magyarozó megjegyzések

Lásd a D. árucsoport D10 ábrájához tartozó magyarozó megjegyzéseket.

Országspecifikus megjegyzések

Lásd a D. árucsoport D10. ábrájához tartozó országmegjegyzéseket.

2. MELLÉKLET: CLIL AZ ALAP- ÉS ÁLTALÁNOS KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSBAN

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Oktatás különböző nyelveken és a megfelelő ISCED szinteken			
	A nyelv állapota	Nyelvek	MOZI szint
Legyen fr	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Francia + angol	1-3
	1 államnyelv + 1 másik államnyelv	Francia + holland/német	1-3
Légy a	1 államnyelv + 1 másik államnyelv	Német + francia	1-3
Legyen nl	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Holland + angol	2,3
	1 államnyelv + 1 másik államnyelv	Holland + francia/német	2,3
	1 államnyelv + 1 egy másik államnyelv + 1 idegen nyelv	Holland + francia/német + angol	2,3
	1 államnyelv + 1 egyéb államnyelvek + 1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Holland + francia + német + angol	2,3
BG	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Bolgár + angol/francia/német/olasz/orszag/orszag/spanyol	3
CZ	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Cseh + angol/német	1-3
		Cseh + francia/olasz/spanyol	2,3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Cseh + lengyel	1-3
DK	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Dán + angol	1-3
A)	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Német + kínai/kínai/holland/angol/francia/görög/olasz/lengyel/portugál/román/spanyol/török	1-3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Német + dán/szerb	1-3
EE	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Észt + német	2,3
		Észt + angol	3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státus nélkül	Észt + orosz	1-3
	1 hivatalos nyelvi státusszal nem rendelkező regionális vagy kisebbségi nyelv + 1 idegen nyelv	Orosz + angol	1
IE	1 államnyelv + 1 másik államnyelv	Angol és ír	1-3
A	MI A BAJ?	MI A BAJ?	MI A BAJ?
EZ ÍGY VAN	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Spanyol + angol/francia/német/olasz/portugál	1-3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Magyar + baszk/katalán/Galiciano/Occitano/Valenciano	1-3
	1 államnyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal + 1 idegen nyelv	Spanyol + baszk + angol/francia/német Spanyol + katalán + angol/francia Spanyol + galíciai + angol/francia/német/portugál Spanyol + aranészia (Occitano) + angol/francia Spanyol + valenciai + angol/francia	1-3
	1 államnyelv + 1 idegen nyelv + 1 idegen nyelv	Spanyol + angol + francia/német/olasz	1-3
	1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal + 1 idegen nyelv	Baszk + angol/francia Katalán + angol/francia	1-3
FR	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Francia + arab/kínai/dán/holland/angol/német/olasz/japán/kozeai/lengyel/portugál/orszag/orszag/spanyol/svéd	1-3
		Francia + vietnami	2,3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státus nélkül	Francia + Alsatian/Basco/Breton/Katalán/Korzika/Gallo/Melanezium/Mosellano/Occitane/polinéziai nyelvek	1-3
HR	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Horvát + magyar/szerb	1 DB
		Horvát + Cseh	3

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Oktatás különböző nyelveken és a megfelelő ISCED szinteken			
	A nyelv állapota	Nyelvek	MOZI szint
MI A	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Olasz + angol/francia/német/spanyol	3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Olasz + Francia/Friulian/Német/Ladin/Szlovén	1-3
CY	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Görög + angol	1
LV	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Lett + angol/német	2,3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státus nélkül	Lett + lengyel/orosz/ukrán	1-3
		Lett + fehérorosz	1 DB
		Lett + litván	2,3
Lett + észt	1		
MI A	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Litván + angol/francia/német	1-3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státus nélkül	Litván + fehérorosz/lengyel/orosz	1-3
LU	1 államnyelv + 1 másik államnyelv	Luxemburg + német/francia	1-3
BAN	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Magyar + angol/német	1-3
		Magyar + kínai	1 DB
		Magyar + francia/olasz/orosz/szlovák/spanyol	2,3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Magyar + Boyash /bolgár/horvát/német/görög/lengyel/román/román/szerb/szlovák/szlovén/szlovén	1-3
MT.	1 államnyelv + 1 másik államnyelv	Máltai + angol	1-3
NL	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Holland + angol	1-3
		Holland + német	2,3
A	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Német + Arab/Bosznium/Horvát/Szerbia/Angol	1-3
		Német + spanyol	1 DB
		Német + francia	1
		Német + kínai/lengyel	2
	1 államnyelv + 1 hivatalos nyelvistátusú regionális vagy kisebbségi nyelv	Német + horvát (Horvát Burgenland)/magyar/Szlovén	1-3
		Német + cseh/szlovák	1 DB
PL.	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Lengyel + angol/francia/német/olasz/spanyol	2,3
		Lengyel + orosz	2
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Lengyel + Kashubian/Német	1 DB
		Lengyel + ukrán	1-3
		Lengyel + orosz	2
Lengyel + fehérorosz	3		
PT	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Portugál + francia	2,3
		Portugál + angol	1 DB
RO	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Román + angol/francia/német/olasz/portugál/Angol nyelv	3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Román + bolgár/horvát/csekó/német/görög/magyar/olasz/lengyel/román/orosz/szerb/szlovák/török/ukrán	2,3
IGEN, IGEN	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Szlovén + magyar	1-3
SK	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Szlovák + angol/francia/német/olasz/orosz/spanyol	1-3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Szlovák + német/Románia/Rusyn	1 DB
		Szlovák + ukrán	1-3

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Oktatás különböző nyelveken és a megfelelő ISCED szinteken			
	A nyelv állapota	Nyelvek	MOZI szint
FI	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Finn + angol/francia/német/orsz	1-3
		Finn + kínai/észtspanyol	1 DB
	1 államnyelv + 1 nem területi nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Finn + Sami	1 DB
	1 államnyelv + 1 másik államnyelv	Finn + svéd	1 DB
EZ	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Svéd + angol	1 DB
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Svéd + finn	1 DB
	1 államnyelv + 1 nem területi nyelv hivatalos nyelvi státusszal	Svéd + Sami	1
TO	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Albán + olasz	3
	1 állami nyelv + 1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státus nélkül	Albán + görög/macedón	3
BA	MI A BAJ?	MI A BAJ?	MI A BAJ?
CH	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Német + angol	3
		Francia + angol	3
	1 államnyelv + 1 másik államnyelv	Francia + német Német + francia Olasz + német Romansh + német	1-3
		Francia + olasz Német + olasz Német + román	3
MI A BAJ?	MI A BAJ?	MI A BAJ?	
LI	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Német + angol	1-3
NE	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Montenegrin + English	1 és 3
	1 regionális/kisebb nyelv hivatalos nyelvi státusszal + 1 idegen nyelv	Albán + angol	1
MK	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Macedón + angol/francia	3
NEM	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Norvég + angol	2,3
		Norvég + francia/német	3
RS	1 államnyelv + 1 idegen nyelv	Szerb + angol/német/francia/olasz/orsz/spanyol	1-3
TR	MI A BAJ?	MI A BAJ?	MI A BAJ?

Magyarozó megjegyzések

Lásd a B12. ábrához kapcsolódó magyarozó megjegyzéseket.

Egy országon belül egyetlen nyelv lehet része a különböző CLIL programoknak (lásd Olaszország, Magyarország, Ausztria, Lengyelország, Románia és Szlovákia).

Országspecifikus megjegyzések

Olaszország: 2010 óta a felső középfokú oktatás utolsó évében minden diáknak idegen nyelven kellett megtanulnia egy nem nyelvi tantárgyat. A „nyelvi úton” résztvevőknek 16 éves koruktól idegen nyelven, egy másik idegen nyelven 17 éves koruktól pedig egy másik idegen nyelven kell tanulniuk.

Luxemburg: minden utasítást Luxemburgtól eltérő nyelven, elsősorban franciául vagy németül adnak ki.

Magyarország és Lengyelország: a CLIL-re vonatkozóan nincsenek nyelvi előírások. Az adatok a CLIL-nek a 2021/2022-es tanévben történő tényleges rendelkezésre bocsátására vonatkoznak.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Cseh Köztársaság: a CLIL nyelvi szabályozása csak az alapfokú oktatásra terjed ki. Az alapfokú végzettségnél magasabb szintekre vonatkozó adatok a CLIL-nek a 2021/2022-es tanévben történő tényleges rendelkezésre bocsátására utalnak.

Svédország: a CLIL nyelvi szabályozása csak az alapfokú és alsó középfokú oktatásra terjed ki. Az adatok csak erre a két szintre vonatkoznak. Lehet, hogy létezik CLIL a felső középfokú oktatásban, de nincs szabályozva.

Montenegróban: az adatok egy CLIL kísérleti projekthez kapcsolódnak.

ELISMERÉSEK

EURÓPAI OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS VÉGREHAJTÓ ÜGYNÖKSÉG

Platformok, tanulmányok és elemzések

Aplace du Bourget 1 (J-70 – Unit A6) B-1049
Brüsszel

([HTTPS://eurydice.eacea.ec.europa.eu/](https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/))

Menedzsmentszerkesztő

Peter Birch

Szerzők

Nathalie Baïdak (koordináció), Isabelle De Coster és Daniela Kocanova

Más uniós intézmények közreműködői

Eurostat F.5 egység: Oktatás, egészségügy és szociális védelem: Malgorzata Stadnik és Marco Picciolo (az Eurostat idegennyelv-tanulási adatbázisának támogatása)

Külső szakértő

Christian Monseur, Liège Egyetem (PISA és TALIS kivonatok és számítások)

Grafika és design

Patrice Brel

Termelési koordinátor

Gisèle De Lel bemutatása

EURYDICE NEMZETI EGYSÉGEK

ALBÁNIA

Eurydice egység

Oktatási és Sportminisztérium

Rruga e Durrësit, 23. sz.

1001 Tiranë

Az osztály hozzájárulása: Egest Gjokuta

AUSZTRIA

Eurydice-Információkstelle

Bundesministerium für Bildung, Németország

AZ ABT-TÖL. Bildungsstatistik und –monitoring

Hotelek a(z) Minoritenplatz 5 közelében

1010 Wien Érdekességek a környéken

Az osztály hozzájárulása: Alexandra KristinaR-Wojnesitz (külső szakértő)

BELGIUM

Unité Eurydice de la Communauté française (egyértelműsítő lap)

Wallonie-Bruxelles Fédération Minisztérium

Adminisztráció Générale de l'Enseignement

Avenue du Port, 16 – Iroda 4P03

1080 Bruxelles

Az osztály hozzájárulása: közös felelősség

Eurydice Vlaanderen

Apartman Onderwijs in Vorming/

Szálláshelyek Strategische Beleidsondersteuning közelében

Hendrik Consciencegebouw 7C10 – Egészségfigyelő

Koning Albert II-laan 15

1210 Brussel

Az osztály hozzájárulása: közös felelősség

Eurydice-Információkstelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft

Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft

Fachbereich Ausbildung és Unterrichtsorganisation

Gospertstraße 1

4700 Eupen

Az osztály hozzájárulása: közös felelősség

BOSZNIA-HERCEGOVINA

Polgári Ügyek Minisztériuma

Oktatási szektor

Trg BiH 3 – Videó letöltés mp3-ban

71000 Szarajevó

Az osztály hozzájárulása: közös felelősség

BULGÁRIA

Eurydice egység

Humán erőforrás-fejlesztési Központ

Oktatási Kutatási és Tervezési Osztály

15, Graf Ignatiev Str.

1000 Szófia

Az osztály hozzájárulása: Marchela Mitova és Nikoleta Hristova

HORVÁTORSZÁG

Európai Mobilitási Ügynökség és Programok

Frankopanska 26

10000 Zágráb

Az osztály hozzájárulása: Maja Balen Baketa és Ana Dragičević

CIPRUS

Eurydice egység

Oktatási, Kulturális, Sport- és Ifjúsági Minisztérium

Kimonók és Thoukydidou

1434 Nicosia

Az osztály hozzájárulása: Christiana Haperi;

szakértők: Dr. Angeliki Constantinou-Charalambous (Angol felügyelő, általános középfokú oktatási osztály), Dr. Sophia Ioannou Georgiou (oktatási osztály vezetője, Általános Oktatási, Sport- és Ifjúsági Minisztérium)

CSEHORSZÁG

Eurydice egység

Cseh Nemzeti Oktatási és Kutatási Ügynökség

M zahraniční spolupráce

Na Poříčí 1035/4

110 00 Praha 1

Az osztály hozzájárulása: Jana Halamová, Radka Topinková;

szakértők: Eva Tučková, Marie Černíková

DÁNIA

Eurydice egység

Felsőoktatási és Tudományügyi Minisztérium

Dán Felsőoktatási és Tudományügyi Ügynökség

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Haraldsgade 53
2100 Koppenhága Ø

Az osztály hozzájárulása: Felsőoktatási és Tudományügyi Minisztérium, valamint Gyermekegügyi és Oktatási Minisztérium

ÉSZTORSZÁG

Eurydice egység
Oktatási és Kutatási Minisztérium
Munga 18
50088 Tartu

Az osztály hozzájárulása: Kukk Inga, Pille Põiklik, Oktatási és Kutatási Minisztérium

FINNORSZÁG

Eurydice egység
Finnország Nemzeti Oktatási Ügynöksége
Postafiók 380
00531 Helsinki

Az osztály hozzájárulása: A finn nemzeti egység képviselői: Tiina Komppa (szuperior specialista); Janne Loisa (felső szakértő); Petra Packalén (főtanácsos, oktatás)

Az EDUFI tantárgyak szakemberei: Bálint Minna (felsőoktatási tanácsadó); Kati Costiander (felsőoktatási tanácsadó); Nina Eskola (projektmenedzser); Anu Halvari (felsőoktatási tanácsos); Annamari Kajasto (felsőoktatási tanácsadó); Katri Kuukka (felsőoktatási tanácsos); Olli Määttä (felsőoktatási tanácsos); Yvonne Nummela (felsőoktatási tanácsadó); Susanna Rajala (Felsőoktatási Tanácsadó)

FRANCIAORSZÁG

Hotelek a(z) Unité française d'Eurydice közelében
Értékelési, előrejelzési és teljesítményellenőrzési igazgatóság (DEPP)
Iskolai Oktatási és Ifjúsági Minisztérium
61–65, rue Dutot
75732 Párizs Cedex 15

Az osztály hozzájárulása: Françoise Parillaud (szakértő), Anne Gaudry-Lachet (Eurydice Franciaország)

NÉMETORSZÁG

Eurydice-Infóközpont des Bundes
Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e. V. (DLR)
Heinrich-Konen Str. 1
53227 Bonn

Eurydice-Infóközpont der Länder im Sekretariat der Kultusministerkonferenz
Taubenstraße 10 (Térkép megjelenítése)
10117 Berlin

Az osztály hozzájárulása: Thomas Eckhardt

GÖRÖGORSZÁG

Görög Eurydice egység
Európai és Nemzetközi Ügyek Igazgatósága
Nemzetközi és Európai Ügyek Főigazgatósága,
Görög diaszpóra és interkulturális oktatás
Oktatási és Vallásügyi Minisztérium
Andrea Papandreou utca 37 (Office 2172)
15180 Amarousion (Attiki)

Az osztály hozzájárulása: Georgia Fermeli (A' tudomány tanácsadója) és Thalia Chatziannoglou (idegen nyelvek tanácsadója), Oktatáspolitikai Intézet

MAGYARORSZÁG

Eurydice magyar egysége
Oktatási hatóság
19–21 Maros Str.
1122 Budapest

Az osztály hozzájárulása: Szabó Róza (szakértő, Oktatási Hatóság); Hatony Sára (NU)

CELAND VAGYOK.

Eurydice egység
Oktatási Igazgatóság
Víkurbvarf 3 – Videó letöltés mp3-ban
203 Kópavogur
Az osztály hozzájárulása: Hotelek a(z) Hulda Skogland közelében

ÍRORSZÁG

Eurydice egység
Oktatási és Készségek Tanszék
Nemzetközi szekció
Hotelek a(z) Marlborough Street közelében
Dublin 1 – HL 1.
Az osztály hozzájárulása: Maria Lorigan és Pádraig MacFhlannchadha

OLASZORSZÁG

Unità Italia di Eurydice – Értékelések
Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca Educativa (INDIRE)
Agenzia Erasmus+ program
Via C. Lombroso 6/15
50134 Firenze
Az osztály hozzájárulása: Simona Baggiani;

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

szakértő: Diana Saccardo (Technical Leader, Ministero dell'Istruzione e del Merito)

Az ostrom nagy útja

Floriana VLT 2000

Az osztály hozzájárulása: Jeannine Vassallo

LETTORSZÁG

Eurydice egység

Állami Oktatásfejlesztési Ügynökség

Utca vaju 1 (5. emelet)

1050 Riga

Az osztály hozzájárulása: Rita Kursite

MONTENEGRÓ

Eurydice egység

Vaka Djurovica bb

81000 Podgorica

Az osztály hozzájárulása: Divna Paljevic, a Vizsgaközpont és Fadila Kajevic, az Oktatási Hivatal munkatársa

LIECHTENSTEIN

Információ a következőről: Eurydice

Schulamt des Fürstentums Liechtenstein

Autentikus utca 79

Postfach 684

9490 Vaduz

Az osztály hozzájárulása: Belgin Amann, Eurydice egység, liechtensteini oktatási hivatal; Barbara Ospelt-Geiger, szakértő, Liechtensteini Oktatási Hivatal

ALACSONY ORSZÁGOK

Eurydice Nederland

Ministerie van Onderwijs, cultuur a Wetenschap-nál

Rendező Internationaal Beleid

Rijnstraat 50

2500 BJ Den Haag

Az osztály hozzájárulása: közös felelősség

LITVÁNIA

Eurydice egység

Nemzeti Oktatási Ügynökség

K. Kalinausko utca 7.

03107 Vilnius

Az osztály hozzájárulása: Eglė Petronienė és Beata Valungevičienė (külső szakértők)

ÉSZAK-MACEDÓNIA

Európai Oktatási Programok és Mobilitás Nemzeti Ügynöksége

Boulevard Kuzman Josifovski Pitu, 17. sz.

1000 Szkopje

Az osztály hozzájárulása: közös felelősség

LUXEBURG

Szálláshelyek a(z) Unité nationale d'Eurydice közelében

ANEFORÉ ASBL

eduPôle Walferdange – Egészségfigyelő

Batiment 03 – étage 01

Diekirch útvonal

7220 Walferdange

Az osztály hozzájárulása: Claude Sevenig (Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse (MENJE) – Nemzetközi kapcsolatokért felelős szolgálat), Nevena Zhelyazkova (MENJE – A recherche et de l'innovation pédagogiques et technologiques (SCRIPT) koordinációs szolgálata – Division du traitement de données sur la quali de l'encadrement et de l'offre scolaire et éducative) és Annick Bartocci (MENJE – Service de l'encadrement et de l'offre scolaire et éducative)

L'enseignement másodrendű állampolgár (ES)

NORVÉGIA

Eurydice egység

A Felsőoktatási és Készségek Igazgatósága

Postboks 1093,

5809 Bergen

Az osztály hozzájárulása: közös felelősség

LENGYELORSZÁG

Eurydice Lengyel egység

Az Oktatási Rendszer Fejlesztéséért Alapítvány

Jerozolimskie 142A

02–305 Warszawa

Az osztály hozzájárulása: Beata Płatos-Zielińska; nemzeti szakértők: Agata Gajewska-Dyszkiewicz, Paczuska Katarzyna (Oktatáskutató Intézet)

MÁLTA

Oktatási, Sport-, Ifjúsági, Kutatási és Innovációs Minisztérium

PORTUGÁLIA

Eurydiceportugál egysége

Oktatási és Tudománystatisztikai Főigazgatóság

Mi a baj? 24 Julho, 134 éves

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

1399–054 Lisszabon

Az osztály hozzájárulása: Isabel Almeida és Margarida Leandro, az Oktatási Főigazgatósággal együttműködve; külső szakértők: Helena Peralta és Joana Viana (Oktatási Intézet – Lisszaboni Egyetem)

ROMÁNIA

Eurydice egység

A szakoktatási és szakképzési közösségi programok nemzeti ügynöksége

Universitatea Politehnică București (București)

Központi könyvtár

Splaiul Independenței, nr. 313

6. szektor

060042 București

Az osztály hozzájárulása: Veronica – Gabriela Chirea, szakértőkkel együttműködve: Manuela Delia Anghel (oktatási minisztérium), Rodica Diana Cherciu (oktatási minisztérium) és Ciprian Fartușnic (Nemzeti Oktatási Politikai és Értékelési Központ – Oktatási Kutatási Osztály)

SZERBIA

Eurydice egység Szerbia

Tempus Alapítvány

Zabljacka 12 – Videó letöltés mp3-ban

11000 Belgrád

Az osztály hozzájárulása: közös felelősség

SZLOVÁKIA

Eurydice egység

Szlovák Tudományos Egyesület a Nemzetközi Együttműködésért

Křížkova 9

811 04 Pozsony

Az osztály hozzájárulása: Marta Čurajová

SZLOVÉNIA

Oktatási, Tudományügyi és Sportminisztérium

Ministrstvo za izobraževanje, a sportban

Oktatási Fejlesztési és Minőségi Tanszék

Eurydice Szlovénia

Masarykova 16

1000 Ljubljana

Az osztály hozzájárulása: Saša Ambrožič Deleja

SPANYOLORSZÁG

Nemzeti Oktatási Értékelési Intézet (INEE)

Oktatási és Szakképzési Minisztérium

Paseo del Prado 28 (Térkép megjelenítése)

28014 Madrid

Az osztály hozzájárulása: Eva Alcayde García, Juan Mesonero Gómez és Jaime Vaquero Jiménez. Az autonóm közösségek/városok hozzájárulása: Manuel Sáez Fernández (Andalúzia); José Calvo Dombón és Oscar Sánchez Estella (Aragón); Carlos Duque Gómez (Kanária); María Pilar Martín García és Clara Sancho Ramos (Castilla és León); María Isabel Rodríguez Martín (Castilla-La Mancha); Montserrat Montagut Montagut (Katalónia); Roberto Romero Navarro (Valenciai Közösség); María Guadalupe Donoso Morcillo és Myriam García Sánchez (Extremadura); Iván Mira Fernández (Galícia); David Cervera Olivares és Gretchen Dobrott Bernard (C. de Madrid); Cristina Landa Gil (navarrai C.F.); Maite Ruiz López (Baszkföld); Antonio Coronil Rodríguez (Ceuta).

SVÉDORSZÁG

Eurydice egység

Universitets- ok högskolerådet/

Svéd Felsőoktatási Tanács

4030. rovat

171 04 Solna

Az osztály hozzájárulása: közös felelősség

SVÁJC

Eurydice egység

Svájci Oktatási Miniszterek Konferenciája (EDK)

Speichergasse 6 – További részletek

3001 Bern

Az osztály hozzájárulása: Alexander Gerlings

TÜRKIYE

Eurydice egység

MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)

Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat

B-Blok Bakanlıklar

06648 Ankara

Az osztály hozzájárulása: Osman Yıldırım Uğur; szakértő: Prof. Dr. Cem Balcıkanlı

Kapcsolat az EU-val

SZEMÉLYESEN

Európa-szerte több száz helyi információs központ működik az EU-ban.

Az Önhöz legközelebb eső központ címét az alábbi címentalálhatja meg:

https://europa.eu/european-union/contact_enhttps://europa.eu/european-union/contact_en

TELEFONON VAGY E-MAILBEN

A Europe Direct egy olyan szolgáltatás, amely választ ad az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire. Felveheti a kapcsolatot ezzel a szolgáltatással: ingyenes telefonon: 00 800 6 7 8 9 10 11 (néhány szolgáltató díjat számíthat fel ezekért a hívásokért),

– a következő standard számmal: + 32 22999696; vagy

— e-mailben a következő címen: https://europa.eu/european-union/contact_enhttps://europa.eu/european-union/contact_en

Az EU-val kapcsolatos információk keresése

ONLINE

Az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvén elérhető információ az Europa weboldalon található: [Európa.eu](https://europa.eu)

UNIÓS KIADVÁNYOK

Az uniós kiadványokat az EU Bookshop-on tölthetile vagy rendelheti meg az alábbi címen: <https://op.europa.eu/en/web/general-kiadvanyok>.

Az ingyenes kiadványok több példányát a Europe Direct vagy a helyi információs központ segítségével lehet beszerezni.

(lásd: https://europa.eu/european-union/contact_en).

UNIÓS JOGSZABÁLYOK ÉS KAPCSOLÓDÓ DOKUMENTUMOK

Az uniós jogi információkhoz – beleértve az 1951 óta valamennyi uniós jogszabályt valamennyi hivatalos nyelvi változatban – való hozzáférésért az EUR-Lex a következő címen érhető el: <https://eur-lex.europa.eu/>

AZ EU NYÍLT HOZZÁFÉRÉSŰ ADATAI

A nyílt hozzáférésű adatok uniós portálja (<https://data.europa.eu/en>) hozzáférést biztosít az uniós adatkészletekhez. Az adatok ingyenesen letölthetők és újra felhasználhatók mind kereskedelmi, mind nem kereskedelmi célokra.

Legfontosabb tények az európai nyelvtanításról – 2023-as kiadás

Eurydice jelentés

Az európai iskolák nyelvoktatására vonatkozó kulcsfontosságú adatok 2023-as kiadása 39 európai oktatási rendszerben mutatja be az iskolai nyelvoktatással kapcsolatos főbb oktatási politikákat. Választ ad a diákok által tanult idegen nyelvek számáról és változatosságáról, az idegen nyelvek oktatásával töltött időről, az újonnan érkezett migráns diákoknak nyújtott nyelvi támogatásról, az idegennyelv-tanárok transznacionális mobilitásáról, valamint számos más témáról.

A jelentés 51 mutatót tartalmaz, amelyek öt különböző fejezetre tagolódnak: Kontextus, szervezet, részvétel, tanárok és tanítási folyamatok. A mutatók kialakításához különböző forrásokat használtak fel, többek között az Eurydice-hálózatot, az Eurostatot, valamint az OECD PISA és TALIS nemzetközi felméréseit. Az Eurydice-adatok az Európai Unió valamennyi országára, valamint Albániára, Bosznia-Hercegovinára, Svájcra, Izlandra, Liechtensteinre, Montenegróra, Észak-Macedóniára, Norvégiára, Szerbiára és Törökországra vonatkoznak.

Az Eurydice-hálózat feladata, hogy megértse és elmagyarázza, hogyan szervezik meg Európa különböző oktatási rendszereit, és hogyan működnek. A hálózat bemutatja a nemzeti oktatási rendszerek leírását, a konkrét témákra, mutatókra és statisztikákra vonatkozó összehasonlító tanulmányokat. Minden Eurydice kiadvány ingyenesen elérhető az Eurydice honlapon vagy kérésre kinyomtatva. Munkája révén az Eurydice célja a megértés, az együttműködés, a bizalom és a mobilitás előmozdítása európai és nemzetközi szinten. A hálózat európai országokban található nemzeti egységekből áll, amelyeket az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) koordinál.

Az Eurydice-szal kapcsolatos további információkért lásd:
<https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>

Publications Office
of the European Union

ISBN 978-92-9488-107-6

doi:10.2797/529032